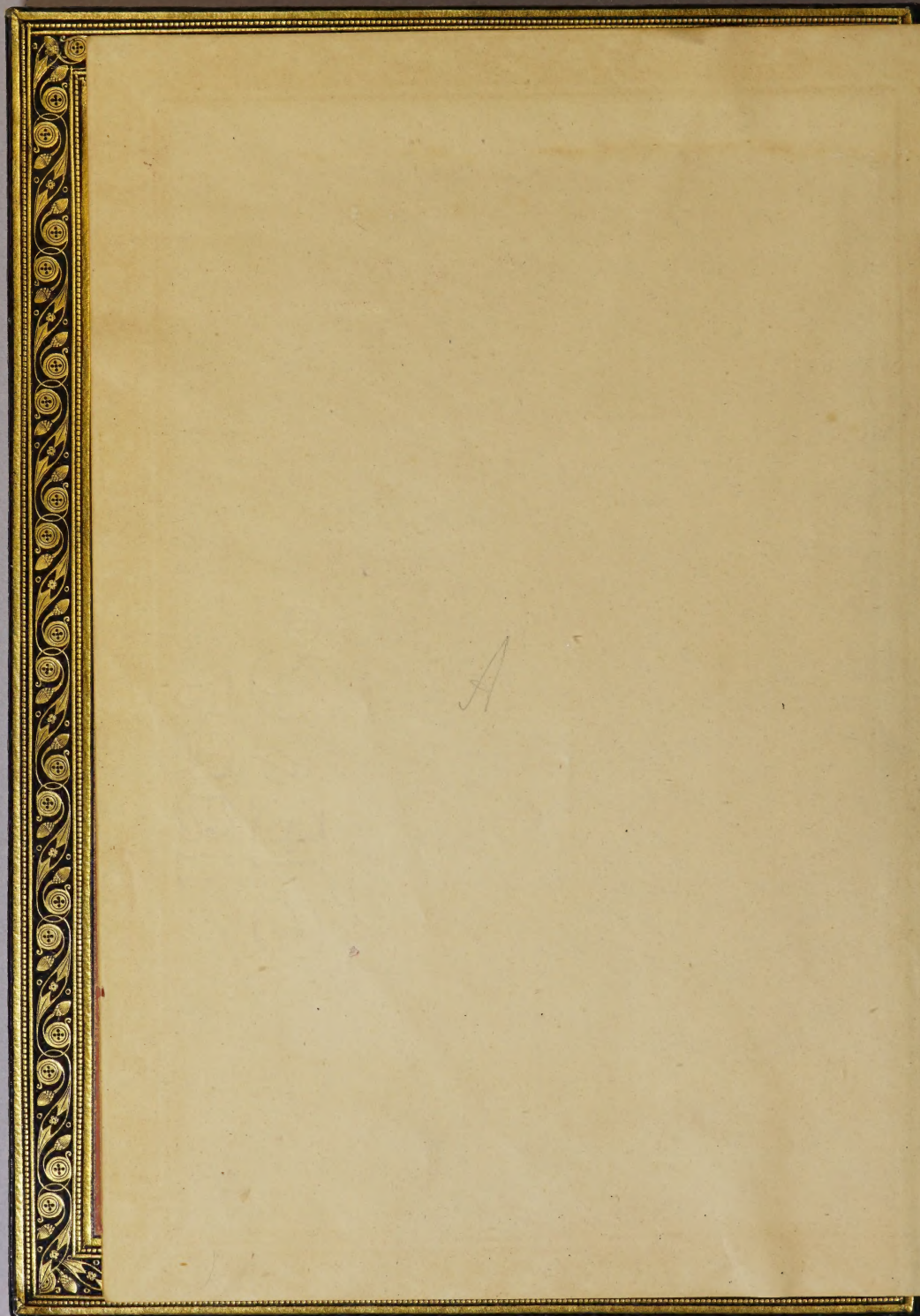
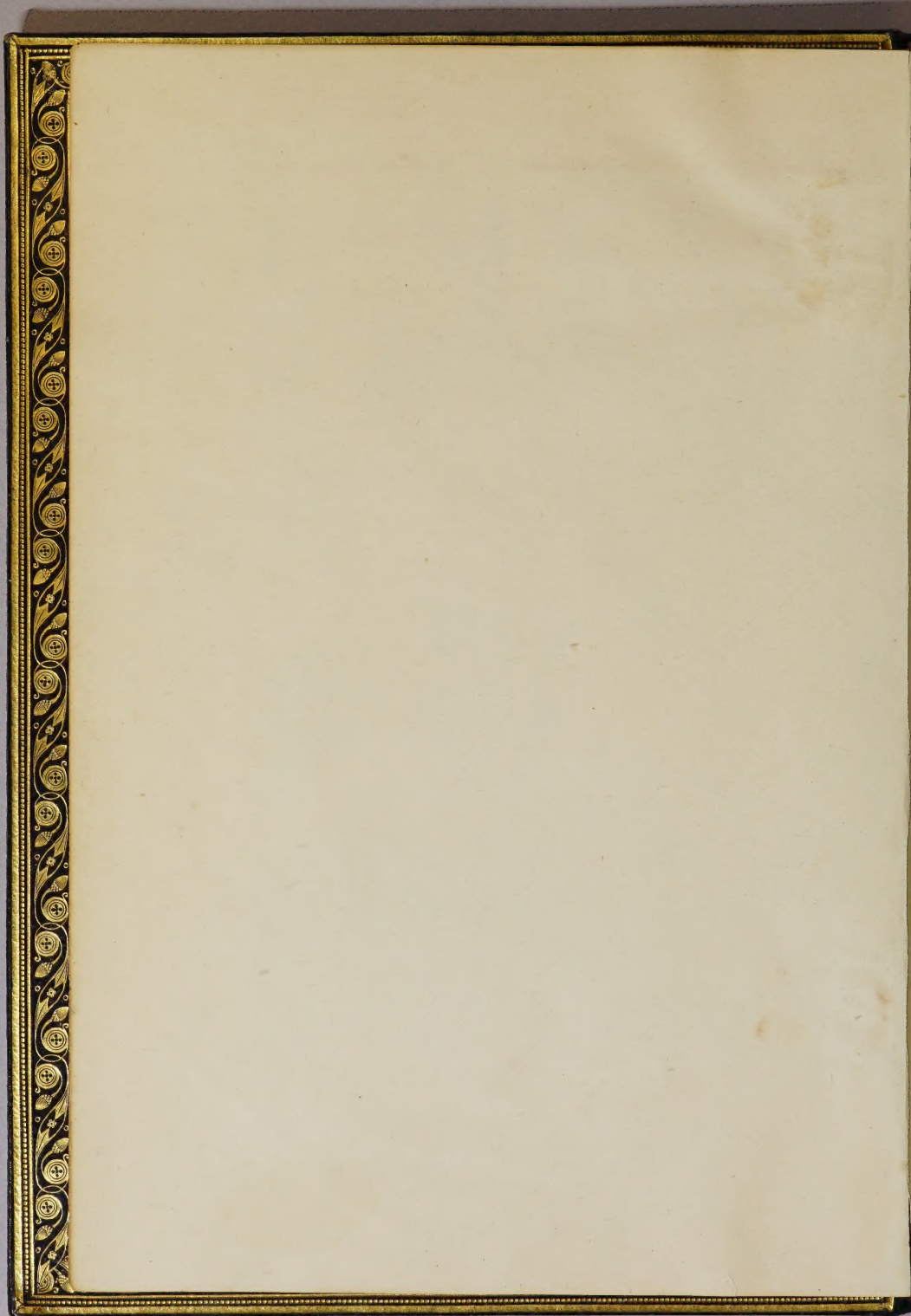

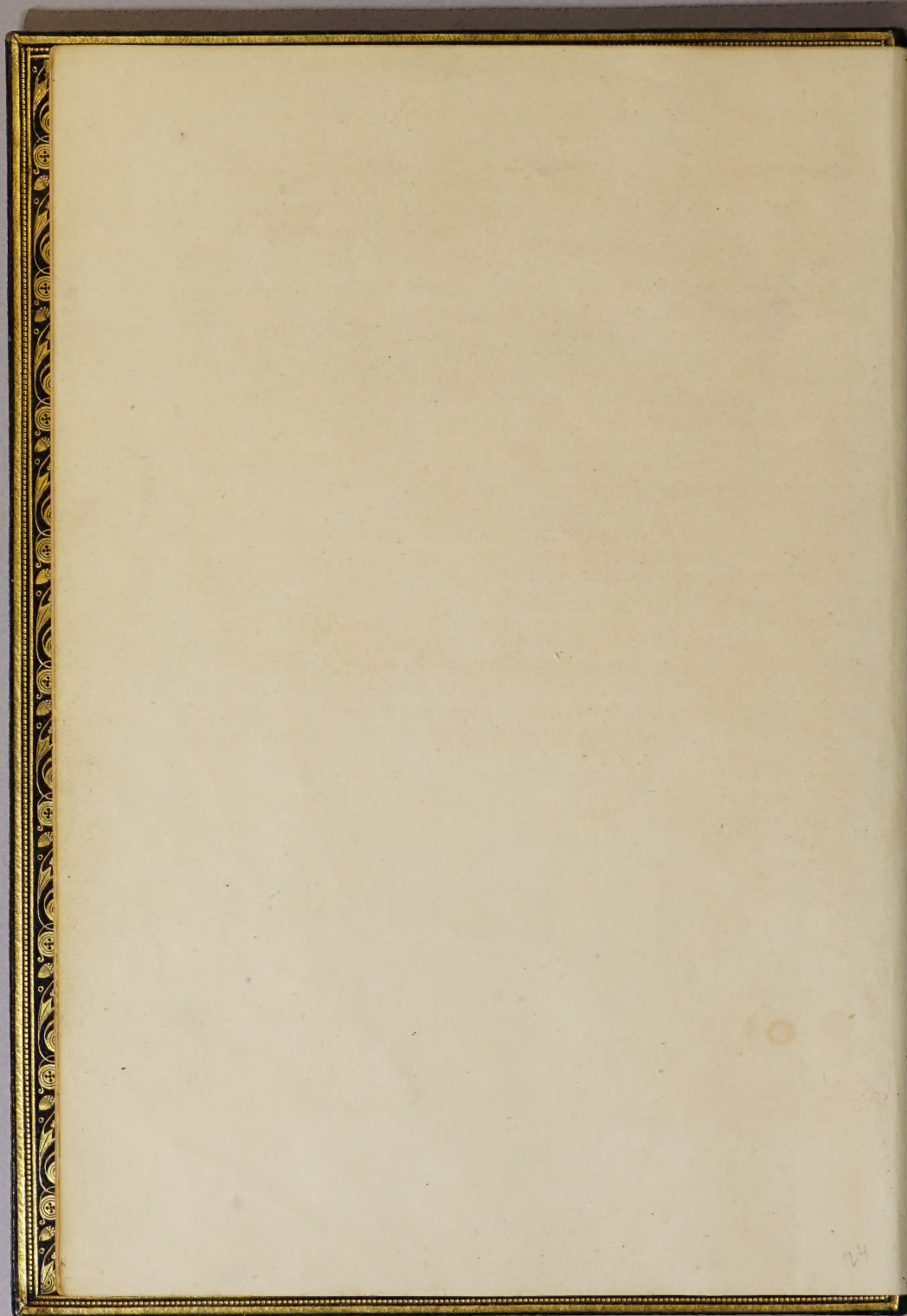

John Carter Brown.

150
Propositor Armon

**P. Dartyris angli
mediolanensis opera
Legatio babylonica
Oceani decas
Poemata
Epigrammata.**

Cum prœuilegio.

Ep. Ad artyr anglus Ad mediolanensis
protonotarius apostolicus Regius consiliarius Inacho lopec mendocio
tendille comiti: litterarū cultori.

Bello paceq; insignis comes salue. distuli ad te mittere ope-
rum in mea officina tam libero q̄ irretito pede decussorum
exemplaria: que p̄ lras te diu cupisse mihi significasti: vt ea
ceteris tue bibliotece voluminibus commisceres: que habes
innumera: q; sero reperi qui ea excriberet. **R**ari quippe do-
cti in hac v̄ra curia, ego nāq; ineptū figo characterem: et ne-
gligenter que semel c̄arte cōmēdaui: mea dextra repigo. est
ingenio meo nō mediocriter durū bis rē eandē erarare. nūc
vero quom peruenistuz et orthographū librariū colligere
mea hec farcimēta licuit: ex lituratis archetypis educta habeto. cū suis q̄q; p̄fatio-
nibus ad quos illa destinguerā hactenus: quoz ve imperio alias p̄dierunt. Quod
vero Antonio nebrissenſi hispanie speculo vtriusq; amico illa te cōmendaturū: vt
impresso: ū p̄lis subijciat: inquit: nescio vtrum malim. **A**obis ista seruaremus cu-
perem: tū quia minoris fient si comuniā: tū etiam quia inepta icultaq; magis nāq;
(ni fallor) carpemur a nuda textura: q̄ laudabimur a vigilijs: et ea describendi (ne
perirent) sollicitudine: vnde in laborem nō modo irritum sed in sanū euadem? **T**u
ergo qui habes in hac fabrica non infirmum ex inacho de te (quādo p̄ tuis regib;
apud inoētūz p̄dificē maximū orator itala bella sedasticum iuuenescerē a me cō-
scripto) cubiculuz: rei accurate matureq; consulito, ne te cura hec p̄cipitet: q̄ ambo
iam senescamus: immineatq; nobis et operibus lethæum discriminē aduertito. sanus
nāq; est latere q̄ incompinis populari dēte corrodī aut rhinocero teo cornu terebra-
ri. Vale.

Helij antonij nebrissenſis grāmatici ī protonota

rij. P. Martyris angli mediolanenſis regij conſiliarij opera p̄ſatio.

Aldnam eſſe cauſe dicā candide lector: qđ cū tot libꝝ volumina ab homi-
nibus ſeculi nſi edant in vulgus: ſcribātqz indocti doctiqz poemata paſſim:
cur illi qui digni ſunt: vt iter ora ⁊ man⁹ hominū verſent: lateāt in media no-
ctis caligine blattis tineſqz obnoꝝ: atqz e diuerſo ꝑplura opera male nata
muſiſqz ⁊ apolline nullo ſcripta legant. laudent. atqz ꝑ ſcholas. ꝑ porticus. ꝑ vicos
circuſerantur? An qđ fortuna que vt alijs in rebus hūanis: ita ⁊ in hac dñatur: a mo-
ribus ſuis non recedit: q̄ppe que illuſtria ꝑmēt. ⁊ obſcura in ſublime tollit. An quod
liber victurus vt ait poeta: debet habere geniū: qui illū ab obliuionis iniuria interituqz
defendat? Qui apud delicatos lectoꝝes illū cōmēdabile faciat: qđ grāz nouitatis illi ſem-
per inoucat: qui deniqz ad ipſi⁹ lectionē nō tā allicit: quā impellat: nō tā horref: q̄ co-
gat. Hic ꝑrouenire putādū eſt: vt ꝑclariffimoz ſcriptoz opa interciderint: cōtra vero
ineptiffimi cuiuſqz auctoꝝis libri legāt. amēturqz. Hec ſunt a me lector amice idcirco tā
lōgē repetita: vt oſtendere nō multū abſuiſſe: quin martyrīs mei qđā opa multo ſtudio
multaqz diligentia elaborata interirēt: niſi tēoillani comitis ꝑuidētia obſtitiffet. Nā cū
eo ſit ingenio martyr: vt facile in quocunqz ſcribēdi genere poſſit egregiū aliqđ cōcīna-
re: nō multū curat labore parta iuulgus edere. ſue qđ glīa ſua negligit: ſue qđ nō putat
noſ eſſe dignos: quibus tantū mun⁹ cōmunicet. Lomes nāqz tēoillan⁹ cū multa eſſe la-
gitatione ac ꝑ ꝑemodū conuitio cotidiano extorſiffet quedā eius opa: que adhuc late-
bāt: fortaſſeqz eternū latuiſſent: itelligēs eſſe e republica atqz comū oīꝝ vtilitate illa in
iulgari: miſi hāc opam cōſiderit: vt emēdata redactaqz in ordinē ꝑ ꝑreſſores in numero-
ſos codices ꝑpagāda curarē. Ad qđ libentiſſime ſuſcepi. tum vt viri optime de hiſpania
rep. meriti uſſis obrepārē. tū vt martyrīs mei opuscula iucūdiſſima lectu neceſſaria cog-
niſt atqz ad uſꝝ litteraz vſꝝ marime cōducibilia nſis hominib⁹ legēda traderē. Et
que ꝑ ꝑpter exēplariū raritatē internicioni fuerāt obnoxia: nolui in tā ancipitē fortunā
doctiſſimi atqz oī eternitate digniſſimi viri cōmitti. q̄re emēdata ſibiꝝ ipſi reſtituta im-
ꝑreſſorū ꝑꝑis erudenda tradidi: vt ꝑ numerosas chartas ꝑpagata ſint diuturnioꝝa:
q̄z abolere poſſit vetuſtas. Dedi hoc verſibus quos ille in meā laudē cōpoſitos edidit.
Dedi amicitie nſe multis vltro citroqz officijs cōfirmate. Dedi publice vtilitati: que ex
iſtoꝝū opꝝ lectione cōſequet. Que tñ ea ſint opa paucis accipe. **P**rima frōte ſub lega-
tionis babylonice noie tris libellos cōſpicias: quoz prim⁹ qđ ipſi ad ſoldanū babiloni-
cū ꝑoſciſcētī legato donec venetijs mare conſcenderit: ex vrbe granata in itinere conti-
gerit: multaqz de venetoꝝū inſtitutis ⁊ vrbe lectu ſapida continebit.

Secūda nauigationē ipſius ab vrbe venetiarum in Allēadriā egyptiā enarrabit.
Terti⁹ quid apđ ſoldanū oratoꝝ egerit: que memoratu digna viderit: de ſoldani ac mā-
malucoꝝū origie: vita ⁊ morib⁹ multiqz cuiqz igenio celeberrimo iucūdiſſimis iderit.
Secūda ſibi ſedē in hoc volumine decas oceanea occupabit. hec decē cōſtat libellis.
Primus quo auctoꝝe tract⁹ oceani hactenus latentes reperti fuerint: quid ve terre ille
ꝑtendat: aperiet.

Secūdos ꝑ canibalū inſulas duo de viginti nauigia cū hiſpanijs vltra mille rebusqz ⁊
opificibus ad nouā vrbe in abſtruſis terris cōdēdā facientibus: traſpoꝝabit.

Tertio cubelatus ingēs meridionale: adeo ꝑꝑetū vt cōtinens eē ſuſpicari ſint dſcribēt

Quarto quid ex cuba redeūtes hiſpani cū ipſo colono in iſulā hiſpaniolā vbi pedē figūt
effecerint: eoꝝqz regreſſuſqz ad reges dicetur.

Quintus bella cū incolis iugū egre ferētibus recitabit.
 Sextus parā prouiciam (vbi vniones reperi) amplectetur.
 Septim⁹ hispaniole insule dissidia colonūq; ductū cathenis victū in hispaniā edocebit
 Octauus ser⁹ nonaginta vnionum libras afferet.
 Nono tractus alij noui monstrabuntur.
 Decimus superstitiones: rit⁹ ⁊ sacra predicabit.
 Peroo de hinc pectine duo poemata claudet quorū alteri Jan⁹: Inach⁹ alteri nomen
 erit. horū argumēta in cuiusq; operis initio cernere fas erit.
 In voluminis calce variorum numeroꝝ variarūq; sententiā epygrāmata cernes ea
 (si sensus: verborū concentū desideras) in manu semp habeto vale lector.

Oña Juana por la gracia de dios reyna de Castilla de Leo
 de Granada de Toledo de Salizia de Seuilla de cordoua de
 Murcia de Jaedelos algarbes d Algezira de Gibraltar y de
 las islas de canaria y delas Indias yslas ⁊ tierra firme del mar
 oceano Princesa de Aragon y delas dos Secilias de Jerusa
 lem Archiduquesa de Austria duqsa d Borgoña y de brauāte
 ⁊c. Condesa de flādes y de tirol ⁊c. señora de Vizcaya y de mo
 lina ⁊c. A todos los corregidores asistentes alcaldes ⁊ otras ju
 sticias ⁊ juezes qualesquier de todas las cibdades ⁊ villas ⁊ lu
 gares delos mis reynos y señorios ⁊ cada vno ⁊ qualquier de vos aqui en esta mi carta
 fuere mostrada o el traslado della signado del escriuano publico. Salud ⁊ gracia sepa
 des q el protonotario Pedro martyr del mi consejo me hizo relacion por su petició dixie
 do q ha fecho ciertas obras especialmente vn libro en q se contiene las cosas q ay en el
 mar oceano ⁊ sus islas nueuamente halladas ⁊ otro q se llama ytinuario babylonico
 q cōtiene la legacion al soldan de babilonia ⁊ otro llamado jano en q se cōtiene algūas
 ystorias ⁊ otro llamado ynaco en q se trata dela paz q se hizo entrel papa Inocēcio de fe
 lices recordaciō y el rey don Hernando de Napoles ⁊ otros libros en verso q se dizē epi
 grāmas de diuersas cosas de guerra y paz y moralidades los quales diz q quiere imp
 rimir por ser como son libros muy prouechosos y de grandes doctrinas por ende q me su
 plicaua le mandase dar licēcia ⁊ facultad para ello y q por cierto tiēpo otra psona algūa
 no los pudiesse imprimir en estos mis reynos ni lleuarlos para los imprimir ni vender en o
 tros reynos sin su poder o como la mi merced fuēse. Lo qual visto por los del mi cōse
 jo fue acordado q deuia mandar dar esta mi carta para vos en la dicha razon ⁊ yo toue
 lo por bien ⁊ por la presente doy licēcia ⁊ facultad avos el dicho protonotario Pedro
 martyr para q vos o quē vuestro poder ouiere por tiempo de cinco años primeros si
 guientes podays imprimir ⁊ fazer imprimir los dichos libros de suso declarados ⁊ mādō
 y desiendo q durāte el dicho tiēpo otra persona ni personas algunas no sean osados de
 imprimir ni vender los dichos libros ni los sacar destes mis reynos para los hazer imp
 rimir ⁊ vender en otros reynos algunos sin vuestro poder ⁊ licēcia fopena dela mi mer
 ced y de cinquenta mill marauedis la mitad para vos el dicho pronotario y la otra mie
 tad para la mi camara la qual dicha pena mando avos las dichas mis justicias ⁊ a ca
 da vno de vos q erecuteys y fagays ercutar en las psonas q fuēre ⁊ passarē cōtra lo en
 sta mi carta cōtenido durante el dicho tiēpo ⁊ los vnos ni los otros no fagades ende al
 por alguna manera fopena dela mi merced y de diez mill mrs pa la mi camara dada en
 la villa de Madrid. A feys dias del mes de Enero. Año del nascimieto del nro salua
 dor jesu xpo de mill ⁊ quinientos ⁊ onze años.

Ep. Martyris angli Mediolanensis

protonotarij apostolici Regij consiliarij legatio babilonica.
Ad illustrissimū fratrem Franciscum rimenū Archiepiscopū
Toletanū Cardinale: hispaniarū primatē prelatio.

Insitum esse a natura cunctis ani

mantibus: vt posteritatis desiderio sobolem a se procreatā
sūm opere diligant: formosiqz aliqd ad orbis decorē (quom
quid eoderint) genuisse arbitrentur: et sapiētū sententia et ex
perimento perpetuo cōprobatū est. Nec abest a tabachea
simia prole suam oculis omniū illam spectantium ridiculā
speciosissimam esse credere. Haud aliter poetis accidit et ora
toribus scribere aliquid aggredientibz: ebuliente presertim
illo recenti quo sufflari agitantur feruore. Quorū hebetes etiam et inepti: vti quisqz
sibi titillanti errore obcecatus feturas suas iucundas esse presentit: ita sensibz alioz
rum librari eas putant: eadē de ceteros qua ipsi nebula offuscantur esse circūseptos
adiudicāt. Quosum hec dices firmissime nostre fidei postis: si placidas aures ad
hibueris intelliges. Europam vniuersam ab hispanis finibus per insulaz hellepōs
to adiacentium prospectum. Asia non penitus intacta affrice partē peragrans que
memoratu digna videbantur scripti tabam. illaqz mihi recens fetura adeo place
bat: vt ex itinere simplici eā tribus epistolis ad catholicos Regem et Reginam:
qui me destinarat oratorē mittere nō dubitari. Verū enim vero ex quo in hispaniā
pedem retuli: in abditū quēdā angulum libelli eius Archetypi (qui apud me litu
rati permanserāt) proiecti ad hoc vsqz tempus: quo tu purpurate pnceps: vt in lu
ce creant. imperastis: latuerūt. nunc autē quō quid peperim: tanqz ad parēre post tri
ennium rure redeūtes infantē cogar recognoscere: farcimētū quoddam rancidulum
aut falsamēti genus ex varijs iniecto allio tam siluestribus qz hortēsis herbis ru
sticani stomachi aut hepatis obtusi cibaria mihi video: contudisse. Tripistolum
igitur centonicum hoc nrm tu qui delicatis ac lautis epulis ab vnguiculis pnis sto
machum assuefecisti: qlecumqz est (quādoquidem ita vis) accipito. Hoc tamen vs
num scias velim: me nihil vnqz ex ijs que domi aliqui cuderim sine rubore ac metu
emississe. quū ex mea officina quid prodire queat valde cognoscam. Multo enī ma
gis occipitale eruditorū castigatione timeo: et iuidorū tela perhorresco qz amicoz
applausibus erigar: aut vlla cōmendatione exphilarari animū sentiā. tibi igit istud
habeto. vale.

Ep. Martyr angulus Mediolanēsis Fernan

do et Elisabeth regibus qui eum ad venetos et soldanū oratorem destinauerant.

Regio conspectu vfo catholici principes quō destinat orator: ad ve
netos: deinde ad soldanum babilonicū ad discessum me iam accinge
re: vt que memoratu digna sese offerrent: que ve mihi acciderent et la
tine retro scriberem: pari monitu imperastis. Quam obrez tū vfi im
perij memor: tū quia Catonis illud vbi ait in initio sui libri de origi
nibus: non minus otij qz negotij rationem ostendi oportere sepe subeat in mentē: bre
uibz epistolijs tribus ex itinere quedam de is que mihi occurrebant vobis signi

ficauit. Nunc vero quom in hac vrbe alexandria sunt dies aliquot otiosus moraturus ob galleacias que me aduererunt: quas barbarorū cauillationib⁹ implicitas adhuc preter eorū opinionem esse reperi: nullumq³ sperem aliud posse mihi nauigium offerri: quo me credere iure merito prius queā: fuit consilium nolle tempus incalsum terere. Preterea quom existimē accidere posse i naturā vt magnorū aliqui regū: veluti priuatorū: negoria vel intercipiātur: vel tepestatib⁹ includatur: ē anim⁹ scribēdis ea cōmiscere que hacten⁹ erarauī. sic igitur exordiri intēdo. Si memores estis catholici principes et vrbe granata quam de barbarorū mahometheorum potestāte bello nuper eripuistis: idibus augusti anni a salute nostra primi et quingentesimi supra millesimum ad hoc munus oratorium mihi demādatū a vobis dimissus sum. Quom abire iam pararē: dñicus pisanus qui apud vr̄az maiestates suam rem p. venetā orator: refert: vt pperarē vehementi monitu persuasit. Solere sepius ad orientis oras his temporibus veneraz galleaciarum classem: genus naniū apiratarū in cursibus et tempestatum ac procellarū rabie tutissimū transire i quies. Huius ego verbis impulsus longis itineribus: hispaniam vtramq³ Galliam vniersam que Herculeo mari adiacet: italiam ve totam a ligustico ad Adriaticum finū percurrit: sed per loca inuia: per montiū anfractus: per deserta syluarū proficiscens: sub dio: ad horrendē pestis que laleranie ac narbonenses prouinciarū vrbes et oppida miserāda contagione vastabat periculū cuitandū: sepe comedens et quiescēs: nec liber tñ ab ea celi intemperie penitus euasi. tres. n. et antiquis meis familiaribus pestifera febri correptos at ergo mestus reliqui. Venetias tandē pridie kl. octobris circiter noctē intempestā applicui. Postero die veneti senatores obeorū tūc principem (qui diem nup obierat) pullati de aduentu meo certiores effecti nobiles qui me ad se cōmittent mittunt. p nuncios. n. illis vr̄o catholico nomine me quedam relaturum significaueram. Adui: vestro nomine salutauī: impata mihi p vr̄as maiestates retuli. quibus auditis delectatide affecti sunt summa: sed tūc pcepue quū qualis sit erga eos futurus vestre celsitudinis animus: si quid in ipsos quisq³ moliret: aut si noui aliquid (de quo suspicabantur) emergeret: aperui.

¶ Colloquijs vtrinq³ iā pactis regias vr̄as litteras qbus ipsos: vt de me vlti⁹ ad magnū soldanicū Babilonicū processuro curā gererēt: hortabamini: et summa cum diligentia dirigerent rogabatis: vr̄is maiestatib⁹ gratissimū facturos innuētes porrexi. litteris libenter perlectis: responderūt se per celeres tabellarios ab oratore suo (qui istpic affideret). Dominico pisano priusq³ applicuissē de mea ad soldanū profectione presciuisse: inde vt animo sim alacri suaderet. Iter mihi tutissimum succellorum predicant. Quidamq³ ex priuarijs ac senioribus his me verbis allocutus est. Ab huius nostre vr̄bis initio que (vti vides) aquis vndiq³ circūualata et intra marinos fluctus fundata: nullius rei per se copiam tenet: ita semper fuimus instituti: vt ciuiū nostrorū pars maior: maritimis cōmercijs intenta exterarū prouiciarum (quacumq³ iter pateret) prouentus ad nos dportare curarēt: ceteris quibus vel senio confectis vires desunt: vel reze experientia/ aut doctrina pollētibus prudētia inest: regēde vr̄bis onus incūbit. Quare lōga nobis annorū curricula hoc gen⁹ naniū quas nos galleaceas apellamus aptius: cōmodius: tutiusq³ esset reliquis nauigijs ostenderunt: quibus qd nobis est fortunaz: quorūque ve nobiles nr̄a hec vr̄bs pcreat: i mari nos posset tuto credere arbitramur. Opportune igit et fausto fidere aduenisti. Nouē. n. scito galleaceas cōmerciij causa q̄ttuor: berutuz damasce Syrie portum. Alexandriā autē egyptiam quinq³ destinatas: ex eis octo duorū vela

Instituta
venetorū.

Euragalea
cearū nauigatio.

in altum dedisse: vnicam vt tantū in portu (que ad colligendas aliarū sarcinulas potestergatas permansit) nil aliud iam preter aduentū tuū et secundos ventos opperiri ibi significamus. Reliquas octo galeaceas in portu polle vrbis nre in illyrico in quē lignandi et aquandi grā sēse ex veteri nra consuetudine recipiūt: altū ve capture cōueniunt: hanc vltimā expectātes assequemini: propterea q̄ v ocius poteris: te ne si forte vēti cōsurgant oprati diutius morētur: accingito. Ingruit enim iam h̄yēs: et durum est post hac credere se ventis: propter varias que ex insperato (in hoc precipue vadoso nro sinu) exorīūtur tēpestates. Huic ego quacūq; meliora naute vo cauerint: presto fore respondi. His ita peractis: eius Galeace que adhuc stabat in Anchoris: prefectū senatus ad se iubet accersiri: meq; illi sūm opere cōmendat. vtq; honorifice et cōmodissime tractet imperat. Domum igitur letus reuertor: et in terea loci dū per familiares meos lecti ceteraq; ad eā nauigationem necessaria comparātur: hūc diē (kalendaz octobris est) cū salutationib⁹ eorū q̄ mihi i Hispania o rato res noti erant: intentus tum exarando cōsumpsi. Ex ijs qui ad me veteres amici salutandi grātia venerunt: quom venetos senatores ad eorū principem eligendum intra pretorīū cōclusos repereri: quo ordine is deligatur: percunctatus sum. huncq; mihi modum retulerūt. Non primū dux eorū hominem eruit: comitia: adque nobiles omnes ab anno trigesimo conueniunt: per preones conuocantur. neq; n. de populo iter eos ad impij habenas quisq; admittitur. Nobiles autē circiter quingē torū supra mille numerū attigūt. His aggregatis de argētati globuli intra peridē clausi numero totidem quot ipi astant: afferuntur: inter quos triginta tantū d aura rati commiscētur. Ita veluti agmine bene composito iurra cuiusq; etatem (honos enim inter ipsos veterē Romanorū more senibus et hibetur) ad peridē procedunt manūq; propria singulos globulos latētes et obscuro singuli extrahūt. Qui idau ratos sorte incidunt: in pretorio permanēt ceteri dimituntur. Triginta vero hi no uem inter se per sua met suffragia sortiuntur: reliqui abeunt. Quem his ita electis: de quibuscūq; nobilib⁹ siue absentib⁹ siue p̄sentibus quadraginta persua suffragia liberuz est preponere. Ab his quadraginta duodecim itez de suo met numero deliguntur. Quibus duodecim (ceteris domū redeūtibus) alios extra se quinq; et viginti nominandi potestas prebetur. Hi quinq; et viginti de se ip̄is: nouem itez per suffragia deligūt. Extra suū collegiū hi nouem itez quinq; et quadraginta quos cūq; libet sortiuntur. Ex horū turba iterū vndecim: qui ceteris discedentibus alias vnum et quadraginta deligunt. Hi vnus et quadraginta iam tandem. (vndecim electoribus suis domū dimissis) in pretorio permanentes: post tanta ac tam varia scrutinia de nouē sancti marci procuratoribus eū quē iureiurādo adhibito ad rei p. gubernaculū aptiorē fore crediderint: dūce sibi retinēt: q̄ in suffragioz vnus et qua dragita beguina cessione quīq; et viginti ad se directa suffragia cōperietur. Ducis autem venetoz ita electi potestas paulo maior est mea sententia: q̄ eius qui apud Romanos Princeps senatus appellabatur: neq; enim is habet (sine decemuiratus q̄ ipsi semper assidet in rebus pertractandis cōsilio) vite aut necis non modo sed ne q; in re vlla solus v llam potestatem. Adhuc tamem huius stigmatē signate cu duntur: ipsiusq; nomine littere destinantur. Non deerunt hoc loco arbitroz Sere nissimi Rex et Regina (si ad aliquoz manus p̄ nre littere peruenerint) qui subsāna re et mephuiceorum iudicio inutili) cure de trahere presument: qui ad tantos actan tis Regnoꝝ pōderibus pressos Reges minuta quedam. et iculta oratione ociosus enarrem His ratio ip̄a catholici Principes aperta fronte respondebit. Prudentū

ozario bene
ti senat⁹.

ordo ellige
di principē
venetum.

digressio
apostrophā

q sunt ex-
mij reges.

reditus.

forma gale-
acee.

auctor sena-
tus pſicien-
darū galea-
ciarū.

descriptio
naualium ve-
netorum vo-
cantium arse-
nale.

naualium mi-
steria.

insule colie
prozum ſici-
lie.

quo galea-
cee ad nauis
gent.

cōstantino
polis est bi-
zantium.

quomō ga-
leacee cadu-
cūtur.

nemo popu-
lariis galea-
ceā cōducit
qñ capax
galleacea.

sibi ac sapientū nomina solos eos Reges peperisse: qui multarū rez scientiam conti-
nua et studiosa inquisitione indagarunt. Nec magnis semper res celebres at per-
tractare: Nec sola ea sunt magna a quibus dulce aut vtile (que dno vitam versant
humana) decerpant. Al paruis etiam arbutis fructus inter dū nō inutiles et ab in-
cultis rubetis odorate rose colliguntur. Propterea quoq sitis mihi sanctissimi duo
confortes non penitus ignoti: quōd a clarissime gestis prudētia vos viuetes omnes
antecellere sit comperissimū: fuit consiliū hebetare aures et quacūq vobis satiffa-
ctū iri credidero calamū dirigere. Redeundū igitur est ad primū institutū. Ab iisdē
qui apud me eo die versati sunt: quod gen⁹ Galeacea nauigij sit adeo (vt ipi predi-
cant) tutū: quibus auctoribus conficiatur: quoue modo regatur sciscitatus sum. Ge-
nus autem esse biremiū nec alio abiremib⁹ fabricari discrimineq magnitudine. Im-
pensa vero et erario comuni ab eoz met fabricis nauticiis (quos habent et enutriūt cō-
tinua erercitatione in suis naualib⁹ innumeros) cōstruuntur. Venetoz naualia pri-
cipis serenissimi pulcherrimum est videre. Urbē munitissimam (veluti a propinqs
hostibus) mirifice custoditam se ingressum arbitrabit⁹: q intra eoz naualia admitte-
tur. Venibus enim turritis circūsepta presidij et excubijs perpetuis: ne quis ma-
leuolus igni supposito (vt aliquādo euenit) introeat custodiuntur. Ibi fabricilia oīa
fiunt: ibi maleoz strepit⁹ vir ferre potest quicq: quō inter fabroz ferrariorū officij
nas iter fit. Alij anchoras diuocūt: alij enses ac lācearū cuspidēs et gladioz oē gen⁹
formāt: alij balistas cōflāt: alij clauos: securēs: ligōes: ceteraq oīa q ex ferro fabrefie-
ri solēt instrumēta: cudūt. ibi etiā feminaz nentū: terentiū: omne amplius stre paratiū
multitudo ingens degit. Ibi molae versatiles quibus tormentarius conficitur ac te-
ritur puluis nunq quiescunt. de portatas huc fabulosas vulcanias insulas vře si-
cilie suburbanas cum suis Vulcauo et ciclopiis me per ambulare qñ existimabā.
in his demū naualib⁹ oīa q ad nauigationē: terrestre ve bellū attinēt: cōficiūt: Ga-
lleaceis igit cōpackis atq etiā instructis: p preconē in cōpitis ac triuijs omnib⁹ cer-
tam galleaceaz copiam ad alerandriā aut aliam (quacūq statuerint) ereditio-
nem esse paratam edicitur. Diuersaz. n. mercium cōparandaz grā ad omnes has
Regiones veneti quotannis quendas galleaceaz numerus destinant. Ad tanaym
scilicet in scitpam aliq: alias berutū damasci portum in syriaz: alerandriā egypti
emporium alias: ad africana littora plerasq: quasdam in hispaniam: in anglia:
Britaniam maiorem: et ad glacialis oceani accolas etiam nō nullas mittunt: bizan-
dum quoq cōstantinopolim in thraciam (priusq turcharū bellis vgeretur) vnde
taperū ingentem copiam referebant. mittere consueuerant. Audito igitur sui princi-
pis et senatus per preconem edicto: nobiles hisce negociationibus erercitati: in pre-
torium conueniunt. ibiq (preposita ad auctionem galleaceaz locatione) singulas
singuli conducunt. facta de hinc iurta ipoz vetera decreta diligenti inquisitione an-
cuiusq galleacee cōductor idoneus sit: cum omni (vt ita dixerim) supellectile amplu-
stre ve recenti ad nauigandumq paratissimas conductoribus suis nobilibus ga-
lleaceas obſignant. populariū nanq galleaceā conducere nemi licet. harq cō-
ductores patronos appellant et a patroni conductoris cognomine nomen sibi
queq galleacea in posterum retinet. Galeacearum quamlibet vegetum quinz
gētaz subregmine: indetecto autē toridem pondus deponere inquit: vegetes ve-
ro singulas ponderis millelibrazū computant. Et qm longefecus onerarie naues
aut alia quis nauigia gubernantur: non erit absurdum quonam modo illas regāt
recēdere. galleaceaz quelibet ducentoz fere hominum ministerio stipendio condu-

etorum indigere videtur. ad remorum ac velorum administrationē centum et quinquaginta adducuntur. (tot enim remos quolibet ipaz) quis ob nauigij magnitudinē remis parum vtantur affert: nam solo tempore malachiaz vt in proximū aliquem portū ingrediāt et eant: aut vt se in aliq̃ prem mutant et conuoluant: remis agitur quos hēnt in quolibet transito ternos: propterea triremes merite appellabuntur. Hi centum quinquaginta a remis remiges dicuntur. His digniores duodecim iuuenes agillimi qui haud secus (vbi opus est) p malos ac rudentes et antennaz cornua ascēdunt descenduntq; (etiam rugiente tempestate) ac si essent tab:achee finie aut petaurileues: assignantur. hi gagliardi id est viribus pollentes appellantur. Quorum humeris siue industrie et laboris in fremitu tempestatum siue incertamine nautico (si quid occurrat) totum onus incumbit. et veluti cēturiones alios nautas regunt. Sunt preterea duo directarij: quorum consilio duodecim gagliardis comitib⁹ cure est vicissim quacunq; puppis vertēda sit temonez regere: est et his superior gubernator gñalis cui alius addicitur consiliarius. omnibus autem patronus ipse gallicece conductor imperat. insunt etiaz omnium artium ad rem maritimam necessariarū opifices delictissimi et publicis naualib⁹ educti: in eis a teneris educati cum suis quisq; ministris et fabrilibus instrumentis: vt puta lignarij: ferrarij: stipatores: balistarij: arcuarij: tormentarij: et reliqui id genus: sunt et coq̃ plures: dispensatores: mensarij ministri: quattuorq; porte custodes vocati: qui sub vni⁹ notarij (cui merces omnes assignantur) imperio erubdarū imponēdardq; mercium: ne ve quis sub tegmē per portam (nisi sit bene notus) ingrediatur: quoniam ibi omnia preciosa includuntur: curam gerunt. Sed ceteris ommissis: opere precium est nouū aliud institutum ab eorū maioribus a prima vrbis origine inuentū: legeq; sancitū et religiosissime apud eos ad hec vsq; tempora seruatum: cognoscere. Et labentibus paupertate nobilibus confuleretur: lege cautum est qd gallicece cuiusq; patronus octo nobilium pauperum filios ad quancunq; partem proficiscatur: cum nummorū aureorū stipendio septuaginta secum ducat illisq; victui necessaria (qualia nobiles habere decet) impartiat. Simul vt aromatiz milia libraz quattuor sine nauti vllius solutiōe et gratuito im portare singulis permittat. Ita et aliena impensa hoc tpoze viuunt et multi qui egestate oppressi torpescerent: exerciti pedetenti (ni sint ignaui penitus et inertes) emergunt. Quicq; tamē ipsorum intra galliceceam sue standōes: ad quas tutādas vna cū duodecim comitibus cōcurrant (si qua vis hostilis ingruat) ob signantur. Sed per senatus suffragia hi nobiles de multis pauperibus supplicātib⁹ deligunt. Gallicecearum ex egypto precipue: vel syria redeuntiu ducentoz interdū milium ducatorum sumam singulare reportare creduntur. inde nanq; gēmarum: aromatum: arabicorum odoruz omne genus et quicquid lasciuie achuiusmodi est in natura ad effeminandos homines pulpamenti: simul et medicamentozū copiam ingentem per totā Europam disseminandozū afferunt. Et quarum rerum portuarijs et vectigalibus (q̃ maxima sūt) publicū ditat erariū: eoz res publica p ciuiū comēcia in diēsmagis auget. ad syrios autē et egyptios vnde ista sibi (ocioz et lautozū opiniōe) preciosa cōquirūt. argētū et cris mēta ipi pōdera iportāt: q̃ ex vtrazq; pānonia et germania p aromatiz: lapilloz: ac medicamentozū pmutationē et hauriunt. de galliceceis iā satis de qb⁹ quō esset mihi iter fluct⁹ et tēpestates future p vetita tēpora dom⁹ eramussi me vestigare oportuit. scio miūta q̃q; vos sēp voluisse itelligere: hac via satisfactū vobis ita puto. d ceteris nil mihi cure. Quonā vō modo i sue ciuitatis regimē instituta Rodanozū veneti cū suo p̃cipe iterōū imitātes: i plerisq; ne p licentiā suoz ciuiū animi (vt i romanis accidit) in dlescāt aufugiētes: sese habeāt: dignū esset memoratu: fz

quot et qualeshoies gallicece cuiusq; sunt nece sarij.

trinos habet remos i transitis

de gagliardis.

de directariis

opifices nautici.

Custodes mercium.

aslitorū nobilium gran de remedii

quid ferant orientales gallicece.

vnde aucta sit respu veneta

mira de do
nib⁹ 7 vijs
ac platcis.

quoniam temp⁹is breuitas pauca me de h⁹is rebus cognoscere pmisit: in aliud (si
dabitur aliquando) t⁹ps narrationem hanc differre satius esse duri: q³ pauca pertin
gere. Opere precium autem est et fere miraculosum (quis preter labendo a fronte tã
tũ ista cõspereri) domoz a⁹o nouas structuras in aquas: vias nauigabiles: cin
baz tra ducentiũ multitudinem: ornatum et comoditatem cernere. Plateas in mari
multas et ingentes miro labore impensa q³ lateribus constratas intueri. Tẽpla ma
gnificentissima: innumera: ditia: in modum arcium erecta: atq³ oculis caligantia
circumspicere: sub sole quidẽ visu mirabilius hominum industria compactum sta
re nihil existimo. Nec plura his (quõ eo die kalẽdarũ Octobriuz ab actio monebar
vt sole primũ erõiente p⁹esto essem: ilicuit vestigare. Serto nonas igitur Octobris
mare ascensurus: et his q³dam ad catholicas v⁹as maiestates nocte kalẽdarum v⁹
gente ab vrbe venetiaz retro scripsi.

¶ Secundus liber.

Calet mihi catholici R⁹ex et R⁹egina a vobis profisciscenti ex vrbe Gra
nata iter acciderit: superuacaneũ esset velle repetere: scripsi enim ad v⁹as
maiestates quecunq³ (adeam vsq³ horam qua littoribus venetis dare
terga parabam) occurrerunt. Hunc igitur quom iam tandẽ post longas
variasq³ tempestatum minas (vt paulo infra recensebo) Alex⁹ ad iam E⁹gyptiam in
gressus Soldanicũ cogar mādatum expectare: sitq³ velox quoddã venetũ nauigiũ
in Europam venetias propediem rediturũ: imperij v⁹i memor calamum sumpsi.
Serto nonas octobris (v⁹i iam significau⁹) pollam yllirici maris vr⁹em i cuius
portu Galleacee relique n⁹am operiebantur: petiturus mare cõscendi. Pollam (q³
vis ab vrbe Venetiarum millia passuum vit⁹ Centum distaret) ante diẽ sertiũ ydũ
ip⁹ius octobris p⁹chendere propter aduersantes ventos minime potuimus. Ibiq³
vna cum ceteris omnibus q³ nos expectauerant: flantibus eradueto nũc euriis: nũc
austriis: furentibus interdum etiam propter malachias continuos egimus cum t⁹
genti molestia septem dies ociosi. Quo tempore duobus theatris antiquis et vetu
staz rerum pluriũ Epitaphijs illustratũ vestigijs insignẽ fuisse vr⁹em pollam
cognoui. Quapropter quom in mentem venisset splendidi⁹ssimã v⁹am curiam ge
nerosis iubenibus ingenio pollentibus et antiquitatũ studiosis esse omni tempore
ornatã: nõ absonũ mihi visũ fuit: et Epitaphijs aliq³ quoz pleraq³ vetustate co
lapsa: alia fragmẽtata iã sũt colligere: d⁹ m⁹ib⁹ pollesciũ q³da⁹ extor⁹si. e⁹ d⁹ polle vr⁹ib⁹
hui⁹ portis vna q³ratia dicat: vbi triũphat: extat Alex⁹ q³ hoc epytaphio inscript⁹ e⁹.
Saluia postumia. sergi de sua pecunia:

Eodem in loco.

L. Sergius. L. F. Alex⁹. iij. Vir. Quicq³.

Ibidem.

L. Sergi⁹ V. F. Lepid⁹. Alex⁹. Tr. mil⁹

Eodem in loco.

(Leg. xxx.

Saluia. postumia. Sergi.

Postaltare sc⁹i mathei extra m⁹ia polle.

Ser. Palpelio. Pl. Vel histro Leg. ii.

Claudi. Cesaris. Aug. Procon.

Alio in loco.

Pr. Tr. Pl. r. Vir. Stl. Judic. Tr. mil⁹

Leg. xiiij. germanie comiti. ti. cae. Saris

augu. dato. a. diuo aug.

Alio in loco.

L. Preri⁹ felix neapolitan⁹ beneficij

Apud ecclesiam sancti Germani.

J. O. AD.

L. Julius: carisogonus ex voto: fecit.

In sacello. Octauiani. Augusti.

Rome: aug. Cesari iui. F. Pri p⁹rie:

Enigma i quoddam tumulo.

Pater cum filia: frater et soror: socer et

nurus: hic tantum. Duo iacent.

In quoddam sepulcro

Sergia fla. luciana mihi et Q. fla. lu

siano: dulcis⁹ nepoti ex filio coniugis.

Q. mira. Fratri amantiss⁹ f⁹i inte

ex alexan
dria solda
nũ expecta
mādatum.

gra: monumentum constituit.

In quodam fano.

Celia & hilara testamen. fieri iussit sibi &
belille. l.

In quadam sepultura.

Thomas tribunus pro voto dedit

In quodam tumulo

Processor. ann. xxiij. h. m. h. n. f. infr. p. xij.

In atrio sc̃i michaelis extramania. d. m.

Claudio ceruoni. ionici. lib.

Apud sanctū michaelē in tumulo.

Lucius gaulius donicus elibunia. clau
udia. vetustate corrosam

Ibidem.

Vibius proicetus viui⁹ posuit sibi. qu.
vixit. qua. vetustate absumptum.

Eodem in loco.

Eutiens & enoria nata hanc sedem viui
sibi posuerunt

Ibidem.

D. AD.

A. Acti⁹ caius archipater sibi et iulie pri
me coniugi incomparabili. v. f. p.

In quodam tumulo.

Tocie agripine nifidius capito marit⁹
parui temporis.

Apud sanctum Joānem nūc super ti
cerim priolam.

AD. Iurio hyalisso patrono & lurie spes
lib. & m. Iurio. zosimo: f.

AD. Lurios zosimus lib. fecit.

Apud sanctū martinum in sepulcro.

Iulie epifantimidi ann. xxxij. men. iij. d.
xxxij. F. Iuliodienus nestor auguste. pol.

cōiugi icōparabili cū qua vixit. ann. xvj
sine vlla querela. B. AD.

Eodem in loco.

Aureli⁹ pioctan⁹ & valeria saturnia pos
suerunt.

In quodā sepulcro.

D. AD.

Hapiria prima viua posuit sibi.

Apud sanctum vicum

Aur. soter. & aur sterphanus aur sotiric
matri pientiss. religioni iucife metuenti.

Apud sanctum franciscum in tumulo.

B. Basilie crispinie matrone. B. ann.
xviij. m. vj. d. v.

Eodem in loco.

B. Basilides. eq. r. et aur. vibia vibiane
matrone parentes. fil. kariss v. v. f. f.

In quodam monumento.

D. AD.

Aure. rufine alumne pientiss. & incompa
rabili q̃ vixit an. xxvij. AD. x. d. ij. fide co
gnita memor obsequijs eius aurelia so
teria pietatis plena posuit.

Iuxta amphitheatrum. D. AD.

Aurelio timarcho aspasia liberta. v. f.

In sepulcro quodam

AD. anilia paula de patrimonio suo sibi
& aurelio paulino cōpati suo domū eter
nam posuit.

In quodam fano.

Elius. L. f. dens. v. f.

In quodā horto apud sanctū stephanū

Auidia marimina. g. domum eternā vi
ua sibi posuit. si quis aliud corpus super
posuerit det silico. ccc. milia.

Ibidem.

Caluio silentino coniugi karissimo cum
quo vixit ann. xxx. sine macula septilia p
togilla marito incomparabili.

In ecclesia sancti Petri.

Vibie trotime patronus hilarus matri
pientissime.

In quodā tumulo apud sanctā helenā

Arogo aug. lib. tabul. reliua teriano ero
tixene arogus patri & fratri dulcissimo.

Ibidem in sepulcro.

D. AD.

In aurel. f. eueyche sciaem rufem. hāc se
dem viui sibi vno animo laborātes sine
vlla querela.

Apud amphitheatrum.

Aur. eripin⁹. aur. victorie cōpater eius
de patrimonio suo domum eternam viui
sibi posuerunt.

In cathedrali ecclesia.

AD. Baruius soter baruie asclepiodoro
filie pientissime.

In saro quodā iuxta turri episcopale
L. Sēpronio polycleto laecanie danae
publius antistius proculus. f. f.

In domo cuiusdam presbyteri.
Dis manibus euphemi augusti. lib. ta-
bulari armoniae pissimo patri flauia p-
ma coniugi sūdo et sibi uiua effecerunt ia-
nuario aug. lib. bulario a patrimonio.

In sepulcro quodam.
Julia matrona aurelio aquileno cōpa-
tricum quo vixit anni. xxiij. sine villa que-
rela benemerenti posuit.

Apud pratum magnū.
Donati⁹ aug. lib. et annia primitiua hāc
sedē fructū laboris sui viui sibi posuerūt

Apud montem amphitheatri.
Aibiae athenai dil. heracl. pa. socr. P.
Et supra in tumulo. (B. M.)

M. Deluio crescenti. m. heluius hermi-
ates liberto. v. f.

In ecclesia sancti Iohannis.
L. zosimi coniugi incōparabi. que vixit
anni. xxiij. m. vij. D. viij. memoriā ei⁹ b.

In quodam saro.
Aug. lib. tabul. simphorus et corp⁹ liber-
ti et heredes patron. benemerent. fecerūt
In domo sancti iohānis zateri. J. M.
Mermerotis. infr. p. xxv. in. ag. p. cl. f.

In ede diui peregrini.
Theseo hilarios diui aug. liberti liber-
to cinamus cum liberis.

In villa sisani.
Capita. f. l. rutilia testamē. fieri iussit ar-
bitratu flaminam. p. f. rutile.

Juxta lacum praticelli.
L. egiliae prime coniugi octauie proclie
filie aurelia. augus. filie diane nepri octa-
uis mar. cariss.

Apud sanctum vicum.
Saliniari insignia sibi et L. salonio ger-
manico libertis. q. licouio terentini. q. li-
conio diaduneo.

In domo iacobi fabri.
Loc. mon. infr. P. xvi. in. ag. P. rr. h.
Et supra. (m. h. f.)
Fractum. Poleses voti sui compotes.

In ecclesia sancte Marie.
Fractum. Aurelie leugippe coniugi.

In eadem ecclesia.
Fractus Neptiele antistie liber. l. f. f. o.
m. d. s.

Juxta palatium.
Heroni cesari germanici. F. L. aug. ne-
pri. diui. augusti pronep.

In vinea Martini vectoris.
Q. Sirti⁹ calist⁹ viij. iur. aug. A. f. sibi et
lecaniae prisce coniugi optumel libertis li-
bertabusqz. suis omnibus.

Sub campanile edis pontificie
Imperator. cesar Pio felici iuncto aug.
Hes. P. pol. dn. me.

Eodem in loco a tergo.
M. Bar. trib. P. vj. xj. con. ij. P. P. m. au-
rel. menophil⁹ ornar⁹ iudicio eius equo
publ. sacerdos tusculanus edil. polecum
menophilio patre. lib. aug. n. n. exp. ocu-
rat. indulgentissimo. l. d. d. d.

Ad pretorium.
L. Hostilio. L. l. calisto. ann. xxvij. ho-
stilia caliste soror. v. f.

Eodem in loco.
D. M.
L. Eli calli morphi alumnū optumū cri-
somalus aug. lib. Procur.

Juxta aedē diui matthei in tabula
marmorea.

L. Deluius iulianus iulie fortunate cō-
iugi castissime et incomparabili huic splē-
didissimus ordo aquileiensium.

¶ Hec dum ita conquerere venti iam tā
de satis placidi nostrosqz itineri nō dispo-
ni sese nobis ostēdūt. Anchoras igit erui-
mus: portum egredimur: quattuor ga-
lleacee berutum in siriam profecture dis-
cedunt a nobis: inter quosdā nos scopu-
los in huius portus faucibus eam noctē
egimus: altero die vela dam⁹: sed infau-
sto fidere. Nā vir ad milliare trigessimū
aberamus a portu: quū adeo fera tēpe-
stas vorticibus admixta violētis errora
est: vt magistri gubernatoresqz nauium

quid consilij caperent: penitus ignorarent. Dum sic omnes misistant: ecce vis venti maiorem galleacee (qua ego vehebar) antennam non longe a malo dirumpit. Vela a summo ad imū lacerat. Antenne pars in marea ventis deponat. Galleaceam ferre secū trahit. Et quidē (nisi celeres illi. vij. iuvenes gagliardi comites appellati par ti velorū lacerate fortiter innixi: & summa vi atrinrissent) nauim inuertisset. Intra galleacea igitur illi lacertorū viribus & rubore vela reducūt perdoita. Ventoū fremitus furiosus augetur. Alie naues suū iter aventis et ipse rapte prosequūtur: nos deferunt neq; enim (& si cuperent) laborantibus nobis opem ferre potuissent. At melius possumus milia passuum circiter viginti retro cedimus. In statione quasdam sub scopulo qui nos aliq̃tis per ab vndarum incurſu tutaretur: anchoras iacimus. Ibi dies egimus duos: duasq; teterrimas noctes: aut rudētū aut anchorarū rupturā vt intra scopulos (quib⁹ proximi eram⁹) illideremur horatim expectātes. Verebatur etiā ne fluctū ictibus nauis aperiretur. Toto enī eo tēpore nauis nos stre latera non aliter vndarum tumida rabie concussa tremebāt: q̃ ab hostib⁹ quas siāta oppugnando corāmetis hostiū menia. Totis precibusq; singulis horis deū sanctosq; omnes fatigabam⁹. In nostra galleacea quattuor pegrinos ad diuersas orbis partes destinandos vouimus. Plena metu omnia: oīa horēda: sed secūda non formidolosissima. seuebant ab alto rabidi fluctus: mugiebat a profundo pelagus: vndarum cumuli spondas interdum superabant: modo a puppi: a proza modo verabamur. Tertia die tandem quieuit hrens aliq̃stulum. Iterq; nostrum Dalmatiam versus capimus. Intra cuius prouicie scopulos q̃rto ab inde die reliq; galleaceas (que et ipse maiora passe fuerāt incōmoda q̃ nos) errantes assequimur. Quā nūis afflicti ad inuicem tamen sublati clamoribus: sese e puppibus naute: ciues vero nutibus alacres salutāt. Aduersantib⁹ itēz ventis (Iaderā quā appellant veneti zaram) Dalmatinam urbem illustrē vna omnes retro gradimur. Ibiq; (quom dīcē dissensus enauibus) sua quisq; pericula iactitabat. Ibi derelictas sibi ruptis rudētib⁹ anchoras: ille spondarum munitiones atritas: alius remigia cū cadis remisq; abrepta cōquerebantur. Sed preter cetera et illis quattuor que nos deseruerant: fracta maiori anchora furtundus quidam vortex in altiaz conspectu vnaz detorsit ab oculis omniū: illā semī absorbendo: concutiendo: cōuoluēdo in horemomēto asportauit: ceteris tribus pari fere modo laborantib⁹. Ibi ablatos a se miseros socios tāq; iam voratos equore deferunt: intra vadosa enī Apulie littoza (quib⁹ ipsi tūc erant proximi) proiectos pculdubio arbitrabant. Sed minorib⁹ anchoris statim iactis cū magna rudētū cōpia (preter omniū opinionē) violētē illi restitit: & euasit incolumis. Expurgatis iam languore & metu fatigatis afflictorū pectoribus vrbem perlustramus. Ubi multis veterū monumētis illustratā Iaderā comperim⁹: ex quibus excerpta marmoribus hec epitaphia annotauī.

finis tempe
statis.

zara est is
dera.

In vrbe Jaertina.

In templo diui donati.

Iunoni auguste apuleia. M. fil. Quinta suo et L. Turpilij Brochij nomine.

Iuxta templū diuich: yflogoni in arca marmoreo.

Melia anniana in memoriam. Q. laepici. Q. fil. Sergij Bassi mariti sui emporiū
sterni. Arcū fieri. statuas superponi testamēto iussit. ex lls. dot. .xx. p. r.

Juxta portam qua itur in agrum.

Im. Cesar. f. aug. parens Colonie murum ⁊ turris deoit. l. Julius optatus turris
vetustate consumptas impensa sua restituit.

In exteriori parte templi diui chrisogoni.

Q. Delius. **Q. l.** fuscus. vj. uir. augusta. f. sibi ⁊ suis in fr. p. rr. in ag. p. rr.

beati simeo
nis corp⁹ in
tegrum.

Ibi etiam beati Simeonis prophete corpus (vt iadertini multis testimonijs
probant) honorifice sepultū atqz adhuc integrū salutaui. Admiratusqz sū tā
to tempore simplex sine myrrha aut balsamo cadauer: quod nullo medicamēto fūca
tum est: potuisse incorruptū seruari. Altero (vbi primū eluxit) die (neqz. n. diutius
iaderemorati sumus) iter nrū claudicādo tamē altū capere conātes psequimur.
Ea nocte ex trāuerso nauigiolū quoddā gripus ab adriaticis maritimis appellatū
nobis ex apulia obuiū efficit. Al cuius nautis: qui ferelatus vnus ex nrīs galleace
is (inuiti tñ) ab raserūt: galleaceas beruteas: que a nobis polla illyrica diceferant
in appuliā tēpestare ab reptas transcurrisse: summaqz picula nec nrīs iferiora suis
se perpessas. Dalmaticū tandē litt⁹ simul ⁊ epiroticū per ingētia discrimina ⁊ imē
sos labores: aut latera semp aut proas ventis vertētes: preter labimur. Quō ex alto

butroto it i
corcyram

nos prope dyrrachiū (quā miserā vrbē nuper turcharū exercitus occupauerat) tēpe
stas cōpulisset: per butroti litus Corcyra insulā alcinoi et pheā cū patriā apprehē
dimus. Neqz intra diē tertiū ⁊ trigessimū qd iter sepe itra septimū aut octauū a dis
cessu ab vrbe veneriūt he galleacee percurrere solebāt: Lophu hanc insulā nunc
ditioni venete subiectā appellāt. Quam quidē ex soli vbertate ⁊ cedrorū copia ame
nā fuisse veluti pōicatur cōstat. Sed dignitatē illā quā ei antiquitas tribuit: turcha
rū vicinia ⁊ alienū imperium sustulerunt. Inde terius. n. ⁊ in preceps (quom ad ex
teras manus deueniūt) alta queqz in dies collabunt. ⁊ corūt. Auctoritas autē or
natus ⁊ opulentiā imperij sedē sectātur. In corcyre bene munito quidē et duarū ar
cium presidio satis tuto emporio biduū (quom oīa iam nobis alimēta deessent) cō
morati sumus. Inde mōtes ceraunios versus (cimeriacos ab incolis nrā tēpestare
nūcupatos) qui a corcyra distāt passuū millia sexaginta nauigauim⁹. Al quib⁹ (quō
iā illis primi essemus) occurrēs nobis a proa arabidus auster: nos itra corcyriacos
in oppidi cōspectu quosdā scopulos rugiens reiecit: vbi nos aduersi flatus dies vn⁹
decim interceptos detinuerūt. Inde corcyra iā tādē per ceraunia littora atergo reli
cta: cephaloniā Alxris quondā insulā (que same erat) paucis ante dieb⁹ per vfuz
⁊ venerorū exercitus a turchaz potestate ereptā prehēdimus. Hec insula frumēto

de prouenti
bus cefalo =
nie vltice.

vino optimo: serico: murice: gregibus atqz armētis ob ingētia pascua alijsqz huma
no victui necessarijs prouētib⁹ abundās est: sed ⁊ ipsa nunc incursionibus infesta
ta male culta ⁊ hoib⁹ parū frēqns est. Al tergo fames grecie continentē versus iacet
Dulichia sinusqz laertiacus. quē his enā tēporib⁹ golphū larte vini nōiant: post
triduū quo sterimus in anchoris in littore samico a vētis aduersantibus detenti dis
cedimus: duosqz illo die scopulos quos dicunt striuales arpiacas vergilianas stro
phadas. Jacento insulas quinnunciantus dicunt a septentrione vltā que sexaginta
millia passū ab insula Same distat preter labimur. Sed quom a zacynto ⁊ stro
phadib⁹ iā circiter millia cētū nauigauissem⁹: maris ira coacti zacyntū regredimur.

de zacynto
strophadib⁹

peloponen
sis dicitur a
nostris mo
rea.

Abiqz itra portū qd of nate semp fluctuantes dies egim⁹ in anchoris qtuor: disce
dim⁹ tādē ⁊ litt⁹ abradimus: arcadicū peloponesiacū ve ⁊ argiuū loca oīa: ob tur
ciparum incursiones ⁊ crudelitatem: sed nunc precipue quom veneto: um vires ex

pugnata vrbē mōdō nēsi: habito qz in ditionē corōnō greco oppido his temporibus
 ditissimo: perfregerint: inculta: deserta: miseranda. Sic nauigando beate ca-
 therine die (quem vti non bene faustū naute formidant) sole ad occasum vergente:
 in insulaz cythereā in q̄ adpucertant celeberrimi tēpli vestigia: vbi superuenies vrbē
 tozum turbo cū tenebroso ac violēto pluuiar lapsum nos anchoras iacere vit passus
 est incidimus. Sequēs vero dies in puppi nobis ventos ostēdit. Trē eleuatis ācho-
 ris vltimo iam peloponēsi angulo quē naute itali caput ab āriquo noīe maleū vo-
 cāt atergo: ego qz mari cū reliq̄is (pter ab: aīas) cicladib⁹ insulis a sinistra relictis:
 altū capimus: ⁊ hora circiter eius diei meridianā fabulosi iouis quondā insula cre-
 ta a cytherea millia paulomin⁹ centū distās nobis apparuit. Cuius emporiū vrbē
 cādōda in nonis decēbris (qđ iter a corcyra intra diē octauū he galleace sepi⁹ pere-
 gerant) ingredimur. Ibiqz (quanuis ab oībus pelagi minis portus sit tutissim⁹)
 terdecī cōtinuos dies inclusos aduersi nos venti ne egredieremur detinuerūt. Intē-
 rea loci de insulerebus hec pauca notauī. Et insule viridarij rosar⁹ ⁊ violaz mani-
 puli natie Ambrosie alligati celi begninitatē testantes ad me quotidie ferebant.
 Urbs autē cādōda ad oriētē sub ydeis montib⁹ posita vicinū sibi habet aliū a me-
 ridie montē altissimū q̄ nra etiā tēpestare mōs iupiter ab accolis appellat. De mino-
 io vero labiryntho de quo poete tā multa fabulant⁹ ex amussim percunctar⁹: extare
 illū repi. esseqz subterraneā quondā specū cauatā intra mōrē quicqz ⁊ viginti passū
 milibus in internis insule ab vrbē cādōda distantēs: maiori ex pte vetustate collapsa:
 pluribusqz in locis dirutā asserunt. Et industria etiā plures aditus clausos et le-
 ge cautū neqz introeat nisi illū sener aliq̄s indigena qui meat⁹ illos bene cognitos
 habeat: accessā face introdūxerit aiunt. At tñ quid aliud sit preter spelūcā: quis illū
 struxerit: q̄ ibi ex paphē nat⁹ minotaurus fuerit et manu thesei interierit: minime
 sciūt. Haros autē apud ipsos saturnū: iouē reliquos ve simplicis ac fabulose antiq̄-
 tatis tyrānos ignorant: neqz enī est quisqz in tora insula q̄ lras didicerit aut quicqz
 scire aliud curet: pter qd de vineis aut gregibus ⁊ armētis ex quib⁹ vini ⁊ calci co-
 piā exhauiūt imēlāz: quoz prouētū p mutatione cetera sibi iocūda aut necessaria
 cōparāt. Siluas cretenses habere cupressinas ita peculiāres vt domoz omniūz tra-
 bes: cōtignationes: tabularaqz omnia ex eis arborib⁹: atqz etiā plerasqz naues cō-
 struāt: q̄ ve apud eos cupressi in ciferena scātur milī cretēses affirmarūt. Florū pte
 rea venenos: aut rapar aīal vtrūqz lupū aut vrsūz siue vulpē vel huiusmodi aliud
 ullū (q̄uis in lacunis colubre procreetur) insulā pepisse nunqz predicāt. His paucis
 de insula creta iuxta doctorū scripta collectis: candide portū sexto decimo kl⁹ Janua-
 rij iā tādē egredimur. Rhodoqz casu ac carpāro reliq̄s ve multis insulis adiacētib⁹
 a sinistra relictis alexandriā egyptiā versus que Crete australis est: prās dirigim⁹.
 quē maristractum quadringetoz millīū passū dimitiunt. Id nō paucioribus q̄
 sex dieb⁹ peragere p tēpestates licuit. e pro: a enī interdū a laterib⁹ plerunqz nos fa-
 tigabāt: sed eo pēcipue die quo Alexādrīā applicuim⁹ nostumidissima pcellarū
 rabies comitabatur: portum contra alexandrinorum omnium opinionem pienis te-
 ctis ac propugnaculis nostrī accessus eritum expectantium sole ad occasum vergē-
 te decimo kalēdas januarij aprehendimus. Multa ibi eo dierara nauigantibus ex
 veterū nautarum sermonibus acciderunt. Andarum cumuli qui sese nobis inter-
 dum eleuabant medijs: socios a nostris ⁊ nos a socioz oculis surripiebāt. nos diri-
 gē. Ammo ⁊ plerunqz non modo naues sed ⁊ nauium malos penitus. abscondebant.
 Salientium vndarū interdum spondas percutientiū adeo magna moles erigebat

δ cytherea.

creta.

δ insula creta

δ labiryntho.

siluas habet
creta cupressi-
nas nativas
nullum aīal
notum i cre-
ta.

est alexādrīa
crete austra-
lis.

ingressus est
alexādrīaz e
egyptiam.

Sera vērō-
rū vis.

q̄ tuta sit
galeacea

mittit nū-
cios ad sol-
danum.

Ubi birūdī
nesz ceterē
aues p̄mēt

deserta fere
alexandria.

soldani ale-
xandrino ex-
p̄lant

quare se eē
pauperes si
mulent.
soldanus i-
ratus.

vt semel atqz iterum ad aliam galleacee partem tanq̄ ipsa nubes que solē et ipse
rato tollebat: in mare mirando fluru caderet stare in summo vir quisq̄ poterat. **U**i
di ego preterea ac dimensus sum: fluctibus egredientibz: sinistra nre galeacee spon-
dā duos et semis cubitos sub aq̄ interdū deliuisse: abettra .n. ab occidēte v̄eti furie
bār: sed ei⁹ nauigij ita beneformata est et cōpacta cōtextura: vt q̄ ipsamet v̄nda igre
dis: eadē regrediaf. et si tota sub aq̄s ipsa nauis sumergeret: veluti āguilla aut agiles
delphini eadēz v̄yndaqz ipsa qua obuiatur: emergit. **N**octe igitur superueniente in
captato alexandrino portu nouo septentrionali (aliū enī habēt antiquū tutiorē: quē
nemini xp̄iano videre: tm̄ fas est occidētalē) anchoras summa cū leticia demittimus.
Allacri ve animo ab egyptijs propter varias non minus gratas q̄ viles quas ad
eos merces importat: sed auri argenti atqz eris precipue: galleacee recipiuntur. **E**go
vero habita descendēcie nauibus ab alexandrino prorege venia (neqz .n. aliter cap-
tare terrā fas est cuiqz) a barchinonensi accola v̄ro quodā philippo d̄ pareses his-
panorūz et gallozum in ea prouincia consuli iudicario hospitio suscipior. **T**abella
rūqz celērem vbi sum ingressus alexandriā: ad soldanū de aduentu meo significatū
cairū q̄ est babilō nunc egypti idumeē et siriergiā sedem destino. **M**os .n. est v̄re
dictū prius soldanicū (quicūqz eas oras attingat. expectet: q̄ ad eū iter capere ausit
Anterea igitur dū edictum operior regius: tertiū esse alexandriā a meroe iter clima-
ta cōsiderans: qd̄ a nobis distet alexandria animaduertebā. **H**ymatū alexandriā h̄rū
dines multos: quos regales in hispania apellatis: ceterasqz volucres pontū hyeme
adueniēte a nris regionibus europcis transuolantes tendere cognoui: floridas et ha-
bebant arbores ac viridaria decēbz et ianuario mēsisbus. **I**n sertū ab ingressu meo
diē impatiens otij alexandriā perambulauī. **P**roob dolo: illustrem: maximā: habita-
toribus refertissimā: pulcherrimam: opulētissimāqz quondā prolomeoz sedē alexā-
driam: collapsam: dirutā: maiorē ex predefertā miserādo spectaculo deplorauī. **H**eu
infelicē que et quāta menia: quales et q̄ ample eius v̄bis strate: q̄ conspicue domo-
rū frōtes ad celū tendentes: qui portarū fornices: sed incinerē versa domoz intima
omnia pretereuntes cōspiciebamus. **U**n̄ hec tā lacrimosa ruina emanarit: variemi-
hi sunt rationes adduce: alij pestifere contagioni rem ascribebāt: alij bellis ac ciuiliū
seditionibus atribuebāt: sed regū seuciā post transportatam vltra nilum imperij se-
dē et alienigenarū tyrannidem truculētā potissimā eius depopulationis causam fu-
issenōnulli arbitrant. **Q**uotquot enī soldani creantur alexandrinus accolas (quō
sit alexandria excepto damasco regnorū omniū soldanicorū emporiū et negociorū
sentina) expilant et tanq̄ mercenarias oues pro libito extoriant. **N**eqz abest quin
a plerisqz percruciatos et tormenta (delatorū susurris admoniti pecunias extorq̄re
nulla alia ratione media preterq̄ volum⁹ pecunias aggrediant. **Q**uapropter qui
cūqz mercatores aut alterius modi accole diuites eas inhabitāt: prouincias die no-
ctuqz suam perniciem (ob diuitias quas possidere creduntur) expectantes tremūt:
curisqz ingētibus cōfecti vitā degūt infelicē. **I**nde est q̄ hac tēpestate tenuia sint cō-
mercia: nullaqz gemme vel pauce reperiant. paupes enī se esse mercatores omnes si
mulant: et parce viuunt ac vestiunt: oīa parcius solito ne in suspicionē incidāt. de his
iam satis: ad nos redeam⁹. **U**n̄ igitur edictū regii quo me accersat sollicit⁹ operirer:
nullā esse soldano curā non modo de edicto ad me mittendo: verū etiā esse iratum: ad-
uentūqz meū egre tulisse. veritus nāqz est defectionē: sed ire causam nact⁹ est veram
dissimulās: q̄ paucis comitatibz me adire: nullaqz dona ad illū afferre: iudei: mau-
ri hereticiqz a v̄ris regnis eliminati (quorum non parua copia ad eas regiones con-

fluerat malo animo retulissent: renūciatū est. **D**edignatur enim et se barbari illi ne
 gli et flocciferi arbitrantur. **S**i audeat vlla potentia oratores ad eos sine opimis
 muneribus destinare. **O**pprobrioz et ludibrio fieri ducit: nisi missus orator lōgo
 ordine comitū accesserit. **Q**uib⁹ intellectis tū beniuolētie captatione tū perficata
 fronte opus esse: quoz superbissimū et summe barbarz hoc genus hominū esse per
 penderim: animaduerti: qua propter duos illos franciscos fratres barbatos: quos
 vie comites mecū habebam qui meo suoqz nomine. **S**oldano talia dicta referant
 propanter mitto. **O** summe mahomethoz impator: catholicorū regis et regine his
 paniaz oratori qui iam intra tue editionis limites terrā tenet: relatum fuit obtretato
 res scelestosqz ac nefarios homines tū mendosis tū dolosis animū tuū de lationib⁹
 perturbasse: teqz (q nulla ad te munera tulerit) q ve vt illi fraudulēter ac falso ena
 rarū paucis comitantib⁹ ad te ipsum venire arbitreris: stomachatū esse aduētūqz
 ipsius te paruifacere presciuit. **S**ed vt iusqz rei sereno vultu et paccatis auribus si
 rationem admiseris fore vt tibi satisfaciatur ad vnguem existimam⁹. **R**egius hic ora
 tor potēssime rex: dona (vt alios oratores consuefcere predicatur) se non modo tā
 to principe digna sed nec vlla quidem vel minima non tulisse fatetur: quoniā a suo
 rum regum morib⁹ cuiqz regi dona mittere alienum esse perhibēt: quod vos hono
 rificum esse ducitis: id inter occidentales principes pro iniuria habetur. **A**ltamē si
 vros hos mores veteremqz hanc apud vos cōsuetudinem tā to pere viguisse: q nu
 llus scilicet orator vos adeat sine munerib⁹: cognouisset: libēt et ipsi animo optima
 ad te dona mihi dedissent: quom vos in amoris argumentum non autem arrogātie
 vel auaricie causa id cupere vedeamini. **Q**uod autem perfida gēs hec pacis et con
 cordie reguz inimica: seditionis et discordie seminarium a catholicis suis regib⁹ ve
 luti perniciofa contagio eiecta ipsum non decēter cōmitatum ad te tātum imperato
 rem venisse retulerit: inuidiose ac falso delatū inquit: et nos qui mortē potius subire
 qz mentiri (in tenui presertim negotio) sumus edocti itidem fatemur. **A**idimus enim
 vidi⁹ ipsum triginta viris ornatissimis (preter eos quos itineris lōgitudine valitu
 dinarios defatigatos in diuersis reliquit regionib⁹) cōmitatum incedere. **M**ittito
 igitur serenissime imperator: mittito eumqz accersiri iubero et si aures dictis eius fa
 ciles presiteris: haud eqdem te postea illū admisisse audiuisseqz penitebit. **N**is ita
 soldano per meos nūcios magno ipsius truci mano. i. **I**nterprete generali audire
 ferente: quem vestris maiestatis deditum esse cōperi relatis: soldanus bene per
 suasus: ad me procul habita omni mora edicti regij chirographuz quo me tuto ad
 se proficisci posse: neue quis mihi sit impedimento imperat: cū duobus qui me ad se
 comitētur de suis palatinis equitib⁹ destinauit. **Q**uare octauo. **I**kl. february regij
 mihi per hos equites chirographum porrigitur. **N**ec me nūciōrū meorum littere
 quib⁹ mihi significarāt mauritanie: totius ve africe (que intra catabathmō et occe
 anū occidentalem iacet media) regū apud soldanū oratores eiectorū granatēsum im
 pulsū destinatos fuisse cū vehementibus qrelis perterruerunt: durum nanqz mihi
 in agone certamen paratū et multiplicib⁹ alexādrinorū sermonib⁹ et eoz qui a sol
 dano veniebāt perferebatur. **S**oldanū. n. vt me īspectāte de christianis grādis ali
 qua viciā ob victos granatēses sumeretur impellere nitebātur: meqz vestro no
 mine quoz primū applicare male tractare non leuiter instabant: sese supremis in
 iurijs et cōtumelijs fuisse a vobis affectos proclamātes. **E**go vero qui vos fortuna
 tissimos semp fuisse cognoui: pro quib⁹ etiam mori est viuere vro fato omnia mi
 hi bene succellura cōfidens contra nili torrentem ad nauigaturus qz celerrime po

indignatur
 soldan⁹ si o
 rator disqz
 mīat sine
 muneribus
 ad ipsum.

qd mādane
 rit orator
 ex alexan
 dria dicen
 dū soldano

oratio num
 tiorū quos
 misit ad sol
 danum.

eiecti iudei.

triginta se
 cū viros ha
 bebat.

mittit solda
 nus edictū
 t palatinos
 equites qui
 oratorē cō
 mitētur.

repio apud
 soldanū o
 ratores are
 gibus mau
 ris q viciā
 tā petebāt
 cōtra chris
 tianos.

ssuz accingo: q̄ succedet si vixero in tertium librū concludetur valetē iterea duo hac
nostra tepestare lumina orbis terrarū et christiani nominis ppagatores.

Libertus.

E vbe. Allexandria (egipti reliquarū ve puinciarū soldanice ditioni
subditarū emporio p̄mario) catholici rer et regina: quō iam iter in in
terna prouicie ad soldanū factur⁹ essem: q̄ mihi ab vbe veneciarum
discedēti ad euz vsqz diem calamo digna visa fuerant breui cōpendio
exaravi. Hunc autē q̄ a septimo. kl. februarij die quo ad soldanum
accesit⁹ pedem moui: fesse mihi obtulerūt: q̄ breuius q̄ ve dilucidi⁹ potero: ita vt
neqz nimiū creuisse volumē neqz de iocundis aut vtilibus quicqz p̄termisū vide
atur: p̄sequi studebo. Septimo igitur. kl. februarij hora ante lucana cairū q̄ alias
babilō ab icolis alteri⁹ eufratree babilonis quōdam habitata eius imperij caput
p̄fecturus: alexandria (illis palatinis equitibus quos ad me per soldanū cū edicto
regio missos superiore libro dicimus et hispanis negociatoribus omnibus (quot
quot comertiorū causa Allexandriā cōuenisse reperi) comitat⁹ discedo: hos enī meū
ad ducere curavi: ut eum caterue numez quem mei nunci (ad soldani animū dispo
nēdus) per me missi: ad dūcisse me: soldano retulerūt: implerē. Rorerū quondā cano
pū nilli hostiū ab Allexandria circiter quadraginta millia passū distans per iter ha
renosum: incultū: desertū: in quo neqz domiciliū vllum neqz vir arborē (p̄ter ali
cubi palmas) vllā reperimus: altero die fessi applicui⁹. Abi (interea loci duz millis
aca nobis nauigia parātur: alimētaqz necessaria coemūtur) circiter integrū diē cō
morati nullū ingredimur: neqz. n. christiano cuiqz: propter arabū grassationes et ra
pinas: terrestre iter patet. Hī nanqz non modo egiptū sed africā vniuersā ab oceā
ano athlātico ad nulliacas ripas: asie ve partē continuis incurfionibus infestāt. De
quib⁹ quō satis otij mihi sup̄erat (non ineptam fore digressionē existimās) pleraqz
agressus suz disere. Hēs hec est: in numerā: vaga: sine domib⁹ sine statione: sine q̄
ete vlla: subdiuo semp versans: semp in motu: camelloz dorzis vtiores: filios: et quic
quid sup̄ellectilis affeātur portans: adusta solis ardoribus: bellicosa tamē sed sine
certo imperatore: plures habēt dispersi arabes inter se duces sed discordes et factio
sos: hinc est q̄ imperio ipsi (qui liberi sunt) non potiātur: quō sibi inuicē capitali sem
per odio insidientur. Imperatore (cui obtēperare studerent) si arabes inter sese elli
gerent: deseruorū manibus sceptrum facile abriperetur: est enim errantiuz arabum
multitudo ingens: mamelluchi vero idest serui regij quozum opa soldani ad regni
gubernaculū et belloz summa vtūtur: numerū non excedunt. x. milliū: sunt p̄ter
rea arabes (omnium incolarum et eozumdem mamelluchozū sententia) nobiles et in
dustrij: mamelluchi autem maiori ex parte ignobiles: montanti: ap̄gratis et montibus
ut plurimū sythici sup̄a eurinum et meotidein raptati emptiqz a soldanis et eozū
principibus: vnde serui: de quibus latius infra dicemus. Hunc autem ad iter rede
amus. Contra nilli fluentia pridie kalēdas februarij bullacū cairi suburbiū cum
aduesperaceret: ad nauigantes p̄p̄edimur. Ibiqz in naui pernoctauimus neqz. n.
ausi sunt duo illi comites mihi aductores dati palatini: me credere barbarorū per
fidie: at tamen ex ipis vnus ad soldanum celeriter p̄currit me bullacū applicuisse
nunciātū. Qua propter quō primū elucuit: ecce mamaluchis reliquis ve indigenis
impletur (visendi studio) litto: a nulliaca: raro enim ad ipos nostratiū aut diuerso ha
bitū q̄s q̄s admittit: p̄ter paucos aliquādo mercatores. Sed p̄o: accedit truci ma

applicat ca
nopū.

ingreditur
nillum.

ab alexam
dria babilo
ne non itur
terra.

arabum va
gariū vita.

Quare nō
potiant in
gio arabes
q̄ vis liberi

bullatū sub
vbiū cairi.

nus in nauimq; ad me descendit: et quis nam: cuius: quo' ve fato huc appulerit. Ad
 eūq; deinde statū peruenerit petēti mihi enarrat. Se esse valētini cuiusdam cuius lu
 douici prætēsis nomine filiū: in oppidoq; ipsi v're valētie finitimo momblācho na
 tum predicabat: tempestate autē (quō adolecētulus per ea maria patroni cuiusda;
 nauici famul⁹ ad nauigaret: in litus cū ceteris omnib⁹ / q; ea nauī vepebātur / nau
 fragio plectum: ad soldani manus et eius prouincie statutis deuenisse: quotquot e
 niz per ea littora naues frāgūtur: et veteri eorū instituto et cōsuetudine (vri aiūt) ad
 fiscū cum hominibus boniq; omnibus deuoluūtur: si presertim piratica / vel alteri
 us modi / nō mercatoria nauis esse reperiatur. Sed triēnali tandem carcere durisq;
 vinculis et vrgenti inedia se defatigatū (spe tamem euadendi aliq;do et redēdi ad
 nos) Chrištū verbo adnegasse: mahomethico ve more se disp:epuciari passum sui
 sse et mutasse nomē tan garibardinūq; vocari grauiter suspirādo fatebatur: nec a
 besse tamē quā catholicā fidem animo seruaret: chrištūq; suplex pis quibus sole
 bat ofonibus quotidie coleret et adoraret. Ad eum autem inter eos barbaros splē
 dorem sua industria et laboribus (posq; sese iam vnū et ipsi effecerat) assēdisse di
 cebat. De optimatibus enim soldanias vn⁹ est cum redditib⁹ septeni aut octo mi
 lliū auri dragmarū. Vū hec mecū trucinan⁹ tāgaribardin⁹ colloqueret: primates
 alij duo palatini Trucinano potētiores ordineq; supiores adueniāt: sunt. n. apud
 eos tres optimatuz grad⁹ veluti apud nos quos vulgo dicim⁹: comites: marchio
 nes: duces. Tūc enauī trucinanno duce ad illos egredior: equum veregiū (quem ip
 si met secum soldani nomine mihi donādū regio apparatu ornatū duxerat) ascen
 do: vrbem versus iter vna omnes capim⁹: nec breuiore q; duarum horarum spacio
 interiecto trucinani domuz / q; mihi intra vrbis mentia hospitio fuerat ob signata at
 tigin⁹: attamē per hortos et intersparia predia ac viridaria non autē per cōtiguas
 semp domos p̄ficebamur. In kalēdis igitur februarij anni quingēssimū secū
 di: babiloniaz egyptiam: a qua magnus hic barbarorū impator soldanus baba
 lonicus vulgo appellatur: a iuniorib⁹ autē cairū nūcupataz vrbūz populosissimā:
 ingredior: falso pleriq; vrbem hccarras apepllant quia carrarum vrbis est in p̄pe
 nia. Vbi ceteris omnibus qui me fuerāt committati domum dimissis: cuz truci ma
 no q̄to studio possuz ago: vt (si obsequiū vestre maiestati mihi autē gratissimū fa
 cere exoptat (quod p̄fitebat) det opam et incūbat totis virib⁹ nemeus ad soldanū
 accessus differatur: na; si forte fortuna galeacee q; me aduerarant negotiationibus
 suis peractis sine me reuenterētur fore vt sero postmoduz comoda mihi renauiga
 tio sese offerret: quō neq; p̄sto sin talia tuta in illis littorib⁹ in europā reditura na
 uigia et turcharū piratis sint mariā coagulata. Truci mannus autē: cuius est emer
 gētia cūcta soldanno reffere: obsequij vri cupid⁹ paucis repetitis ad soldanū eq;
 tat: illi quid petierim referat: vt q; primū sibi per onū liceat nos audire velit meo no
 mine rogat. Qui ve q̄les et quā sitis patrio affectu longis sermonib⁹ aperit. An
 nuit dictis soldanus etiam nō minore (q; ego ipum ad eundū) tantoq; regum orato
 rem visendi studio insensus: vt me (vbi vbi cristinadies effullerit) ad sedicat. Tāga
 ribardino impatis domū letus reuertitur q; acta sunt enarrat: postero die q; erat no
 narū februarij quart⁹ primo mane (ante ortū nanq; solis: aut quō tardius iā ex
 orto: soldani et veteri cōsuetudine semp audituri prodeūt in publicū) ad regiā pro
 fisisimur. Hec est haud sec⁹ supedito colle oblōgo ad lat⁹ vrbis erecta: q; romes fa
 crū summi nri pontificis palatū: aut ppriore simulacro v're granatēsis alhābze de
 mauroz manib⁹ cū regno simul erepte p̄similis. Vbi enī paulū ascēdim⁹: in leuam

it babilonē.

it trita ma
nus ad sol
danum.

it orator ad
soldanuz.

ordomame
lucorum.

qmodo se
deat solda
nus.

soldanus cō
tra mores
ueteres ora
tozē bono
rat.

oblationes
soldani

It ac redit
truciman⁹.

cōuerſi porte occurrim⁹ altis ac immēſis turrib⁹ munite: in cuius veſtibus (veluti
in vſe alhābz ingreſſu) e regione podiū extat eminēs aliq̄tis per. Ibi primū ex op
timatib⁹ quēdā (cui erat arcis eius custodia) multis mamaluchis circūſtapatū ſe
denſe inuenim⁹. De retro ſum deinde nobis iter capientib⁹ lōga ſeſe via ſtātib⁹ vtrū
qz referta mamaluchis oſtēdit: per quos medios quō pgrederemur: eius adeo bar
bare enunite multitudinis ordinem actaciturnitatem admiratus ſum: neqz enī eoz
q̄ſqz obſtrepuit aut loco ceſſit vnqz: vt nos vlti⁹ (vtrū in ſimilibus ſit ſpectaculis)
audiōrib⁹ oculis intuerent. Ita pcedētib⁹ nullū vnqz ſeſe nobis obtulit impedi
mentū. In eo fere medio ſpacio ſenes circiter triginta imberbes macilētos in quibus
dam foribus veluti poſtici ſedētes cōſpiciens: eunuchos eſſe ſoldanicos vforū es
ius et pellicū custodes didici. Ad ſoldanū tandē in ipluui grādi ſup tribunali qua
tuor graduū reductis ſubſe (nſarū feminaz more) loco ſedis pedib⁹ ſedentē in ve
nimus: totius. n. gētis eius mai⁹ omethice mos eſt eo pacto ſedere: ac ſolo (veluti aia
lia bruta) capite inclinato veſci: atqz ſub dio ad ſe venientes audire. Soldan⁹: tum
ſui trucimani ⁊ meoz nuncioz verbis: tū aliorū per eius regiones comercia tractan
tiū relatu: q̄ta ſit vſa potentia: q̄ magn⁹ in vobis animus: q̄ pollētes ſitis virtute
bellica edoctus (q̄ vīs aliter illi pſuadere diſs atqz hominib⁹ in ſenſi granatēſes ex
pulſi atqz illis deteriores iudei conarent) glie ac ſaluti ſue conducere non medio cri
ter a tātis regib⁹ oratore (in ea pſerti fragilitate) q̄ ipſe (vt infra dicem⁹) verſabat:
ad ſe deſtinari intellexit. Propterea vt ego intra tapetes a media verſus euz ipluui
parte ſtratos cōtra more ſuoz maioz admittere: ne ve ego quater pſtratus terrā
vſo noīe (vtrū ceteri ſolent oratores quotquot eius cōſpetuz adeunt) oſcularer equo
animo paſſus eſt. Eſt nim hoꝝ barbaroz catholici reges arrogātia tāta vt quoniā
inuitis omnibus chriſticolis nſre religionis initialē locū poſſideāt: ipſos adorare qui
cūqz adeant xpiani cogant. Tāgaribardino igitur: cuius eſt ad ſoldanū oratores
ducere: eorumqz poſtulata interpretari: referente vſo nomine ſoldano ſalutē impar
tior. Is gratiſſimū ſibi fuiſſe nſum aduētū reſpōdet: ſeqz ſuaqz omnia: leto vultu o
fferat. Porrectiſqz illi veſtris litteris (quas vulgo dicim⁹ credētiales) ⁊ p trucima
nū q̄ optime adhuc pdioma patriū caler/ aptis: iterum a ſoldano ad me cū nouis re
dit oblationib⁹. Atqz iterū ego graciaz actiones vſo nomine/ q̄ me ita pccato a
nimo et ſerena frōre ſuſcipiat remitto: quid aliud q̄ mea dicta illi Tāgaribardino
referret ppter loci diſtātiā pāpere non poterā: a ſoldano enī (q̄muis ppius q̄
ali⁹ q̄ſqz hactenus acceſſiſſes) paſſus meo iudicio circiter viginti diſtabā. Sed nimi
rum quō ſit inter hos barbaros prudētia pollens trucimanus admirāda: patrioqz
ad huc amore feruēſet/ vſi obſequi cupio⁹ (vtrū perſpicere uidebar) ad beniuolū
nobis reddendū ſoldanum alia: q̄ ejus auribus beſonabāt: meis dictis interijcie
bat. Id ego (quoniā diut⁹ q̄ mee grāz actiones erigebant) morabāt: q̄ ve illius
ſermonibus attētiſſimū: alacriorēqz paulatī fieri ſoldanū cōſpiciebam: ſuſpicatus
ſum. Tertio atqz iterū citus ad me reuertitur vt bono hilariqz aīo ſim: vt ſi qua mi
hi intra ſoldanice ditionis terminos grata fuerint: petam a ſoldano reponat. Illi e
go ne iſta incaſſum geſta ſint: ne ue iſta vnqz tam inuſitata apud ipſos humanitas
in quemqz de vſa memoria plabat: me daturū operā polliceor. Ita ſalutationib⁹
grarū ve actionibus ⁊ pollicitis vtrinqz multiplicatis tēporis aliq̄tulū triuimus:
nec aliud q̄cqz hoc pmo congreſſu peractus eſt. Negocia enī in die dñicū ſequētez
(q̄ octauus erat idū februarij) remittit. Soldanū iterea dū tāgaribardino illū
meo nomine alloq̄ret: ego autē otioſus q̄d relaturus eſſet: expectare diligēter (vt illū

describere quire) insper. Is est vir natus annos circiter quinquaginta et quinquaginta: patrio more barbat? nec densa tamen aut oblonga nimium barba: vultu pereo: facie pingui: suffuscula: aspectu feror: aliquid tulum: oculis reductis: parvis: graui motu: statura (vti a sedate colligere potui) plusquam mediocri. Quibus autem scripta et moribus quos vulgo diarcheos vocant: inde nanque et ex rure regionibus pars maior mamalocurum (a quibus optimates de hinc soldanus ipse creat) rapta per soldanica regna veniunt: indumentum vero ipsius eo die et glauco serico raso: forma comuni: neque enim varias habet superiorum vestium consuetudines: preterquam in manicis quas optimates curtas et breues ferunt ceteri autem vsque ad digitorum extremum productas: est nimis superiorum illorum vestis paruo discremine ab alijs quas viri granateses algiubbas vocant: hispani autem marlotas: sed mamalucorum talaris omnes quas solo cingulo leuiter strigunt: de cetero discunt: neque enim illis vestes interiores corpus aliter premunt quam illa superiorum: aut caligis vtuntur sed nudis pedibus crepidas tantum inferiorum franciscorum more gerunt capitulis aut velamina valde diuersa: per ea namque non modo iudei et christicole soldano subditi qui vestium eadem genera ferunt a populis mahometpice legis et populi a mamaluchis sed simplicium mamaluchorum ab optimatibus et optimatum inter se discrimine cernit. Ad amethos populus: velamen fert multis garis lineis quemadmodum et iudeos et christicola insinuat sed christicola glauco: iudeus croceo: mahometpiceus albedo: coloribus discernuntur: mamaluchorum qui soldanici sunt ministri pileum ferunt laneum aut cinatilen: spatina altioris: valde poterosum durum: bobice farsitum: duobus consutis coloribus: viridi ab immo: a superiore nigro: ceteri autem qui aut sunt aliorum principum aut soldanico tantum stipendio cossi nec aliter ministri: galero rubro: villosa cubitali: dyademato quasi a lateribus plano: dignoscuntur. Principum vero duorum ordinum inferiorum velamen lineum est: sed a velamento populi valde dispar: populus enim suum simpliciter in portum implicat et conuoluit: isti autem arte compacti et mire compressi: in alia veforma in dyadematis modum instructum ferunt: summi ordinis ipsorum a quo soldani (veluti et nostris cardinalibus summi pontifices creantur) capitale tegumentum dissonum est et maxime ridiculum. Ex linta et ipsam tela tenui: sed rino corecti opus cum mulier sexaginta nanque et interdu septuaginta (vt ipsi aiunt) aluis in circuitu flexiones varias in gyros diuersos in cornua demum desinens: confectum est: a sede velaminis qui infigit capiti cornua sex quorum quatuor non longiora spatium sed magno lacerto crassiora prodeunt: duo vero alia veluti adiacentia scopulis promittoria de medio breuium quatuor cubitalia fere in codee cornuum similitudinem surgunt: nec medius fidius alius de sibi hos barbaros quam a vernali codea: ea subsanatoria cornua sumpsisse arbitraripossunt: rem namque alteri cuique similioris conspexisse menunquam puto. Id habebat soldan? eo publici spectaculi die cornuum capitis tegumentum. Neque enim postquam suum premum gradum ascendit: dissonum ab optimatum ornatu de quorum ordine creatus est) habitum summit. Cur tanti poteris tanti ve impedimenti struem sibi iniicerent: qua impliciti: vertere vir caput inmoto corpore valens: a tagaribardino prius luscitat? fuerat Is duas imirationes adurit: ne scilicet leuiter caput mouedo a virili grauitate fedo aut stulto gestu aliquo discedere possint: ne ue illi oneri assueti) galeam postmodum (quando bellum ingruat) ferre fastidiat. His ita actis et consideratis: a soldano dimittor: a quo quod domum rediturus: iam terga vertere (vt ego liberius cuncta qui sese mihi offerret inspicere quire) id spacij quod a soldani conspectu ad primum arcis ingressus iacet vtrique statim mamaluchis circui vallatum vt passim merentur nec min? vtrique.

soldani def
criptio.

no vtr ca-
ligis neqto
race.

ve faminas
varietas a
qua gredum
dicolat dis-
crimetur.

due cause q
re ita ouero
sunt capitia
velomine fer
at.

qđ ferit o
ratores nu
mide et ma
uritani.

đ natura re
gionis. đ in
colaruz mo
ribz. de ser
uozũ impio

in festis et
egiptus ara
biũ incurfa
tionibus.

opinioes de
origine im
perij.

ratio de ini
tio impiue
rismulioz.

chozũ numerũ circiter q̄tuor millia affuisse: passũ autẽ circiter octigetoꝝ spaciũ
intercessisse compi: neutũ tamen ex amissi: quiq̄ circũspiciẽdi studio dinumerauit
Quo autẽ a soldano duas iam custodias regrediẽtes transgressim?: quod uođ ho
minũ diuerso aliq̄tis per habitu ab egyptijs cuneo efficimur obuij: qui postq̄ in me
toris oculis: rugosa frõte: furibũdo sup̄cilio: rabida maledicta (vñ gestib⁹ eoz cõ
stabat) submurmurantes de to:serũt trucidanno quedã arabico idiomate mauri
tano sublocuti sunt. Quibz trucidan⁹ parũ per minitãs vt tacerẽt in minitasse vt
sus est. Inter eundũ q̄ naz esset: qđ vequeritarẽt: q̄ solliciti: et cur ita angerẽt mihi
tangaribardin⁹ aperuit. Oratores esse illos numidas et mauritanos: de qđ in cal
ce libri secũdĩ mētionẽ fecim⁹: significauit. Qui quoniam nõ modo in me ceteros ve
christicolas soldanũ (vt ipi arbitrabant) non seuisse sensissent: verũ etiaq̄ honorifice
ab eo me fuisse susceptũ didicisset: animo cruciabant. et mētũ turbulentiã pallore vul
tus ostẽdebãt. Ibi pmanenti in forib⁹ mest: nos domũ reuertimur. Interea locibz
negotijs p tractandis assignatus mihi dies adueter: ne tẽpus vllũ frustra mihi d̄ ma
nib⁹ (vt vulgo dicit) euadat: de regionis natura: de incolaz morib⁹: de seruoz in
pio: ceteris vereb⁹: q̄ memoratu mihi digna visa sunt: p tẽpore scrutatus suz. Quã
re neq̄z absontũ mihi videbĩ si eorũ (que collegeri) pleraq̄ breuibz enarrauero.
Proruia est egyptus: satis apte lateq̄z a chosmographis ⁊ historicis depicta. Ar
bẽ autẽ puincie nrã tẽpestate caput: carũ incole appellãt. Hec est in asia trãs nilũ
alerãdoria vero citra: propterea in africa. Nilus. n. serenissimĩ p̄cipies Alia dirimit
ab aphrica. Arbs ea p̄maria populosissima: ingẽs: de cetero puicia ciuitatib⁹ aut
oppidiz populosis ara. Quod sit (p̄ter eas q̄ in undatĩ estate nilo ptes irrigant) ha
renosa: arabũ ve cõtinuis in cursionibus infestata. P̄cipue tamẽ ob seruoz seu a
tyãnidẽ: de quoz initio moribusq̄ (p̄sq̄ ad alia p̄greddĩ) pauca ptingã et pila
ta et oppressa. Unde ad seruozũ manus tã magnẽ molis impiũ venerit (qui egypto
syria: arabie vtriq̄z: ac idumee vniuerse dominant) varia referũt: certaz vero histo
riaz minime se habere dicũt. Egyptias feminas: in maritos (deficiẽtibus liberis) ad
imperij gubernaculũ sibi tunc seruos sufficisse: quo p̄cerẽt omnes iudaicz populũ
moysẽ duce fugiẽtes insequẽtes: cũ suo pharaone mare rubrũ absorbuisset: pleriq̄z
autumãt: neq̄z id publicẽ recitare hesitant sed lãge ambages. Egyptios alij sua spõ
de vt se accepti a ioseph iacobita beneficij (q̄ pharaonis seru⁹ egyptũ vniuersam fa
me peribundã vaticinio liberasset) gratos ostẽderet: ad seruos imperiũ de tulisse p̄
dicant: sed p̄ore fabula meo iudicio fabulosius. Qui vero p̄sentĩ ratione moti de ig
notis iudiciuz faciũt: veri similis rem disserũt. Seruos quodã sumptis in dños ar
mis impium sibi (p̄sentis cuiusdam crepli argumẽto edocti) occupasse cõiectant.
Caythẽo nanq̄ soldano viuẽre qui fœlicissimõ ductu tres et trigita annos sceptro
potitus est: mamaluchoz seruos ethiope quodã duce trans nilũ a dñis armatos se
cessisse: Multozũ memoria p̄debat. Est enĩz sub seruozũ ingẽs multitudo quod nul
lus sit mamaluchus q̄ domi non habeat duos aut plures secũduz cuiusq̄ gradum
ministi ad dictos indos: Aut ethiopes famulos p̄cio emptos. Horuz defectioni
magno exercitu compato caythẽus ipẽ occurrit seruilem q̄z impetũ armis opp̄lit:
aliter. n. de ipso et mamaluchis omnibus actũ ea tẽpestate fuisset. Prudẽtiores igit
interẽptis quodã dñis: impiuz seruos vsurpasse p̄ certo habet: quod nullus fuerit
vnq̄z hoc caythẽo potẽtior: ausiq̄z fuerint sub eius ipio cõtra dños insurgere. Que
vero ex varijs ego. Auctorib⁹ collegeri altius aliq̄to rem trahẽdo nõ inuitilla detũ
vra maiestas accipiat Ab anno septigẽtesimo quarto a salutẽ nrã ⁊ christi natali

egyptij de mahometico genere regē: ut se a grecorū seruitute liberaret: sibi crearet: q̄ caliphus appellabatur. ab huius caliphi nomine reliqui omnes egypti reges caliphi sunt appellati ad annū usq; tertius ⁊ quinq̄gesimū supra millesimū tūc nanq; almerico xp̄iano hierosolimorū rege caliphū bello v̄gente sultani sezie regis auxiliū caliphus imploreat. **A**ditur a sultano firie sarraco dux milicie. Calipho succurrit. **A**mericū ⁊ xp̄ianos pellit. **A**lt calipho in vicula coniecto regnū sarraco usurpat se q̄ iubet sultanū a sui p̄cipis nomine nō regē vocari. **E**n soldanorū initū anno ab hinc nono ⁊ quadragesimo supra quadragēsimū: est nanq; hic ann⁹ quo ego hec et itinere scribo secundus ⁊ quingentesim⁹ supra millesimū. **N**on multos post annos sultanatus hic egyptius ad melechsalam p̄ successu venit. **I**s melechsala a tartaris p̄ mercatores magnū seruorū numerum q̄ comani dicebant in antiochie finibus bello victorū coemit. **I**ta seruus melechsalam instituit ut eorū opa (liberis abiectis) bello ⁊ pace: ⁊ in prouintijs gubernādis ⁊ tractādis armis uteretur. **M**elechsala dominū seruū trucidat de se ip̄is tuquemenium sultanum creant ⁊ regno insident serui. **I**ta in seruorū seruitute ad hec usq; tempa redacta est egyptus. **E**t horum collegio bondocadar sultan⁹ anno octauo ⁊ sexagesimo supra duce. ⁊ millesimū a xp̄ianis v̄niuersā s̄ziā ⁊ palestina abstulit p̄ter ptholomaidē quam deinde melecastraphus sultan⁹ post annū tertium ⁊ vigessimū a bondocadar uictoria xp̄ianis ademī sancto tamē sepulchro omnes barbari pepercerūt. **A**d caiteiū a quo digressi sum⁹ iā reuertamur. **H**ic est illi soldan⁹ cuius auspicijs turcharū copias ingētes: parua mamaluchorū manu sepius effusas audiui⁹. **N**ec eorum disciplina militari p̄ cognitā sum q̄dem admiratus. **N**am vbi primū ē mōtib⁹ vt plurius scitis veniū a llati sunt: i quib⁹ in die ⁊ frigorib⁹ assueti penenudi obdurerūt in domos suas hi barbari principes rudes illos emptos adducunt: die noctuq; nulla in realia tēpus vlluz terere q̄ in pertractādis armis ip̄os patiuntur. **A**d quos erudiendos quilibet optimatū: pro cuiusq; opibus stipēdio conductos domi magistrōs gladiatores habet: quib⁹ nuper emptis (veluti fessorib⁹ equi domādi) obfignat. **E**t quoz ferula si in strenuos euadūt milites: in mamaluchos censēt: alias famulant semp. **A**d mamaluchorū ordo equestris est cuz stipēdio militari p̄guissimū: cuiuslibet enī ip̄orū pecunia rī⁹ census p̄ singulas lunas (a luna nāq; mēses cōputant) dragmarū auri sex et quadragētiā p̄betur. alimonie vero quotidiana mamaluchi portio: tantū est ordi q̄ntū duob⁹ equis sufficiat alēdis: carnū autē libze eorū more tres in singulos diuidunt: rotulū ip̄i libram vocant: ea est nostrarū vnciarū due de viginite: panis vero ea daf portio: que ip̄i et trib⁹ ministris suppetat. **A**nde quō nulla sit his alia p̄ter q̄ armoz erercitationē (vt dicimus) cura: sintq; viribus pollētes et laborib⁹ semp cum egestate a sue gentis consuetudine enutriti: nec apud dominos lectis p̄cumbāt: immo et duro solo steria tantū supposita vel tapetulo aliquo veteri cōstrato quiescant mirari de sino potuisse tales viros numerosiores hostium turbas aliquādo p̄fligare. **H**ic sermo serenissimi principis de veteribus est mamaluchis. **J**uniores nanq; sunt numero pauciores: neq; illa (quam nunc recitauimus) militari disciplina instructi vigent: veteres enī exortis post caiteiū inter p̄ncipes hos factionib⁹: mutuis gladijs cōsumpti sunt. **R**ecentiores vero ex eorū scolis (quas vocāt tabachas) nō maturi armis: vt mamaluchorū numerū aliquis impleat educūt. **H**orū tamen opera (qualescunq; sit) ad regnorum regimen et p̄sidiū soldan⁹ vti. **N**ec alterius modi cuiq; summa rerū creōit. **A**d mamaluchi ex christiānis deliguntur hi **M**ahomete sectā abnegato christo diuiciarum et impij cupiditate pelecti amplectitur ex alia gente vlla censent neminem. **A**d iudeis nanq; fieri quenq; mamaluchū verant: quoniam

Mamalu-
chis stipen-
dium.

quare ma-
maluchi ita
belle apti.

ex q̄bus gē-
tib⁹ mania
luchi.

qđ possint
mamalu-
chi filius re-
linquere.

dolosos esse et capiendis armis aptos minime iudeos putat. Et mahometice quo-
q; legis viro aut femina genitos in mamaluchos conscribere (ne suos mores intelli-
gant) pre timore recusant: atq; id apud ipsos suis decretis et consuetudine tantum
inualuit: vt neq; proprios filios (quonia ab ipsis) postquam mahometici effecti: a
ut et mahometica muliere orti sunt: armis instruere vel ad honores et magistratus
euocare liceat: fas est tamen pecunias: domos: supellectilia queq; aut predia natis
legare. Et mamaluchis proceres: et proceribus Soldani creantur. Quare quo-
nam pacto a christianis hoc genus hominum originem trahat: quanta ve cum no-
stre religionis ignomina opprobrio et dedecore hi barbari dominantur: catholici
principes iam colligere potestis. Et pergescimini aliquando rem christianam ca-
pessite: non deerit sibi christus. gens autem ipsa incolarum est imbellis: effemina-
ta: inermis: distincta: mollis: timida: mechanicis tantum artibus aut mercature inte-
ta: vitam silentio preterit in gloriam: nec alijs legibus a mamaluchis gubernatam
q; absoluto iudicio: est preterea mamaluchi cuiusvis tanta in accolam vniuersos po-
testas: vt claua lignea quam manu gestat semper: quencumq; accolam obuium fe-
rire pro libito vel leuissima occasione sumpta liceat: q; scilicet ipsum transeuntem te-
tigerit: aut venienti non assurrerit vel minus honorifice salutauerit: aut non citus
loco cesserit: interdum etiam nullam nactus causam: dum aut temulentus aut insa-
nus vel alias iratus incedens per vrbem mamaluchus occurrit accole: ipsum quot
quot ictibus libet percutit: nec musitare miser audet: neq; in eius auxilium vel tab-
bium mouere quisquaz intentat: quanuis pater filium aut filius patrem a mamalu-
cho cedi conspiciat: equo tamen vultu patiatur necesse est. Nam perimere accolam
in auxilium alterius (vt ipsum de percutientis manu eruat) acurrentem: vel percu-
ssum: clauam (ne feriat vltius) manu apprehendentem mamaluchus impune fas est
Abutatos quippe (nisi caput illis voluminibus implicatum de quibus mentionem
fecimus ferrent accole) mamaluchi passim occiderent: quom neq; se defendere cui-
q; liceat: neq; in mamaluchis vlla interdum pietas vigeat. Accole cuiquam arma
vlla vel gladiolum quidem acuta cuspide vel recta apud se habere: equo vel ani-
bulare vetitum est. Redituum autem (preter ordinaria vectigalia) lex est principis
voluntas: exigunt: erpilant: extorquent: et ad ossa vsq; excoquant. Propterea (et si
animus ad vindicandum se in libertatem a tam impia seruitute adesset) vires ta-
men deficerent quo pecunie (que sunt nervi belli) illis desint: exercitiq; minime sint
armis. Feminas vtraq; ges quotquot liber (si alendi facultas inest) assummit si-
bi. Voluptatibus omnifariam dediti (futuroz omni cura posthabita) viuunt: suo
q; mahomete se magis gratum facere tunc arbitrantur: quom arderium delectatio-
nibus incumbunt. A vino tamen abstinere mahometica illis lege preceptus est: sed
mamaluchi dum vinum affecuntur multo auidius: quam nos illud bibunt. femine
per vias brachate nudis vsq; ad genua cruribus ambulant: vestes tamen viri ac-
cole fere talaris induunt: mulieres autez surarum tenus tantum: sed femine calliga-
te. Insanos: oliros: limphaticos: vel homines sanctos esse ac diuino spiritu afflatos
arbitrantur et colunt. Iudicate igitur serenissimi reges quaz inausito fidere regio-
nes he gubernentur: in quibus serui dominantur: liberi seruiunt: graues opprimu-
tur: stulti extolluntur: vbi nulla fides: nullum ius: nulla pietas: misericordia rara: a-
uaricia im mensa: in domibus summa (ob multas vxores) discordia: foris ingens in-
ter se odium. Eliget enim inter ipsos principes (ob diuersas post caytbei mortem fa-
ctiones exortas) incredibilis inimicitia: nec in re vlla magis inuigilant: vel ingeni-

neq; arma
ferre neq; a-
bulare eqs
licet accolis

atterunt: quaz alter precipitio ac ruine alterius. Quare vnde hec tam diuersa in vna
 na gente studia emanarint: vnde sibi hec adeo rabida simulas in initium sumperit:
 opere precium erit aperire: sed aliquanto altius vt res ipsa planius intelligatur re
 petendum est. Anno a nomine christi quinto et sexagesimo supra quadringentesimu
 ac millesimu: ab eorum vero seductore mahomete octingentesimo sexagesimo secu
 do vel circiter (ad vnguē. n. colligere id nequiuimus / quoniam diuerso a nobis or
 dine computant annos) Imperatorem sibi caytbeium virum scythaz hisseri q̄ an
 tiquior: q̄ ve et magistratu summo et auctoritate polleret: elegerunt. Hic fuit inge
 nio et virtute bellica preclarus: tenuitq; (vti supra diximus) imperium annos tres
 et triginta. Qua propter ea diuturnitas imperij mamaluchos fidos illi: q̄ ipsos sua
 pecunia fere omnes coemerit: suoq; pane nutrierit (veteribus vel etate vel bello a
 ut varijs moribz maiori ex parte consumptis) effecit. iter hos vna disciplina: vno pa
 ne sub eodem domino educatos duo de lautioribus ac opulentioribus principibus
 quorum alter Alcardinus: campfous campfomia alter nuncupabatur: inimici
 as inter se capitales etiam caytbeio viuente ercebant. Quom enim ambo scythie
 essent: amboq; a paruulis de ciarchesis vulgo montibus rapti: eodemq; pago ori
 undi dicerentur: campfous qui se nobilem genere ortum iactitabat: Alcardinum ve
 ro rusticitatis arguebat: pre inuidia q̄ faciliores Alcardino Soldanus aditus ad
 se prestatet: q̄ ve potentiores quaz ipse magistratus assequeretur acbardinus: ani
 mo Campfous cruciabatur: ita (vt fit inter omnes ventolos ambitionis afflatus
 affectantes) perniciem alter alteri semper machinabantur et astruebant. Qua pro
 pter quom grauiter iam egrotante caytbeio inclinatos ad erigendum aduersariuz
 suum in imperium ob maiores pecuniarum et magistratum copias mamaluchos
 campfous campfomia sentiret: caytbeium adhuc integro sensu laborantem mecto
 vultu et obortis lacrymis cum dictis adit huiusmodi. Imperator optime: tanta
 fuit erga nos omnes tua semper humanitas et clementia q̄ nisi maiorem tui homi
 nem exuentis: q̄ apud nos viuētis rationem haberemus: ingratis nos omni
 um seriorum erga optime de se merentes dominos et summorum beneficiorum ne
 phario inemores fateri cogeremur. Hunc enim (quanuis nobilem) paupertate ta
 men sumer sum: illum e filuis: alium e pecudum custodia ab horrendis scythie frigo
 ribz et vrgenti fame ac demum ex miserrimis magalibus ad summas diuitias: ad
 preclara palacia: et altos rerum cardines eueristi. Constituimus igitur imperator
 maxime (ne ingratitudinis detestabile nomen subeamus filium tuum mahomethe:
 quem tibi nature ductu gratum semper fuisse cognouimus: quem vti tui deficientis
 simulacrum veneremur: in imperatorem nobis eligere bonozq; omnium hanc
 mentē apte cognosces: qui non sui filij causa / sed ne impiū ad inimicū acbardinum
 perueniret: italia moliret. Campfoum a proposito diuertere conat⁹ est. Sensit enī
 id potius filio pnicie q̄ felicitate pariturum: hortatusq; est toto ingenio Campfoum
 vt impatoris electionē ordine suo veteri secu dū instituta maiorum procedere pate
 retur. Se vno animo ipsos filioz loco habere: quos ita fidos semper cognouerit:
 quos ve suo pane a teneris educauerit. Paucis repetitis Campfous discedit. Ca
 ytheius autem non longo post animam exhalauit. Campfous vero campfomia
 q̄ apud caytbeiu egerit enarrans: caytbeiuq; sibi vt filiu eligeret dixisse emētēs: s̄
 mamaluchis quoscūq; pōt subornat. mahomethe mamaluchis auxiliatib⁹ i caste
 llū vbi regia ē locat. Impatorē creat: is est eotempe adolescēs ānos nōnduz natus

caytheius
 soldan⁹ vir
 clarus.

campfou et
 Alcardini
 principis
 multas

narratō me
 ritorum.

mores no-
ti soldani

cāpsous cā-
psomia et ac-
bardin⁹ sese
mutui cōfi-
ciunt bellis

creatis anū
cul⁹ mamē-
te.

hec atiqui-
fari sedes ē.

ser decem: a summo eorū pōtifice māmetes cōfirmat⁹ habēt. n. et ipsi summū pōtifice ad
quē hui⁹ impij machina si egiptij hoies essent pōtineret ius suū (vt ceteri cōsueuer)
māmete cāiri regiam tenētū triū milliū auri dragmarū precio pōtifer vendit. Et tri-
bunali (vñ soldano stanti pedibus) iusdicendum: vite necisqz liberam potestatem
prestat: ipse descēdit: se ipsum spoliāt. Soldanum imperaturam in dūit: ab it pūatus
permanet in impio māmetes. Qui petulās et ipudēs tāta ve mole iplicat⁹ lasciuire:
sanguine gaudere: pecunias optimatū sitire: nec illis moliri cepit: occasione nact⁹
quosdā obrūcat: ceteris oib⁹ ficto generali conuiuiū in fidiā parat: matri cōsiliū
aperit. Ea fratrē suū qui cābso ciarchesius noie de optimatibus et ipse vnus erat ius
gulāus: ne eo die quāuis inuitatus accedat monet: eius nepotis: sui filij: mentē des-
regit. Campsious ciarchesius nepoti iratus qui talia machinaret optimates cōuo-
cat in inēs periculū enarrat sibi consulāt edicit. Optimates vbi adolēscētes animū
quo tēdat intelligūt cābso ciarchesio magna ob propalatū facinus pollicent⁹. rem
dissimulāt. Albaridin⁹ iterea et cāpsō cāpsomia pōtētissimi duo pmates alter pecu-
niarū amplitudine: beniuolētia fretus amicorū alter: sese inuicē duabus pugnis ap-
to Marte et collatis signis ita prosternūt vt vite tedio confectus ac bardinus mortem
obierit. Campsious autē cāpsomia domo: bonis: patria: extorris lateat incertus an
viuat. ab hys duobus diuersa inter ipsos studia diuersaqz factiones q̄ nunc eos era-
gitāt exorte sunt. Inde qz ē vt intra sextū a cāthpeio anū qui quies iā soldanicā sedē
euauiant. et sese inuicē mamaluchi veterani (suis quiqz partib⁹ fauētēs) tellis con-
sumpsit. Ad iā p̄turbatos optimates redeamus: per tomūbeū quēdā armorū
duce inferioris inter principes ordinis cui etiā māmetes necem fuerat mītat⁹ in
fidiā māmete parant. Māmetē simul et duos eius amīctinos (quorū cōsilio regeba-
tur) structo intra tentoria castrētia conuiuiū in agro iuxta viā qua facturum māme-
tem iter ad qdā lasciuā pulpamētā ipsū didicerat inuitatū obrūcat ex insperato:
tomūbeus. Hic fuit ifelicitis adolēscētis exitus triēnio nōdū pacto: a p̄e (dū morere-
tur) preuissus. Principes vero tū vt amicorū māmetes alios mitigaret: tū etiā vt ac-
cepti a campso ciarchesio beneficij segratos ostēderet campsoum ciarchesius eius
auūculū tomūbeio nepotis interfectore tractāte coronāt. Tomūbeius proditiōis
mercedē dux exercitus (quē ipsi magistratū emirchepir appellāt) creatur. Is ē ma-
gistratus p̄m⁹ post soldanū exercitibus nanqz p̄ceest. Rebus sic stātibus: zāba-
llatus qui Damasco Sirieqz p̄ceerat: creationi nō assentitur: arma cōtra soldanū
parat: est enī eius gubernationis magna potentia. Tomūbeius sese debellaturū zā-
ballatū offert. Soldan⁹ Tomūbei proditoris versutiā noscēs: q̄uis timeret: diffi-
mulat tamē vtqz fideliter ac foriter se gerat cōtra hostē: remqz pagat p̄uideret: hor-
tatur: suadet: rogat: multa pollicetur: sed in cassum oīa: colligit exercitū tomūbeius
in zamballatū mouet: in furiā proficiscit⁹: cōuenit zāballatū: nouā p̄uicē astruit:
collocūtur: sedus iniunt: cāirū veniūt: campso ciarchesio regnū abripiūt: prehens-
dunt Alexanderiā intra munitā arcē custodijs fidiis traditū: iperavit hic mēses tan-
tū viginī zāballatū sceptro p̄ficiūt. Memini parcere zāballat⁹ cepit: optimatū quos
dā diuersarū partiū strāgulat: alios i eriliū mittit: plerisqz p̄niciē machinat⁹: venetof
ianuēses: ceterosqz mercatores i soldanicis regnis comēcia tractātes expilat: i carce-
re et cathenas trudit: tomētis (vt ab eis pecuniā extorqat) affligit nullū deniqz se-
uicē gen⁹ p̄ter mittit: in odiū p̄pterea p̄ncipū et mamaluchorū oīus incidit. Qua p̄-
pter eodem tomūbeio (cuius ductu emerferat) moliente p̄ceres in zāballatum de-
ficiūt: intra castellū regiam domum illum obsident. In diem nonū capitur: alexan-
driam et ipse vicus (vt fraus fraude puniatur) custodiendus mittitur: in ipso carce

re post tertium vir mensium vita strangulatur. Imperauit hic menses non integros non uem. regia in Tonubei potestate venit: sed caput coronatur. Tonubeius quoque prius sceptrum potitus est: non modo in diuersis factiois procures et mamaluchos (quorum arma uereretur) sed etiam in populum (crudelitate media sese impatit et istimias) seuitre cepit: nouas eractiones excogitauit: sed preter ceteras unam immoderatam promulgauit: tarari domos omnes tam incolarum quam procerum et mamaluchorum impauit: iuxtaque cuiusque domus ualorem locatione eregit semestrem: qua exacta: iteque persolui aliam uoluit grauiorem: quanto enim quilibet domus (huius rei preposito: ut arbitrio) decem mensium tempore locari (si locanda foret) contingeret: non extorsit. Audite aliud intolerandum. Hic tam sue legis hostem (questitis occasionibus) nitetur. quomodoque proscriptionum domos integras aliquando depredaret: suppellectilia bonaque omnia / que de miserorum thesauris rapiebat: ad mercatores et ciues diuidenda mittebat cum mercato / ut illa duplo coemerent: quod si primo edicto recusassent: non minore in eos seuiticia: quam si in crimine lese maiestates incidissent procedebat. Consilium igitur procures omnes hunc a regno deiciendo (priusquam tam dira pestis eorum deponat) iniuerunt. Alma caput: castellum septem: tonubeium obsiderunt: qui die septimo de victoria ob scelerum conscientiam desperas: per cuniculos e castello descendit: intra urbem aufugit: dies latitat quadraginta: proditus tandem a suis clientibus: a zaballati familiaribus / quem stragulari iusserat: trucidatur. Ita octauo mensem mese peracto: generalis perniciem gladiis inimicorum confodit. Conueniunt procures ut impatore deligant omniumque suffragijs stat. Absque gauri: qui tunc de uariis idest curie pretor erat (ad eum. n. omnes regie cause deferunt) impatore creare: tum quoniam tomubeio deuinctus erat intima necessitudine: ut tomubeie factionis perturbatos animos paccarent: tum quia neque uaser uir esset: neque potentia pecuniarum pollens: quare deiecturos se illum facile (post sedatos tomumbecianorum furores) arbitrabantur. Lambdolum igitur gaurum adiecit. Sceptrum offerunt: renuit gaurus: ut se coronari patiat: hortantur: inclamitando iterum recusat: instant hi: abiicit ille se nullo pacto id onus subiturum: nolletque se huic tanto piculo addicere frenos: predicat: imperitum: impotentem: ineptum se huic tante machine regende fateri: et aduerso illum stimulat: et quo acrius sumere prouicia abnegabat: eo audius illi ut prouincia sumeret persuadere (se nuncque ei de futuros pollicentes) conabantur. Id quomodo assequi ab eo minime possent: pensilem illum et illata vi in castellum portant: in solium locat regum: pontificem (qui cum sceptro coronaque munit adducit: is iteque astutus et simultates collegarum ac perfidia noscens: nihil sibi minus quam quod alijs acciderat pertimescens: conquiretur cogit se (qui minime diues sit) ad imperium capeffendum: quomodo nassaca (idest donatiuum mamaluchorum minime potis sit persolvere. Aetus est enim apud ipsos consuetudo ut quicumque assumuntur in regni habenas: singulis mamaluchis dragmas auri centum in arenas: pccatibus vero pro cuiusque gradu diuersa millia impartiat. quod donatiuum ipsi vocant nassaca ultima acuta. Nec prodictionis nota illi mamaluchi aut optima res tarant: quod contra eum soldanum arma ceperint: a quo pecuniarum hac summa non habuerit: que numerorum copia (quomodo sit ingens) excedit. n. dragmarum auri interdu miriadem soldanos cogit plerumque eas (quas supra commemorauimus) extorsiones exercere. Ad hoc procures suo mamaluchorumque priuatorum nomine Gaurum respondere bono animo sit: octo semenses (donec ex regnorum prouentibus pecunia colligat) expectaturos suum quisque nassaca pollicentur. Sedet igitur quis inuitus campso Gaurus: isque est quem uero catholico nomine legatus adiuit: sed in regno securior ceteris: quam

tyranis tonumbec.

tomumbec crudelitas.

trucidatur tonumbecius.

capsonum gaurum creant

de donatino nassaca.

capsonum gaurum regit o-ratorum soldanum.

Adurat sol
dan⁹ sentē
tia de audie
do oratore.
que dixerit
soldano p
ceres ci⁹ qz
oratore ho
nozaueit

mutare cu
piunt sepe
soldanum
mamaluci.

negat Sol
danus se ve
lle audire o
ratorem
minat pro
ceres truci
manno.

respondet in
terpiti.

laudat mi
rifices hi
spanas.

mulieres e
tiam hispa
ne acies tra
uerunt.

magna his
pana pote
tia.

latū impiū.

isdem artibus sibi non pauerit impiū q̄ ve ipsiſ beniguitate p̄cellat. **Al** (vñ ſolet
in reliquis inter mortales) fortuna vices noſtras cōmutauit: quando paraſſimaa
habiturū mihi ſoldani aures arbitrabar: tūc a p̄mo propoſito lōge alienū cōperi.
Multa enī tum in caput meū tum in vñam famam: oratores aſtriquos in foribus
ſoldanici meſtos expectare noſtrum euentum ſupra memorauimus: cum populo
et cum optimatibus moliri fuerāt: adeoqz illos ſuo et granatiſum ac iudeo: nūm ex
pulſorum nomine ſuborauerāt vt primarij ſoldanice parti inerentes eū turbas
ti adierint: illiqz ruinant iminere ac publicis vocibus ſoldanū qui regū ſue legis ho
ſtium oratorem honorifice tractauerit et chriſticolam eſſe ipſiqz mauroz perniciem
placere per vb̄e ſuſurrare proclamātes enūciarint: ſibi ſuiqz conſulat hortantur: ma
ximum eſſe iam inter mamaluchos diuerſaruz partium p̄cipue murmur eorum:
qui vt recens capiant naſſaca rez nouarum ſtudioſiſſimi ſunt: mutariqz ſoldanum
quoto mēſe exoptant: nec vehemētiore aliam emergere poſſe occaſionem qua p̄p
tius mamaluchi ad arma capiendā (ſi ſe uictor: p̄nceps ob oriat) induci queāt.
Mutande maſomethice legis quā proſitent vt populo gratum faciant p̄teritu.
Soldanus hijs atqz alijs pluribus a ſuis proceribus auditis timens ne ipſe quoqz
p̄ceps deiciatur: quibz inuitus (magnificiebat. n. ſe a tantis regibz fuiſſe per ora
tozem ſalutatum) truci manu accerſit: que proceres retuliſſent enarrat: vt me noctu
educat (ne qua populi ſeditio) cohortatur: vt vnde venerat reuertat. **V**eniā a me pe
tat edicit. non poſſe ſine ſuozqz discrimine me hactenus admittere: dolēs apperit.
Proceres truci māno q̄ mihi fauere videbat coram ſoldano morte minitant: trā
nos vos eſſe ac violentos et ſedragos reges intra quoz dicionē ſit truci mānos ori
dus iactatis manibus et fronte rugoſa deſpumāt: litteraſqz tutelares vñs catholi
cis nominibus ac ſigillis inſignitas ab eis quos poſtmodū ob nefanda ſcelera eici
ſtis allatas plures oſtendūt. **T**rucimānus igitur ſoldani dicto perturbatus et procerz
minis p̄teritis ad me ſaturno die: p̄io die nonas Februarij iā declinante reuertitur.
Que geſta ſint enarrat. vt me addiceſſus accingam ſoldani nomine iubet. tutelaria
a nobis mauroz litteras oſtendit. **E**go autē in truci māni pallentis faciē protētis o
culis parū per heſitās. ex iſteſtinis (vt aiunt) cor fabricās: frēdere ac iactare dextera
ira cōcitus in ſoldanū et ſuos proceres verba iacere ignominioſa cepti. **B**arbaros eē
qui p̄imis delactionibz moueant proclamo: potentia eoz eſſe fere nullā: vñam ve
ro inenſam: poſſe illis quicq̄ emergat nocere: vobis autē neqz robur adamātū
oſtēdo ipſos eſſe numero paucos et hac tēpeſtate imbelles: veſtros accolae in nume
ros et bello aptos omnes apio: argumētū amplitudinis veſtre a **C**antabz quos
bizcainos et laletanis quos catalanos nuncupatis capiant. qui (quoz ſint veſtroz re
gnoz populi quidā minutifſimi ab omni hominū memoria illoz ſemp litor: a incur
ſionibz p̄yaticis infeſtarunt. **M**ulieres etiā interdū noſtrates mauroz acies p̄ſſi
gaſſe compertū eſt. **E**āt igitur eant tu⁹ hic ſoldan⁹ et ſui proceres nos armis adori
antur: et vicifci (ſi qua ſit per meos reges illata mauris iniuria) aggrediant: medi⁹
ſioius tangaribz ardine arbitroz hac nra tempeſtate qua per regine noſtre dotem et re
gis hereditarium patrimonium **H**ispania eſt vltior: ceteron adiuncta nullaz eſſe
humanam potentiam que nobis damnum vllum inſerre intra noſtros p̄ſertiz li
mites potis ſit: q̄ vero nos (qui in vltimis occidentis oris ſedez regiam habemus)
magna complecti poſſimus colligere hinc poteſtis: a gadibus et extremis terre oris
ad vſqz veſtroz litorū proſpectum imperiū noſtrum protenditur. **B**aleariū. n.
Sardinie. **E**buſi. **S**icilieqz et aliaz pluriū inſulaz (vñ tu ipſe noſti) catholici reges

mei domini sunt: et quod maius est ea neapolitani regni pars que adriatico mari adiacet orientem spectat: in eorum potestate nup. venit. Que igitur est hec scitia vestra: que ce-
citas tuos istos barbaros obtundit? At regum tantorum orator se abijcere posse: quoniam
aliquando penas luat? existimet. Adito igitur itez: Soldanum meo quoque nomine illi hec a-
pito: fore ut non multo post meum reditum que longas manus habeam? que ve potentes
ad omnem a nobis injuriam pulsanda sinus: intelligat. Si vero meis dictis auscultas-
uerit: luce clarius illi meum aduentum salutem: impioque firmitatem prestiturum osten-
dam. De his autem que illi per eliminatos a nobis ob eorum spurciam sabbatinos:
maurosque rebelles granateses ad lauacrum baptismi per clementiam admissos auribus ad
misere (quis eorum que fecimus rationem nemini reddere cogamur (neque potis quod a nobis
ea erigere plena tamen mensura satisfaciatur: et multa quibus facile poterit. Principum suorum
animos (si principes veretur) mollescere ac sibi promiores reddere: ipsi me dictum
rum polliceor. quare puicaciam deponat ac ut benignas mihi aures in parua hominum
frequencia prester (si illum amas) suadeto. Postque autem que dixerimus intellexerit:
liberum ei quecumque constituerit impare non minus quam nuncerit. Tangaribardinus
meis dictis diligenter animo recoditis respiras aliquotulum a concepto micro: pauca de-
hinc mecum repetes ad soldanum inter eundem reputas: quibus modis nostra referens illius
nouum inuatum propositum: proficiat. Isti tuo (est enim sagacissimus et longa re-
perit et edoctus) prudens. Soldanum paccat: timor est soluit: spem prestat: ut regie po-
stici ad eum solus ingrediar contra morem maiorum astruit: auditus fuit. n. nullus vnus or-
rator ab eis post hominum memoriam secreto. statuto die sole non dum eroto: sum-
mo namque mane negociantem admitto. Leptum est agi de regni granatensis debella-
tu: de iudeis electis: de mauris oppressis multa: sed de mutata religione multo plura
preposuit. postque (his mihi per uicinanum relatis) Soldanum conticuit. Huiusmodi
ego sermonem exorsus sum. Serenissime omnium impator mahometheorum: querelas
minasque ingentes: quas interpres pictuus nudius tertius ad me dimisit: quasque tu per-
senses edicis: diligenter memoria suscepi. Quare si mihi (ut que sentias respondere po-
ssim) venia preestabitur: tibi oratorio muneri meo late satisfactum iri scio. Aures se
mihi datum faciles pollicetur. quecumque in mentem venerit loquendi venia impedit.
tunc ficeo dillero. granatam multasque illius regni munitas: vides catholicos reges meos
tue legis incolis ademisisse: victis fide non seruasse: per vim ad christum multa maurosque
millia coegisse congeris: de hinc te datum opera ut ipsos facti peniteat: minatus es.
Hoc primum magne impator (ut ordine utar prepostero) habeto. Catholicos Re-
gem et Regnam hispaniarum qui me destinauerunt: ut quedam herosolimorum incolatum
noie a te impetrare: non ut tibi de factis eorum rationem reddere: esse ita potentes quoniam
illas humanas vires aut arma vereantur: propterea supuacaneum est existimare mi-
nas posse quicquam proficere. In caput. n. cuiusque nos impetere volentes eius audacia
recudetur. Est enim illorum impij amplitudo ingens adeo (quod admodum tibi meo nomine
renulisse tu) hic interpres trucimans fatetur) ut ab oceano: qua sol decidit: ad usque
sinum adriaticum qua latus italie tua litto: a prospectat: per Herculeum fretum tra-
ctu perpetuo cum Sicilia Calabaria (que magna grecia quodam appellabat) et Ap-
pulia parandis bellis aprissimis cuncta his subiaceat: que innumeras possint arma-
torum copias (quandocumque opus esset) comparare que ve strenuum sit quicumque his
panias miles incolat: que dominis fidus: que dicto pareres suos principes (qui poten-
tissimi sunt) mei reges habeat: incredibile dictum est. a summo namque ad minimum: ab as-
gricola ad auratum equitem: nullus est intra orbem hispanum: qui non se tunc gloriosius viues-

minatur.

cum sol dano

orator dat
soldano ra-
tionem eo-
rum que ge-
sta sunt i his
pania.

respondet

oratio ora-
toris ad sol-
danum iratum.

magias si- gl'iosius viuere: qm emori pro regibus suis succurreret: q' viuere vitā arbitretur. **De**
da i suos re- his non plura. quom meo nomine. **T**angaribardin⁹ (vt existimo) tibi cetera cum u-
ges. lanter enumerauerit. Nunc autem quanuis nec tibi aut uiuentius cuiq' a nobis ra-
tionem postulare posse vires sufficient: nec vt tibi horum que nunc dicam quicquā
datronē co- preponerem mihi demandatus sit (quom iam satis q'sti sint mei reges intellexeris)
rum que sol- quales sint: q' longe alij q' tu tibi persuadeas audito. **R**egnum illud **G**ranatense
danus pre- (vt a primordio tui questus incipiamus) quod debellatum a nobis isti conquerun-
posuit. tur contra ius fasq: iuliano duce (qui calpe et cepte aliorumq: plurium oppidoru-
comes iulia- in occidui mauri faucibus iacentium dominus erat) cū reliquis hispaniaru regnis
nus. mauri quondam armis occupauerant. **I**senim iulianus occasionem nactus q' ro-
dericus rer qui tūc vniuerse impitabat hispanie: filiā suā de regine niphis vnam stu-
miramamo- prasset: **L**iramamolīnū mahometice legis monarchā cū ingēti exercitu et mauri-
linus. tania in eā hispanie orā q' bethica dī tradidit: totamq: profugatis ter p iulianū co-
llatis signis roderici copijs miramamolīn⁹ preter pauca mōtana opp'ssit. **A**deoq:
pelais i- postq: sibi miramamolīn⁹ hispaniā vsurpauit in cristicolas omnes seuitus est: vt re-
pit prostra- lictus fuerit nullus xp'z recusans ab negare: q' mauroz gladijs non interierit. **T**ran-
re. sacris annorū iā pluribus curriculum: christicolae tandem respicientes aliq'ntis per ab-
hac dira illuuiē se se recipere (si possent) attentarūt. **B**ellaio quondā nobili duce de
montibus pederētī descendūt: maurozū copias feminis etiā erupibus cū sarozū
deiectione primū/deinde cū telis adiubātibus pflugāt: retrocedere: montiū radices
deserere: intra munitas vrbes se recipe cogūt. **Q**uare paulatī christicolaz animos
necessitate: iusticia: maurozūq: truculēta tyrānide moies magis ac magis eracienti-
bus hispanie vtriusq: ceteras regiones meorū regū proauit in libertate vidicarunt.
vicerūt gra- qd vero super eat ipsi nuper virtute bellica domuerūt. **A**ffecimus igit in iuria nemi-
natam nos- ne: quoz ius suū tueri: suaq: de iniuste possidētū manib⁹ cuiq: liceat (quoz possit)
trireges abripere. **Q**d vero fide fragas illos aduersā tānū et (ob sua malefacta lesa) parte aus-
respondit al- dita ita solutis habentis appelles victisq: nō pepisse conq'raris: da veniā que so-
teri parti p- mere factū est: nec decuit maiestātē tuā nobis in auditis in ea vba nō rege digna p-
positiōis sol- rumpere. **Q**uo attēdas impator optime. quom granatēsis regni vrbes in deditionē nō
danice. strā venerit: multi a meis regibus vt in regno: nataliq: solo suo cum liberis et vxori-
bus pmanere liceret: alij vt discere possent lras tutelares impetrabāt: quas illis
mei reges capitib⁹ interpositis (dūmodo in fide persisterēt neue quicq: cōtra eoz
maiestates comitterēt) ipartiebātur. **N**ūc autē hi quoz plurimi scelez cōscij aufuge-
runt: alij rationis inimici: et nouaz rex cupidi: rebelles: seditiosi: facinoribus v' iburi
ad re cōfluūt: exaratas a me eoz regū clemētia lras ostēdunt: qd ipsi admiserit occlu-
dūt: coopiūt: tacēt fugā suā: eiectionē et p'idiā appellāt: cōstabit nūq: de ore meoz re-
gū vbi vllū vanū aut mēdaz excidisse. **N**o baptisimū p'rerea granatēses oēs vi coa-
ctos fuisse tibi ementitū sunt: nihil a vero semotius viua vox vlla protulit vnquam.
nūq: vana **E**nde quam pernitiosum sit primis flagitiosis: um delationibus ad iram moueri co-
locuti. lligito. **C**atholicis rer et regina hispaniarum (quos reffero) se multo magis re quam
tertie parti nomine christiaños esse profitentur: xpianum cum nos appellamus qui christi vesti-
respondet. gia nitit' imitari: doctrinā seq: legē seruare. xps neminē vnq: ad se iurū adducere aut
quid xpiao- allicere est conat⁹. **E**i cuiq: vt xpian⁹ efficiat: inferi p'ceptū nūq: imo nra lege cautū
cōueniat ē apte: ne q'sq: audeat aliene legis ulli⁹ cultorē metu aut vi ipellere: cui⁹ rei tibi sint ar-
guimēto mauroz tot millia quot p tua regna trans mearūt ac iudeoz mltitudo igeno-
licuit iudeis erpulsā: hos oēs quom sub eozū essent potestate nonne ad baptismum coegissent: si
discedere.

per legem licuisset: quom igitur non eos coegerint: quoz libera illis (Quacuqz sede
ret aio pficiat) ample sit via patefacta: qz leuiter falsoqz te obtudat granateses: co
gnosco. Granateses qter l'uptis armis (q nullo modo habere queqz apd se ex co
posito: 7 federe cōscripto licebat) i vbe ipsa sceptratos pfectos. In bel' efcpcio mu
nito oppido plures electos milites. In rōde cōuallib⁹: armorū duces cū igētib⁹ co
pijs trucidarūt. In mōnib⁹ vero niuolis / quos alpurarēses vocāt: i quoz radicib⁹
Granata vrbis iacet: locoz asperrima freti natura ita furiat animis defecerunt vt
regem ipsuz cū cētū millib⁹ peditū: quidecū autē equitū pertinaciter expētarit: nec
cedere vnquaz aut arma deponere voluerunt: donec aperto Marte profligati plu
res interierit. quib⁹ isti supplicijs affici merebant⁹: que multa satis erat ad hec sce
lera: exco: iari a vertice ad pedum plantā ipsi: vt qz filij 7 vxores ipsorum cum oī fa
milias in feruiturē redigerentur: bona fisco addicerent et lege promeriti fuerāt: quom
in hec sese pericula sua nimirum demētia coniectos cerneret: emissis ad celos vocib⁹
baptisina baptisina proclamare oēs passim (quid promerentur sentientes) cepe
runt. Catholici vero dñi mei: qbus est insitū a natura esse iustos: misericordes: 7 pi
os ad eos supplicū preces cōmori tantoz facinoz illis veniam: vxoribus ac natis li
bertare: bonoz remissionem animo clemēssimō sunt impartiti. eo tamen precipue
q nostra lege vti neminē cogere recusantē: ita neminē abijcere venientē sanctum sit
Eia nunc optime impator: quid si tot ab accolis tuis aliene legis pferitum in te au
su tenerario cōmissa fuissent facinoza: satis me animo tuo factū fuisset mahometica
ipso instituta implorasse: in inime quidē arbitror: tanto maxime cū pecuniario dā
no eoz nanqz spolia (si cū vxoribus 7 filijs eozū bona venum fuissent deposita) de
cēnales tuos redditus pculuobio super assent. Recte pretereat velim: duo esse reg
na valētū scilicet 7 Aragoniū hereditario iure antiquissimo regib⁹ meis subiecta:
in quibus plura mahometoz q xpianozū milia ex omniū opinione degunt: hi ha
bere sua templa: equis ambulare: tela (quom iter faciunt) gestare: edificare domos:
agros colere: armaenta possidere no minus libere atqz xpianis ipsi permittitur:
nec minores penas dat xpisticola: qui mauz molestia vel injuria afficiat: qz si mau
r⁹ xpisticola. qz deate isti sub meoz i Regū impio (quom pacifici sint 7 minime sedi
tiosi) viuant si scrutaberis: granateses meritisimas luisse penas iudicabis. d iudeis
autē deterioribusqz neophitis ex legibus: q te cura fatigat: qd ad te? Ibi sunt a me
is regibus de omnib⁹ eoz regnis tanqz tabida pestis eliminati: proph si scires qz mor
bosum: qz pestiferū: qz ve cōtagiosum pecus istud de quo loqris sit. Actu omnia fe
dant: visu corrumpunt: sermone destruunt: diuina 7 humana perturbant: inficiunt:
prostrāt: miseros vicinos circūueniūt: radicibus expilāt: funestāt: vbicūqz pecunias
esse presentunt: tanqz odorī canes infecūtur: detegūt: effodiūt: per mendacia: piuria:
dolos: infidias: per lites (si cetera non superūt) exto: qre illas laborāt: aliena mis
eria: dolore: gemitu 7 mesticia gaudēt: felicitati inuidēt: permitte notis omnib⁹ atqz
etiā sibi inuicē sempcū fremitu machinant⁹. Qeb domibus quaz istis secreta rimari
licet. Mosces aliqz o nosces (si longos annos tibi facta presterit) quod hōminuz
genus hoc sit: cui tu presidium prestat: quod intra tuas oues cōmiseris: qz obscenuz:
detestabile: vile: execrandū qz deniqz detrudi debeat ab omni hūano comercio sapiē
tissimos viuennum tunc fuisse meos reges fateberis qdo de tam reiculo 7 morbo
pecore exterminando cogitarunt. Si hos amas: hos tibi habeto. Quid vis tibi refe
rat gens hec ita abiecta: latro ne aut subdolus pōito: si quē tu eiusmodi morte dig
num in exilium miseris vel tān flagellari iusseris: quom per alienas terras vagabis

trucidarūt
mauri militi
tis.

rex ad alpu
xarras

rebelliones
maurozum
petunt ba
ptizari.

nora de in
dicia.

sapida inde
ozū epythe
ta.

cauēdum a
lucis.

morbosum
pecus iuoci

tur maiestatem ne tuam laudabit? Misericordem te propterea vel clementem appellabit? Non quippe, quocumq; enim diuerterit te crudelē: impium: bonorum psecutorem: se iniuste depulsum predicabit, sua scelera tacebit, ast si in prudentem aliquid auditorē incidit te iniustū esse tua causa nō audita minime p suāz relinquet. Quare serenissime impator: aduertito, ne hi nefarij delatores in aliquā te calamitatem coniiciant: si tibi consulueris: tue posthac aures liminaq; hoibus huiusmodi nūq; patebūt de his iā satis multa. Nunc autē vt ad te iā veniā: si ea q; sunt meorum regum noie petiturus impetrauerō: rumores a me ipso p hāc amplissimā urbē tue ditioni subiectā per trucidannū reliquos ve palatinos (q; meuz versantur) spargam aduenisse me fraternū sedus tecū cū meis regibus initū: eas ve classes quas in Apulie Calabrieq; portibus habēt cū delectis militū copijs presto fore (si qua in te deffectio exoriat̃ aut bellica vis ingruerit) vt huc volitēt in auxiliū tibi predicabim⁹. Ita i hac tuorū principū incōstātia riperādi cupiditate nre r si fictē amicicie fama quō finis mari r terris adeo potentes (vt iā diximus) maximā tibi poterit vtilitātē parere. Temperatius nāq; de insurgēdo in te armisq; capiēdis tui aduerse partis principes si hoc suspiciātur cogitabūt. Finitimi preterea reges q; sirie felicissime p uincie tue in hiant serius te bello tentare (verā eē putātes) audebūt: si nos in tui auxiliū venturos (quoz te laceßerint) verebūt. Aperito igitur mentis oculos serenissime impator: r forte (que se tibi obmilit) opportunā: apprehēdito: libētq; aio ea perficito: que mei reges exoptāt: r forte sedes hec tua que subtili vitro fragilior est in adamantinū robur ex hoc nro commercio cōuertetur. Que autē petim⁹ summe impator: factū quidē facilima tunc tibi aperiā: quādo peccato ab istac iracūda perturbatio ne aio ad te ipsum te rediisse cognouero, hec ego. Soldanus vero dū interea ego ista recensēbam: ex ore meo quis ea minime caperet: meos motus tamētū iracūdos: tuz placidos: acutos: interdū graues colligēs: pēdebat, scire iā que dixissem maiorē imo dum affectabat. Tangaribardin⁹ interpres inter nos tertius qui non minus quam ego ipse vř glorie cupidus esse mihi visus est: audio soldano: affectu nō minore: nō inferiore animo: lingua nō timidiore (veluti is q; mores horū optime calet) suo yoiomate que preposuerā refert. Inflat⁹ interdū de vřa potentia rubicūdo vultu edisserit: placido interdū sermōe ac ore subrisibili sollertissime de vřa erga bonos beniginitate recēser: atq; etiā interdū q; virtute bellica felices sitis enarrans: minabundos oculos attollit. Gaudebā ego Soldani intētū animū nutusq; dicta cōcipientes inspicieus. Postq; igitur tangaribardinus finē sermoni suo dedit: Soldan⁹ sese amicis oculis ad me cōuertit: multa iterū de vobis: de regnis vestris percūctatur: an vera sint que ego de vřa in rebelles mauros clemētia argumēt⁹ fuerā interrogat. Vero esse omnia veriora que dixissem affirmo: posseq; id illi facile fieri cōpertissimuz: si vel ad uos oratores (aliā causam nactus) vel secreto exploratores misserit aperio: quod si fecerit: quanti sint momenti res vestre: quantum ve stabilitati ipsius simula te nre societatis sparsus vulgo rumor conducere potis sit ipsum cognosciturū enuncio. His atq; alijs pluribus ab ortu solis ad vsq; meridiem ita discussis: confirmatis: cōfutaris: cōclusis: vřa mādāta apio. Soldan⁹ ad ea oia pficiēda q; vřo noie petiero animū disponit, me dimittit, pncipes (ppter meū cōcitātē multitudinis turbatos) ad se iubet tā fictos q; amicos die postero accersiri: ne facile improborū iussu rris indeorū r profugorū granatēsū querelis moueant: monet, piculosum esse quācūq; in causa (altera partū tantū audita) iudicare, iudeorū fraudes: nequitia: hostilitatē in oē gen⁹ hoīuz meis verbis pponit. Ne sit illis de tā fetido conspecto: luto scabioso ve pecore sollicitudo suadet, de maurozū aut leuimū granatēsū cōq̃stib⁹

suadet amicam

refert tangeribardinus.

vertit amicis oculos soldanus.

peccato soldani animo mandata pponit.

quecūq; petat ipse

in cōstātiā: defectiones: puicatiā: crudelitatem iporū: vforū veducū ac militūz
 iternicōne edisserit. Quid si talia p suos subditos i se villo tpoze facinora emerisēnt
 accidisset: si sumptis armis tot xpianorū i ipos milia: quot maurozū i vestra coronā
 defecerūt quid foret interrogat. De vforūz regnozū amplitudine de potētia felici
 tateqz vestra multa ipemet enarrat: quantam possit regū tantorum amicitia sibi et
 ipis vilitatem asserre ex vero fore illis pōicans pnenūciat. Porrescūt pceres ex em
 pli simulacro: vos admirant: que ipos angebat curā eijsiūt. Soldano vnanimēs
 omnes q sibi ipisqz adeo prudēter prouideat applaudūt: gratias alijs fictas: ex cor
 de imo alijs dep: optas agunt. Soldanus deinde proceribz (nec credulas aures cuiqz
 prestet) bene persuasus domunqz dimissis: trucidano accersito: vt famulos a manu
 regios ad me adducat: vt quecūqz ordirer ego: ipi cōtererēt: chirographa quecūqz
 vellē conscriberēt: ad se postmodū sua manu (vti solet) signanda perferant impat.
 Ad adātū trucidanū erequitur: ad me veniūt chirographarij. Cōsiliuz hierosolo
 mitani tēplarij q ad me pcursores acciti venerāt et ego inim⁹. Deteciones usas qru
 pterertu vos me catholici reges ad iram horū barbaroz paccadam (quis se christico
 las omnes oriētales de mersuros vfa causa minabant) destinastis oratorem: con fla
 mus. Et vetustate collapsa reficere: vt ea que ruinā minant labētia refardire in hie
 rosolimis a nostris maioribus ad christi memoriā edificata: que mahometei sacer
 dotes nullo vnqz tpoze ab impio christicolarū erepto renouare passi sunt: permitta
 tur. Soldanis eni pteritis mahomethea lege vetitum id fuisse sacerdotēs pfluasērāt.
 Hoqz non in vrbe solum sed in beruto: rama: betheleph: ceteris ve locis quib⁹ errant
 aliqua de tpi gestis monumenta perficere liceat: ex ponimus (modo velitis) iaz licet
 reficere. Altero capite vt noue exactiones et recētia tributa que p soldanicos magi
 stratus in pegrinos ad intollerādū iam cumulū adacta fuerat: que per soluerene
 mo iam quirit tollantur: ignominijsqz per mauros quoscuqz in peregrinos illa
 tis (q duo in cōtūmeliā et dispēdiū soldanice corone cedebant) pvideret: ad vetera
 maior tributa peregrinorū psolutiones redigant siue quis peregrinū post hac mo
 lestia vel ignominia cōfecerit grauius puniatur efflagito. Nec breuib⁹ christianissi
 mi duo cōsortes et clara orbis lumina ne grauib⁹ implicitos lōga nimis ore eadē
 ofone fatigem ad alia igif deueniamus interea dū chirographa p famulos a manu
 expeoiunt negotijs iam ex solutis si que sint egyptioz veterz ad huc perea loca mo
 numēta perquirens duas pyramides mire magnitudinis trās nilū in agro babilo
 nico ad milliaretamē circiter vigessimū errare cognosco ab vrbe nanqz ipa appa
 rēt. Quare vt mihi liceat conuicina lustrare a soldano p trucidanū ex posco. Place
 re sibi sūmopere soldan⁹ respōdet: attamēne sine tuto comitatu villo pacto exēa do
 mo ppter populū (vt iam satis āple narraui⁹) ab oratorib⁹ afriis: a iudeis: a neo
 phinis et legib⁹ et a granatēsisibus ad irā ipullsum impat: cōfestiqz duos ex palatinis
 sibi cariorib⁹ principib⁹ accersit: vt ad me veniāt: ne me vnqz deserāt: sibi caueant
 ne detrimēti qd mihi aut molestie accidat: aduertāt: edicit. Trucidanū q nobis e
 rat dur futurus: vt inspectet omnia diligētē: piculis omnib⁹ pvideat: vt icolumēs
 ducamur ac reducamur opam det: cuz animi āgore: et ingenti sollicitudine monet se
 curā nō depositurū donec nos rediisse pscierit enūciat. Postero die q erat septimus
 idū februarij / hora ante lucana / auroza nec duz pullulāte / cū facib⁹ accēsis pceū
 tib⁹: ad visēdas pyramides iter captur⁹ trucidano et duob⁹ aulicis optimatibus
 cū ingenti comitatu me circūsepictib⁹ equito. Ibi ciuitatis eius lōgitudinem esse im
 mēsam hoc argumēto collegi. Trucidanū dom⁹ / q mihi hospicio fuerat ob signa

landat sol
dan⁹ reges
nostros.

gras agunt
soldano.

chirogra
pha fieri
impad.

pyramides.

soldano pla
cet vt regio
nez pcurat.

it ad pyrami
des.

magnitudo
babilonis.

hactē pesti-
te suburbii
dicitur ba-
bylō.

mira pyra-
midū stru-
ctura.

descriptio
pyramidis

ex pyrami-
dibus facta
edificia.

tercētū quin-
decim passi-
bus cōstāt
figula pira-
midū late-
ra.

hostiū gila-
midis rectū

qd inuene-
rit intra pi-
ramidē.

ta menib⁹ vrbis / alateretamē ab vrbis / initio a dīflexu nili stadia circiter q̄ttuor ad
iacebat. Nec vrbis ipsius vltimū p affluente nilū suburbii quod adhuc babylo ipsi
appellant: percurrere desideramus: q̄ndo iā sol ab oriente nihil minus horis duabus
emerferat. alicubi tamen sine domoz frequētia plerisqz spaciolis interiectis. Urbe
igit a tergo relicta quō primū nilū tranauimus: inter palmeta q̄ visum ad huc no-
bis parūper p̄pediebant: oculis sese nobis instar mōtium ellate planicie vasta py-
ramides offerunt. Hās adimus: visas admiramur. Tuncqz bilibilei vatis hispani
vri martialis carmen de pyramidū miraculis non inepte prolatus iudicauit: sunt qdē
inaudire molis ingēs structura: neciam q̄ de viginti milibus hominū cū viginti anoz
labore: cū inarrabili panis / cepaz ac porozū numero: pōdere ab historicis edisse
runt: fabulosa esse contēdere. Paruz tamē altera grādiōr est: sed forma pares. Sūt
nanqz pyramides omnes ortogoniē: equilaterē: āple: ab immo in accurz semp ad
verticē vsqz leniter tendētes. Est earū altitudo ingēs adeo: q̄ in radice stātib⁹ qui-
cunqz ascēderit dimidio minor videat. per iparuz ego rupturas que fuerūt ad alia
intra vrbē edificia cōstruēda ex coriāte: ex meis familiarib⁹ iussi quosdā ascendere:
q̄ caligari sibi despiciēdo oculos: mariaqz ac terras sese sub pedibus habere existi-
masserētulerūt. Ab imo in moduz turbinis acui vidētur: sed lapideam tabulā trigi-
ta hominū capacē / que totū claudit opus in culmine maioris iacere q̄ ascēderāt no-
bis enarrārūt. Huius ego ipē grādiōris circūferētiā dimensus de q̄ttuor laterib⁹ re-
peri q̄ndecim supra tercētū meis passib⁹ cōstare singula. Quare quod extra solū pa-
tet esse passuū i giro circiter tercētū supra mille colligit sed lōga vetustate sazorūqz
inde ad vrbē ferēdoz quō deicerent fragmentis: tellurē ibi plures cubitos creuisse:
subrutāqz nunc esse pyramidē: et multo quōdam fuisse: spaciōsiōrē cōprehenditur.
Hec his cōtēnt⁹: ipsa nē sit an cōcaua pyramis interrogo. Tūc sic ex p̄ncipib⁹ al-
ter sermone ordit. Ex quo structurā hanc: q̄squis veterū illā condiderit absoluit: in-
colarū nemini cōstint vnqz aditum habere: aut cōcauū esse p̄sensit: neqz enī magne
nobis cure est huiusmodi secreta indagare: nra vero tempestate ignotus quōdam ex
mauritania vobis finitima: q̄ sibi peritiā antiquitatis arrogabat: ad nos venit sol-
danoqz vt (quod ipse d̄ scripturarū monumētis hostiū pyramidis huius se didicisse
p̄dicabat) aperire liceret: inuēturū sese absconditos thesauros inq̄dens efflagitat. Ne-
nia impēdit: huc venit. pyramidis huius latus estiuū oriētale ex coriāte: hostium clau-
sum inuenit: aperit: nec vir iste vsqz gentium apparuit vltra. Pyramidem igitur lus-
trauimus et qua maur⁹ ille aditum patefecerat: latus capim⁹ et meis comitibus p
hostiū (quod paulomin⁹ in vmbilico pyramidis patebat) iussi cum faculis accensis
siliceqz parato ad ignē (si faces ertinguerētur) ex cutieduz introire. Ego autē et vna
mecum princeps ex hostij faucibus despectam⁹ est via leniter doliuis: lubrica: mar-
morea: angusta passuum. clxx. (vti aiunt) quas vir genibus flectis aut si pedibus
inclinato ad vterum capite descendere liceat. Descendunt igitur: quid ibi sit quer-
tant: forniceam cameraz passuum forte duodecim testudineam atqz penetralia duo
maiori camere in perentia in vacuo reperiunt: ibi graudem tumulum: in penetrali-
buiqz paruula sepulcra iacere animaduertentes / insignez aliquem virum cum aut
vrorum aut pellicum aut filiorū (turba fuisse illic humatum vt etiam ab historicis
proditur) existimarunt. Pyramides enim sepulcralia veterum habitacula fuisse
legitur. Structura vero molis ipsius ex lapide marmoreo / flauo aliquātisper / nō
autē albedo / equa fere mensura confiso: quadoz angulares enim singuli: sed non pe-
nitus ortogoni: quō alati tudine longitudo paululum distet: a longitudine vero ni

hīl difert p̄funditas lapidē ex illa nulluz dīmēſus ex incuria ſuz, ſed ſeptipēdales lō
 gitudine eſſe arbitror. Ex quodā dē dē elato cumulo harenoso quō oriētē austra
 lem verſus oculos flexiſſem plurimos colles ad miliare circiter quinquageſſimū per
 nili defluentē a nobis p̄ſpicere viſus. Quid illud eſſet interrogo, pyramides omnes
 atq; ex illis grandiores aliquas eis quas pertractabim⁹ eſſe didici. Vbiq; illuſtris
 vrbis ad huc extare veſtigia: ſed diruta ſerpētibusq; tantū habitata retulerūt. Qua
 remēphiz eā fuiſſe pyramidū miraculis celebratā: non autē cairū vrbē nūc puincie
 caput (vñ pleriq; autumāt) exiſtimo: quō hic due tantū: illic innumere ſunt iſignes;
 lōgeq; diſtēt hē a cairo. Pyramidib⁹ ita plectis ad miliare circiter dimidiū ducor,
 vbi marmorei colofi corpuſ truncum / cui iam vetuſtate aures erāt naſeq; collap
 ſe a pectore iacebat: cuius fuerit: quondam ſimulacrū illud minime ſcitur. Id ego ca
 put dimēſ⁹ octo et quīq; gita paſſus eius eſſe circūferētiaz reperi. His ita cōſpectis
 domū reuerſi p̄ alias eius niliace planicies p̄atorū ſemitas virētū inter equoz et
 cameloz copias in numeras ⁊ mamaluchoz tētoria caſtrēſia diſpoſita regredimur.
 Quid nā ſibi vellēt ea caſtra tot iumētis circū ſepta (eo p̄ſertim anni tēpore) quō oc
 taua februarij eſſet idus / p̄unctatus: hec a truci mano q̄ mores adhuc hispanos in
 hiſce rebz memoria tenebat habui. Solent in hiſpania vos ap̄ili et pleriq; in lo
 cis maio menſib⁹ equos herbatū mittere: nos autē ianuario ⁊ februario menſib⁹ iu
 menta n̄ra in paſcuibz habem⁹: illis enī t̄poribz ſicca ſunt iā apud nos p̄rata omnia
 Niluſq; ripaſ itez p̄origere tēpore illo: atq; puincia omnem inūndare incipit. Ex
 pectatū igitur fluminis incremētuz ⁊ preſens herbatū: quas adeo virentes ac flori
 daſi hac vaſta planicie cōſpicias: oppoſunitas: quōq; hic nullo vñq; tēpore frig⁹
 ingēs vigeat: ſub dīo in agris iumēta nunchabere cogimur. Tētoria vero in quib⁹
 noſtri ad iumētoz curā ſerui deſtinati ſeſe noctu recipiant: quottannis ita erigimus:
 p̄cellē. Ego autē inter eundū (quod ope p̄ciū eſt inſpicere) quē ordiē in iumētis
 paſcēdis (nequid de paſcuibz pedibus diſpergaſ) ſeruēr: delectatus ſum cognoscere.
 Vbi primū ſue quibzq; partiſ marginē p̄ camelos ⁊ equos tutū diti: in ſolo iā vacuo
 ſuis (quibzq; ſeruus) iumētis ad inſiſtas terre vacerrā ſudales aduſtas pedes alligat
 poſteriores: vt vir p̄tentor oſtro dētib⁹ herbaz queāt apprehēdere. Ea vero q̄ pro
 rimio: eſt de paſta: vacerris euulſis pedetēm ad herbā iumenta p̄pius adducunt.
 Singuliſq; ita ſit dieb⁹: donec ad vltimos herbature ſue terminos pueniant. Por
 tiōes enī ex illis paſcuis a ſoldano mamaluchis p̄ cuiuſq; gradu p̄ pedatos diſtri
 buunt: veluti quō ira vrbē ſūt collecto ex horreis hordeo. Ita ſole ad occaſuz ver
 gēre: Nilū traicimus domūq; reuertimur. Poſtridie vero ab his quibus fuerat a
 ſoldano de me cura demādata: peto vt ad eum locuz vbi chriſtus: interea loci dū he
 rodes hieroſolimis moraret: latuerat p̄ducerent: tum vt loci numē colerēt: tum etiam
 quoniā ibidē baſſami arbuiſta cōſederāt: id eroptabā. Eum locū n̄ra tēpeſtate ma
 tareā incolē appellāt q̄ ab vrbē cairi paſſuū milia circiter decē diſtat. Admercurij igi
 tur die ſexto vñs februarij qui n̄re quadageſime p̄mus eo anno fuit (vbi p̄mū elu
 rit) matareaz verſus p̄ficiſcimus: palatiū p̄mo aſpectu ⁊ p̄ma frōte regali mole
 cōſtructū ingredimur: in internis autē dirutū / eo q̄ deſertū: ex quo baſſami arbuiſta
 interiēre. Illuc enī quo tēpore baſſamū colligebatur: ſoldani relaxandi animi gra
 tia ſeſe quottannis conferebāt. Proh dolo: adeo p̄cioſi arbuiſta liquore interiēre:
 ſed incertū an cuſtodū incuria: an fraude: dolo ve et inuidia: an religione et pietate
 leſa id acciderit. Quidā enī viridarij cuſtodes terrā irrigando male tēperāſſe aiunt:
 ex fōte nāq; viuō (puteali tamē) eo loco ſcaturitū aq̄ erpauſta arbuiſta illa rigabāt
 eunq; liquore quo baſſamū condiebat nutriebāt: neq; enī ex ſimplici illa materia
 baſſamū cōſtabat: quod non aliter ex p̄ſatis aut cōciſis ramis p̄ ſūrias ⁊ guttas ca

alie pyrami
 des.

mēphis.

mēs caput
 marmoreū

modus pa
 buladi.

oratio truci
 māi de pa
 bulis.

nunq; iſcō
 frigus.

nihil diſper
 gūt equo
 rū pedibus

de paſcuibz
 portiones re
 apiunt.

Ad mareā
 loc⁹ baſſa
 meti.

interiūt bal
 ſamum.

dētes colligebat q̄ ex vitiū putaturis lachrymales gutte cadunt quoz ap̄d nōs ver
no tpe palmitesciōiūtur. Sed nullā p̄ter ei⁹ fontis aquā trāsp̄lātatis balsami arbu
stis ad hoc vt nascerēt aut adultis vt coalescerēt profusse vnq̄s lōgo expimēto cō
probatū est imo ⁊ quom in aliud solū trāferent eadē etiā aq̄ inde asportata paz vi
guisse. *Item*. n. quodā ciprius noīetachēs cap̄beio soldano p̄mittēte arbusta pauca
vegētēsq̄ ipsa aq̄ plenas quibus illa irrigaret in ciprū afferri iussit vbi neq̄z balsa
mū procreabant neq̄z frutices oīu vixerūt. Qui vō fraudē intercessisse suspicant mu
lierē custodis ip̄ius porti vxorē: consulto interiorē tertā molticiā mēstruo illitā fonte
immerfisse referūt: mēstrualisq̄ veneni vim ⁊ furore adeo atrocem fuisse vt aq̄ infe
cta: arbustorū radices oēs quoz pillas postmodū riuii dōcuerent concremauerit.
Alit q̄ leiam pietatē fuisse credūt ita predicāt. Cautū fuit semp p̄scorū regum solda
noz decreto ne cuiusuis serus iudaice peruicacie balsamū quicq̄ ingrederetur: ne
q̄o ignominiosum in loci numē p̄petraret: quom ī eo fonte paruuli ihesu quo tpe in
egipto latitauit pānos (q̄b⁹ inuoluebat) maria vgo p̄petuo lauerit: vbi q̄z arbusta
germinabāt ibi soli siccādos exp̄posuerit: beatā nāq̄ virginē mauri obseruāt eiusq̄
nomē religiosissime venerant. In cautos igit ad porti custodiaz soldani iconomos
iudēū q̄ se mauz p̄fitebat p̄ficisse inqunt: iudēaq̄ vxorē suā: quā intromiserit: paru
lū vtriusq̄z filiū linēaq̄z infantuli in opprobriū lonē p̄t: in ipso fonte immerfisse: ac li
tea ibidē siccāda p̄dixisse volūt. Quare terrā cuius v̄tute arbusta germinabāt fon
teq̄z cuius vigore rigata nutriebant illico post cōtumeliā: vim suā amisisse in p̄fita
ter inqunt. Et cūq̄ sit interiere oīa illa arbusta radicē? nec vllū ex eis extat vestigi
um. ea in roseti modū aucta intra q̄nq̄niū senescebant sed ipsoz rami in idē solū dico
trāsp̄lātati facile ad suū gen⁹ rep̄dū pululabāt. Est aut̄ id balsameti spaciū passū
um in longitudine numero circiter ducentoz in latitudine vero nō multo plus dimi
dio: terreis aggerib⁹ sine calce ac lapidib⁹ circūseptis. Vbi interea ego ista pquire
rē sub vicino quodā tugurio in quo infantulū ihesuz vgo latēs ablactabat sacris
dicēdis mihi altare parat q̄bus more n̄ro per eū q̄ hierosolimīs cenobiū beati fran
cisci in mōte s̄io guardian⁹ sūmi pōntificis p̄ r̄p̄icolis occidētalib⁹ vicē gerit rite pe
ractus duos sūme pietatis in hōinib⁹ aduersē legis argumēta ānotauit q̄ p̄mittēda
minime duri. Extat in p̄dicto tugurio intra murū cauata q̄dā in modū armarioli: se
nestella in q̄ paruulū infantē curiosa virgo dū sibi aliquando foris victū q̄ritaret re
condebatur: ibi ardētē p̄petuo lāpadē mauri seruant. Tenent et aliā funiculo traiecto
illi arbori: (quā seie apuissē transeūtūq̄z ihesu cecisse popul⁹ credit) appēsam: arborē
q̄z ipsaz reuerētē obseruāt: ficulnēā ip̄i faraonis arborē appellāt: ea vō est q̄ a n̄ris
siccomorus dicūt: terre illius arbor: peccularis. ex hac ego ip̄e ficulnea q̄ ingēs ē tres
carpli ferus quorū forma mediocris est piri sed molicie ac gustu insipidi ficū emulā
tur: nec vti ceteri omnes fructus arborē et recentiorib⁹ ramulis huius arboris fe
tus nascūtur. Sed ex vetez ramorū trūcis pro creati vberti extiliūt: veluti ex vno in
terdū ramulo cōpressa p̄siliūt multa p̄una. Tres eas quas collegi bactras ad vos
ferēdas seruo licet siccās. p̄adiū interea dum ista plustram⁹ pat̄: sub diuo t̄i in pu
tealis eiusdem fontis margine qui balsamētū infelix irrigabat quodā. *Discūbim⁹*
solo vna ex ip̄i⁹ guardiani oriētalis ore vice pōntificis n̄ri venia mamestheiz christico
le. Illi sed carnes: nos pisces epulamur. *Admota* hec (vt q̄d eo die post sumptas
epulas d̄ illius aq̄ bonitate piculū fecerī inferere queam) recensēo: quom ex piscium
varij generis satietate ingēs me sitis vrgeret (quāuis ex medicorū consilio aq̄ mihi
esset ob quasdā valitudoines interdictū ⁊ piscib⁹) iter ad saturitatē vsq̄z (quis nā in
eo fonte lotus fuisset memor) ex aqua illa ita plenis faucibus potaui vt hidropico

similisturgidus effectus cingulū soluere coactus fuerim. Illico ve sensi mihi sūmo
pere profuisse. totā preterea illius anni quadragessimā cum piscium vsu nili fluminis
aquā solā interdū: interdum vino comirtaz bibi nec stomacho vnq̃ (qui me sepiſsi
me fatigabat) aut alicui corpis parti nocumētum mihi atulisse cognoui. Est prete
realenitatis ac saporis aqua nilliaca meo iudicio laudabilis. Quas dotes illi aque
ex feruore radiorū solis quibus per torride zone furētes estus labēs de coquitur arbi
troz cōtingere. Neq̃ enim dubium est: siue de lune montibus vltra equinoctialem
iacētibus siue aliunde nilus deueniat quim per ethiopū regiones nili fluenta decus
rrant: ex quoz mōtib⁹ nilum summere incrementū incole predicant. Nam quom ad
nos diē producturus equinoctialē circulū p arietis cornua sol transiēs ascendit niuas
les ethiopuz adurens montes niues liq̃facit quas adimas valles cadentes nilus re
cepit ⁊estate preter ceteroz fluminuz naturam intumescit. Egiptios agros harenō
sosi irrigat: ac fertiles reddit qui alias ob terre siccitatem nullum producerēt fructū:
pluit enim raro. Sapientū omnium de ortu atq̃ incremento nili accurate disceptatio
nes plegi: sed ortus ipsius ita incertus ab indigenis relinquit veluti ab illis hacten
us: allocutus. n. sum diuersarū indiēregionū accolae ethiopesq̃ plures quorū in
gens multitudo in babilone vrbe negociat nec eorū quisq̃ (quom per ipsorum ter
rras labi nilus dicat) credibile quicq̃ refert. fabulant tñ multa. Incrementi autem
certā esse atq̃ vnicam eam: quam attulimus rationem. rerum experientia prudentio
res ⁊ qui prouinciarum naturam indagarunt affirmant. Neq̃ harenas in hostijs
nili boreali flatu aggregatas vt pleriq̃ volunt aut alias vllā de allegatis hyſtonicis
rationibus causas eē q̃ nilus retrocedat dici paciuntur. Nūc vero quandoquidē in
huius fluminis mētionem incidimus non erit absorū de ordine ab egiptijs circa
nili tumores seruato nouisq̃ nili iacozum crocodilloz casibus mihi p accolae enar
ratis pauca recensere. Cairi ciuitas ob longa est ⁊ angusta ad nili ripam proiecta
Intra nilum autem adiacet vbi insula duozum circiter niliarum cuius initium im
petū nili suscipiens muris in acutū incipientibus ⁊ se in latum statim protēdētib⁹
munitum est. In cuius acuta porrectura turris errat lapidea in qua per alnas eorū
quas piccos appellant ⁊ quartas ac digitos signa sunt circuncisa. Est eorū alna
vestra hispana quā varam vester populus vocat spatima grandi minor. Colūne
huic estate iam aduentante multū assident vt q̃ primus nilum crescere denunciauerit
pinguem strenaz assequatur. Tūc q̃ sit quotio die donec tumescere desinat. Alit flu
uio ad altitudinem quatuordecim piccorū id est alnaz surgente superar eripans ni
lus ⁊ per campos ac fossas manufactas sese ptendere prouinciam ve inundans irri
gare incipit. Est nili vtilis mundatio ad mensuram vsq̃ illi⁹ colūne piccorū duo
rū ⁊ viginti: si vero eā eruperet (id raro tñ accidit) dāna potius q̃ vtilitatem affert.
Caytheus ppterea soldanus quem senem dicunt de quo supra mentionem feci
mus fossam excurit nouam supra vrbem que incrementū illud (si quando accidat)
in se recipiat ⁊ ad desertas alias regiones superuacaneā aquā abducatur ac fertiles eo
anno reddat. Infra vrbē vero cairi per fossas diuiditur nilus antiq̃s quaz aliq̃s ce
sarē cōstruxisse memoria proditū est munitissimis aggerib⁹ a fronte (ne torrens aq̃
imper⁹ illas disrūpat) cōstructis. Quelibet autem fossaz suum habet ad mare egip
tiū exitum. Prouincias per quas incrementi tempore aque niliace fluunt: irrigant
⁊ pingue faciunt. In omnibus preterea fossarum alueis auium pisciumq̃ multifa
riam generatur multitudo aliturq̃ sed precipue in paludibus maxima. Atria pres
ter pisces et aues monstra nutriuntur: inter que Crocodillus quadrupes tam aqua
ticum quam terrestre. Quod non habeat vnde egerat aliunde: preterquam per os

nona d cro
codillis.

fame core
pri sunt no
xi.

variis croco
dillozum a-
stus

aliud p nllu

quo croco-
dillo capi-
tur.

q̄ solus iter bruta lachrymet: q̄ fugiat: si recto illū octo q̄s ispererit: seq̄t̄. b̄o si meti-
culosum obuiuz senlerit ac interimat aliaq̄ huiusmodi multa: multū retulere pp̄-
terea missa hec oia facere cōstituo. Que autē ego inter nauigādū ab accolis nauis
noua p̄oidici mēs est disere. ab vrbē carraz ad mare vsq̄ nō semp̄ notios esse cro-
codillos referunt. ab vrbē autē p̄ defluētē nilū q̄nto altius versus montana nauiga-
tur: tāto violentiores ferocioresq̄ aq̄ r̄ terris esse aiūt. Pleraq̄ eius rei causas mī-
hī interrogātī adduxerūt ī mediū. Primuz q̄ ea nili pars q̄ inter vrbē r̄ mare pisci-
bus tū ī nilo enutritis: tū et mari p̄deūtibz (quibz crocodilli vescuntur) semp̄ a
būdet: propterea piscibus cōtētos ī terrā illos nō lōge a ripa descēdere ī homies
aut q̄rupedes dāna illaturos predicāt. Quom̄ aut̄ r̄ inferiores mare versus croco-
dilli: r̄ piscatoz īgēs multitudo: pisciū turbas: ad sup̄na transire qui illos retibus
intercipiant paucas patiaūt. Crocodilli qui sup̄iores nili partes incolūt: atrociōri
fame v̄gēt: ita famelica rabie arreptos ī terrā descēdere illos inquit: adoririq̄
ac p̄imere q̄c̄q̄ obuiū sit. Queam p̄terea p̄mī spēs magnis crocodillis capienti-
bus p̄posita facit vt multo pauciores audeāt a nili ripis longi⁹ abire. cuiq̄q̄. n. ad
vrbē cairuz crocodillū grandiorē afferētī aurei nūmī de fisco p̄ben̄ decē. Quam ob
rē crocodillis grandibus circa vrbē (ut alibi leonibz vsis ceterisq̄ bruis aīalibz
violentis ac rapacibus) dolci habēde pecunie spē multe insidie parant. Tūc autē
crocodilli notiores sunt: dānaq̄ ad vicina rura ereuntes maiora inferunt: q̄n̄ reuise
ad alueū nilus: quō nāq̄ sint eo tpe nili hostia magis harenosa ob hūiliores aq̄ ī
ipsis faucibz p̄funditatem minoz p̄pterea marinoz pisciū copia p̄fluētā nili ascē-
dit. Unde fame cōpulsos: quō niliaci p̄sces illis ad saturitatē non sup̄petāt: victum
īp̄sos terra q̄ritare aiūt. Hinc euenisse predicāt incolē: q̄ nilo ad alueum deducto se
pe lateāt ī insidijs subtus aquā crocodilli ī ripe ora ī eoz locoꝝ vicinia: ad q̄ nili
liaci rurales aut oppidāi feminas aque capiente grā mittūt: immissoq̄ p̄ ancillaz
cātarō ī aq̄ decursuz: crocodillū inquit trāsire: r̄ feminā dentibus (quos habet
rapacissimos) manu q̄ cantaz īmisit: rapere ac ī fluiū ī caput tractaz dilacerare.
Camelū: equū: iuuēcā r̄ quodcūq̄ gen⁹ q̄rupedis occurrit: quom̄ ī terrā fame-
licus erit crocodillus grādiōz: ictu caude adeo acriter ferit: vt illud cruribz fractis p̄-
stret ac demū interimat: tāta enī illi caude vis: vt fregisse q̄tuoꝝ vno ictu grādi-
onis aīalis crura reptus sit aliquādo. Emergit aliud īminēs piculū decemēti tēpo-
re nilū ad nauigātibz. Quom̄. n. ascēdit cōtra nili torrētē: sepius cōtis agit (deficiē-
te vento) q̄ remis sequūtur q̄ latēter crocodilli nauē ascēdētē: r̄ nauā quom̄ croco-
dillus videat cōto ad expūgēdā nauē totū fixo pectore inherere: ictu caude conto a-
criter discusso precipitē cadere ī fluiū facit: ac vir de lapsū rapit. et vorat. Spō-
da etiā manibz app̄hēla īgressuz plerūq̄ tētaffe aut nauiz deuoluere fuisse conatos
asserūt. Tāta ē eoz rabies fame v̄gētē. Est crocodilloꝝ alia a quad: rupeibus ī
progressu natura: quō enī ī nilo ī terrā lōgius p̄ficiscūtur: alia nesciūt regredi via
q̄ p̄ ea vestigia q̄ ī arena veniētes reliq̄rūt: propterea quō descēdisse crocodillū ī
cole p̄sentit: celerī cursu cū ligoibz r̄ ramoꝝ fascibz accurrūt: ī ea q̄ semita fossaz
p̄funda effodiūt: ac ramis illā sup̄positis harena cōtegūt: ne reuēis crocodillus īfi-
dias sentiat: de p̄ic p̄vestigia crocodillū q̄ritāt: sic reptū strepitū lithuoz eneoꝝq̄
tintu īfugā illū versū īsecunt. Ita ī fouēā delabētē aut p̄imūt: aut laq̄is irretituz
ad vrbē portāt. Dixim⁹. n. decē aureoz premiū ēē grādes crocodillos viuos afferē-
ti p̄positū. paucis (anteq̄ ego applicarē) diebz vnū allatū fuisse viūz mīlpi retu-
lit magn⁹ interpret: quē vir duo possent cameli siml (vti boues araturi) cōiuncti ter-
go sufferre. Aliū eodē tpe magnē molis crocodillū ī regiōe: q̄ sup̄ vrbē plures di-
etas nilo adiacet noīe factū: tres īfantes ī quodā rure niliaco e canis raptos deglu-

tisse. **C**aptū tñ (mō quo dicim⁹ capi solere) fuisse interēptū: euulsoqz ifantes vir
 adhuc erant fuisse sepultos referebat. ijsdē dieb⁹ alterius irretiti ac trucidati ex
 utero arietē fere integrū voratū: ac vnā dillacerate mulieris manū armilla adhuc ex
 tate enea extraxisse quidā accole phibebātur. habitos. n. (quicūqz cure non sit ad vꝛ
 bē eos asserre) excoꝛiat. quom vnile ad multa medicamēta crocodilloꝝ abdomē esse
 didicerit. **H**ec desunt etiā q̄ coriū illoꝝ q̄ritē: qd̄ est adeo dur⁹: vt neqz sagitta trāssi
 gi possit. **T**estudoinei nāqz cōchiliū fere duritiē emulat. q̄qz nō eā heat a natura cor
 pis formā: ē q̄ppe crocodillus stellōi (quē vñuz ydioma lagartū appellat) p̄similis:
 sz rostro porcino: collo reducissim⁹: dētib⁹ albetib⁹: feris: oblongis: dorso squamis
 (vti vt dicim⁹) durissimis armato: cauda breui: crassa in turbīne a corpe dīncti: nō
 vti in ceteris q̄orū pedib⁹: sz vti i piscib⁹ cernim⁹: lacertis breuib⁹: vnguib⁹ rapa
 cissimis: vñinas dices crocodilli manus: ped⁹qz nisi huic essent squame: illi aut vñ
 llosi: colore flauo vñere vero subalbido: nec tante duriciē. **C**rocodillos p̄terea zeloti
 pos ⁊ amantissimos vñoz aut̄ egiptij: qd̄ hoc expimēto cōprobat. **I**sdē feretem
 porib⁹ q̄bus ego regiones illas pagrabā (vti reuulerūt) **N**aute qdā ad nauigando
 coeuntes in iūla niliaca quā fluuij decemētū sicā reliq̄rat: cernētes ad eos cū igēti
 strepitu ac minitātib⁹ similes descēdūt. **I**nde masculus p̄mo īpetu p̄erit⁹: relicta
 vñore resupina sese p̄cipitē i fluuiū dedit. resupinat enī illā masculus: ⁊ i vñrē deuol
 uit: quom ipa ob crurū breuitatē p̄ se minime q̄at: atqz ita relicta eius vñorez naute
 (quoz pfugere nō posset) interim tū auferūtqz. **Q**uō vñ mascul⁹ rediisset: vñorenō
 reptā: cōspectoqz in harena sanguine pemptā ⁊ ablatā cōiectat⁹: ad nauī p̄decurrē
 tē nilū ira cōcit⁹ veluti rabid⁹ desumpmāe natādo p̄currit: ratē vnguibus tenacissi
 me cōprehēdit: oī conatu nitit⁹ sui oblit⁹ nautas p̄p̄urus intra nauīz p̄osilire. vñ
 enī fustib⁹ ac telis naute illū in caput alij: alij i digitos q̄b⁹ sese iuspēdebat: ita cōcū
 serūtqz arctis manib⁹ ⁊ capite q̄ssato lūḡre puicā quā sumperat coactus fuerit
 timuere tñ naute nō mediocriter. **D**ecrocodillis ⁊ incremēto nili iam nimis multa.
Quare vt ad iter vñ vagāser illierā: rediēs eplaz claudere tādē valcā: qd̄ milpi post
 heccū soldano successerit et arabo. **N**ono kl. martij in sūma ppli corōna ⁊ mamas
 luchoz (vti primo acciderat nō cōgressu) spectaculo ad soldanū tertio vocor: qua
 in re aduertendū est: qd̄ soldanus honoꝛifice me suscipere p̄us verebat⁹: nūc aut̄ ip
 senet vt aduerse partis gēs oīs arbitrarē ipluz amiciciā eē vobis accessū meo p̄iū
 ctū sūma: scri⁹ maimaluchos in euz fama deterritos arma sumptures existimās opā
 dedit. **A**ccedētē igit me hūanissime ac serena frōre cōpellat: sese de nūo sua qz oīa pa
 lā offert: vestem (concordie signum) milpi iubet asferri: oratoribus nanqz omnibus
 a soldano ex ipsius arce discedētib⁹ ⁊ more gentis vestis exhibetur. **S**ed dimatalis
 tantum aut ex simplici serico linea tela supplicato. **M**ilpi aut vt fraternuz insolubi
 le fecus (meiaciente) vobiscum in ijsie astantes suspicārēt: ex auro interto miraqz ar
 te (vti videbitis) cum arabicis litteris insutis laboratam: arminijsqz candentibus
 magno emptis suffultam dono dōit. **M**ulicis deide suis vt sic idutū p̄ vñbē ad vsqz
 meim p̄ubernium comitarēt: impauit. **P**er latam quādā planiciē ex ioustria inter
 principum mahomethee legis sepulcra: q̄ nemini xp̄iano perambulare licet ipunc:
 ab ipsis met ducoꝛ. **I**lla non pyramidea (vtegiptij quondā costruere solebāt) sed
 haud sec⁹ ac generales sue mēsc̄p̄te structura fabricāt. **I**ntra hec suo ⁊ ipsi maho
 methe quē pacitū a xpo vaticinatū garriūt ac fabulāt: sacerdotes istituūt: q̄ suo ri
 tu sacra ibi i p̄foruz peragant memoriā. **C**ircūfūt aut̄ superba hec dominoꝝ se

descriptio
 crocodilli

crocodillus
 zelotipus

tertio sol
 danū adit

visunt ⁊ sa-
lutat eorum
defunctos
quoto die
veneris.

putat se so-
los esse vi-
ros in orbe
dignos im-
perio.
non digna-
tur cuiquā
honorez ex-
hibere.

putant xpi-
anos omnes
viles esse

clauditur e-
pistola.

pulcra clientū ac filiorū ⁊ pellicūz sub dio tumuli. ad suoz ve quisqz sepulcra quoto
quoqz die veneri signato (is enī est māmeth eoz dies fest⁹) sacra iuxta ritū eorū di-
cturus gradis: sepulchra qz aspergine frigentis aque cum ramis frondētib⁹ ⁊ odo-
ratis herbis defunctorū vmbrib⁹ hec profuturā credētes suo more saluant. Ego igit⁹
ea viā domū applicās expe dita per famulos a manibus quecūqz postulaueraz xpi
rographare cepi. Ad discessum me iam accingo. impēsa soldani nauigia parantur.
Nulum alerādnā versūs de nauigaturus tertio KR Martij letus ijsōe qui me ad
durerāt redeuntibus / conscendo: Alerādnā. q̄rto nonas Martias applico. Ap̄o
rege honozifice suscipior. Ad enī p̄ percursores a suo p̄cipe in mādatīs habuit: ali-
ter nanqz eā minime curā fuisset cōpletus: quōd nihili penitus faciant oē xpianorū
gen⁹. sese qz solos viuere in orbe terraz qui strenui sint atqz imperio digni arbitret⁹
ludibrio qz sibi cedere ducant xpiano cuiqz honorem exhibere: sed attendite catholi-
ci p̄ncipes cur nos barbaraz ac siluestre ab incunabulis hoc genus hominū ita par-
uipēdat: quib⁹ ve argumentis innūra gēs hec imperita null⁹ virtutis particeps im-
mersa cenosē libidini: detestandis erroribus implicita: rationis penitus expers: hoc
de se illud / dñobis sibi posse persuadere existimet. Quater parua manu ingētes tur-
charum copias māmaluchi p̄figarūt. propterea de senimiū sibi credunt. Christi-
colas autē omnes duab⁹ rationib⁹ penitus cōtēnūt. Quō nanqz mercatores q̄ ad
eos affluere cōmeant ingentesqz opum acruos inutiliū aromatiū et effeminātūz viri-
les animos gēmaz p̄mutandaz grā importāt: opprobriosa ferre passiz ludibria: ig-
nominias: cōtumelias: iniurias lucri gulosa rabie captos videant: quom nacti occa-
sionē q̄cūqz leuē: mobiles etiā venetos (quos barbari qz ex vicino ceteris negotia-
toribus opulentiores esse cognoscūt: xpianorū p̄ncipes arbitrarūt) cathenis car-
ceribus tormentisqz interdū (vt eos expilēt) quotidie premāt: patienterqz omnia
lucris causa tollere conspiciant: viles esse ac nullius mōmēti hoies xpianos oēs au-
tumāt: sed tū p̄cipue (qđ in xpianorū principū deoecus cedit) fronte rugosa: naso
qz atunco quātulūcumqz plebei p̄tereūtib⁹ nobis irridēt ac sublanāt: et eā quaz
sibi imbiberūt arrogantiā confirmant: quando ipsis subit in mētē senē fidei domūz
initalē nobis inuitis ⁊ silentibus sub sua dictione per totā secula impune in dies cō-
llabentē retinuisse nec ausos vnqz xpianos fuisse illa e manibus eorum redimenda
cogitare. Iure igit⁹ merito nos qui rez dñi quondā esse solebam⁹: ab immanissimis ⁊
truculentis barbaris ita negligimur: hec volui catholici p̄ncipes in epistole calce re-
censere: nō quo putē orationi mee calcaribus addere quicqz posse vobis: q̄ a primis
vnguiculis de expurgāda: tutāda: p̄tendendaz (quam p̄fitemini) religione sen-
tentia induistis. Nulli enim alteri rei magis vnqz post intra europē limites stratas
maurozū vires inuigilastis: q̄ de traiciēdo in mahometheos in africam ererātū:
fecissetisqz iādudū si p̄ aliorūz insaciabilē in exhaustā impij cupiditatē licuisset. Sz
ira cōcitus quō ista videā nra accidere desidiarēqz xpianaz in dies magis ac magis
in testinis seditionibus in deterius labi cōspiciā impaciēs euomo. Intercludatur tā-
dem erūdās nimū hinc noster riuulus. Galliceas adhuc stare in anchozis cassem
que me trāmisērāt reperi. Dum he sua peragūt cōmercia in europā renauigante
venetias versūs nauigiolo cui me credere non fuit consilium. Tertiam hanc ex iti-
nere epistolā ad catholicā vestrā maiestatem destino. cetera ego ipse viua vo-
ce si per piratas: per maris iram: per incolumitatem licuerit coram relaturus: felici
bus interea viuant auib⁹ p̄ceco. Et v: be alerādnā egyptia q̄rto nonas Ap̄illis
AD. d. ij.

C. D. Martyris angli mediol. consiliarij regi-
gij. prot. Alpl. oceaneae de cadis liber primus ad Alscanii sfortia vicecomitem car-
dinalem vicechancellarium.

O insulis in occiduo mari felicib⁹ auspicijs Ferdinandi et Helysa-
beth⁹ Hispaniarū et nri maris insularum equa lace regum nuper in-
uentis: quid perceperim accipito. Hoc siquidē tuis litteris tantū cupe-
re videris: vt tamē apertius omnia cognoscas a primordio rei ipi⁹ ex-
ordiendū duri christophorus quidā colonus ligur vir regib⁹ propo-
suit et suasisit se ab occidēte nro finitimas indie insulas inuēturū si nauigij et reb⁹ ad
nauigationem attinētibus illū armarēt affirmans: a quibus augeri christiana reli-
gio: margaritarū aromaturū atqz auri inopinata copia haberi facile posset. Instan-
ti (ex regio fisco) assignata sunt tria nauigia: vnū onerariū caueatur. Alia duo mer-
catoria leuia sine caueis que ab hispanis carauele vocātur. His habitis ab hispa-
nis littoribus circiter **KL. septēbris** anni secūdi et nonagesimi supra quadringentesi-
mū et millesimum a salute mūdi iter institutū colon⁹ cepit. Al gadibus in alto oce-
ano fortunatus (vt multi putant) insule q̄ ab hispanis canarie nū cupant nup ab eis
capte distāt millia passuū mille et ducenta secundū eorū rationem. dicūt enim distā-
re tercentū lequas: singulas autem lequas nauigationis periti q̄tuor: millia passuū
cōtinere suis cōputationibus aiunt. Fortunatas insulas ob celi rēperiem appellauit
antiquitas. Neqz enim grauis vrget incolas hiems neqz atrox estas. Has ad hec
vsqz tēpora hominibus nudis (eo q̄ extra omne clima Europe ad meridiē) et sine v-
lla religione dgetib⁹ habitatas colon⁹ aquādū et rescēderū nauij gratia (priusqz
se tam diu labori credere) adiuit. Non insuaue futurum arbitror (quādoquidē in
canarias incidim⁹) si ex ignotis quomodo note: si ex incultis quomodo culte sint ef-
fecte narrauerimus: lōga nanqz annorū curricula incognitas iā obliuioni tradide-
rant. De insule septē quas alij nolūt esse (sed eas quas caput vidide portugaleses
apellāt) fortunatas canarie dicte: anno circiter. **MD. cccc. v. a gallo errante** rēpestati
b⁹ acto reperte forte fortuna fuerūt nomine bethācor. De dē ibi fuit per aliquot an-
nos betācor. Quasqz ex illis occupauit ac redegit in cultū lanceletū et bonauētūrā.
Patrie postmodū a more tact⁹ hispanis viris precio insulas vtranzqz prebuit Fer-
nand⁹ de hinc peraria et vxor eius ferream et gomerā inuaserūt. nris vero tēporib⁹
tres reliquas Canariā magnā scilicet: palmā et tenerifem Alfonso lugo licet du-
riusculē: gens enim illa nuda: siluestris: saris et fustibus bella gerens semel ei⁹ exer-
citū fugauit trucidauitqz circiter quadringentos: tandem deuicit. Ita canarie om-
nes ad castellanā addite sunt potētiā. Ex his igit insulis colon⁹ occidentē solem
sep secutus licet in leuā paulisper (vt ipse michi post reditum sepe numero hec au-
deseruatū retulit) Tres et triginta continuos cū suis noctib⁹ dies celo tantū et aqua
cōrēt nauigauit. Optatū tandē et altiori cauea terre prospectū leti suscipiunt. De-
terit nauigatione hac prima fer tantū insulas atqz ex ijs duas inauoite magnitudi-
nis: quarū alterā hispaniolā: iohannā alterā vocitauit: sed iohannā esse insulā nō pro-
certo habuit. illarū quidā littora quō abradret cātātē iter cōdēsa nemoza philome-
nam mēse nouēbrī audierūt. Dulcius aquarū ingētia flumina: natiuos porē mag-
narū classū capaces adinuenit. Johane littora labens ad occidentē a septētrione
recto latere nō multo minus octingentis milib⁹ passuū percurrit. Aliūt enīz cētum et

ex canariis
iter capit.

de insula iō
anna.

octogita leq̃s cōtinētē arbitrat⁹ q̃ neq̃z t̃ minū neq̃z t̃ minivllū⁹ signū ī īsula (quātū
 oculis p̃spect⁹ īseruiebat) apperet retro cedere īstituit. redire etiā illū pelagii tumores
 coegerūt nā iōāne littora p̃ varios īfles⁹ tātū iā ad septētrionē se ṽtebāt⁹ curuabāt⁹
 q̃ boreales flatus naues acri⁹ īfestaret qm̃ h̃iēs ṽgebat. Ad oriētē igit⁹ p̃as ṽtēs
 offyā īsulā se se repulserē fert h̃ cosmographoz tractu diligētē p̃siderato ātillē īsu
 le sūt ille⁹ adiacētēs alie. h̃ac h̃ispaniolā appellauit. ī cui⁹ septētrionali latere tētare
 locorū naturā cupiēs t̃re ap̃opiq̃bat. quō ī planā q̃ndaz t̃ cecā rupē aq̃s coop̃taz
 carina gr̃adiōis nauis īcidēs ap̃it⁹ t̃ p̃st̃at. s̃ari latētis planicies fuit illis (ne submer
 gerētur) ad iumētō: cū reliq̃s igitur duabus accurrētēs viros oēs icolumēs educunt.
 ibi p̃mū ad terrā egressi hoīes īdigenas viderūt: q̃ applicātē inauditā gētē p̃spicati
 facto agmine in cōdēsa nemoza oēs (veluti a canib⁹ gallīcis timidi leporēs) se se fu
 giētēs recipiūt. H̃i mltitudinē īsecuti mulierē tātū capiūt: h̃ac (quō ad naues pdu
 cissēt) nostris cibis t̃ vino bñ saturatā atq̃z ornatā vestib⁹ (nā ea gēs oīs ṽtriusq̃
 serus nuda penitus vitā ducit natā cōtēta) solutā reliq̃rūt. Quō p̃mū ad suos mu
 lier cōcessit (sciebat. n. illa quo fugiētēs diuerterēt) ostēdissetq̃z mirū esse n̄fōz orna
 tū t̃ liberalitatē: oēs ad littora certatī cōcurrunt: gētē esse missā e celo autumat. Au
 ruz (cuius erat apud illos aliq̃ copia) ad naues natādo porāt: p̃frusto aut p̃arap̃si
 dis t̃ iculis aut vitrei crateris aurū p̃mutabāt. Si ligulā: si t̃tinabulū: si speculi frag
 mētū: si q̃c̃p̃ aliud simile a n̄ris īpartiebatur tātum auri quātū petere libebat: aut
 vnusq̃q̃ eoz alleq̃bat et h̃ibebāt. Quō iā res īp̃a ad familiare comerciū deuenisset
 t̃ gētū mores nostri p̃quiretēt ī Reges h̃ere gētē illā p̃ signa t̃ p̃iecturas cogno
 uerūt. enauib⁹ d̃scēdētēs nostri a rege t̃ reliq̃s īdigenis honozifice recipiūt. H̃i
 (oībus q̃bus poterāt t̃ sciebāt modis) assurgēbāt. sole ad occasū ṽgētē nostris (da
 to salutaritōis āgelice signo) genua xp̃iano ritu flectētib⁹ itidē illi faciebāt. Crucem
 quocumq̃ modo xp̃ianos colere conspicerent adorabant. Et naui (quam saxo illi
 sam diximus) nostros homines t̃ quidquid ī ea vehebatur ita celeriter atq̃z aio les
 to gēs illa ī terrā suis litrib⁹ (quas canoas vocāt) eduxerūt q̃ affines affinitibus ap̃o
 nos nulli maiore mīa tacti succurāt. Canoas aut illasē solo cauato accutissimis la
 pidib⁹ lignolōgas sed āgustas construunt: octoginta remigum capaces plerasq̃
 se ṽdissē multi affirmant: vsus ferri apud eos nullus īnuenitur. propterea quomō
 siue domos (q̃s mira arte laboratas videbant) siue aliaquecunq̃ ad eoz vsum p̃ti
 nentia fabricaret marina nostros detinuit admiratio: sed et fluuiatibus quibusdā
 durissimis lapidibus preacutis oīa ap̃o illos diduci certū est. H̃i se nō longe ab illis
 īsulis quozdā feroz hoīz īnsulas q̃ carnibush̃ūanis vescant fama didicere: id esse
 cause q̃ ita trepidi aduentātes n̄ros cōfugerēt postea retulerūt: canibales (sic trucu
 lentos illos vocant) arbitrati: H̃oīz obscenoz īnsulas itinefere in medio ad has ī
 sulas admeridiē reliq̃re. suas īnsulas īj mites a canibalib⁹ nō aliter īcurfionib⁹ cre
 bris īfestari perpetuo ad p̃edam conquerūt: atq̃z per nemoza venatores feras
 p̃ vim t̃ p̃ īsidias īsectant. quos pueros capiūt (vt nos puulos galinaceos aut por
 cos quos ad obsonia volum⁹ pinguiōres t̃ teneriōres educare) castrāt: gr̃adiōres t̃
 p̃igues effectos comedūt. aetate aut iā matura statim (quō ad eoz mān⁹ pueniūt)
 peremptos partiunt. ītestina extremas membrorum partes recentes epulant
 parti sale conditos (vt nos p̃nas suinas) ī tempora seruant. Mulieres comedere
 apud eos nefas est et obscenum. si vero quas affequuntur īuuenes ad sobolem
 procreandam non aliter atq̃z nos galinas: oues: īuuenas et ceterea animalia curāt
 t̃ custodiūt. vetulas ad obsequia p̃standa p̃o seruis habent. Insularum quas
 nostras iam possumus appellatā ṽri q̃s femine cum canibales aduentare p̃sen

de īsula h̃is
paniola.

rūp̃itur na
uis maior
hoīes repit

fluda oīs
gēs hec.

aurū habet

gēs docilis.

lapidibus o
parur
ferri nō ha
bent.

canibales.

salsas car
nes huma
nas.
nō come
dūt semias
nō resistūt
canibalib⁹.

nō resistūt
ambalibus

qđ come-
dant īsula
res.

ex fluuijs a-
urū legūt

guaccane-
rilus rex.

pollicetur
rex omnē
opem.

admirantē
creant

patur secū
da nauiga-
tio

opifices vā
rios dant

mū:boa.aurū:caunū.virū bonū:rayno.nihil:mayanī. Reliqua ve oīa vocabula nō
minus liquide pferūt atqz nos latina nra. hec habes q̄ de pma eius nauigatione me-
moratu digna existimaueri. Cū Rer autē ⁊ regina quoz oēs cogitat⁹ vlt⁹ dormientiū
in religionis nre augmēto sunt siti sperantes ad xpianū cultū tot nationes ⁊ simpli-
ces gentes facile trahi posse: ijs rebus nō a colono solum: sed a suismet accolis (q̄ su-
pra ducētos cū illo talē: ramqz dubiam puitiā fuerāt aggressi) auditis: cōmouentur.
Colonū adueniētē honorifice (vti pro talib⁹ ausis merebat⁹) tractat: sedere illuz co-
rā publice (qđ est marinū apud reges hispanos amoris ⁊ gratitudinis supmi obse-
quiū signū) fecerūt. Prefectū marinū vocari dinceps colonū impāt. Is admira-
tus apud hispanos nūcupat⁹. Et insulis p̄terea (vti in initio colonus ipse iā prefect⁹
marinū pollicebatur) marina eoz q̄ mortales oēs totis viribus seqmur cōmoda
prouentura creditū est: ouab⁹ igit⁹ his causis cōmoti scitissimi hi duo consortes. xviij.
ad secūdā expeditionē nauigia pari iubēt: tria oneraria caueata magna. xij. ad gene-
ris nauīū quas dici apud hispanos carauellas scripsimus sine caueis. Eiusdem ge-
neris duas aliquāto grādiōres atqz ad sustinēdas caueas) propter maloz magnitu-
dinē) abiles. vltra ducentos ⁊ mille armatos pedites illi ipant conduci: inter quos
oīūz mechanicaz artiū fabroz: opifices i nūeros stipēdio accersiri iubēt. eqtes quos-
dā ceteris armatis imiscēt: ad fetus pcreandos eqs: oues: iuuēcas: ⁊ plura alia cum
sui generis masculis. legumia: triticū: porcum: ⁊ reliqua ijs similia nō solū alimē-
ti verū etiā seminādi grā prefect⁹ apparat. Vites ⁊ aliaqz nratū arborū plantaria
q̄bus terra illa caret: ad eā iporāt: nullas enī apud eas insulas notas arbores iuene-
re p̄ter pinus ⁊ palmas ⁊ eas altissimas et mire curicie ⁊ proceritatis ac rectitudi-
nis propter soli vbertatē: atqz etiā ignotos fruct⁹ alias plures procreantes. Terrā
aiūt cētē terraz oīūz: q̄s ambiūt sidera fertilissimā: instrumenta oīa fabzilia ac demū a-
lia cūcta q̄ ad nouā ciuitatē in alienis regionib⁹ condendā faciūt: vnicuiqz artificia ipe
rat. Et fideis regis clientibus plures hanc nauigationē ⁊ rez nouaz studio ⁊ p̄fecti
auctoritate p̄moti sua spōte aggressi sunt. Secūdis igit⁹ velis. vij. xl. octobris ani. iij.
⁊ nonagesimi supra qđ vigētesimū ⁊ millesimū a salute nra a gadibus mouit. For-
tunatas in xl. Octobris tetigere: ex fortunatis vltima dī ab hispanis ferrea. in q̄ nu-
lla est alia potabilis aqua p̄ter q̄ ex roze de arboze vnica in insule supremo dorso sti-
llante assidue ⁊ in lacunā manufactā cadēte ab hac vela in altū oceanū tertio idus
eiusdē cepit p̄tendere. Nec nobis itra paucos dies ab ei⁹ discessu renūciata fuerūt q̄c
qđ succedet accipies. Vale felix.

Ms. Ar. Ang. Med. prot. apl. consil. regij
oceane decadis. Liber Secundus. Mo Als. ff. vic. Lard. vicecancellariū.

Repetis illustrissime pnceps cupere te q̄ accidit i hispania de orbe no-
uo cognoscere: placuisseqz tibi q̄ hactenus de pma nauigatione scrip-
seri insinuasti. accipe q̄ successerunt. Ad p̄pina cāpice celebze oppidū est
in Hispania (respectu vti) vltiore ⁊ in ea pte que castella vetus dī:
a gadibus circiter qđragita milia passuū distans. Ibi curia cōmora-
batur quoz. circiter nono xl. aplis huius ani nonagesimi tertij cursores ad reges ⁊ re-
ginā destinari aduētasse. xij. ex insulis nauigia retulerūt. Gadesqz pro sp̄o reditu ap-
plicuisse: s; nihil aliud se velle regi ⁊ regine ductor: ipsaz nauīūz p̄nūtos significare
ostēdit: p̄ter q̄s prefectū marinū cū quīqz nauigij ⁊ nongētis hoibus vestigādi
causā i hispaniola pmāsisse. cetera se corā recitaturz scribit. Quarto nonas aplis igi-
tur dux ipse classis fr̄ nutritis primogenitū regij a prefecto maritimo destinatus a

cessit: ab eo ceterisqz simul fide dignis hominibz q̄ mihi p ordine interrogati fuerūt
ut tibi gratū faciā enarrata recēbo: accepi etenī ego q̄ dōderūt: q̄ aut dōderūt cognos-
cito. Tertioidus octobris ex insula ferrea fortunataz vltima ab hispanis litoribz
actis nauibz in altrū vnūz viginti equos dies p̄usqz isulā vllā atingerēt nauigādo cō-
sumpserūt: ad leuā multo magis q̄ itinere primo. Alquilonē secuti data opa vertere
pras: propterea i caiballū isulas: d̄ quibz fama tātū apud nostros erat notitia: in-
ciderūt. Insulā arboribus ita cōstitā: qz neqz vlnā quidē aut nudi aut lapidei soli cō-
spicere licuerit p̄mū viderūt. Hāc (quoniā die dominico fors obtulerat) dominicā
placuit vocari: nulla ibi mora cōtracta (qz d̄sertā esse p̄senscrūt) p̄grediunt: ijs vno
et.rr. diebus octigētas et.rr. lequas sese arbitratī sunt percurrissē. Ideo prosipillos
vēti aquilones a puppi secuti sūt: (post breue spatū equozis) diuersis arboribus: vi-
mine: trūco: radicibus z folijs: aromaticis et suauēs odores emittētibus isule refer-
te occurrerūt. neqz homines neqz vlla se ibi aialia vidissē prēterqz inaudite magni-
tudinis stellidōes referūt q̄ i trā scrutādi grā descēderāt: galānā hāc appellāt. et ei? i
sule p̄montorio quodā sublimi: mōte a lōge viso: discessere: a.rrr. millibus passūtz
ab hoc mōte fluuiū descēdentē magni fluuij latitudinis signū p̄spersēvissē sūt. hāc
primā a fortunatis trāz habitatā inueniūt. obscenoz esse cambaliū de q̄bus fama
pus acceperant: nūc exp̄mēto: et his interpretibus: quos p̄mo itinere ad hispaniā p̄-
fectus duxerat cognouerūt: insulā peragrāres in numeras (sed.rr. tātūz aut.rrr. doz
inor) singulas villas inneniūt: ordinē platee: magalibus i girū circa plateā cōstru-
ctis seruāt. Quādo quidē de illorū domibus in sermōne incidimus: haud absurdūz
mihi fore videbitur: si quales eas esse audiueri enarrauero. ligneas omnes et sp̄pera-
li forma fabricatas esse aiunt: et arboribus publicibus altissimis trife affixis circūse-
rentiā primū domus cōstruunt. Alijs postmodū ab interiore parte curtis trabibus
appositis q̄ exteriores altas (ne labāmr) sustineāt. altarū cacumina in tēto: iij castrē
sis formā coniungūt: ita vt acutam sup̄stītē dom? ille omnes habeāt. Tegūt deide
palmar et quarundā aliarū familiū arborū folijs cōtērtis modo tutissimo a pluuiā.
Al trabibus curtis postmodū ad trabes: interius deductis funibus bōbicinis aut ex
quibusdā radicibus sparto similibus cōtortis lōdices et bōbice sup̄ponūt: bōbi-
cē nāqz nutrit insula suapte natura. sic lectis p̄silibus ex rudi bōbice vel stramine
superiniecto vtiunt. Altrū habēt quod vulgares alie dom? circūeunt: in qd omnes
luluri cōueniūt. duas i quodā loco ligneas statuas (rudes tamē) singulis anguibz
ip̄is in herētibus eleuatis cōspicati simulacra q̄ cōlerēt arbitrati sunt: sed ad decorē
ibi posita postmodū adueterunt: nam vti sup̄a innotauimus nihil odorare p̄ter
celi numē credunt. quāuis ex bōbice tecto laruas in pictorum lemūrū quos se noctu
videre predicāt similitudinē cōficiant sed vnde digressi sumus redūū est. Alouēran-
tes n̄fos incolē sentiētes domibz derelictis tā viri q̄z femine pfugerūt. Et pueri et
mulieribus captiuis quos ex alijs insulis p̄dati fuerāt vel obsequij vel epulaz grā
seruatis ad nostros circiter.rrr. confugiūt. Domos igressi habere vasa ficilia om-
nis generis: fidelias: orcas: cātaros et alia hui? cēmodi a n̄ris nō multū discrepātia:
atqz i eoz coquinis eliras cū p̄stacis et anserinis carnibz carnes humanas et fīras
verubus alijs assādas compere. Penetrālia et domozū latibula queritādo: tibia
rūt et brachiorū humanorū ossa accuratissime apud vnūz quēqz ad cuspidēs sa-
gittaz cōficiēdas seruati cognitū est. et ossibz n̄illas (qz ferro carēāt) fabre faciūt.
cetera ossa exelia carnibus p̄iciunt: iuenerē ē caput nup occissi iueneri trahi ap̄
p̄sum sanguine adhuc madioū. quesitando vero insulā interius septē aliā flumina
p̄ter id grādius (quod esse bethi vbi cor dubā lambit: n̄fo aut r̄icino latius aiunt)

reperit can-
bales.

mira insula

villas repe-
riūt.

q̄les sint do-
mus eozū.

acutē oēs
domus.

simulacra

fugit can-
bales.

mēbra ho-
minū in ve-
rabus.

caput iue-
nis aīxū.

Euadalu-
pea.

descendere per insulā mirā ripaz amenitate inuenerūt : hanc vocant **Guadalupēā**
insulā a montis **guadalupi** similitudine : vbi intemerate virginis mirabile colitur
simulacrū. caracueriā incole appellāt. Tulerūt ab hac insula septē psitacos phasia
nis grandiores : qui ab alijs psitacis colore longissime absunt : habēt enī totū corp⁹
et ventre et tergo purpureū : et lōgioribus plumis illis ab humeris lena dependet su
per purpureas breues : modo quo apud nros ruricolos sēpe numero capones habē
re ego ipse animaduerti : alarū autē pēnas versicolorēs tenent : sunt. n. eaz glauce a
lie : alie purpuree flauis imirte. Psitacozū nō minor est in oib⁹ insulis copia : q̄ apd
nos passeruloz : aut aliarum auium nriarum : vti nostri picas turdos et alia huiusce
modi ad dilitias nutriūt : ita illi quāuis eoz nemo a psitacis plena sint psitacos edu
cant : illos tamen deinde comedunt. Mulieres quas ex captiuis ad nros concessisse
supradictū ē munusculis donatas ad canibales adducēdos ire p signa prefectus im
pat : nec enī ille vbi laterēt ignorabant. Ne apd eos illa nocte comorare mane seqn
ti canibaliū plurimos (spe munez commotos) adducant. Di nris visis vel terrore
vel scelerū consciencia permoti inter sese erorū murmure alter i alterz oculos flectē
tes : globo facto ex insperato celerrime (vt multitudo auū) excitati ad nemorosas va
lles pedē referunt. P̄ris igitur q̄ insulā inquirēdi grā aliquot dies pertrauerāt i vnū
collectis. sine vllō canibale (fractis eozū lictib⁹ vniligneis) p̄dieio nouēbris ex gua
dalupēā anchoras elleuant. Q̄sendorū comitū qui primo itinere in hispāniola ves
tigandē telluris grā superiore anno relictū fuerāt desiderio pfectus p̄mor⁹ : a dextra
leuaqz plures insulas nauigando quotidie posttergabat. Apparuit a septētrione
grādis q̄oā isula. Et q̄ p̄ma nauigatiōe in hispāniā vecti fuerant et q̄ a caniballib⁹
redēpti vocari isulā ab incolis matiniā affirmarunt quā sole mulieres inhabitant.
Ad nforū aures primo itinere de hac insula fama deuenerat : ad eas haud secus ca
niballes certis anni t̄pib⁹ cōcedere credūt est : atqz ad amazonas lesbicas transire
tasse t̄p̄aces retulit antiquitas : et eodez modo si iōs ad genitores mittere ablactatos
feminas autē apud se retinere. Has mulieres subterraneos grādes cuniculos habē
re aiūt : ad quos si alio q̄ cōstituto t̄pe quisqz ad eas p̄ficatur cōfugiāt. Q̄n si aut
p vim aut p insidias tētare aditū seqntes audeant sagittas seletueant : quas certissi
mas iacere credūtur : ad hāc insulā ppter boreā ab ea flantē nō licuit accedere. Tul
turnū. n. iā seqbant. Inter nauigādū a conspectu matinine ad q̄draginta millia pa
suū nō lōge ab alia quā vecti indigene populosissimā et rerū oīum victu necessaria
rum copia pollentē esse aiebāt. P̄ter labuntur (qm̄ altis mōtib⁹ instructa esset)
montem ferratum illam vocant. Inter cetera que ab ijs quos vehēbant tuz verbis.
tū signis colligere inter loquēdū potuerūt. Iste caniballes plerūqz venatū vscēdo
rū hoiuz grā supra mille millia passuū a suis littoribus didicere. Altero die q̄ndā ali
am vidēt : cui (q̄ spherica eēt) sc̄ē marie rotū de nomē dōit p̄fect⁹ : ne morā traherēt
aliā atqz aliā iterū seqnti ab isto die quā sc̄i martini noīe placuit vocitari p̄termisit
In tertiū ide die aliā : cuius diametrale latus ab oriente in occidētē centū et quinqua
ginta millium passuum esse iudicarunt : extrinsecus conspexere. Iste has insulas om
nes mire pulcritudinis et fertilitatis ab ijs quos vehēbant accipiunt : hanc vltimam
beatam virginem atriā quam dixerunt. a qua (pluribus alijs relictis) ad quadraginta
millia passuū ceteris oībus grandior : alia quedam occurrit : quā ap̄ ap̄ ab iōigenis
vocitatam sancte crucis noīe insignitam fore voluerūt : anchoras e proxis iacere p̄fe
ctis aquandi grā in hac ip̄at. r̄r. ibi viros in terrā descēdere e navi quā ipe vehēbat
iuber. q̄ loca tētarent : ibi canes iuenerē. q̄tuor in littore iuuenes et femine quattuor

sancta ma
ria rectūda.
sc̄i martini
insula.

insula san
cti marie s
tione.
sc̄e crucis in
sula.

statim protentis: in supplicū modum lacertis: qñ auxiliū ⁊ a manu gentis nefande
 libertatem erperentes obuij nostris efficiunt: multo meliorem sorte sese cōsecuturos
 (quecūq; illa foret) existimantes. Caniballes autē eodem quo apud guadalupeaz
 modo se fugientes ad siluas receperūt. Biduū ibi cōmorati: ⁊ stantib⁹ interea nris
 xxx. viris i insidijs ecce veniētē a longe canoā e caucis specularibus conspexere qua
 octo viros cum totidē feminis vectari aduercentes: dato signo canoā nostri adoriū
 tur. Alppropiquātes nros viri simul ⁊ mulieres sagittis mira celeritate ⁊ crudelib⁹
 ictibus transfigere ceperunt: ita q; priusq; sese scutis contegere potuerit vnū ex nris
 q; canaber erat quodā ex mulierib⁹ pemerit atq; aliū illa eadē alia sagitta acri vul
 nere transegerit. Venenatas sagittas medicamēti quodam genere illinitas esse ad
 uerterunt: acie ipsarū circuncisa qua medicamēne discurreret: retineret. Erat inter
 eos foemina quodā cui (vti per coniecturas p̄cipere fas erat) ceteri obtēpabāt: atq;
 veluti regine assurgebāt. Hanc filius iuuenis toruus: robustus: ferocissimi intuitus
 leonine faciei comitabāt. Hic ergo (ne grauius malum a lōge vulnerati perferret)
 multo satius esse manū conferere ducentes: remis agitata nra nauicula qua vehebā
 tur canoā impetu marino iuerūt ea i profundū missa neq; pigrius neq; rarius natā
 do tam viri q; femine spicula in nros dirigebant. Ad sarū quoddā aqua cohoptus
 recepti strenue dimicātes tandem capiūtur: vno interempto ⁊ regine filio duob⁹ vul
 neribus confosso. in p̄fecti nauū adducti nō magis feritatē ac vultus atrocitatem
 deponebant: q; libici leones cū sese in vincula detrusos esse p̄sentīūt. Nos nullus
 est qui videat quī scalpi sibi horrore quodā precordia fateatur: adeo atrox tāq; tar
 tareus est illis a natura: ⁊ imanitate insitus prospectus. a me ipso ⁊ relijs q; vna me
 cum plerumq; ad illos intuentes methimne cōfluerūt coniecturas facio: sed ne ab
 incepto discedamus ad iter redeo. In dies magis atq; magis procedentes ab hispā
 nis littoribus iam vltra qñq; ⁊ quīgēta millia passū ad africū prius: deinde ad fa
 uoniū postea ad argeṡtū protēderant: quom pelagi quodā vastitatē imensam insu
 lis in numeris ⁊ miris modis inter se differētibus passim cōterram intrarūt: harum
 alias nemorosas atq; herbidas ⁊ amoenas: alias ficas ⁊ steriles ac lapidosas: altis
 simoz montiū sareoz transeundo videbant. Quarum alie purpureos in nudis sa
 ris colores: alie violaceos: alie candidissimos ostendebāt. metallis ⁊ gemmis esse cō
 ditas nō desunt q̄ existimēt: sed ne illic anchoris naues firmarent ⁊ obstiterit maris in
 tempies ⁊ sp̄itudinis insularū metus: ne forte naues maiores saro aliquo illideren
 tur. In aliud igitur tempus harū insularū vestigatione dilata: quas ob multitudi
 nē ⁊ confusam intermitionē numerare nō licuit iter suum prosecuntur: sex tñ ⁊ qua
 dragita cum leuioribus quibusdā nauigijs quibus nō magno opus erat fundo in
 tersecuerunt: maioribus nauibus ab alto scopulorū metu iter peragentibus. Archi
 pelagus cōterturam hāc insularū vocauere. Ab hoc tractu procedentes itinere in
 medio iacet insula dicta ab indigenis burichenia hāc scē iōā. insulā appellauit: inde
 sese plures ex ijs qui a canibalibus liberati fuerant oriundos aiebāt: populosis simā
 cultam: portuosam: ne morosam esse insulam fatebant: eiūq; in colas sumā cū cani
 balibus odia atq; inimicitias semper ercuisse. Non habent ipsi nauigia quibus a
 suis finibus ad litto: a caniballiū possint trāffretare: sed si camballes: eorum terras
 prede grā incurfionibus infestantes (vti interdū contingit q; belli euentus sint iter
 ti) p̄stigauerunt vices redūt easde: alterū enī ante oculos alterius secant: assant ⁊ ra
 biofis dentibus lacerant ⁊ vorant. Nec oīa p̄ntrepretes indigenas vectos in hispā
 niā p̄mo itinere discebant. hanc insulā: ne moraz traherent: pretermisere. Et tñ in

varioꝝ co
 loꝝum iſule

archipela
 gus.
 de buriche
 niā scē iō.

hostes cani
 ballium

eius ultimo ad occidentē angulo aquandi solum gr̃a pauci in terram descēdere: vbi
more gentis eius domū inuenere magnā & cōspiciuā quam vulgares alie. xij. sed dīer
te circuibāt. In q̃ (secūdū ānī tēpora) nunc ad mōtana ratione calorīs: nūc ad pla
nities quando frigescit aer transmigrent an caniballū timore domos penitus dereli
querint nō plane cōstitit. Regem habet vnicū vniuersa insula quē vocāt caciū cui
impanti mira parēt reuerentia. Circiter ducenta millia passuū huius insule merito
nale latus qđ abraferant protendit. In mare noctu due mulieres & vnus adolescēs
ex liberatis a caniballibus transilientes sese natando ad natale solum receperunt: cū
reliquis deinde iam optatā sed infelici euētu (qđ oēs socios ibi relictos interemptos
reperint) hispaniolam a prima insula caniballū quigētas lequas distātē: intra pau
cos dies attingunt. Est in huius insule hispaniole iniū regio ramana ab icolis nū
cupata: ab ea ad hispaniam prima nauigatiōe prefectus rediturus cum decem illis
indigenis quos sup̃a memorauimus vela tetēdit: e quibus tres tūmodo sup̃stites
erant: reliquis contraria terrarū aeris & ciborū mutatione defunctis: de tribus (quorū
primū santheremū ramanelat⁹ ab eo sic appellatū attigit) vnū solui iubet: alij duo
noctu sese in mare furti deijcientes natando pfugiunt. Id prefect⁹ (octo & triginta ho
minū quos sup̃iore anno paulo interius ī insula reliquerat miserande necis ignarus)
non multū egre tulit: interpretēs sibi nō defuturos. Existimās quas ob causam hos
magnificiebat: vltius aduectis nris parū per: canoa oblonga multorū remigū oc
currit: in ea frater guaccanarili eius regis quem sibi astricto federe discedēs ab in
sula deuinctū amicitia pfect⁹ reliquerat: cuiq; nros maximo ope comēdauit: vno
tantū comitatus vehebat. Is ad prefectū duas imagines aureas noīe fratris dono
ferens de nrorū morte (vti postea per rei euētū cognitū est) suo idiomate egit: s; qm̃
interpretēs defuerāt eius colloquia nō perpēderūt. Quom autē ad castellū ligneū
& casas quas sibi aggere circūducto nri cōstruxerant applicuisset: oīa in cinerē versa
& silere oīa cognouerūt. Eas res prefectum maritimū ceterosq; viros graues formidi
ne cōpessit: viuere tamē aliquem (& si male coniectaret) existimantes tormēta & bali
stas igni supposito vna oēs ex onerant. Vti grauib; tonitruis littorib; & altis mō
tibus late concussis (si qui aut inter homines aut inter ferarū latebras forte metu p
percussū degāt) aduentasse nostros p hec signa persentirēt. Id in cassū: viuebat. n.
nullus. a prefecto post hec missi ad regē guaccanarilū nunci; hec dicta (quantū potue
re percipere) retulerūt. Esse in ea insula maiores fereges (qđ mire sit magnitudinis)
plures horū duos maximis copiis sue more compatis fama noue gentis commotos
aduētasse belloq; victos nros oēs trucidasse: repagula casaq; simul & eorū supelle
ctilia cōbussisse: & se (qđ nris esse auxilio conat⁹ fuerit) ab eisdem fuisse sagitta vulne
ratum (crus vitra bonbicina ligatum ostendens) retulit. propterea nō iussit ad pre
fectū qđ maximope cupiebat. Vltro die missus a prefecto melchiorius qđā hispalē
sis vir apud pontificē suū pro rege & regina functus oratoris officio: quo āno mala
cōta venit in eorū ptatē neq; vuln⁹ neq; vulneris vilius cicatricē vitra sublata se vidit
se retulit. Lecto illū tū aduersa valitudine simulata iacentē repit: cuius cubiculo se
ptē concubinarū pellicū lectuli adherent vnde pemptos ei⁹ cōsilio nros suspicari ce
pit. Retū dissimulata cū guaccanarillo egit. Melchiorius vt postero die ad visen
dum prefectum sese ad naues conferret. Naues igitur vti pact⁹ fuerat ingressus no
stris salutaris atq; auro donatis primoribus ad: mulieres a caniballibus ereptas
conuersus in vnā quā cattherinā nri vocabāt oculos femifractos cōijcere visus eam
blande allocutus est atq; sic vrbāniter ac lepide a prefecto veniam petens: aspectu

equorum & aliarum rerum illis incognitarum admiratus discessit. Fuere qui prefe-
cto consulerent guaccanarillum detinendū fore vti (si eius consilio nostros pere-
ptos fuisse comperirent) penas daret. Sed irritandi animos indigenarum non esse
tempus prefectus ratus eum dimisit. Postro die eius die regis frater ad naues le-
ferens vel suo vel fratris nomine mulieres seducit: nam sequenti nocte in tempesta ca-
tiperina ipsa ut sese & quascumq; posset in libertatem vendicaret: aut regis & fratris
eius pollicitationib⁹ subornata: multo maius facin⁹ q̃ cloelia romana (q̃ tiberi ru-
ptis vinculis posens impiū fugiēs cū reliquis obsidib⁹ virginibus enatauit) agre-
sa est. Illa enim fluiuium equo: p̃e cū septem alijs mulieribus suis met lacertis cōfisa
circiter tria millia passuum: atq; etiam maris non bene tranquilli traiecit. Tātū
enī a litore classis omniū oppinōe distabat. Illas in secuti cimbis leuiorib⁹ nri eo-
dem lumine: quo in litore viso mulieres regebant⁹ duce: tres affectui sunt. Latperi-
nā cū quattuor reliquis ad guaccanarillū euasisse creditū est. Nam vbi elurit missi
a prefecto nuncii aufugisse cū omni supellectile guaccanarillum simul & feminas ip-
sas cognouerunt. Id non iniuria fuisse nros eius consensu interceptos suspicionē ad-
aurit. Hūc deinde melchiorius (de quo supra) tribus armatis centurijs acceptis q̃
ritans in fauces quasdam retortas vtriq; collibus erectis munitas incidit: fluiuij ali-
cuius grande hostiū arbitratus portum ibi quo tutiorē aut quōmodiorē nullus vn-
q̃ (vtripsi aiunt) viderit ingrediens aduenit: portū regalē propterea nominandum
erastimauit: falcatum eius ingressum adq; adeo in arcū dispositus fuerunt q̃ siue in
leuam siue in dextrā introductas naues flectant vnde (donec ad hostiū reuertatur) in-
gressi fuerint nō facile dignosci possit. Quāuis tribus simul paribus prois onera-
rie naues procedere valeant. Hinc atq; inde sublatis colles littorū loco: veniētes frā-
gunt ventos. In eius medio sinu promōtorij nemo: osū p̃stacis atq; aliarū vo-
lucroz ibi indignantū multis generibus suauissimeq; concinentium erigitur. Quo
in portum hunc flumina nō mediocria defluere cognouerunt: dum inter vtrumq; te-
rram scrutantur: altam a lōge domū vidēt. Ibi latere guaccanarillum rati accedūt.
Applicantibus nostris vir quidā fronterugosa & elato supercilio centum hominū
bus comitatus efficitur obuius: arcu sagittis & lanceis preacutis subdilibus omnes
armati minantibus similes accurrunt. Se tagnosidest nobiles esse non caniballes
inclamitant. Signo pacis a nostris dato arma sinul & feritatem illam deponere: &
singulis accipitreis tintinabulis acceptis statim cum nostris adeo strictam amicitia
inire q̃ in nostrorum potestātē sese sine vlla mora in naues exaltes fluiuij ripis dmi-
serint: & suis postea muneribus nostros donauerint. Domum illam qui eam dimen-
si sunt: duorum & xxx. magnorum passuum a circumferentia ad circumferentiam (erat
enim spherica) iacto diametro fuisse asserunt. xxx. alijs popularibus scim septam: la-
cunaribus harundinis verfi coloribus super inductis mira arte intertertis. Inter
rogati (quibus modis melius dabatur) de guaccanarillo responderunt nō esse gua-
ccanarillū prouincie huius sed eius qui aderat imperium. Sensisse sese ferebantur
q̃ Guaccanarillus a littoribus ad montana secesserit. Icto igitur cum hoc Laci-
co idest rege fraterno foedere ad prefectum que viderant renunciaturi redire. Ibi
uerfos interea centuriones exploratum longius suis centurijs comitatos prefectus
emittit: inter quos Moiedā & Horualanū nobiles iuuenes & animosos ābos. Idoz
alter q̃tuor flumina: ali⁹ alia parte tria ab ijsdē montibus collabentia comperere
in quoz oīuz harenis aurum nris presentibus indigene q̃ eos comitabātur hoc mo-
do colligebāt. harena manibus effossa ad scrobē vīq; lacerti profunditate: ex imo

de rege cau
nabo.

de piscibus
et aquis.

de ceteri ni
dificant vo
lucres.

scrobis plenas harena sinistras de hic extra hentes: dextra auro delecto sine vltiore industria in man⁹ n⁹orū grana porrigebāt. Quorū se videri multa ciceris crassitu dine plures fatē. vidi ego ipse postea allatā rudē flumiali petre silez globū pōderisyn ciarū. it. ab ipso hoieda reptū. His signis contēti. Iussit enī prefectus: vt mihi re latū est: pena etiā p⁹eposita ne qd vltius p⁹ter q⁹ de locis et locorū signis curarēt rem ad p⁹fectū dēferūt. Fama etiā increbuit esse quendā regē mōtū a quib⁹ flumīa illa decidūt quē caciū caunabo am vocāt. i. dñm domus auree. boam. n. domū dicūt cauni aut aurū: et caciū i. Regē vti iā dictū ē. Nullubi aquarū pisces iuueniri posse illis p⁹estāiores saporosiores: aut min⁹ notios: et aq⁹ silloz oīz flūmū esse saluber rimas aiunt. diē esse apud caniballes mēse decēbri noctibus equalē melchiorius ipse mihi retulit: sed iō sphere rō non patit q⁹uis eo mense autū alie nō dīficarēt: alie filios iā natos in nidis haberēt: et calor vigeret nō mediocris. Abscōdi totū plaustrū sub arctico polo atq⁹ occidere custodes canibalibus mihi de altitudine poli ab orizonte diligētius scrutātī enarravit. Qui de ijs maior sit fides q⁹ huic adhibēda null⁹ hoc itinerē redijt. Si ergo fuisset astronomie pitius diē fere noctibus eq⁹lez dixisset. nullu bi. n. terrarū eq⁹ est. Ius solstina nox diei p⁹ter q⁹ equinoctialibus ipse vero equino ciale nūc q⁹ tēgere q⁹ dō qdē artū polū semp habuere ducē et ab orizonte semp ele uatū. Sūt. n. alij neq⁹ litterarū aut rerū expientia periti: propterea breuib⁹ nunc et incōposita eplā q⁹ colligere potueri accipito. prope diē (vti spo) a me cetera q⁹ dēte gentur habiturus scripsit. n. ad me p⁹fectus ipse maritimus: cui sum intima familiari tate deuinctus sese mihi latissime quēcūq⁹ sōs ostēderit significatū. Ipse p⁹pin quum portui cui dā editus locū ad ciuitatē condēdā elegit ibiq⁹ itra paucos dies do mibus (vt breuitas temporis passa est) et sacello erectis eo die quo triū regū solēnia celebramus: diuina n⁹orū in alio potest dici o⁹betazetero tā ab oī cultu et religio ne alieno sacra sunt decātātā ter decī sacerdotibus ministrātib⁹. Tpe quo iam sese ad regē et reginā missurū fuerat pollicitus: appropinquāte et prosa nauigatione se offerente nō vltra cunctādū ratus p⁹fectus. n. has caruelas (quas aduētasse dī ximus). v. nonas febr. null. cccc. iij. dīstinavit: nō mediocri molestia n⁹orū iternitio ne cōfectus quorū morte: multa q⁹ iā de illozū locorū natura cognosceremus adhuc nos latent. Et pharmacopolis syrophenicibus et aromataris accitis possis quid regiones illeferāt: q⁹ calida sit earū sup⁹ficies dignoscere. Et granis oīs generis ex li bro et medula earū arborū (quas cinami esse autumant) ad te mitto: siue ex granis si ue ex animulis q⁹ buldā q⁹ ex ipsis granis decidisse cōspicies siue ex ligno gustare vo lueris illustrissime p⁹iceps tenuiter ad moto labello p⁹tingito: sunt. n. q⁹uis nō noria ob nimīā t⁹ caliditatis acuitatē acia: et liguā (si in ea diu morēt) expungunt sed sta tim si forte eius degustatione lingua concoquat⁹: epota aq⁹ asperitas illa tollitur: ex frumēto etiā quo panē cōficiūt: grana q⁹ dā alba et nigra tabellarius meo. nomie dignationi tue dabit ligni (quod aloes eē dicunt) truncum affert: q⁹ si iusseris scōdi suauem senties ex eo odorem emanare.

C. P. Martiris angli mediol. proto. regij
 consiliarij ad Juliu scōz pont. Mar. in decadis oceanee. Librum tertiu p̄fatio

Annes ruffus britonoriēsis epus qui apud catholicū reges tue beatitudinis vices legatus gerit: indefesso spū die noctuqz tue scitatis amplissimas virtutes p̄dicans: inter ceteras litteraz cultoribus semper **S. L.** fauisse nouarūqz editionū amatricē esse mihi (quez in amīci amī dignatus ē admittere) se penumero retulit. Suasitqz vt oceanee decadis me libellos (quos ipse manu habuit disp̄s) colligerē: ad tuāqz. **S.** exemplar eorū mitterē: vt (si quādo p̄ otīū liceat) tua. **S.** queat animū tāta mole negotiorū p̄ssum noua lectione reficere. Quibus p̄ christophorū colonū p̄ciuez suum regijs auspicijs tam vasta littora incognita hacenus fuisse repta cōspiciet. Vbi xp̄iana religio que tue. **B.** humeris inheret iā creuit in imēsum: idēqz magis atqz magis coalescet. Ascanij marie sfortie cardinalis tue. **B.** vicecancellarij quondā ip̄ulsu libellos p̄mos duos p̄scripserā quo cadente cecidit: mihi animus a scribendo: donec me fedrici regis nomine ludouicus aragonius cardinalis tue. beat. amātissimus denuo eratauit: ad quē epl̄az (q̄ adeſt) cōscripsi: ut qui me ad scribēdū agitarēt nosceretur. Accigif (vti apud me iacebāt) tua sanctitas sibi habeat. Que d̄ p̄clare gestis suis ⁊ animi constantia p̄ comētaria adhuc apud me latentia reliquis reb⁹ memoratu dignis q̄ n̄ra tēpestare in vniuerso acciderūt cōmixta (si viuere dabit) aliquñ videbit. ad Card. iā perētē regis noīe vt scribā deueniamus. ¶ **C.** p̄detis iteruqz vt p̄heos currus ineptus phoetō gubernet. Et nudo silice suaues liquores ex haurire cōtēdis. nouū (vt ita dicerē) iſraz o: bē catholicorū fernādi ⁊ helisabeth regū tibi patruorū ductu: ab occidēte (qui hacenus latitabat) reptum: vt ego describam fedrici regis incliti patruī tibi (mihi litteras de re hac ostēdens) i peras. ¶ Pretiosum hūc lapillū plūbo inepte circumdatū ambo accipietis. Sed quō eruditos amice: detractores inuide: mordaces rabide: in n̄ras formosas nereides oceanas spumātia tela detorquere presentis: q̄ breui spatio inter rerū angustias valitudo inariuz me hos cōscribere coegeris ingenue profiteberis. scis nāqz me tāto celeriter ex p̄fecti. ip̄sius maritimi coloni archetypis: pauca hec delegisse quāto celeriter tuus a manu famulus (q̄ me dictante scribebat) poterat erare. instabas nāqz michi quottidie: tuū discessū (q̄ p̄orimuserat) vt n̄ri regis soro: ē parthenopeā reginā veterē: tibi amīta: quam huc fueras committatus: in patriā reduceres obijciens: singulis inter dū dieb⁹ singulos me libellos cudere coegisti. Duos in p̄ma fronte libellos alieno cōpies noīe figuratos: dū nāqz ista q̄rebantur: ad infelicē ego ascaniū sfortia: tibi affīnē cardinalem vicecancellariū (dū fortuna fuit) scriptitare inceperā: quo cadēte cecidit ⁊ mihi animus a scribendo. quē tu nunc tuūqz incliti patruī regis fedrici l̄re ad me misse excurſistis: rem non picturam degustate. vale Granata. ix. kl. Mar. Mar. ccccc. j.

Oceance de cadis liber tertius.

Quoniam litorum prefectum maritimum percurrere ad hispaniolamque insulam cum integra classe, quarto nonas Februarii anni tercij et nonagesimi applicuisse superiore libro descripsimus. Nunc autem quod de insule natura et ploras reperit quod postea finitima insula continetur (vix credit terram) per res inuenit enarremus. Insula hec hispaniola quam ipse offusare de qua legit regum tertio esse asseuerat: latitudinis est graduum australium quinquaginta. Et leuatur enim a septentrione gradus septimus et vigesimus: a meridie vero (vix ipsi referunt) vigesimus secundus longitudo autem ab oriente in occidentem passuum millia octoginta super octingenta: et ipsi perfecti coloni comitibus non de sunt qui vtriusque insule mensuram producant longitudinem ab oriente ad occidentem distare agadibus insula gradus, xlii. predicant insule forma: castaneae folium emulatur: super edito igitur colle in insula a septentrione latere ciuitate erigere decreuit. quod huic loco mos emines et sari fodinis ad edificandum et calcem coquendam aptissimum (quod sit valde nemorosus) adiaceat, inheret preterea huius montis radicibus vasta planities longitudinis millium passuum circiter sexaginta: latitudinis vero duodecim alibi alibi ubi angustior sit sex ubi vero amplior viginti. planities salubrium aquarum flumina interlunt plura, sed eorum maius et id nauigabile in portum quod ubi subiaceret ad statum dimidiu cadit. Quanta sit eius vallis vberitas: quanta soli benignitas eorum relatione aduerte, in huius fluminis ripa ortos multi colendos limitibus conclusit. Ex quibus de omni horum genere ut puta raphanorum: lactucarum: caulium: boraginum: et aliorum huiusmodi intra die a iacto semine fertur decimum vulgo matura euulsa sunt. melodes cucurbitas cucumeres et alia id genus in die fertur et trigessimu carperunt. Sed nusquam meliores vix condisse aiebant: hec hortensia toto anno habent recetia. canaz radices et quorum succo saccar extorquetur: cubitales canas solum non coagulat succus intra quindecimum etiam die emiserunt. De platana per paginibus aut siccis papinis itidem aiunt: et secundo a platatione anno suaves et eis vvas condisse. ast ex nimia vbertate racemos edunt paucos. Rusticus preterea quodam tritici parum circiter huius februarii seminauit (res miranda) si ois prospectum maturum spicarum maius pulu tertio kalendas aprilis quod ante erat vigilia resurrectionis domini cescuz ad vrbem tulit: legumina queque quottannis maturescunt bis. scripsi quod oes vno ore inderedeuntes de eius terre foetura: retulerunt: nonnulli tamen ferunt tritici non esse terram feracem vniuerso iterea dum ista ageretur triginta viros qui cipangi alias cibau pro uintiam explorarent poiueria dimisit. Est autem hec prouincia montuosa saxea et medium totius insule dorsum in qua maximam esse aurum copiam incole signis ostendebant. Abissi a prefecto de prouintie opibus mira referentes reuertunt. Treis mortibus quattuor ingentia flumina defluunt: que totam insulam memoranda nature industria in quattuor fere partes equales diuidunt: tendunt enim vnus recta ad orientem qui ab accolis Junna vocatur: ad occidentem alius huic terga vertens qui attibunicus: tertius ad septentrionem quem iathem appellat: ultimus ad meridiem: quem naiba, sed redeamus ad condendam urbem. fossis et ageribus vix circumvallata: vix si eo absente prelium incole tentarent: sese quod relinquerentur tutari possint: pridie idus martij cum omnibus equitibus pedibus autem circiter quadringentis ipse met ad auriferam prouintiam recta ad meridiem profisciscitur. Fluvium preterlabitur: transgreditur planiciem montem (qui aliud planicie latus cingit) superat. In aliam conuallem quam flumen priore maius aliaque multa mediocria: interluebant incidit, exercitum traducit. hac valle que priore nulla preter inferior est superata: tertium morem facit puium, qui hac tenus fuerat inuius. Descenditque in aliam conuallem que iam cibau est initium, per hanc flumina ex

insule dimensio.

hortensia.

noia. 4. flumini.

omī collieriui currūt: in quoz oīuz harenis aurū repiebat. Quoz iā scōz ⁊ septuagēsi
 mū ab vrbē lapidē intra prouitiā auriferā pfectus fuisset: in magni cuiusdam flumi
 nis ripa: eminenti sup colle cōdere arcē instituit: vt interioris puincie secreta in de tu
 to paulatim scrutarent. hāc arcem scī thome noīe insigniuit. Dū interea arcem edi
 ficaret: eius prouincie accole tintinabulorum ⁊ aliarum rerum nostratū cupidi quo
 tidie moram trahentem adibant. pfectus vero maritimus se illis que peterent li
 bernissime daturum (si aurum ferrent) insinuat. At illi dato tergo: ad hēc promissa
 ad ripam propinquiorē currentes: intra breue temporis spatium onustis auro ma
 nibus redibant. Grandæus incola duos auri calculos ponderis vni⁹ fere vncie (nī
 tinabulū nī modo petēs) attulit: qui (quoz nīos calculoz magnitudinem admira
 ri conspiceret) eozū admiratione admiratus: eos eē paruos ac nullius momēti calcu
 los inuebat: captisq; manu quattuor lapidib⁹ quozū minoz nucem: maior aut grā
 de aureū eq̄bat malū: adeo magnos auri globos i solo natali suo qd dimidiā iōe die
 tā distabat passim repiri aiebat: nec apud vicinos suos magne cure esse auruz colli
 gere. Cognitū. n. est illos aurū in qntū est aurū nō magnifacere. Sed tātī illuz esti
 māre quātī artificis man⁹ in formā cuiq; gratā diducere aut p̄flare didicerit. Quis
 rude marmoz aut ebur incultū cōparat magno: nullus equidē: sed si phidie aut pra
 xitelis detra fabrefactū: i comatā nereidē aut amaziadē pulchre formatā p̄derit:
 nusq; emptores deerūt. Post hūc senē: acceperūt ⁊ alij plures q̄ decē ⁊ duodecī drag
 marū calculos attulerūt: ausiq; sunt fateri: vbi aurū illd collegerāt: auri globos pu
 eri caput (quē ostēdebāt) eq̄ntes fuisse aliqñ reptos. dū ibidez dies aliquot morare
 tur: Luranū quēdā iuuenē nobilē cū paucis armatis prouicie p̄te exploratū misit:
 hic etiā maiora sibi ab accolis fuisse insinuata rettulit. nihil nī attulit. ex p̄fecti putāt
 mādato ita fieri. Aromatib⁹: s; nō hīdē qbus nos vtimur: habēt plena nemora: q̄
 pari mō colligit: vt aurū. nī. s. vnusq; qntū p̄murādo: aliqd sibi gratū afinitima
 ri isularū accolis allequāt. Et puta paphides: sedilia ⁊ huiusmodi q̄ in alijs isul
 er nigro quodā ligno (quo ipsi carēt) cōficiūtur. Iteridē ad p̄fētū luran⁹ circiter id⁹
 marci; labruscas i siluis maturas iuenit optimi (vt ait) saporis. S; nulla ē isularib⁹
 de his cura. Est hēc puicia q̄uis sareā (nā eozū ligua cibaniū id q̄ sarofuz sonat) ar
 borifera tñ ⁊ herbida. Immo ⁊ aiūt herbā eoz mōnū (q̄ solū gramen est) si scindat
 quattuor dierū intercapedine tritico altiorē crescere. Freq̄ntes in ea pluuias cadere
 referūt: hic eē riuos ⁊ flumia adeo crebra: quozū quom sit harena vbiq; auro iuolu
 ta ex mōtib; illud aurū detrahi p̄ torrētes autumāt. Genē cōstat esse otiosam: nā
 interdū hieme vrgēti tremūt in mōtib⁹ frigore: nec (quoz sint illi nemora bōbicare
 fertilissima) vestes sibi laborare studēt. In vallibus aut vel cāpestrib⁹ locis minime
 frigeūt. Visita i initio puicie cibani diligēter p̄q̄sitis kl̄ aplis quēdiē resurrectio se
 q̄bat ad ysabellā id ē vrbis nomē reuertit. An in eius ⁊ toti⁹ isule gubernationē ffe
 suo ⁊ Petro quodaz margariteo regio antiquo familiari relicta: ad discurrendam
 (quā arbitrabat continēt) terrā: q̄ inde septuagessimuz tantū lapidē distabat: scē
 accgit regij: ipij memoz qui illū: vt pcurrere noua littora quotquot posset festinaret
 admonuerat. Iter alius q̄s p̄ prius sue ditiōi t̄ras illas subdere studeret. Iter. n.
 portugaliē publice sua itereffe latēcia illa detegere aiebat. Sūm⁹ vō pōtifer. regi ⁊
 regie hīspāiaz p plūbaras cōcessit bullas: ne q̄s princeps ali⁹ icognitas illas regio
 nes p̄tingere auderet. a septrione ad austrū linea recta per palellū insularum cassi
 teridum que dicūtur caput viride. Nam hē sunt regis portugaliē ⁊ inde sui naure
 noua littora quotānis detegentes semper in leuā: at ergo africa: per hētiopū maria:

accole an
 rum.

aromata.

qua sit iter
 portugalē
 sibus.

ad orientem vertebant portas: neq; a cassiteridibus vnq; ad meridiē aut ad occidē-
 tē portugaleses nauigauerunt. Cum tribus igitur nauigijs discedēs ad eā prouē-
 ciam (quam prima nauigatione insulam existimans iohannaz vocitarāt) itra paucos
 dies applicuit. vocauitq; eius initū Alphā. o. eo q; ibi finē eē nri oriētis cū in ea sol
 occidat. Occidētis autē cū oriat arbitret. Instat. n. esse ab occidēte picipiū idē vl-
 tra gāgē ab oriēte vero terminū ipsius vltimū. Neq; enī absonū penitus est quom
 gāgetis idē diē terminos idē discretos colinographi reliq; rit: nec dñt q; ab hispanis oris
 nō lōge indica littora discedere sentiāt. Sub ācole hāc ptē vocāt: i cuius p̄spectu i
 hispaniole anglo extremo portū repit cōmodissimū: sinū. n. in se recipit amplissimū
 in ea pte ipsa insula. hūc portū sancti michaelis noīe insigniuit. Al quo duas de vigi-
 ti lequas nū recepit cuba. Transfretat igitur et cube meridionale lat⁹ capiens ad occi-
 dēte vergit. Incipiūt illi (quo vlti⁹ pcedebat) tāto magis littora in latius ptēdi
 ad meridiē curuari. Ita vt amplissima tā: ex cuneali et acuta p̄mū: terra illi indies fie-
 ret: australioremq; se magis reperirer. In cube latere ad meridiem primam reperit
 insulam quā incolē iamaycam colinographi aut nri (vt ipse credit) iohannā maiore
 appellāt. Sed minime verum quom iohānam ad mare rubū mittant: hanc insulam
 Sicilia longiorem latioremq; predicat: vno tantum monte contentam: qui ab om-
 nibus sui partibus: a mari incipiens paulatim vsq; ad insule mediū eleuatur: atq;
 ita leniter sese in dorsum extēdit. Et ascēdentes vir se ascēdere sentiant: tam in littore
 q; in internis feracissimā et populis plenā esse asseuerat: accolatq; eius ceteris insula-
 ribus ingenio acutiores ac mechanicis artib⁹ magis deditos: bellicosioresq; finiti-
 mini facetur: nā plurib⁹ in locis volēti p̄fecto terrā capere armati ac minitātes occu-
 rrerūt pugnasq; sepius attētarūt sed vici semp: amicitiam oēs cum p̄fecto inire
 iamayca igitur relicta: ad occidentem prospero vento: um flatu septuaginta dies nau-
 gavit seq; nō longe ab aurea c̄p̄fonesso: nostri oriētis vltima p̄sidem iniciū: ap-
 plicuisse per inferiorē nobis terre ambitum arbitrat: credit enim se duas tantū so-
 lis horas de duodeci q; nobis erāt incognite ignotas reliq; se. Dimidiū enī solis cur-
 sum veteres itactū reliq; rāt: cū eā nū terre sup̄ficiē que a gadibus vsq; ad gāgē vel
 ad aureā vsq; c̄p̄fonessoz discussā hēam⁹: hoc itinere in curretia more torrentis
 maria: i uadosos gurgites: in angustias inuertas propter insularū adiacētū multā
 tudinē quotidiē incidebat: oia nū hēc picula parui faciēs: nū pcedere istituūt donec
 an insula esset cuba an terra continēs certior fieret. Nauigauit igitur eius semper lit-
 tora abradens: ad occidentē duas lequas et viginti supra tēcētū: hoc est milia passu-
 um circiter tercentum et mille. septingentisq; insulis nomē imposuit: in leuam plusq;
 tribus millibus passim (vt ipse dicere audeat) relictis sed ad ea q; memoratu digna in-
 ternauigādum repicbat reuertamur. Cum iam per cube lat⁹ locorum naturam ad
 nauigās perquireret ab alpha. o. idēst ab eius inicio non magno tractu portū ab oī
 procella et tempestate tutissimum omniumq; nauium quas maria sustinent cappa-
 cem reperit: falcatus enim est eius introitus promōtorijs vtrinq; venientes vndas
 recipientibus inclusus. Intus autem ingens spatium et immedia profunditas. Por-
 tus littora ambiēs: casulas vidit nō procul a littore culmeas duas: apud illasq; plu-
 ribus in locis ignem accensum: demittit enaui⁹ viros quosdam armatos qui casu-
 las adeāt. Descēdunt: neminem repiūt: verubus tamen ligneis appositis ignibus
 piscium libras circiter cētū. duosq; octipedaes serpētes cū piscibus ipsis inuenere.
 Admirati (si quos incolas videāt) circūspiciūt: cum nemo illis in toto p̄spectu sese
 offerret: venientibus enī nostris sese ad mōtana pisciū dñi receperant. Discumbūt

paruo tra-
ctu ab his-
pania idia.

8 iamayca
insula.

attētarunt
pugnā

diuersa ma-
ria repit.

et captis alieno labore piscibus: leti fruuntur. Serpentes reliquunt quos nihilo penitus ab
 Egyptiis crocodillis differre affirmat propter magnitudinem: nam crocodilloz ait plinius
 aliquos fuisse reptos duorum et triginta cubitoz: horum autem maiores octipediales. propter
 quum nemus postmodum iam saturi ingrediētes ex ijs serpentibus arboribus funiculis ali
 gatos plures cōpere: quoz ora alij funibus astricta alij dentes euulsoz habebāt: cū de
 inde portus vicina scrutarent: circiter. lxx. hoies in cuiusdam alte rupis culmine cide
 rūt: quī ipsi applicatibus profugerāt: ut idē (quid sibi vellet hec noua gēs) poscerēt: nu
 tibus et signis bladiisqz nri illos adducere conabāt: munerē oblatoz alōge spe mo
 tū accessit vnus: sed ipso quā rupē tamē timēti similis. Prefectus autem qui secuz
 hebat didacuz quēdā colonum a teneris annis inter suos educatum iuuenē iam insu
 larius linguz callentē cuius ydioma erat isto:um lingue fere simile. didaco interpre
 te qui pius accesserat alloquit: metu deposito accessit icola: ceterisqz vt tuto acce
 derēt nec vererent psuadet. Mūcio hito ex rupibus ad naues circiter septuagita des
 cēdūt: amicitia inuit. muneribus a prefecto donant: esse piscatores a rege suo (qui so
 lenne cōuiuuij alteri regi pabat) piscatū missos prefectus cognouit. Quod pisces ig
 nibus appositis prefecti gēs comederit equo libētisqz aio passi sunt: quādoquidē ser
 pētes intactos reliquere: neqz. n. quicqz est inter edulia: quod tantifaciant quanti
 serpētes illos. Ita qz popularibus eos comedere minus liceat: qz apud nos phasia
 nos aut pauones. De piscibus autem se toridem ea nocte capturos dicunt. Interro
 gantur pisces quos regis suo laturi erant coque re pararēt: vt recētiōres et incorrup
 tos illos afferre possent responderunt. ita detritis in amicitiam iunctis ad sua quisqz
 pfiscitur: sequitur prefectus vt instituerat solē occidētē. Al principio cube qz al
 pha. o. vocatum a prefecto diximus: littora ad hunc portum media quibus arboribus
 cōstita aspa tamē et mōtuosa: ex arboribz florideerāt alie et ad mare suaues ex seodo
 res emittebāt. alie vō fructibz onuste: vltra portū aut trā est feracior: populosior
 qz: cui accole ceteris mitiores rezqz nouaz cupidiores: nā ad littora oēs visis nris
 nauibz certatī cōcurrēbāt: panē (quo ipi vescunt) et cucurbitas aqz plenās nris offe
 rētes: vt in trāz descēderēt inuitabāt. Hoibz maij ex altiori cauea i leuā ad austrum
 speculatores. pspiciētes: dēsam insularū multitudinē viderūt iter nauig andū: herbi
 das: virides: arboriferas: vberes: et hitatas esse aiaduēterūt. In cōtinēti littore in
 fluuiū icidit nauigabilē: aqzū adeo calidaz qd manū i ipis ferre diu nemo posset. al
 tero vero die piscatoriā canoā a lōge vidēs: ne nris visis piscatores aufugerēt: veri
 tati: vt illos tacitū cimbis intercepti impat. Illi aut intrepidi nros expectarāt: audi no
 uū genū piscationis. Nō aliter ac nos canibus gallicis p equora cāpi leporēs isecta
 mur: illi venatorio pisce alios pisces capiebāt: piscis erat forme nobis icognite: cor
 pū et anguille grādiōri pfimile: sed habēs i occipite pellē tenacissimā i modū mag
 ne crumene. Hunc vincum tenēt in nauis sponda funiculo: sed tantum demissō qz
 tum piscis intra aquā carine queat inherere: neqz eni patitur vllō pacto aeris aspec
 tū: viso aut aliquo pisce grādi: aut testudine (que ibi sunt magno scuto grandiores)
 piscē soluūt: ille quō se solutum sentit: sagitta velocius piscem aut testudinē qz extra
 cōchile ptem aliquā eodcā teneat: adonitur pelleqz illa crumenaria iniecta predam
 raptā ita tenaciter apprehēdit qz exoluere ipam eo viuo nulla vis sufficiat: nisi extra
 aqz marginē paulatī glomerato funiculo extrahatur: viso. n. aeris fulgore statim pre
 daz deserit. Preda igitur iam circa aque marginē euecta: in mare saltat piscatorum
 copia tanta quanta ad predā sufficiat sustinendam: donec e nauī comites eā appre
 hendāt predā in nauim tracta: funiculi tantū soluūt quātum venator possit ad lo

serpētes vi
croco.

serpentes
magni fa
ciunt.

populi hos
pitatiores.

fluuius cali
dus

nouū piscā
di genus.

venator pis
cis.

cū sue sedis intra aquā redire. Ibiq; de pda ipa p alium funiculū escas illi demittūt. Quattuor: testudines eo modo captas q; nauiculas illis fere iplebant nris dono dāt: cib⁹ est enī apud eos nō illautus: nri autē e conuerso gratis muneribus donatos alacres eos reliquere. Interrogati naute de terre illi⁹ ambitu non habere finē ab occidēte significarūt. Institerūtq; vt pfectus aut descēderet aut suo nomine salutātū suū cazicuz. i. Regē cum eis mitteret. Cazicū nris multa munera daturū (si adirēt) pollicētes. Pfect⁹ autē (ne ab īcepto detineret) morē illis gerere recusauit. petiere tamē nomen ei⁹: sui q; cazici nomē nris dederūt. Alteri⁹ inde pcedēs ad occidētē sep: intra paucos dies mōti adhesit altissimo et habitatorib⁹ ob vbertatē referto. ad naues panē: bōbicē: cūculos: et alias volucres vnde cūq; ferētes icole cōfluebāt ab inter pteq; an e celo gē ista descēderet mīro affectu sciscitabant. Iter hōz et alij plures q; illi astabāt viri graues nō esse insulā trāz illā innuebāt. Aliā insulā postmodū: ex his q; in leua hui⁹ nre adiacebāt: igressi cōprehēdere quēq; nō licuit: fugiere enī oēs viri femineq; nris applicatib⁹. quattuor: canes i ea (sed nō latrabiles) aspec⁹ fedissimi: quos comedūt: viri nos hēdos: cōperere: āferes: anates: ardeas peculū: la gignit in numeras. gurgites demū iter īsulās et cōtinētē adeo angustos igres⁹ est. q; viri dtere retro nauigia fas esset: adeoq; vadosos: q; harenā carina iterdum verteret. hōz gurgitū p q; doz aginta miliaria erat aqua lactea spīsq; ac si farinā toto illo pelago spississent. In āplū equor: quō tādē euasissent ad octogessimū milliāre mōs aliū altissim⁹ sese illi obtulit. Alquāoi lignadiq; grā hūc adit. Inter palmeta pine: taq; altissima fōtes natiuos dulciū aquaz duos repit. Interea dū ligna scūdunt: ca di plen⁹: et nris ballistarijs vn⁹ venatū siluā ingredit. ibi vir quidā alba tunica amict⁹ adeo iprouis⁹ sese illi offert: quod pma facie esse qndā fratē ordinis scē marie mercedis: quē secū pfect⁹ p sacerdote habebat existimauerit: sed hūc statim ex nemore alij duo secunt: deīde a lōge vidit agmē veniēs circiter trigita hominū vestibus cōtector. Tūc vero terga vertēs ac pclamās ad naues (q; celeri potest cursu) pfugit. tunicati autē illi applaudere et ne vererē pfluadere omnib⁹ modis nitēbātur. Sed nī hilomin⁹ ballistarius fugiebat. Idis pfecto renūciatis: alacer q; gētē cultā iuenerit statim armatos in trāz misit cū mādatīs: vt (si opus fuerit) quadragita miliaria intra īsulā peragrēt donec aut tunicatos eos aut alios icolas omni studio q; sitos iueniāt. Memus transgressi vastā planiciē herbida: in qua nec semite vestigiū vnq; appa ruit: per herbas pfiscisci conātes adeo sese implicauerunt: quod vir milliā pcellerit erat enī herba nris segetibus spicatis nīhilomin⁹: fessi igit reuertūtur nō repta semita. postero die quinq; et viginti armatos dimittit: qbus impat vt q; gēs trāz incolat diligēt er exploret. hī quō nō lōge alitroze magnorū animalūz vestigia quedam recētia compissent: inter que leones esse arbitrati sunt: metu perculsi redeunt. Inter veniēdum siluaz (serpētibus p altas arbores passim viri suapte natura productis) arboribusq; alijs plurimis aromaticos fructus parturiētibus cōsitā reperūt. race: mos tulere pōderosos ac suci plenos i hispaniā. De fructib⁹ aut alijs quos ferebāt quō i nauib⁹ pāsarinō cōmode possent: null⁹ allatū est putuerūt. n. oēs: et corrupti in mare piecti sunt. In pratis eorū nemoz gruū agmina nratib⁹ duplo grādiōz se vidisse retulerūt. inter nauigādū quō ad alios quosdā mōtes q; illi i trigita milliariū pspēctū apparuerūt: vela dirigeret: in duab⁹ casulis in littoze visis vnū tātū reptit hominē: hic ad naues ductus trāz q; trās illos mōtes iacebat: esse populatissimā capite: digitis: qbus alijs poterat modis significabat. applicati ad ea litto: a pfecto multe cance obuā pdeūt: inuicē se placidissime p signa cōpellarūt. neq; īsulāris

putant cōi
nātem.

vestiri ho
mines.

Elites fruc
tusq; aro
maticos in
ueniunt.

ille (q̄ in cube initio accolarum lingua intellexerat) hos intelligebat. Maria enim esse
 ydiomata in varijs cube puintjs ppenderūt. Incolereq; puicē iterna potētissi-
 mū regē q̄ se indueret ostēdebant. Hūc tractū omne fumerum et aquis coopertum
 litto: aq; cenosa arborib; referta vt n̄as paludes ait. Ibi tamē quom aquadi gra
 interrāz descēdisset: concēpilla ex q̄bus vnionē abradūtur vōit. Hec eo magis mo-
 raz trahit erat enim eius intent; non aliud tūc ex p̄cepto regum q̄ quotquot pos-
 set maria discurrere. Alterius igitur procedētib; omnia litto:um culmina vsq; ad
 alium montem qui se ad octuaginta millia passuum ostēdebat fumigabant. Nulla
 erat specularia rupes ex qua funius non egredere. Nec: an incolatū ignes ad nece-
 ssitatē parati an (vti suspectis bellorum temporibus fieri solet) eos fumos signa vici-
 nis darent vt se intutum reciperent: aut vt in vnum conuenirent: siquid nisi contra
 eos moliri tentarent: aut forte (quod magis cōsonum videtur) vt tanq; ad rēmran-
 dam nostra nauigia inspecturi concurrerēt bene cōstitit. Littora iam perfectō mo-
 do ad austrū: modo ad africū siue lybiz curuabantur. Mare vero ybiq; insulis co-
 agulatū. Hic igitur carine q̄ terram sepius propter vadosa maria verterat quassas
 te: rudēs: Vela et reliqua amplustria iā putrida: alimētaq; primas male stipataz
 nauium in adfecta: sed precipue biscocctus panis/ corrupta: vertere retro prozas p̄e-
 fecuz coegerūt. Hanc vltimā existimati cōtinētis orā (quā ip̄e attigit) vocauit euā-
 gelistam. Retro vela vertens inter alias insulas continenti non ita finitimas in pe-
 lagos incidit testudinibus magnis adeo condensum, q̄ naues aliq̄do detardarent:
 gurgitemq; postea ingressus est albidarū ac spissarū aquarū vti alium repisse supra
 scripsim; . Ad crediti cōtinētis tandē littora qua venerat reuersus est insularū vada
 ptimescēs: ad eumq; quō neminē veniēs molestia affecisset: hilari vultu: posito om-
 ni timore: vtriusq; serus icole dona ferebāt: psitacos alij: alij panē: aquā cuniculos:
 sed p̄cipue palūbes n̄as grādiōres: quas sapore et gustu p̄dicibus n̄is meliōres fu-
 isse p̄fecus ait: q̄re quō sensissent inter comedēdū spirare ex eis aromaticū quēdā
 odorē iussit de recēter interēptis quibusdā iugulos apire plena illis odoratis flo-
 ribus repit guttura. Inde gustū eum in palūbibus nouū emanare arguerūt. Hūc
 trimēti. n. naturāz sordere carnes aī alium equū est credere. Quī in litto:re diuināz
 p̄fectus audiret: ecce p̄mariuz quēdā octogenariū viz grauem nec eo min; nudū
 multis illū comitātib; . Hic donec sacra peragerētur admirat; ore oculisq; intē-
 asistit. de hinc p̄fecto canistrū quez manu gerebat plenū patrie fructibus dono de-
 dit: sedēq; apud eum p̄ interpretē didacū colonū q̄ id ydioma cū p̄p̄i accessissent
 intelligebat: orōnez habuit huiusmodi. prouincias oēs istas hacten; tibi ignotas
 manu potētē te percurrisse renūciatū nobis fuit: populisq; incolis metū non mediū
 crē intulisse. Quare te portor moneoq; vt itinera sibi (quom e co: p̄ore p̄siliūt) ani-
 mas habere duo scias: tenebrosū vnū ac tetrū. Hīs patuz: q̄ generi humano mor-
 lesti insensiq; sint. Iucundum aliud et delectabile illis statutū qui pacem et quietēz
 gentium viuētes amarunt. Si igitur te mortalem esse et vnicuiq; iuxta opera p̄e-
 sentia futura merita ob signata memineris: neminē infestabis. Hīs et alijs pluribus
 per interpretem insularem p̄fecto admiranti tale hominis nudi iudiciū relatis
 respondit. Compertissima sibi esse quecuq; dixerit de animaz et co: p̄e ereuntium
 varijs itineribus ac premijs. Immo et existimasse hactenus illa ip̄er reliquis earuz
 prouinciarum incolis fuisse ignota: quom ita viuant natura contenti. Ad cetera ve-
 ro se a Rege et Regina Hispaniarum vt eas omnes orbis oras (hactenus incogni-
 tas) p̄ccaret missus respondit: vt scilicet canibales et reliquos scelestos homines in

nō idē dē
 ma.

vnionū cō-
 chilla.

incertū cur
 tot flāmas
 viderent.

mare plenū
 testudinib;

philosophi
 ca sensū orō

digenas comprimeret debitisq; suplicijs afficeret. Inorios autē ob eorū virtutes tu-
 raretur et honoraret: quare ne ipse aut alius quisq; cui nō sit animus nocēdi vereā:
 portat. Immo si qd forte a vicinis iusti sibi aut alijs bonis illatū fuerit: aperiat. se-
 ni prefecti dicta adeo placuerūt vt se iuruz quāvis etate iam graueſcentē cū prefecto
 libentissime predicaret: confectūq; id fuisset: nisi vxor et filij obſtitiſſent. Altamē q;
 alterius impio hic ſubiaceret ſummope admiratus eſt: ſed tūc multo magis quō re-
 larum illi fuit p interpretem: qualis ⁊ quāta eſſent regum pompa. Potentia: orna-
 tus: ludorū apparatus: quante v:bes: qualia oppida: obſtupuit. Sub triſtis igitur
 (proſtratis ante pedes eius obortis lacrimis vorore et filijs) honoratus ſener pma
 ſit: iterum atq; iterū an celū eſſet ea patria que tales tātoſq; viros gigneret interro-
 gans. Compertū eſt apud eos (velut ſolem et aquā) terram eſſe comunē: neq; me-
 um aut tuū (malorū omniū ſemina) cadere inter ipos: ſunt. n. adeo paruo contēti q;
 in ea vaſta telure magis agri ſuperſunt q; q; deſit. Etas eſt illis aurea: neq; foſſis:
 etas aurea. neq; parietibus aut ſepibus predia ſepiunt. Alptis viuunt portis: ſine legibus: ſi-
 ne libris: ſine iudicibus ſuapte natura rectū colunt. malū ac ſceleſtū cum iudicant q;
 inferre cuiq; iniuriā delectatur. Inde igitur rediturus diſcedens in iamaycam ite-
 rum quam ipum credere dicimus Joanniā maiorem ab ipſi⁹ latere meridionali in-
 cidit: ab occidenteq; ad orientem: totam percurrit: ex cuius ab oriente vltimo angu-
 lo quō a ſeptentrione montes altos ad leuam ſibi conſpiceret nouit tandem eſſe me-
 ridionale latus Hiſpaniole inſule: quod nondum percurrerat. Quare portum eius
 inſule in. l. l. ſetembriſ qui ſancti michaelis dicitur ingreſſus nauigia reparat hoc a-
 nimo vt iterum canibaliūz inſulas deuaſtaret canoaſque eorū omnes combureret:
 ne nocere vltcrius lupi rapaces finitimis ouibus poſſint. Sed obſtitit ne id creque-
 retur aduerſa valitudo que illum p: nimia vigilia opreſſerat. Semianimis igitur
 a nautis ad hiſabellicam ciuitatē ductus inter fratres quos ibi duos habebat et re-
 liquos familiares priſtinā tandē valitudinem recuperauit nec eo magis canibales
 inſeſtare (ob exortas iter hiſpanos quos in hiſpaniola reliquerat ſediciones) licuit.
 De quib⁹ pauca narrare (qđ nō erit abſurdū audire) de creui: ſed alio tpo:re alioq;
 libro coligenda ſatius duco vale.

quis malus
habeatur.

CP. AD. Angl. mediol. prot. apl. confi. Re-

gij oceaneæ decadis liber qrtus ad cardinalē ludouicū aragoniū nrī regis nepotē.
 Continētī (vt ipſe arbitrat⁹ pōicatq; iudico: colonus prefect⁹ mari-
 timus rediens fratrē boillū petrum margaritē veterē regis familiarem
 virū nobilē atq; alios plures: ex hijs quos ad prouidē gubernationē
 reliquerat: ad hiſpaniam (corrupto in ſe animo) diſceſſiſſe cōpit. Qua
 propter vt apud reges (ſi quid de ſeporū relatu male ſentirent) ſe ex-
 purgaret: nec non vt viros peteret alios qui eorum loco qui redierant ſufficerentur:
 tum etiam vt alimentorum penurie vt puta. Tritici: vini: olei et aliorum hui⁹ cemo-
 di quib⁹ Hiſpani veſci ſolent: quom inſularibus cibis non facile aſſueſci poſſent:
 prouideret: redire ad curiam que tunc burgis v:be celebri in caſtella veteri moras
 batur: conſtituit: ſed que prius cōfecerit breuiter enarrabo. Inſulares reguli qui
 hactenus ſuo paruoq; contenti trāquille quieteq; vitaz duxerant: quom noſtros in
 eorū ſolo natali pedē figere cōſpicerent: grauiter id ferebant: niſil magis q; ſun-
 ditus eos inde de trudere aut euertere penitus et omnem eorum memoriam abolere
 cupiebant. Nam ea gēs que perfectum in ea nauigatione ſecuta fuerat fere omnia

grauiter fe-
rebant.

indomita: vaga: cui nihil pensi esset libertatē sibi (quoquo modo posset) irritans: ab
injurijs minime se abstinere poterat. Insularū feminas ante parētū fratrum et viroꝝ
oculos raptas: stupris rapinisq; intenta: aīos omniū incolarū perturbabat. Quam
obzē plurib⁹ in locis quotquot pallantes incolē reperiēbāt: rabi de et tanq; sacra di
is offerentes trucidauerāt. Paccandos igit p̄turbatoꝝ aīos: eosq; q̄ n̄ros interfice
rant puniēdos esse priusq; inde discederet ratus eius conuallis regem quā esse in ra
dicib⁹ mōtiū ciguanorū: supioꝝ libꝛo descripsi⁹: in colloquiū adducit. Hic voca
batur guarionerius: cui (vt p̄fecti amicitia arctius sibi conciliaret) placuit Didaco
colono homini apd p̄fectū a teneris educato (quo interp̄te in cube discursu vsus fue
rat) forozē dare in vtoꝝ. Ad caunaboā deinde cibauoꝝ mōtiuzi deest auree puincie
dñm: cuius accole hoiedā cū q̄nq; ginta armatis intra arcē Sancti thome obfesiū
triginta dies tenuerāt nec obfidiōnez vnq; soluerāt donec aduentare p̄fectū ipsū
cū magna manu perfererēt. Hoiedā ipsūz oratoꝝ mittit. Hoiedā apud caunaboā
morā trahēte a diuersis prouincie regulis legati destinātur: qui caunaboꝝ p̄suadere
nitantur: ne figere pedē in insula xp̄ianos patiatur inseruire nisi malit quā imperare
Fore enī vt (nisi cp̄: isticole ab insula penitus eliminētur) insulares oēs serui sint
illoꝝ futuri. Illia parte hoiedā cū caunaboā agebat vt ad p̄fectū ipsemet p̄ficisce
retur: cū eoq; sedus et amicitia mīret. Reguloꝝ legati ad eā prouiciā capessēdas se
suaq; oīa offerebant. Hoiedā cedē perniciēq; suozū si bella q; pacē cuz xp̄istianis
mallet minitabāt caunaboā igit hic atq; inde tanq; scopulus diuersis fluctibus in
medio mari cōflicatus: etiā cōsciētia scelerū agitat⁹ q; viginti ex n̄ris hoib⁹ p̄ do
lum incautos obruncasset quannīs pacē cupere videretur: adire tñ p̄fectū vcreba
tur. Tandē fraude p̄fātata p̄fectum et reliquos sub pacis specie (si sese fors offer
ret) perempturus cuz omni familia sua pluribusq; alijs suo more armatis ad p̄fectū
mouet. Interrogatus cur adeo magnas hominū cateruas secū duceret respondit tā
tum regem quantus ipse sit pergere iter domoq; incomitatum exire nō decere. Sed
aliter longe q; cogitauerat euenit: decidit namq; in laqueos quos parauerat. Blan
dicijs enim et pollicitationib⁹ (sui erroris inter eundū q; domo discessisset pertesum)
Hoiedā tādē ad p̄fectum illum ducit. capitur. in vincula conijcitur. nec nostrozū
anime diu inulte sine corporibus quieuerunt. caunaboā cum omni familia eius cap
to: insulam percurrere p̄fectus instituit sed significatum ei fuit tanta fame īsulares
vrgeri vt plusq; quinqueaginta milia hominū iam perierint: cadantq; quotidie
passim tanq; morbofi gregis pecudes: qd̄ illis sua puicacia accidisse sciūt est. Quoz
enim videbant nostros in insula velle sibi sedem eligere existimantes posse eos inde
propellere si insularia alimenta deessent: non modo non seminare plantareq; vltē
us statuerunt sed etiam vtrumq; panis genus de quo primo libꝛo mentionem feci
mus seminatum perdere euellereq; in sua quisq; prouincia cepit. Sed iter cibanos
siue cipangos montes precipue cum aurū (quo ea prouicia habēdabat) causam esse
potissimam que nostros in insula detineret cognoscerent. Decurionem interea cum
armatoꝝ turba qui latus meridionale insule exploraret dimisit. Tūc omnes prou
icias quas percurrerat panis penuria adeo laborare fassus est q; nihil vnquam ser
decim dierum spacio comederint aliud q; herbarū palmularūq; radices aut arborū
natiuos mōtanos fruct⁹. Guarioneri⁹ cuius regnū nō eque ac reliq; p̄mebat n̄ris
alimenta quedam iptitus est. Intra paucos dies vt breuiora essent itinēz spacia vt
ve crebriores ac plures n̄ri recept⁹ hēret (si q̄ vis īsulariū aliquādo īgrueret) ab hīsa
bella vbe ad arcē sc̄i thome ī finib⁹ regni hui⁹ guarioneri⁹. itra cibani terminos sup

capitur cau
na boā.

quare fama
perierint

martini re
perit flumi

art. concepti
onis.

cliu salubrium aquarū scaturientiū ornatō. arcem aliam erexit quaz conceptionem appellauit tum vero quom noua indies insulares edificia surgere: quoz i portu nras naues iā putridas ac semifractas cōspicerent: ab oī spelibertatis decidere ceperunt. sub tristes tñ quotidie an essent et insulas xpiani discelsuri siscitabāt. ex arce demū cōceptionis cibauoz mōtiū interna vestigantes auri rudē massaz in tophi natiui similitudinem concauaz: pugillo grandiore: ponderis viginti vnciaz a quodā regulo nō in amnis illius ripa sed in secco tumulo repertā habuerūt. hāc ego ipse in emporio castelle veteris Aethipinna campi vbi tunc curia hiemabat vidi manibusqz captā ad mirās libraui atrectauiqz. Aidi et electri puri quo cāpane pharmacopularūqz mortaria possunt et alia huiusmodi veluti ex ere corinthiaco conflari frustū adeo magni ponderis q illud vix nō modo nō eleuare ambabus manibus et terra sz aut leuoz sum aut detrosum mouere sufficerē. librarū octuncialiū tricentaz pondus supasse massam aiebant. Eā in cuiusdā reguli tugurio a maioribz relicta reperāt. Sciebāt tñ ipsi (quous nullius insularis viuens etate electri quicqz euulsum fuisset) vbi electri fodina esset sed ab eis locus eius vix potuit ertozqri. Ideo iā stomacho pleni in nros viuebant: ostēderūt tādē sed dirutā et lapidibus ac terra sup iniecta obcecataz: tamet si leui qz in ferrifodinis ferrū fodiat. eaz electri fodinā (si oppifices fossorezqz ad id ministerium apti adēat) reduci posse arbitrant. Non longe ab eadē arce conceptionis in isdem montibus succini copiā non paruam alibiqz stillare in speluncis glaucū colorē quo pictores vniū nō medioerem inuenerūt. Memora preter gradiētes siluas immensas: q arbores nullas nutriebant alias preterqz coccineas quarum lignū vestri mercatores itali verzinū appellant reperere. Hic forte princeps illustriū fime tecū ipse anceps cōteplaberis: dicezqz tecum. Veluti ex coccineis arboribus naues quasdā onustas hispalim aduererūt: veluti ex auro parum: ex hombice modicū ex succino aliqd: ex aromatibus pauca: cur nō auri ceterarūqz rez eam copiaz quam (vritu pēdicas polliceri tellus illa videt) attulerunt? Ad hec q dederūt respōdebo.

electri fodi
na.

cocin⁹ qui ē
brasiliū

Prefectus ipse colonus sup his interrogatus hispanos quos secum duxit somno ocioqz magis fuisse qz laboribus deuitos seditionumqz ac nouaz rez studiosioresqz pacis aut qetis aiebat. Alb eo. n. ps maior defecit. pte rea nō potuissē citius insulares vinci aut domari eorumqz vires frangi ad imperium insule libere capeffendum refert. Hispani se imperia ei⁹ seu a iniustaqz ferre nequiuisse aiūt multa qz: in eū comēti sunt: propter quos obijces hactenus vix impense lucrum respondiisse voluit. Hoc tamen anno primo et quingētesimo: quo hec tuo iussu scribo intra duozū mensium spaciū circiter ducentas supra mille octunciales libras auri collegerūt. Sed ad inceptum redeamus hec enim que per digressionem leuiter tetigimus suo loco diffusius aperietur. Quom anxios igitur perturbatisqz animis incolas prefectus videret: nec a vi et rapinis (donec inter eos versarentur) prohibere nbtros posset: pluribus ex finitimarum prouintiarum primoribus cōuocatis: conuenerunt vt prefectus vagari per insulam suos non sinat: sub pretextu enim auri et aliarum insulariuz rerū querendarum nihil intactum aut impolutum relinquebant: ipsi vero prefecto ex pacto se daturos viritim a quartodecimo anno vsqz ad septuagesimum de sue prouincie prouētibus tributuz quem veller seruaturusqz quod ille iniūgeret omnes pollicent. Ad fedus ita ictum est. cibauozū montium incole vt singulis tribus mēsis quos illi a luna lunas denomināt mēsurā quādā illis obfignatā plenā auro ad ciuitatem mittāt. q vō prias icolūt vbi aromata aut bōbix suapte natura oriāt: qntitatē qndā

per capita tribuat, placuit fedus, confectūq; esset vt pars vtraq; pmissa seruasset:
 sed famēs ip̄roba hec omnia rescidit. Vir. n. illis satis corpora ad victum p̄ nemo: a
 queritandū sufficiebat, herbarū radicibus et siluestrium arborū fructib⁹ longo tē
 pore contēti, pleriq; tamē cūz accolis suis reguli iter eas egestatis angustias pmissi
 vectigalis partē attulerūt perētes ap̄fecto supplices: vt erunne eorū misererēt igno
 scererq; donec insula ad statū pristinū restitueretur. fore vt q̄ nūc deficerēt reintegrē
 tur in duplū. Et cibā nēsi⁹ pauci federa seruauerunt: laborabāt, n. acioze fame q̄ ce
 teri. Hos moribus et lingua nō aliter ab incolētib⁹ plana differre aiūt ac in ceteris
 regionib⁹ ruricole mōtani sunt a curialibus diuersi. Ad caunaboā captū nūc aliq̄
 tisper redeam⁹. Ille quō se coniectūz in vincula videret: tanq̄ leo lybic⁹ dētib⁹ frē
 oēs die noctūq; quomodo se inde erimeret aio. s̄lans suadere p̄fecto cepit: vt (q̄do
 quidē cipangi, puinciā sibi assumpsit in ditionē) p̄sidiā xp̄iana q̄ ab incurfib⁹ vere
 rū hostiū suorū finitimorū eam tueant mitteret: significatum, n. sibi fuisse ferebat
 eam quoto die in finitibus isestari in poamq; bona suorū cūcta trahi, sed hoc excogi
 tato dolo existimauit fore vt frater eius q̄ erat in puincia cū ceteris p̄p̄quis aut p
 viz aut p̄ insidias tot et n̄ris caperēt: quot ad se redimēdūz permutatione sufficerēt.
 P̄fectus autē intellecta fraude hoiedā mittit: sed cū ea armatorū copia q̄ cibā uēs
 um arma (si arma mouerit) superare posset. Vir intra puinciā n̄ri appulerant quō
 caunaboe frater conuocatis circiter quinq; millibus suo more armatorū (nudi enī
 sagittis sine ferreis cuspidibus sudibusq; et clauis quibusdā bella gerūt) intra quā
 dā domunculā eos circumsepsit obseiditq;. Hic cibāuus tanq̄ vir discipline bellice
 non ignarus applicās ad vniūz statū distantiā exercitū in quinq; acies diuidit vni
 cuiq; in girū p̄ equos tractus locū statuens. Suam autē aciem eregione n̄ris appo
 nit. Inde cū diligeret omnia instituisset: ex acie sua vt omnes equis passib⁹ vna gra
 dianē paulatim signā dari iubet: pedetentisq; vt vna oēs vocibus sublati pugnam
 vndiq; in eā manusq; cōserāt impatūz omib⁹ ordinibus reliquerat: nē forū q̄s q̄
 ita circūvallati possent euadere. Sed n̄ri eū vlla acie (quō oēs eo ore in ea p̄p̄quina
 re conspicerēt) cōfligere satius esse rati q̄ eum i petū expectare: i acie grandioze p̄ a
 ptos agros veniētē irrūit, eo q̄ equestri plio cōmittēdo ea pars cōmodior esset. In
 eos igit̄ sese equites p̄cipitāt, equorū pectoribus eos p̄sternebant, leuiter p̄fligant,
 p̄imunt q̄cunq; expetarunt. Ceteri metu p̄culsi in fugā cōuertūtur ad mōtana q;
 rupes asperas relictis domib⁹ se recipiūt, indeq; vt eis ignoscere p̄cabant: se quod
 cunq; impatūz libēter subituros si intra natales suos eos viuere patiātur attestātes.
 Caunaboe fratre tandē capto populariū quēq; in suā remiserūt. His actis pu
 cia illa paccata est, inter eos mōtes vallis (quā caunaboā colebat) magona vocat̄
 amnibus auriferis et fōtib⁹ fortunatissima fertilisq; maiorē in modū. Eo anno
 mēse iunio inaudītū ab euro turbinē eleuatis vsq; ad sidera rapidis vorticib⁹ ero
 tū / q̄ quascūq; maximas arbores offēdebat radicē euerteret p̄scāt. Asturbo quō
 ad ciuitatis portū iā applicuisset tres naues q̄ sole i ādporis stabāt ruptis rudētib⁹
 sine vlla maris p̄ocella aut fluctu circūactas ter aut q̄ter in pfundū mersit, creuis
 seq; eo anno p̄ter solitū intra triāz et extēdisse se mare plusq; lacerti mēsurā fatētur.
 Insularibus hec stupētib⁹ murmurātib⁹ intra se gentē hāc flagitiosā, facino
 rosā violentā que auream eorū quietem orūmq; placidissimūz suā auaricia
 et cupiditate perturbat hec portēta tulisse, neq; enim viuētis vllius erate aut me
 moria maiorū exabat similem vñq; turbinē qui et grandiores arbores euelleret
 ad eā insulaz ab aerea plaga demissum hactenus fuisse, neq; mare ibi tempestatem

instruit acies
 caunaboe
 frater.

ordo datus
 exercitum

violentus
 turbo.

creuit mare

morit cau-
naboa.

vlla fuisse vnq̃ perpeſſum conſtat: vbicunq; enim littora planiciem aliquam attin-
gunt: prata florida littoribus proxima rep̃iuntur. Ad cauaboā redeamus. Cau-
naboa rex et frater eius quō ad reges in hiſpaniā ducebant dolore animi conſecti in
itinere moriunt̃. Prefectus autem ſummerſis ferro turbine nauigijs ſe interceptus vi-
dens duas ſtatim carauelas iuſſit fabricari: omniū enim artium mag̃ros ſecum ha-
bebat. Interea dum hec fierent fratrē ſuum bartholomeū colonum ipſius iſule more
hiſpano antelatū cum metallarijs quibuſda; armata manu eas auri fodinas quas
ad lequas ab hiſabella ſeragita ate cipāgas ductu iſulariū reperat ire ſētatur iubet.
In eis effoſſos veterē tēpeſtate pfundos puteos inueniūt. prefect⁹ inde ingētes the-
ſauros ſibi illos de quib⁹ veteri teſtamento agit ſalomonē ſolimoꝝ regē p̃ ſinū per-
ficū compaſſe contēdit. ſit: an nō: non eſt meū diiudicare. Metallarij diuerſis in lo-
cis ſuperſicialē terram auri fodinarū circiter ſex millia paſſuum duratius cribantes
in ſicco tantā ibi auri copiā iacere demerſam cenſuerūt: vt mercenari⁹ quiſq; foſſor
ad id conductus tres auri pondo ſingulis diebus facile queat effodere. Is ita in da-
gatis antelatus ſimul et metallarij prefecto rem pliteras ſignificant: quib⁹ habitis
quinto idus martij anni quiti et nonageſimi naues q̃ iam pace erant ſtati ad reges
vēturus (vt antea conſtituerat) alacer conſcēdit: prouincie gubernāde fratri bartho-
lomeo colono antelato omni poteſtate relicta.

Ep. Ad. Angl. mediol. prot. apł. conſi. Re-
gij oceanee decadis liber quint⁹ ad cardinalem ludouicum aragoniū noſtri regis
nepotem.

art aurea.

Antelar⁹ autē ipe bartholomeus ex ſui fr̃s diſcedētis cōſilio arcē in au-
ri fodinis erigit: hāc arcem aureā appellat: qm̃ ex tria q̃ ad muros cō-
ſtruendos ferebat̃ (ſunt. n. in hiſpania muri ſere oēs ex materie terrea
calce tamen ad mixta) calones et muratores ipſius inter pinſenduꝝ au-
rum deligebāt. Tres mēſes ad inſtrumenta quib⁹ aurū lauari et colli-
gi poſſet conſiciēda cōſumpſit. Sed rē imperfectā fame cōpulſ⁹ reliquit. ad ſerage-
ſimū inde miliare quo ipe cum armatis pluribus cōceſſit: panis inſularis portiones
quādam a puincialib⁹ habuit p̃ permutationē rez n̄faz. Alitū morari diutius illic
nequiuir. Relictis igitur ad eius arcis preſidiuꝝ decem hominibus cum ea panis in-
ſularis portiuicula q̃ ſupererat. relictoq; illis venatorio cane ad capiēdum genus id-
animalis quod apud eos eſſe ſupradiximus cuniculo n̄ro ſimile nomine vtias ad cō-
ceptionē reuertit̃. Erat preterea is mēſis quo guarioneri⁹ rex et alius illi finitim⁹
manicauterius nomine tributa erant ei laturi. Ibi totum iunium immoratus vecti-
galia in integrū ab his duobus regib⁹ et victui neceſſaria ſibi et his quos ductabat
qui erāt forte q̃dingenti erexit. Circiter. kl. iulij tres cum alimētis tritico: oleo: vi-
no: ſuinis vaccinisq; carnib⁹ ſaliſ carauelle applicuerunt. ea viriti iurta ex hiſpa-
nia cōſtitutionē latā diuidunt: quāuis ex his aliqua mādida corruptaq; applicuiſſe
cōgrerent̃. Per has naues a regib⁹ et fratre p̃fecto q̃ iā multa antea d̃ hac apud
reges egerat: vt ad meridionale inſule latus habitacionē traducat: in mādatis bar-
tholomeus gubernatoꝝ habuit: erat enim ea pars auri fodinis p̃pinquior. Impe-
ratuq; etiam illi eſt vt regulos eos q̃ chriſtianos peremiſſe rep̃cuerent cum ſuis acco-
lis errati participibus victos in hiſpaniā mitteret. Tercentum inſulares cum ſu-
is regulis captos mittit. Habiracula vero (poſt explorata diligentius meridionalia
littora) n̄aſportat. Arcemq; ibi ſuper edito colle apud portum bene tutum cōdidit:

quas arcem scilicet dñici qm̄ die dñico eo applicuit vocitauit. *Amnis salubriū aquarū*
et varijs pisciū generibus optimis referatissimus (per cuius decursum serdecim millia
 passuum: ad duodecimū vsqz lapidem ad arcem auream nauigia possunt conscēde
 re) in portum amenissimis vtrinqz ripis defluit. *Alpiras esse fluminis nature dores*
 referūt. Quacumqz enim fluat: omnia iucunda: vtilia omnia: palmeta: fructetaz in
 sularia omnis generis nauigantibus ramos floribus fructibusqz onustos vsqz in ca
 put interdū declinabant equamqz solicius vel beatiorem hisabelica vbertatem pre
 dicant. In hisabelaz valitudinarios tantū nauiumqz magistrōs quosdā qui duas
 quas inceperant carauellas perficerent reliquit. Ceteros ad sanctū dominicum ad
 meridiem traducit. Post arcē conditam relicto in ea viginti hominum presidio: euz
 reliquis ipse occidētales insule partes internas hactenus noīe tantū notas exploraz
 turus sese accingit. Ad triginta inde lequas. i. milliaria viginti supra centum in fluui
 um naibam quē a cibanis motib⁹ ad meridiem recta per insule medium descendere
 memorauimus incidit. Hoc amne superato: cū singulis armatorū hominū quicqz et
 viginti turmis decuriones duos ad regulorū prouicias (quorū nemo: a meridionali
 ad occidentis angulū insule lateri ad iacētia ex coccineis arborib⁹ cōstāt) per diuersa
 dimittit. leuorū istī rēdunt: siluas inueniūt: ingrediuntur: scindūt: cadunt alte intra
 cteqz hactenus preciosae arbores: singulas insulares casas decuriones singuli cocci
 neis implent trūcis (vbi donec nauigia ducant) que illos abducāt seruentur. Ante
 latus autē dextrosum iter capiens non lōge a ripa fluminis naibe potētē quēndaz
 nomine benchiū anacauchoā regē castris positis contra naibenses incolas ī armis
 esse reperit: vtillos sue ditioni veluti plures alios insulares regulos subiceret. hui⁹ po
 tentis regia insule calcē occidentale versus sita raragua vocitatur: a flumine naiba
 triginta lequas distans: montuosa: aspera: sed quicūqz reguli mediū tenent hui⁹ im
 perio parent omnis ea regio a naiba ad vltimam occidentis orā auri expers est. Ho
 stros depositis armis datoqz pacis signo placidissime (incertum metu an humani
 tate) suscipiens: quid nam sibi vellent interrogauit. Antelatus autē inquit vt quē
 admodum et reliqui huius insule principes prefecto maritimo fratri meo hispanoz
 regum noīe vectigalia prestes: cui ille. quomodo id amē potestis erigere cuius nul
 la regio de multis que mihi imperanti auscultant: aurū gignit. Audierat enim gen
 tem exteram que aurū auide queritaret ad insulā aduētasse. Sed qd aliud quā aurū
 cuperet minime arbitrabat. Tūc antelatus: absit vt cuiqz tributa inuigamus que
 persolui facile nō possint: quibus vere regiones careāt. Bombicis canabi et aliarū hu
 iuscemodi rez copīa prouinciā producere cōpertū hēmus: ex quibus prouentib⁹ vt
 nobis aliquid impartiaris petimus. Ille his auditis hilari fronte: sereno vultu se
 quātum voluerint accipere de his daturū pollicetur: dimissoqz exercitu ipsemet pre
 missis nuncijs antelatū vsqz ad locum vbi ipse regiam habebat: ad lequas (vni diri
 mus). cxx. comitatus est. totoqz eo tractu per regulorū ei subditorū dioceses iter semp
 fecerunt. alijs canabi quod nō peius nō lino ad nauū amplustria conterenda esse
 dicunt: panis alij: alij bombicis (secundum telluris varie naturas) tributa impātes
 Ad regiā tādē raraguensem applicāt. Hanc priusqz ingrediantur accolē omnes re
 gēsū beechiuz anachaucoaz ac nros honorifice suo more recepturi occurrūt. Inter
 cetera spectacula audi duo inter nudas et icultas gētes memoratu digna acta fuisse.
 Appropinquātibz rege et antelato primū triginta femine regis vxores oēs ramos
 palmarum in manibus ferentes tripudijs cantibusqz ac sonis ex regis precepto nude
 toto corpore preter pudibūda: que femoralibus quibusdā bombicinis tanqz co

filue codi
 nec.

bella geris
 inuicem.

raragua

virgines nuptie de penitus. rupte contegunt obuiam procedunt. Virgines enim capillis per humeros sparsis frō
 tibus tamen vitta ligatis nullam sui corporis partem cooperiunt. Faciem: pectora:
 māmas: manus: ceteraq; sub albedo colore predicant fuisse pulcherrima. **D**ryades
 formosissimas aut natiuas fontium nymphas dō quib; fabulatur antiquitas se vidit;
 se arbitrati sunt. **P**almarū manipulos quos detris gestabant chorizontes: psalen
 tesq; inuicēz poplitibus fletis antelato omnes dono dant. domū deinde regis igres
 si eorū more laute paratam cenā inuenientes longo itinere et vigiliis vires perditas
 reuocant. nocte vero superueniēte secūdū cuiusq; statum ad hospitia obfignata per
 regis ministros ducuntur. vbi in paratis iuxta eorū cōsuetudinē lectis pēsilib; quos
 lecti pēsiles alias descripsimus quieuerunt. **A**ltero die ad eā domū quam sibi loco theatri con
 struunt nū ducunt. **I**bi post multas variasq; choreas et saltationes in latā planiti
 em due ex insperato ingentes armatorū acies descendunt: quas ludi et delectationis
 gēa (vt apud hispanos ludus troycus .i. h. arundineus sepius instruitur) rer appar
 rari iusserat. **C**omin; accedentes. ac si hostes collatis signis: pro opibus: pro focis
 pro natis: pro iperio: pro vita deniq; ipsa certaturi cōcurrerēt: ita due ille acies vtrin
 q; manus cōferūt mililibus telis et sagittis intra breue horem momētū quattuor ces
 cidere: pluresq; vulnerati fuerūt. acriusq; pugnātū fuisset nisi rogatu nrōz rer das
 to signo pugnā diremisset. **I**n tertiū inde diē consilio regi p̄bito vt bōbici plus de
 inceps iripis aq; (quo ipositū per focos tributū facili; p̄lueret) sereret: ad hisabe
 lā valitudinarios et nauigia q̄ incepta reliquerat visurus tēdit. **C**arijs morbis circi
 ter tricētos cepit cecidisse: q̄re anrius et qd cōsiliij caperet ignar; quom nō modo ad
 valitudinē refarciēdā s; victui necessaria fere cūcta desent: neq; n. ex hispania nauif
 vlla aduentabat. sic hesitās valitudinarios p̄ puincias et castella in ipsis erecta dis
 que castella partiri cōstituit. **C**astella. n. ab hisabella recto itinere ad sanctū dñicū idest a septē
 erexerunt et trione ad meridiē per insulam hec erexerunt. **A**b hisabella ad lapides scrtū et trigel
 eorū nota simū speranciā arcē condidit. **I**perācia vero ad lapidē quartū et vigessimū diuaz ca
 conceptio. **A**l catharina ad vigessimū: sc̄m iacobū arcē a diuo iacobo ad alia viginti milli
 aria turritā condidit munitiorem quā conceptionē appellauit q̄ in radice cibauorū
 montium q; q̄ in planicie vastissima vberē et populosa. **A**lliā deinde mediā inter cō
 ceptionē et sanctū dominicū condidit conceptione munitiorem: quonias intra termi
 bonanum. nos reguli cui supra quinq; accolarum millia parebant: bonanū nomine vocant in
 sulares eius regionis vicū: qui caput est puincie propterea bonanum etia; voluit
 arcē p̄fectus appellari. **P**er hec igit castella castellorūq; vicina iūslariū domib; i
 firmis dispartitis ad sc̄m ipse dñicū p̄ofiscit. a regulis q̄ mediū tenebāt iposita es
 rigens inter eundū vectigalia vbi quoz aliquot dies moraret. rumor exoritur regu
 los oēs puincie conceptionis d̄peratis in nros animis propter eorū vi et rapinas
 viuere studereq; defectioni. **A**ld eos igit vbi hec nūciata sunt lōgismouet itinerib;
 Quoz p̄pi; accederet guaridēriū puincie huius capeffende iparorē ab oibus fuisse
 delectū fama icrebuit seductūq; et sollicitatū semī inuitū tñ ab alijs fuisse: quoz nrōz
 astus et arma iā alias expertus p̄miseret. cōuenerāt certo die quindecī millib; ho
 minū suo more armatoz fortunā belli iterū tētare. **I**bi ātelat; cōsilio habito cū ar
 cis p̄fecto reliq; ve militib; quos ducitabat adonēdos cē incautos et palātes regu
 los in p̄pijs laribus pusq; exercitiū cōparēt cōstituūt. **A**ld singulos igit regulos sin
 guli cēturiones destinātur: q̄ ex insperato dormiētes p̄uifq; sparsis populis liceat
 cōuenire vicos eorū cōgressi quos nō: menib; nō fossis: nō aggerib; circūseptos ha
 bēt iperūt: captāt: vinciunt: ducūt quisq; suū vti fuerat iperātū. **A**ld guarionerū an

relat⁹ ipe tanq³ ad potētiōē prererat. Cepitq³ sicut et alij eadē hora cōstituta suos
 Quatuordecī ea nocte et eis ad cōceptionē tracti sunt. paulopost duob⁹ ex ijs q³ gua
 rionerū reliquos verez nouaz studio flores seduxerāt ac subornauerāt supplicio affe
 ctis: ne suoz regū dolore confecti incole agros defererēt: quod sūmū in cōmōdū prop
 ter sementes nris afferre potuisset: reliquos simul ⁊ guarionerius dimisit. aderat vti
 arbitrant⁹ qnq³ millū hōiūz multitudo q³ sup plices oēs p⁹ suoz regū liberatiōē ier
 mes cōfluerāt. intonuit aer cōtremuit terra pclamore illorū vsq³ ad sidera eleuato
 Intelatus guarionerium atq³ alios pollicendo: donando: minādo: vt in postez ca
 uerēt ne qd tale molirent⁹ admonet. Guarioneri⁹ apud populū oratiōē habuit cor
 piosissimā de nroz potentia mīa: in delinquētes: liberalitate in fidos: vt sedent aīos:
 nec quicq³ vterius astruat⁹ cogitentq³ contra christianos sed vt illis obtemperent:
 obsequantur: seruiant: nisi se in maiores in dies calamitates trudi cupiant. Oratio
 ne habita pensile illū humeris captāt pēsilēq³ vsq³ ad sue regie pagū humeris por
 tant. ita per aliquot dies prouicia paccata est. Solliciti tamē ⁊ tristes nri in exteris re
 gionib⁹ deserti q³ qntus decimus iā mēsis a prefecti digressu ageret⁹: q³ cuncta qb⁹
 indui vesicq³ solebāt deficerēt: demissō vultu incedebāt. Intelatus eos: q³ meli⁹ po
 terat inani spe depascendo solabat⁹. dum hec agerent⁹: Beechius anacauchea (sic. n.
 parage occidētāl⁹ putide quā sup⁹ memorauim⁹ rer vocabat⁹) ad antelatū nūci
 os mittit q³ bōbicē ceteraq³ vectigalia q³ sibi suisq³ accolis imperauerat pata esse si
 gnificaret. Ad iter se accigit antelatus: pgit⁹ applicat: honorifice a rege recipit et ei⁹
 sorore q³ quondā caunabo regis cibari vroz non minoris erat in fraterni regni gu
 bernatione momēti ⁊ consilij q³ frater. Aliunt. n. eā esse vrbānā facetā ac prudentissi
 mā frīq³ vt xpianis assente⁹: blandiat⁹ obtēperet (exēplo mariti eius edoctus) persu
 aserat. Duos ⁊ triginta ibi regulos in bechij aunachauchoe regia cōgregatos cuz
 tributis expectātes repit: q³ oēs pter impata vectigalia ad beniuolētiā cū nris captā
 dā munera tulerunt ingētia. Et vtroq³ panē radicali scilicet ac paniceo. Alias id est
 cuniculos insulares inumeros piscēsq³: sed (ne putrescerent aut corūporeretur) assos
 tulerūt ⁊ dōserpētib⁹ quos iter eorū edulia p⁹cipatū obtinere crocodilīsq³ similimos
 eē sup⁹ a descripsimus. Juānas serpētes vocāt. Idas in iūla nasci sero didicerūt ne
 q³ excis nri ob feditatē q³ horrozē quēdā nō modo nausēā inducere videbāt gustare
 pacten⁹ ausi fuerant. premordere paulatī antelatus iuānā regis sororis pellectus fa
 cetijs sed vbi demulcere carniū earū sapor palatū ⁊ guttur cepit plenis deinde fau
 cibus eas erperere videbat⁹. Non mordicus deinde neq³ vir vincto labello illas des
 libabāt. Sz gancones oēs effecti: dere nulla iā preterq³ de serpētū suauitate sermo
 cinabāt. Lautioresq³ eē dapes illaz q³ aut pauonis aut phasiani vel perdicis apō
 nos. Sz si aliter q³ vno cōdiatur modo vti pauones ⁊ phasiani nisi lardo iuolunt ve
 rubus assentur saporē pōūt. Evisceratas a iugulo vsq³ ad vter et iguina lotasq³ ac
 deterfas diligēter ⁊ in girū postea in modū āguis dormientis in se recepti in iūlarī super iniecto com
 primunt. tenuiter igne et quodam ligno odorato minime fumoso supposito. Et ab
 domine sic stillatus efficitur (vt aiunt) nectareū. Nullūq³ esse epū. 12 gen⁹ ouis
 ipaz serpētū par ferūt. que p se ⁊ lenius coquunt⁹. Sic cocte ⁊ rectes suauissime ⁊
 seruare per aliquot dies iucundissime sunt. De edulijs satis. ad alia veniamus.
 Quom vectigali bombice insularem quandam casam antelatus impleuisset: pa
 nis sui quantuncumq³ veller se libenter ipartituros reguli pollicent⁹. Is oblata eoz
 acceptas grās agit. Interea igitur dū per prouincias panis conficeret⁹: ad regiāq³

xliii. reguli
 capti.

guarionerū
 oratio.

Beuchijanauchapchee raraguësis regis portaretur volantes ad hisabellā nūcios
 destinati: qui adduci (procul habita omni mora) peractam carauellam de duabus:
 quas inceptas iam diu fuisse supra memorauimus: suo nomine imperent. **P**ane nā
 q̄ se onustam ad eos illam remisurum renūciavit. **L**eti naute nauim ad raraguen
 se litus (insulam circueuntes) plenis velis tenount. **B**euchijanauchapchee regis so
 roz illa faceta prudens ⁊ magni ingenij mulier vxor quondam caunaboe (de qua su
 pra memorauimus) vbi nauim nostram ad patrium litus suum applicuisse cogno
 uit fratri persuadet vt ambo cū antelato ad illam videndam proficiantur. **A**ntela
 to diu renuente ⁊ ne laborem illum summant persuadete: pergunt tamen: seruantur
 passuum millia litus a regia distabat. **I**nire autem medio in vico quod est ipsius
 regie sororis gazophilatium p̄noctatum est. **A**lius vero thesauri: non aurum: non
 argentum: non gēne. Sed vtensilia tantū: res q̄ ad humanum vsu attinentia: vt
 puta sedilia: parapsidē: lāces: pelues: patelle: et ligno nigerrimo: lubrico: lucido: q̄
 hebanum et rimius artium ⁊ medicine doctor tuus. **J**o. Baptista elisus esse contēz
 dit: confecte ⁊ artemira laborare. **I**n his enim in plerisq̄ insulis quicquid est in
 colis ingenij a natura tributum: exercet. Sed hec illi femine in insula sua guanabba
 quam in faucibus occidentalibus hispane insule (si pictā videris) iacere conspicies
 frabesunt: in eis lemorum (quos noctu videre se p̄dicat) serpentum: hominum ⁊
 aliarum rerum quas cumq̄ semel intuentur viuos vultus celant. **Q**uid facturos il
 los illustrissime princeps putares si fātū ⁊ calydem assequerentur: illa enim omnia
 (igni prius interius molles facta) lapillis postmodum fluuiatibus quibusdam cauāt
 ⁊ diducunt: de sedibus antelato quattuordecim: de vtensilibus autem mensarijs et
 coq̄narijs ficialib⁹ seragita dono dedit. **Q**uattuor p̄terea neti bōbicus globos pon
 deris immēsi tribuit. **A**d litus igit postero die quom applicuissent: vbi pag⁹ erat
 alter regius: seruitoriam iussit antelatus cimbam instructam aduehi. **I**ter autē ca
 noas suo more depictas duas: vnam qua ipse cum familiaribus suis: alteram qua
 soror ⁊ ancille eius veherentur apparat. Sed in seruitoriam cimbam voluit mulier
 cum antelato proficisci. **Q**uom ad nauim iam appropinquarent: ex composito ignē
 tormentis suffigunt. mare tonitruis: aera puluere o fumo implentur: tremunt: terren
 tur: mundi machinam laborare ea concussionē arbitrati sunt: vex enī: vbi antelatus
 ridere: in facie eorū versum vident: sedant aīos quom aut proprius accederēt fistu
 le: tibie: n̄panaq̄ instructis chorēis pulsant. **A**lli (sonit⁹ dulcore allecti) stupēt: admi
 rantur. **I**ngressi nauī vbi prora: puppi: castella: tabulata: carinā: cubicula diligēter
 p̄currerūt: frater in sororē: soror in fratrem oculos vertētes obmutescabant. **N**eq̄ q̄d
 p̄nimia admirationē inuicē loq̄rentur inueniebāt. **D**ū his intenti p̄ nauī vagarentur
 eleuari anchoras ex tēporeq̄ vela ex antenis deuoluit ⁊ protēdi in altūq̄ dirigi iubet.
Tum vero quom sine remis: sine hominū roboze: molem ita grādem adeo celeriter
 equoz volitare conspicerent (flabat. n. et terra optatus ad id vent⁹) sed tūc multo ma
 gis quoz eodē vento ducere: modo: modo redire: modo in dextrā: modo in leuā vti
 libebat vertere nauī carnerēt: admirabant. **H**is ita pactis (nauī insulari pane radica
 li ceterisq̄ n̄aerib⁹ repleta n̄is ēt mūerib⁹ donatis) nō modo beechiū anacaucheā
 regē sororēq̄ ei⁹ ⁊ ministros ancillasq̄ vtriusq̄ alacres stuporeq̄ plenos dimisit.
Ipse vero terrestre iter aggress⁹ cū militib⁹ ad hisabellā p̄cessit. ibi roldanū q̄ndā time
 nū facinorosum quē foflor ⁊ calonū ductor⁹ ex famulo suo: deīde iusticie p̄sīde p̄fect⁹
 erererat: malo viuere in antelatu aīo significatū est. **C**omperit insup guarioneritū
I Regem huius roldani et aliorum relictorū insolentias et rapinas pati vltimū nequī

quedona.

duo specta
cula.

fse: cum familiaribusq; suis et accolis pluribus desperato animo ad montes quosdā
 qui ab his bella dece tantū lequas occidentem versus in litore septentrionali dis-
 rant: secessisse. Montes montūq; incolas vno nomine ciguaios vocant. Regē re-
 gulorum monticolarum principē maiobaunexium appellat. eius regia capronus di-
 citur. Montes aspi: alti: inaccessi: in arcum a natura dispositi ad mare cornua po-
 rrigunt. Inter vtrunq; mōtis eius cornu pulcra planicies: per quam in mare plu-
 ra flumina a montibus ipis delabūtur. gens fera: bellicosa: que a canibalibus ori-
 ginē traxisse creditur. Quom enim e mōtibus ad planiciem bellum finitimis illaturi
 descēdūt: si quos perimāt comedūt. Huarionerius igit ad hūc regē monticolarū cō-
 fugiēs dona illi regia multa suo more q̄b² mōticolē carēt i partit² est: retulitq; sese ne
 farie: fede: violētē a nostris tractatū nec humilitatē nec superbiā quicq; sibi apud
 nostros p̄fuisse cōqueritur. Propterea se supplicē ad eum venire vt illum tueretur:
 defendat ab iniurijs facinorosorū hominum precatur. Maiobaunexius aut om-
 nem illi opem: tutelam: p̄sidiū contra christianos pollicetur. Ad conceptionem
 igitur antelat² proficiat. Roldanum rimenum qui in insulariū pagis ad militare
 duodecimū cum his qui eum sequebātur hospitabatur acceriri facit: quid sibi vel
 lent hi motus interrogat. Ille perfricata fronte respondet prefectum fratrem tuum
 interficere regibusq; nostris parue cure res n̄ fas esse videmus. fame dum te sequimur
 perimus. Cogimur infelicem victum p̄ insulam queritare. Preterea me vna tecū
 insule gubernatorem prefectus reliquit. quare mens nobis est nolle vltius tuo im-
 perio parere. Nec et alia roldanus. Antelatus autēz manū in euz inijcere cupiēs ne
 quiuit. euasit. n. secutiq; illum sunt septuaginta homines q̄bus cōmitatus ad occiden-
 tem in raraguan regione secōtulit ibiq; (vti prefectus nunc et frater eius testātur)
 solutis habenis strupari: p̄cedari: trucidare ceperunt. Interea dū hec fierent in in-
 sula: a regibus tandem nauigia prefecto obsignant octo: de quibus primum duo ex
 gaolibus perculis recta euz alimentis mittit ad antelatum frēm. Nec duo nauigia
 ad eam insule partem occidentalem in qua Roldanus rimenez cū consortibus age-
 bari casu primū appulerunt. Seducit illos roldanus pro ligone puellarū papillas
 tractādas: pro labore: voluptatem: pro fame: affluentiam: pro lassitudine ⁊ vigilijs:
 quietem promittens. Huarionerius interea comparata manu amicorū ad plana se-
 pe numero descēdens insulares n̄ orū amicos christianosq; quoscunque assequeba-
 tur trucidabat: agros hostiliter vastabat: sementes diripiebat: pagos depopulaba-
 tur. Roldanus comitesq; quāuis prefectum propediē venturum sensissent: quā-
 doquidem novos homines cum duobus nauigijs p̄missis vectos subornauerāt:
 minime perterrebant. Dum inter hos fluctus miser antelatus frēm indies expectās
 versaretur: prefectus fr̄ et hispanis littoribus cum reliquis nauigijs discedit. Sed
 nō itinere recto ad hispaniolam: vertit enim se ad meridiem. Qua nauigatione quid
 sit operatus quas maris acterrarum oras peragrauerit: quid nouos tract² detegēs
 inuenit prius enarremus. Harū enim seditionum et tumultuum euentū in sequen-
 tis libri calce latere feremus. vale,

maioban-
 exia gēs be-
 llicosa.

more cani-
 baliū come-
 dūt hōies.

oratio roldani.

roldani de-
 fectio.

Huarione-
 ri² iurissas

C. D. Martyris angli mediol. proto. Re-
 gij oceane decadis liber sextus ad cardinales ludouicum aragonium nostri regis
 nepotē.

Insula ma-
 dera.

hispanie ele-
 uat. polus
 gradus sex-
 triginta.

mūdatur le-
 prosi.

intra furem-
 tem zonam
 laborauit.

alia sidera
 a nostris.

ascendit in
 mari.

Coppido Barrameda bethis hostio a gadibus paruz distāti cum oc-
 to nauibus onustis tertio. kl. iunij anni octauiz nonagesimi colonus
 dat vela. Assuetūq; iter suum p formatas (ob pyratas quosdā ga-
 los q; vt illi adorirentur in itinere recto operiebātū) detorsit. Ad for-
 tunatas iturus ad miliare vigesimū et septingētesimum leuoz sum mas-
 dera occurrit insula: q; australio: hispani est q; tuoz gradibus. Elevation. n. hispani po-
 lus arcticus grad. xxx. vi. huic aut insule (vti nauter referūt). xxx. ij. maderā igitur p-
 sectus primū ad nauigauit. inde missis ad hispaniolam itinere recto nauib; reliquis
 (quō pri⁹ duas misisset) alimēta vehētib; cū vna nauī caueata et duabus merca-
 torijs carauellis (de quibus alias) australis plage iter aggress⁹ est lineam petiturus
 equinoctiales: deinde vt eius occidentem sequens locoq; q; reperiret naturam (hispani
 ola ad septentrionē detrozsum relicta) vestigaret. Facit eo discursu medie castiteri
 des portugalesius insule terdecim pter vnam in habitate q; caput viride appellatur.
 he sunt iteriori ethiopie regione ad occidentē duozū tantū diez nauigatione vicine.
 Et his vocant portugaleses vnā bonauistam: cuius testudinibus multi quorannis
 leprosi sua elephātia mūdant. Inde igitur quō esset ibi aer cōtagiosus subito disce-
 des ad aphezicū q; medius est inter austrum et fauoniū millia passuuz. cccc. lxx. nauī
 gavit. ibi malachijs et ardoribus (nā erat is iunij⁹ mēsis) adeo vt ait/ opssus fuit q;
 ferenauigii illi: incēderēt. cadoz circuli crepebant et rūpebant aqua dispegebat.
 homines eos est⁹ sufferre nequibāt. eleuabat. n. eis vt ipse reculit ab orizonte polus
 gradus quicq; tantū. Octo dierū quibus ea perpeffus est primus fuit serenus. Res-
 liqui nubili ac pluuiosi. nec eo min⁹ feruidi. q; sepi⁹ adissenō mediocriter penituit.
 Actis in eo discrimine et angustia his octo diebus vulturus illis flatu secundo er-
 oxitur: quem ventum secutus recta ad occidentem eius paralleli aliam stellarum fa-
 ciam aliamq; aeris gratiam ait prefectus se reperisse. Nam in tercium inde diem tē-
 periem se amenissimam sensisse inquit omnes. Assueuerat enim prefectus se a mala-
 chijs et torrozibus semper ascendisse per maris dorsum: veluti per altum mōtem ces-
 lum versus ascenditur: nec tamen ad huc in omni prospectu terram vllam viderat.
 Et cauea tandem grandioris nauis pridie calendas iulij nauta quidā speculatoz tres
 montes altissimos (sublati preleticia ad celum vocib⁹) se cōspicere. pclamat nefrā-
 gantur animo hortatur (mesti. n. erant) tū adusti solis ardorib⁹: tū qm aqua illis de-
 sciebat quom cadi q; pre nimio calore cōcrepuerāt aquaz per scissuras euomuisent.
 Leti ergo accedūt. attamē vbi primū ad terram accesserūt eo q; ibi esset mare vado-
 sum (quamuis portum alōge viderint alias satis conmodū) non potuerūt terrā ca-
 pere. Habitatā esse regionē et bene cultā perpeferūt: enaibus nanq; cultissimos
 hortos et amena viridaria vidēt: et quoz herbis et arborib⁹ matutini rores ad eos
 suaues efflabāt odores. Ad vigesimū idē lapidē in portū incidit recipiēdis nauib⁹
 satis aptum. Sed nullus in eum annis decurrebat. Ipso cōdene igitur reperit tandē
 portū repandis nauibus aptuz et aqua et lignis summēdis accōmodatū harenalis
 pūtāt hanc triāz vocat. Vicina portui habitacula nulla reperē s; innumera quozū
 dam animalium vestigia veluti caprina aduerterūt de quozū genere vnum videre

mortuum (vt aiūt) quasi capree simile. Altero die canoam a longe ab euro veniens
 tem prospiciunt qua. ruij. homines vehebantur. Iuuenes omnes elegantes et pro
 cere stature. Scutis preter arcus et sagittas (vltro morem aliorum) armati: capillis
 ob longis planis et quasi more hispano scissis in fronte. Pudibunda vitta bombici
 na varijs colorib⁹ in tera tegebant. ceteri nudī. Tunc vero terram illam reliquis
 eius paralleli regionibus celo proximiorē esse et a crassiss conuallium ac paludum
 vaporibus remotiorē credidit: quanto altorum montium a profundis vallib⁹ su
 prema culmina recedunt: Quoniam se ab Æthiopie parallellis nuncq̃ erisse in tota
 ea navigatione et malachijs pertinaciter prefect⁹ affirmat: tantaq̃ sit in vtriusq̃ te
 rre accolis continētis. s. Æthiopie et insularum nature varietas (ethiopes enim nigri
 crispī: lanati: non autē capillati: hi vero albi capillis oblongis profetis flauis). An
 de discrimen hoc tantum oriri possit alias non video. Iuuenes vt aliceret: prefect⁹
 specula: vasa cinea: teresa: lucida: tintinabula aliaq̃ eiuscemodi ignota illis: ostēdi iuf
 fit. Illi autem quo magis vocabantur tanto magis fraudem in esse et strui timentes
 retrocedebant cū summa tamen admiratione nros et eorū res ac nauigia fide oculis
 intuentes: at remis semper innixi. Videns prefectus muneribus illos adduci nō pos
 se iussit et cauea grandioris nauis timpana tibialq̃ pulsari: Cantariq̃ inferius ac
 instrui coreas: cantus et insoliti sonitus dulcedine illos posse vinci existimans. Iuue
 nes autē ad ceteramē canere nros et caueis arbitrati citius ictu oculi relictis remis sa
 gittas arcubus: scuta brachijs aprarunt cuspidibusq̃ in nros directis q̃d sibi vellēt
 hi sonitus parati operiebantur. Nostri e conuerso ballistis armatis ad illos paulat
 im mouent. Illi vero a nauī pretoria discedentes dexteritate remorū freni vnam ex
 miorib⁹ adeūt adeoq̃ illi applicuerūt vt nauis gubernatori sagulū cuidas p̃mario
 pileūq̃ alteri e pupi porrigere licuerit. p̃ signa vt ei⁹ nauis gubernatori littus descē
 dat ibi inuicē collocuturi vt aptius poterūt data fide cōueniūt. S; quoz ips⁹ nauis
 gubernatore ē ad pretoriā nauī veniā colloqui peticum accedere cōspererūt: isidiā
 veriti statī i canoā p̃siliūt aurāq̃ velocius ad vollarūt. Nō lōgo ab ea insula spatio
 semp ad occidentē prefectus se fluxū aque rabidiū ab oriente in occidentē atq̃ adeo
 impetuosum reperisse ait vt nihilo torrenti vasto ex altis montibus decedenti (quom
 arbores secum et ingentia sara rotādo trahit) cederet. Ibi se: ex quo nauigare a tene
 ris cepit: nusquam tantum formidasse fatetur. vltorius aliquantulum p̃ id discrimē
 procedens fauces repit q̃sdam octo miliarum veluti alicuius marimi portus introi
 tū ad quas aqua ille deflurus accedebat. Ex faucibus autē non minor ipetus aq̃
 dulciū veniētib⁹ falsis occurrēs egredi conabāt ita q̃d ibi esset inter vtrāq̃ vndas
 nō leue certamē. sinū ipsius ingressus tandē: potabiles ac suaves aq̃s esse cognoscit:
 atq̃ aliud maius ipse prefectus et reliqui navigationis eius comites fide digni milhi
 diligentius oīa percunctātī retulerunt: se videlicet lequas sex et viginti hoc est milia
 passuū quattuor supra centum per semp dulces aquas ad nauigasse quantoq̃ vltē
 rius (ad occidentē precipue) procederet: tāto assuerat dulciores: occurrit deīdemōti al
 tissimo quē circopithecōz ab ea parte oriētali multitudo tm̃ colebat. id lat⁹ asperū
 propterea hoibus in habitatum apud littus tamē in terram exploratuz missi cultos
 plerosq̃ satosq̃ agros reperisse retulerunt: gentē autē aut casas nullas. Id illi (q̃d
 nris nos accidere se penūero) cōiectati sūt: nā ruricole nri sepi⁹ etiā avillis aut statio
 nibus q̃s incolūt seminātū lōgi⁹ p̃ficiscunt. In montis eius occidentali latere laram
 agnoscūt iacere planitiē. hāc leni adeūt. Faciūt anchoras in lato flumie. Quoz p̃mū
 indigie gēre ad eorū littora nouā apullisse cognoscūt: certati visendi studio sine vllō

scutatos re
 pertunt

au fugi vna
 suspect.

torens ma
 rinus.

metu ad nros festinant: a quib⁹ per signa paria vocari patriā illā q̄ maxima esset ⁊
quāto vltius ad occidēte tanto populosiorē collegerūt. Quattuor igitur hoibus
ex eius terre incolis in nauē suā sumptis occidēte lat⁹ prosequitur. Ex aeris tēpie
ex amenitate terre: ex populorū āplitudine q̄b⁹ indies magis ac magis iter nauigā
dū occurrerāt q̄ regio illa magni aliqd portendere polliceret oēs receperunt: neq; illos
sua fessellit opinio vti suo loco videbimus. Sole nodū exorto assurgere tñ iā volens
te quodā die locoꝝ suauitate allecti (sentiebāt. n. ex terre viretis gratissimos odores
quibus nroz animi recreabant afflari) terrā captāt. Vbi numerosiorē q̄ alibi vs q̄
incolarū multitudinē esse ppēderūt. Stratiq; nris ppius accedētib⁹ eius puintie
cacichpi nomine nuncijs ad prefectum mittunt se suaq; omnia hilari fronte per signa
⁊ nutus offerētes: a prefecto vt in terrā descēdere nec quicq; vereret petūt. Renuēte
prefecto ecce visendi studio cū eorū cibis innumeri ad naues cōfluunt. Colla lacer
tosq; maiori ex pte auro ⁊ vnionibus indicis toꝝ quati: armillatiq; atq; id adeo po
pulariter gestabā vt ex vitro nō maiora sibi calculorū ferta semie nrates ferāt. Vbi
nā illa q̄ gerebāt legerētur iterrogati ppuz lūt⁹ digito monstrabant. manuūq; ac la
bioꝝ torsione ⁊ motu vniones apd se nō magnifere significare videbant. Immo ⁊
canistris manu captis posse ibi (si apud eos versari vellet canistrati colligi in sinu
re videbātur. S; qm frumenta q̄ vehebat ad hispaniolā fere iā salo corrūperentur
differre id cometiū in accomodatius (vti aiebat) tempus statuit. Quas tñ ex serui
toꝝis cimbis ad tfram hoibus onustas misit: qui de vnionibus aliq̄ ferta p rerum
nratū pmutationē referret ⁊ de locoꝝ ac hoīz natura quecūq; possent scrutarent
Illinos adentes hilares ⁊ animo lero suscipiunt: mirus ad nros tanq; ad portētū
aliquoderat numerus confluentū. Duoq; viri graues nris primū obuij quos reliq;
turba sequebat prodeūt. Bradeus alter. Alter iunior: patrē ⁊ filiū successurū au
tumant fuisse. Salutationibus vtrinq; pactis in domū quādā sphericam cui ma
gna platea adiacet nros adducit. Ex ligno nigerrimo arte mira laborato sedilia fe
runt multa. Postq; nri ⁊ eorū primates assederūt ecce veniūt ministri dapibus alijs:
alijs vino onusti: sed eorū cibi fructus tñ: varijs tñ generis nris penitus ignoti: vina
vero tam alba quā rubentia nō ex viuis (neq; n. vites habent) s; ex diuersis fructi
bus cōpresa nō iucūda tñ. Sūptis apd seniore cibis. Iunior: illos ducit in taberna
culū suū. Viri femineq; astabāt plures sed vbiq; viri semp a feminis separati: vtri
usq; serus indigene albi veluti nrates: pter eos q̄ sub sole versant. mites: hospitales
pudēda bōbicino velamine varijs colorib⁹ interto contegūt. ceterz nudi. nemo ade
rat q̄ nō eēt vnionib⁹ ⁊ auro aut toꝝt⁹ aut armillar⁹: multi vtrūq; sed vt vireos
nri rurales calculos ferūt. Interrogati vbi nā aurū illd qd gestabāt gigneret digi
to signabāt eregiōe in quibusdā motibus sed nris (tanq; minitātes) accessus disflua
dere videbant. comedi. n. illic hoies gestu māibusq; inuebāt: s; an a canibalib⁹ dice
rēt an aferis siluestribus nō bene pceperūt q̄ nros itelligere a nrisq; itelligi neq; rēt
ingēti molestia afficiebant. His q̄ missi fuerāt hora tertia post meridiē cū q̄busdā
vnionū fertis ad naues redeūtib⁹ āchoras eleuat: neq; ppter frumēta (vti ipe ait)
q̄ vehebat diut⁹ morat⁹ ē. aio tñ cōpositis reb⁹ hispaniolē itra paucos dies redeū
di: s; tān pmiū iuētī (vti alias referem⁹) surripuit alter. Instint ⁊ ei⁹ pelagi altitudo
modica: aq; ve cursus picipites q̄ assiduis cōflictib⁹ grādiore nauē quō vis vētoꝝ
aliq̄ surgebat cōq; s; labat ad euitāda vadoꝝ discrimina leuorē ex carauelis q̄ breui sū
do cōtēta erat tāq; ex ploꝝ atricē plūbatissū di altitudine tētātē semp pmittebat. seq;
bant alie. Quoz aut lōgū ita maris tractū pcurrisset putās assidue in silam eē dubi.

non ex viuis
vina.

pudēda cō
tegant.

tanq3 posse per occidentē se ad septentrionez vt ad hispaniolā iter caperet: et olue
 rei fluiū incidit profunditatis triginta cubitoruz: latitudinis vero in audite ait enī
 xvij. ⁊ viginti lequaz. Paulo autem vterius ad occidentez tñ semp: sed meridiona
 lius aliquantisper (quoz ita littorū se flectentiū ratio erigeret) mare herbidū (q̄uis
 in defluētis amnis similitudinē aqua decurreret) ingressus est sup narās herbarū se
 men lentisci semē (vt aiūt) emulabatur q̄re herbarū densitas ne bene fluerēt nauigia
 impediēbāt. Ibi p̄fectus refert diē essenullū toto āno multo longiorē aut breuiorē
 altero. Arcticum polum in ea regione quinq3 tantum gradus sicuti parie disputat
 eleuari in cuius tractu hec omnia littora iacent. De polietiam varietate q̄dam refert
 q̄ qm̄ contra diuz astronomoz sententiam pro lata mihi videntur sicco p̄figā pede.
Compertū est illustrissime princeps polarez illā stellā quam naute nri tramōta
 nam vocāt non esse artici poli punctū sup quo celoz aris vertatur quod facile dig
 noscitur si stellis primū appentibus per angustū aliquod foramen stellā ipsam cōs
 pexeris eādemq3 si vltima vigilia auroa illas fugante per idē foramen conspicias
 locū mutasse cōpies: s3 quomodo fieri posset vt primo noctis crepusculo i ea regiōe
 q̄nq3 tñ gradus tpe iunij eleuetur. stellis autē discēdētibus ob venientes solares ra
 dios sumpto eodē q̄d ante q̄ndēcā: nō intelligo: nec rationes quas ipse adducit mihi
 planē nec vlla ex parte satisfaciunt. Inquit. n. se orbe terraz nō esse sphericū cōiecta
 se. Sed in sui rotunditate tumulū quēdam eductū (quom crearetur) fuisse: itaq3 non
 pile aut pomi (vt alij sentiunt) s3 piri arbori apensi formam sumpsit. pariamq3 eē
 regionem que sup eminentiā illā celo viciniorē possideat. Ande in trium illorū
 montiū quos e cauea speculatozē nautā a lōge vidisse memorauimus culmine: padi
 sum eē terrestre assuerant cōtēdit: rabiēmq3 illā aquaz dulcium de sinu ⁊ faucib3
 predictis exire obuiā maris fluiui venienti conantē: esse aquarū ex ipsis montiū cul
 minib3 in p̄ceps descēdentiū. De his satis quom fabulosa mihi videā. ad historiā
 a q̄ digressi sumus reuertamur. Quom se prater optatū tā vasto sinu implicitum cer
 neret nec iā reperiendi ad septentrionē exitū quo ad hispaniolā vertere prozas posset
 spem vllā habere: eadez qua p̄fectus fuerat regredit. iterq3 suum p̄ septentrionem
 eiuste terre ab oriente ad hispaniolā capit: hanc qui postmodū (terrā ipsam accurati
 vtilitatis causa inuestigarūt) permen si sunt: continentem esse indicum volunt: non
 autē cubam vti p̄fectus: neq3 enim defunt qui secircuissē cumbam audeant dicere
 An hec ita sint an inuidia tantū inuenti occasiones querant in hunc virum non diu
 dico tps loq̄tur in quo vus iudex iuigilat. Sed qd paria sit vlnō sit cōtinēs p̄fect
 nō cōtēdit. continētē ipse arbitrat. parā autē eē hispaniola octigētis octoginta duo
 bus millibus passuū australiorē p̄fect⁹ refert. ad hispaniolā tandē vīsēdaz gētū
 quas ibi cum fratribus reliquerat. iij. kl. septēbris octauī ⁊ nonagesimi cupidoissi
 m⁹ applicuit. Sed (vti pleraq3 mortaliū solēt) inter tot secūda: dulcia: leta absint se
 men fortuna in medium proiecit zizaniaq3 omnia eius suauia cōmaculauit.

quims gra
 d⁹ polaris

indicus con
 tinēs.

Oceaneae decadis. Liber septimus.

CEniēs ad insulā p̄fectus vltra spem omnem perturbata omnia in pre
 cep3 q̄ziā labentia cuncta inuenit. Roldanus enī qui eo absente a frē
 discesserat multitudine (que eū sequebat) frēt⁹ ad p̄fectū quodā dñz
 (qui eū euererat) non modo nō venire instituit: sed cōiicijs illum lace
 rare scribereq3 ad reges de vtroq3 frē nephanda iēpit. P̄fect⁹ autē
 ad reges nuncios mittit qui de eoz defectione certiores faciat: instatq3 simul vt mili
 tares homines ad se mittant: quibus vires eoz i fringere punireq3 vñū quēq3 secū

dū comissa erat, Illi de utroque fratre grauius cōquesti. Inuictos: ipios: hispani sã
 guinis hostes: et p̃fusores vocabāt: q̃ leuib⁹ de causis torquerē: iugulare obtrun
 care quo quomodo p̃mire: delectarētur. ambitiosos: sup̃bos: iuidos: intolerabiles.
 tyrānos esse p̃clamabāt: propterea se ab eis tanq̃ a feris sanguine gaudētib⁹ et re
 gum inimicis discesse. p̃persisse enim se aiebant nil aliud ipos moliri aut animo
 voluere q̃ de vsurpādo insularū impio: idq̃ mille cōiecturis p̃p̃dissē argumēti
 tabant. Sed p̃cipue quod adire auri fodinas aurum collectus neminem p̃ter fa
 miliares suos patiebat. P̃fectus autē contra quom a regibus auxilia quibus de
 bitis illos penis posset afficere poscebat. Homines eos esse qui talia in se commeta
 rētur omnes flagitiosos: facinorosos: lendes: fures: strupatores: raptos: vagos: q̃
 b⁹ nihil p̃fē: nulla ratio inesset: periuros: falsos: cōuictos in p̃torijs: aut p̃ cōmissis
 minas iudicū timētes: sese de medio sustulisse. Ibiq̃ violādo: rapiendo: ocio: ventri
 somno: libidinibus deditos nemini parcere et vt foderēt officioq̃ calorum fungerē
 tur adducti fuerant: nunc neq̃ stadium domo egrediuntur pedibus: ab insularibus
 nanq̃ miseris peniles p̃ totam p̃uinciā: tanq̃ ediles currules ferunt. Foci ci
 am gratia ne man⁹ ab effundendo sanguine desuescat (vt lacertoꝝ vires experiant)
 de feritate
 roldanēsiū. eductis ensib⁹ inter se certant sup̃ obtruncandis innocētum capitib⁹ vno ictu: et q̃
 alterne se a
 cūlabant. batur. Illi in p̃fectum ea: p̃fectus in eos hec: et alia multa: duz hec ita gerunt: vt
 cūlabant. ciguauis populis (s̃ q̃b⁹ sup̃ra) guarionerio duce multa dāna inferētib⁹ obuiaret.
 Intelatus fratrē cū non agita tantū pedibus equitibus vero paucis mittit. Trib⁹
 tamē millibus insulariūz q̃ a ciguauis alias acriter stimulatī inimiciā cū eis capi
 tales exercebāt sequentibus illuz. Quom igitur antelatus ad cuiusdā magni flumi
 nis ripam p̃eam planitiē: quaz sup̃ra iter ciguauoꝝ montium cornua et mare iacere
 memorauimus defluentis exercitū durissē: et ploratores in dumis quibusdā lafē
 tes compit duos: quoz alter in mare se p̃cipitās p̃ fluminis fauces trans fluuiū ad
 suos euasit. Alter autē captus: in nemoꝝe trans fluuiū expectare dicebat sex ciguauo
 ciguauoꝝ
 in sidie. ruz armatoꝝ millia: vt n̄os trascentes incautos adoriant⁹ falsus est de litescere. An
 telatus igit⁹ monit⁹ (quō iuxta loci et tempis exigētiā acies suas instruxisset) p̃ flu
 minis p̃fluētis ripaz vadū quo traiceret querit ascedit. Quō autem apertiorē
 latiorēq̃ fluminis aluē compisset: locūq̃ ob sparsas p̃ planitiē fluminis aquas
 in silium ci
 guant. vadofum: emissis vno spū horredis clamoribus e siluis ciguani facto agmine aspe
 ctu sedo ac formidoloso p̃siliūt: p̃deunt. n. omnes veluti maroniani agatirsi picti
 oēs et aspersi maculis veluti p̃āthēre nigro. n. coccineoz colorib⁹ quos ex q̃busdā
 picti cigua
 ni. fructib⁹ p̃iro silib⁹ et hortis ad id sumo studio enutritis legūt: sese a frōre vsq̃ ad ge
 nua depingunt: crinib⁹ mille modis cōpactis quos n̄gros lōgofq̃ arte (si natura
 negat) nutriūt. Lemures e tartareis spelūcis p̃silire videbant. n̄si fluuiū sup̃are
 ad n̄tētib⁹ sagitaz: ac missiliū sudū iactu trasitū p̃hibentes obuiaz p̃deūt. Tāta
 erat teloz multitudo: q̃ solē fere illis demeret et nisi scutati s̃ ict⁹ recepissent male
 actū fuisset. Intelat⁹ vulneratis vtrinq̃ in eo certamine nō paucis traiecit tādē. su
 giūt hostes. insecunt. perimūt. paucos tamē (valēt. n. pedib⁹ maiorē i modū) ad sil
 uas seillico recipiūt. et quib⁹ tuto n̄os accēdes arcub⁹ cōficiēbāt: ipsi. n. nudi p̃ ve
 preset dumos et arbusta (vti ap̃) sine vllō obijce siluis assueti. plabū n̄si autē scuta:
 vestes lōge haste: locoꝝ impitiā itra dumos officiūt q̃re quō frustra ibi noctassēt:
 posteroꝝ die neminē in siluis bullire sentire. insulariū q̃ ciguauos veteri odio p̃se
 bant cōsilio et ductu ad mōtes i q̃bus mayobaneri⁹ rex capronū vicū regiā hebat

proficiat: ad militareq; duodecimū in alterius reguli vico icolis omnibus p metu
vicū deferētib; castrametatus est. duos quō fugerent affecunt: a quibus esse apud
maio baneū decē regulos in caprono eius regia cuz octo millibus signauoz cōgre
gatos cognouerūt. Leuib⁹ incursionibus sese iuicē duabus laceffunt: nec pcedere
antelatus ausus est: donec trē naturā diuigētius exploraret. nocte sequēti in tēpēsta
exploratores mittit i ductu isulariū q terram nouerāt. Lignaui emōtib; nostros
senserūt. Ad pugnam se (vti solēt) sublati clamoribus accingūt: neq; tamen e siluis
egredi audent antelatū cū omni exercitu adesse existimātes. Altero die antelato exer
citū ad eos ducente bis fortunam belli e siluis pugnādo pfilientes tentarunt. Impe
tu marino i nros ruūt. Vulnerāt plerosq; priusq; scutis se tegere licuerit. Profligāt
illos. infecūt. perimūt. capiūt multos: ad silua non vltē egressuri reuertuntur.
Et captis vnū cum altero insulari ex amicis ad maio baneū cum mandatis pu
iusemodi destināt. Nō vt tibi o maio baneū aut accolis tuis bellū inferret exercitū
durit antelatus: amicitia .n. tuā exoptat: sed vt guarioneū q ad te confugit tibi q;
vt arma in maximū tuoz in cōmodū sumeres psuasit: cōmissoz penas depēpē? uat
efflagitat. ppterea hortat: monet vt guarioneū tradat. id si feceris te pfect⁹ mariti
m⁹ fr⁹ eius amicitia admittet: et tuoz regnoz amplitudinē integrā seruabit: ac tuta
biē. sin facere recusaueris dabitur opa vt te facti peniteat. Regni. n. quicquid tibi est
ferro igniq; vastabitur: omnia diripient. Maio baneū aut ppositiōne itellecta
illis respōdit guarioneū virū bonum esse omni q; v̄tute p̄ditum neminē latet. prop
terea auxilio p̄fidoio q; dignū illum esse iudico. ipos aut violētos et malos homines
q aliena tanto ope expetāt: q sanguinē innocentum semper exoptent: nolle se cum scele
ratīs hominibus mercia aut amicitia inire. His auditis antelatus vicū vbi castra
metabatur aliosq; vicinos cōplures cremari iussit. Maio baneū q; p̄p̄quior: fa
ctus itez nuncios mittit: qui cū eo agant vt ex familiaribus intimis aliquem mittat
quocū possit de pace tractare: charissimū quendā ex primoribus: duobus alijs illuz
comitātib; rex destināt. Huic antelatus pponit suadetq; ac monet ne floridū eius
regnū seq; tandē maio baneū diripi pro guarioneū patiat. Et tradat illum
hortatur nisi perditum iri se sua q; omnia simul et accolas in p̄dam adduci mallet.
Huic redeūte populū maio baneū cōuacat. Que acta sunt p̄ponit. Populus
autem tradi debere guarioneū p̄clamat: detestari q; execrari diem: quo Guario
neū turbatum eozū q̄tem venerat: incipiūt. Maio baneū aut guarione
ū virum esse bonum et dese benemeritū q; regia illi dona (quō ad eum accederet)
multa prebuisset: v̄rorem q; suā et ip̄m chorizare trepudiare q; docuisset (quod nō
parui faciebat) sibi q; cure esse respōdit. Propterea se nullo pacto eū (quandoquidē
ad se cōfugerat: et ip̄e tutādi fidem dederat) d̄ser turū. Adalleque se extrema oia cū eo
p̄peti q; obloquēdi causam (q; hospitē tradiderit (detraitorib; prebere. Ita populo
susp̄rijs anhelantī dimisso: guarioneū ad se vocat: omnē opē denuo pollicet velle
se fortunā omnē quoad vixerit euz eo expectare: neq; ad antelatū quicq; referendū cē
set: immo et eū (q; primas ab eo miss⁹ fuerat) in itinere quo antelati nūcij venire ad se
soliti erant cū ingēti custodia locat: ip̄ans vt veniētes iterimat nec cuiusq; sermones
admittat. Mittunt ab antelato duo: vn⁹ ex captiuis cūguatētib;: ex amicis insula
ribus alter: obtrūcant ambo. Sequit illos antelatus cū decem tantū p̄ditib;: eq̄i
bus quattuor: mox deo rep̄it in itinere nūcios. Quare iratus sentire acrius i maio ba
neū cōstituit. Accedit instructo exercitu ad capronum regiam. Fugunt reguli per
diueria. Imperatores maio baneū deserunt. Ad montes asperos maio baneū nūci.

bis vno die
atrecat pu
gnā.

oratio n̄s
ciozū.

non vult e
gēsuplicem
deserere.

denuo pol
licetur opē.

stratagemā

obtrūcant

trimestri e-
rūnosum.

cū omni familia p̄fugit: alia vero guarionerij (q̄z tāti mali causa fuisset) cūguan-
t ut eum pimerēt q̄sierunt. Sed pedibus vitā seruauit: intra rupesq̄ desertoꝝ mōtiū
fere solus delituit. Quō iā lōgo bello vigilisq̄ ac laborib⁹ et fame antelati milites
fatigarent (agebatur. n. iam terci⁹ mēsis quo inceptū fuerat) veniam multi et ut re-
dire ad cōceptionē liceat vbi plurimi et eis p̄oia insulari more habebant cultissima
petunt. Indulgetur: recedūt multi. Trīgita tantum cūz antelato comites p̄manēt.
Id trimestre bellū satis erūnose egerunt: neq̄ enim trimestri toto cibos villos sunt
assecuti preter cazabi idest radicale eoz panem: atq̄z et eo raro ad saturitatem: et de
vitijs. i. eoz cuniculis si quos ipi met cū suis canib⁹ venādo capiebāt: potiusq̄ eozū
suauēs interdū: interdū cenosē et palustres aque. inter has dīcias sub dio fere semp
ac in p̄petuo motu: sic. n. belli natura erigebat. Cū his igit̄ paucis antelatus mōra
na scrutari et latibula q̄ritare (ut si qua maiobanerij aut guarionerij vestigia repe-
riat) cōstituit. Forte fortuna: venatores quidā ipiue quos fames (vbi nā vtiā ve-
nādo captare possēt) indagare coegerat: quō cetera omnia deessēt in duos maioba-
nerij familiares incidūt: q̄ ad pagos quosdā ipi⁹ missi panē ferebāt ab accolis da-
tū. Illij vbi nā domin⁹ delitesceret p̄palare cogunt. Quib⁹ ducibus cūguaiō more
duodeci et nris depictis per doliū maiobanerij cum vxore et filijs capīt: ad concep-
tionemq̄z ad p̄fectum ducunt. Paucos post dies guarionerij de spelūcis exire fa-
mes cōpulerit: quē insulares p̄fectū veriti venatorib⁹ q̄busdā p̄oiderunt. P̄fectus
vbi nā verferetur certio: sit. P̄editū turmā mittit: q̄ ex insidijs de plano ad montana
redire volētē adoriantur. Eū: capiūt: ducūt. Ita illius p̄uincie cōiūcina paccata:
sedata sunt omnia. Maiobanerij cognata quedā alteri⁹ reguli cui⁹ regnū intactū
ad huc erat vxori: hīs aduersis cōmitabāt: quā feminaz omniū (q̄s natura creauit)
formosissimā oēs p̄dicāt. Hāc quō vir eius (ut ei⁹ forma merebat) arderet isan⁹
et mētis inops vxore capta p̄deserta q̄d cōsiliij capet ignar⁹: vagabāt. Ad p̄fectūz
tandē se suaz oia ditioni eius sine vllō obijce subditurū (si vxorē rederet) p̄mittere
venit. Vxorē reddīt. et ex accolis p̄marij plures iure iurādo astrigunt se i p̄ata factūz
ros: sp̄ore sua regul⁹ hic idē accolaz q̄nq̄z millia inermiū: cū agricultorib⁹ istrumē-
tis solū ducens accedit. maximāq̄z p̄fecto semētē in cōuallis ei⁹ aplissime fūdīs sua
impēsa cultā reliq̄t: ad suaz q̄z p̄fecto donat⁹ let⁹ reuertit: hec fama ad cūguaios dila-
ta reguloz aīos ad mīe spēm mouit: vltro igit̄ veniūt se deinceps impata facturos fi-
de p̄stāt. p̄ rege suo et omni familia supplicāt vxor et tota dom⁹ ei⁹: reguloz rogā-
tu liberant: rex vict⁹ detinetur. Hec in isula a p̄fecto (q̄d cōtra se apud reges aduer-
sarij molirent) iūscio gerebātur. Quō reges tot q̄relis vndiq̄z confluctati: et maxime
quō et tāta auri et aliarū rez āplitudine parū ob eozū discordias et seditiones affe-
rretur: gubernatorē instituit nouū: q̄ diligētē inq̄rat hec omnia: fontesq̄z d̄phēos
corrigat: aut ad se mittat. Quid i p̄fectū et ei⁹ fratrē: q̄d ve in illos q̄ eis aduersati sūt
fuerit perq̄sitū: nō bene p̄cipio. Hoc vnū scio: capīt. vterq̄z in vicula omnib⁹ bo-
nis spoliatis coniect⁹ ducit vti vides illustissime p̄nceps. Quō p̄mū tamē reges
gades victos applicuisse didicerūt vtrūq̄z statim p̄ celeres tabellarios solui iubēt: ut
q̄z liberi se adeāt p̄mittūt: moleste se tulisse eā iporū iniuriā ostēdētēs. Nou⁹ ille gu-
bernator ad reges p̄fecti dextera eraratas ignotis caracterib⁹ scriptas litteras missi
se dicīt q̄bus antelatum fratrē absente armata manu vt se (si vīm gubernatorē in se
ire pararet) ab eo tutaretur: venire p̄p̄re hō: tabatur monebatq̄z. Propterea quō
antelatus p̄cessisset armatos: incautos ābos pusq̄z multitudo cōueniret gubernator
app̄hēdit. Quid futurū sit tēpus rez omniū iude: p̄uidentissimus aperiet. Vale.

De oceanee decadis liber octauus.

Erratū oribē hactenus latitātem: a r̄pophoro colono p̄fecto maritimo
 inforuz regum auspitijs repertum: tanquaz aureū torquē et si male ob
 ineptas artificis man^u fabrefactum: tuo splēdori illustrissime p̄nceps
 condonauī. Nunc autē gematum acipito monile: quod torqui appē
 sum perpēdici vīcē gerat. Et ipsius p̄fecti nauū gubernatoribus q̄
 vento:ū ductus diligēter annotauerant: pleriq; a regib^{us} ipetrata venia scrutādi vl
 terius p̄p̄rijs ipensis: regib^{us} tamē ptem daturi illis cōtingentē: q̄ est q̄nta: puintiaz
 aggressi sunt. Sed qm̄ secūdiore fortuna petrus alfonfus q̄ndā cognomēto nign^{us} ad
 meridiē nauigauit: ab eo icipiēdū merito existinaui. Hic (vt reliquū iter omittam^{us})
 vna tantū nauī suamet impēsa istructa: edicto regio sumpto ne anchoras deiceret ad
 lequas q̄nquagita ab vllō loco quē p̄fectus tetigerit. Pariā: vbi vnionibus torqua
 tos armillatosq; tam viros quā foeminas p̄fectū repisse supra memorauim^{us}. p̄fici
 citur. Procedēs q; iurta regū edictū lequas q̄nquagita (p̄ idē litt^{er} tamē) in puinciā
 incidit: quā curianā vocari ab incolis ip̄e refert. Inqua portū se repisse ait gaditano
 portui similinū: quē ingredies casās q̄dā in littore videt: quas cū nauigās adisset
 octo tantū domorū pagum repit. Altamē ex populoso quodā alio vico tria tantum
 miliaria distāt: nudi homines qui quagita duce quodam p̄mario p̄pere cucurrerūt:
 perūtq; ab alfonso nigno: vt ad suū littus p̄fiscat. Nign^{us} ip̄e descēdēs tintina
 bula: aciculas sp̄iteres: armillas: vitrea calculorū sarta: anulosq; et alias p̄uiuscemo
 di institorū merces secū portauerat: q̄bus cū eis in hore momēto vnionū quos collo
 brachijs appēfos (vfi paupes femine nostrates vitreos calculos) gestabant: vncias
 quindēci permutat: tū magis ac magis illi vt ad suos nauigarēt: nignū amice āplec
 tentes institerūt: habituros se ibi de vnionibus copiam quamcūq; optarent inu
 entes. Altero die auroa surgēt: ad eos mouēt. Adēūt: anchoras iaciūt: vt ad se des
 cēderet omnis popul^{us} cōcurrēs supplex orabat: nign^{us} aut cū in numerā eorū esset mul
 titudinē cerneret: ip̄e vero tres et triginta tantū homines secū haberet: nō est ausus
 sese illis credere. Sed permutus et signa vt cum suis linc̄p̄ribus ad se (si quid vellent)
 nauigarent: significauit. Eorum linc̄p̄res vnilignee sicuti aliorum: sed rudiores inep
 tioresq; quam canibalice: aut insulares hispanice: has gallitas vocant. Certati igit
 tur vnionum sarta nostrarum mercium cupidissimi cuncti ferebant. Vniones appel
 lant tenoras. Ibi sex et nonaginta octunciales vnionum libras per rerū mutationes
 valoris forte quinq; solidorum priusq; descenderent habuerunt. Postea vero q̄s a
 deo mites: simplices: innocentes: et hospitales esse. r̄. dierum comercio cognouerunt:
 ad eos descendunt. Luz eisq; intra eorum domos versari incipiunt. Domus eorum
 lignee: palmarum folijs tectae. Ibi maiori ex parte conchilium: ex quibus vniones
 erunt: quibus habent plena littora: et siluestribus animalibus vescūt. Cernos: a
 p̄pos: cuniculos vilo et colore ac magnitudine lepōrib^{us} similes: palūbes: turture vul
 go tellus illa parit. Anseres: anatesq; in domibus foemine sicuti nostrates nutriunt.
 Pauonesq; pernemoza sed non picti aut versicolores. Discrepat enim a foemina pa
 rum masculus. et per paludum arbuta phasiani passim volitabāt. Sūt curianenses
 callidi venatores: certisq; icibus sagittarū quodcumq; quado: pes siue volucrē fa
 cile interficiūt. Lauros ibi aliquos dies n̄ri ducti tarunt. Pauonem enī ferenti quaz
 tuor dabantur acicules p̄interes. Si phasianum quis ferret: duas prebebāt. Si palū

curiana.

rv. vnde
vnionū.

libras. xv. vj
vnionū.

alia nos-
tra tria.

vasa fictilia

chauchieta
regio habet
aurum.

prope equi
noctiū.

hem aut turturē vnam. Si anserē: totidem, vel vitreū calculum tribuebant. Paud
aliter inter eos replicando arguēdo differendo agebatur in ea permutatione: q̄ no-
stratibus accidit mulieribus: cum sese cū infitoribus implicāt. Quō nudi ipsi essent:
quid illis acicule prodesse possent: sciscitabātur. Nostri aut callido illis responso sa-
tisfecerūt. Per signa. n. ad spinas / q̄ se penumero (quom nudis pedibus ambulent)
eorum carnibus figuntur euellendas: dentesq̄ purgādos esse accommodatissimas sig-
nificārūt. Tūcillas magnificere ceperūt: sed tintinabuli colore ac sonitu allecti: mag-
na tribuebant. Et tintinabulū assequerēt. In siluis quas ex varijs altissimisq̄ ar-
boribus densissimas esse aiūt: animalū grandiorum horrendos mugitus ex incolar-
um domibus noctu sentiebāt. Sed minime notiorum. Libere. n. incolē nudi cū ar-
cubus et sagittis per illas venatum continue vagātur. Nec peremptū vnq̄ ab vlla
fera quēq̄ meminerūt. Quorū ceruos: quorū apros nostri illos capere iube-
bant: tot sagittis perēptos ad eos afferebant. bouibus: capris: ouibus carent. Pane
radicali: panicoq̄ (vti insulares hispanici) vtūtur. Capillos habet hec gēs: nigros:
crassos: semicirpos: longos tamen. Dētes albos reddunt. Herbam quandā ad
id aptam toto fere die inter labia ferunt. Quō autem illam efficiunt: os lauant. Abus
lites rebus familiaribus et agriculturē magis intendunt: q̄ viri. Viri autem venatu
magis ac rebus bellicis et ducendis chorēis et ludis inuigilāt. Hydrias: cantaros: o-
llas: ceteraq̄ vtenilia varijs generis fictilia habent aliunde comparata. Mundinas
enim inter se celebrāt: ad quas vicinus quisque accola vt peregrinū aliquid assequa-
tur: de sue prouintie prouentibus portat. Nullus enim est quē parare sibi noui ali-
quid quo sua tellus careat: non delectet. Quom hominib⁹ cunctis sit anatura tribu-
tum: vt nouis rebus studeant: et alliciantur. Auiculas atq̄ animalia multa pulcre
formata: ex auro non puro tamen vnionibus annetebant. Sed ad eos aliū de perper-
mutationem feruntur. est enim aurum illud veluti germanicum: quo floreni cudun-
tur. Ibi homines cucurbicula quadam in anterioris braciule caligarum nostratū
similitudinē scilicet mentulam et genitalia includunt. Funiculo ad lumbos alliga-
to cucurbicula sustinetur. Neq̄ inde nisi aut mictus aut coitus necessitas. Adigat:
exoluunt: decetero nudi. Alibi in eo tractu infra vaginam mentularem: illas partes
reducunt: funiculoq̄ prepucium alligant. Animalia de quibus supra mentionem fe-
cimus: et multa alia que in nulla insularū reperuntur: continentem terram esse testā-
tur. Sed precipua id ita esse coniectura arguunt: q̄ per ei⁹ telluris littora a paria ad
occidentem circiter quattuor milia miliarium ad nauigauerint: neq̄ vllum finis sig-
num repperint. Curianenses vnde nam aurum illud assequerentur interrogati: ex
quadam prouincia nomine cauchieta q̄ ase ad occidentem recto litore sex soles. i. sex
dietas distabat: afferri: in easq̄ formas ab ipsius terre opificibus conflari innuebāt.
Eo tendūt nostri. Regionem reperiūt. In calēdas nouēbris anni millesimi quin-
gentissimi anchoras in chauchieta iaciūt litore. Incole adueniūt intrepidi. ferunt
de auro: quod natuum illis erat. Vniones et isti colo gestabāt: sed ex curiana per au-
ri mutationem ad eos ferebātur. Nullus ex eis vnq̄ voluit quicq̄: quod aliū de asse-
queretur: permutare. At puta neq̄ curianeses aurū: neq̄ cauchietaenses vniones.
Auri tamen parum apud cauchietaeses lectum reperere. Cercopithecos nulerūt inde
pulcherrimos: variōrūq̄ colorum psitacos plures. Ad se nouēbris temperies illic
luculenta: frigus nullum. Custodes arctici poli non modo totum plaustrū vtrūq̄
populis occidebant: et quatorz adeo proximi erant. De gradibus polaribus nesciūt
altam reddere rationem: bone mentis homines: et minime suspecti tota fere nocte cur-

suis cibis: quas gallitas vocant (vñ curianenses) ad nostros proficiscebatur. Ma-
 uimq; securi intrabant. vniones isti vocant corixas. Sunt zeloty p: nã si quis illos
 pegn⁹ adierit: mulieres semp a tergo locat: vt & ipse noua hec tãq; pdigia inspec-
 tent. Bombit apud cauchietenses vulgo & sua pte natura nascitur: vt apud nos ar-
 busta siluestria produciunt. Propter ea sunt apud eos femoralia: qbus in plerisq;
 regionibus pudenta contegunt. Quom vltius postmodum per idem lit⁹ proce-
 ssissent: ecce circiter duo millia hominũ suo more armatorum ad littus ne descendat
 prohibetur: occurrunt. Qui adeo agrestes: adeo efferos sese ostendunt: vt nullũ vnq;
 commerciũ aut consuetudinem cum nostris inire passi sint. Qua venerant igitur nri
 suis vnionibus conferti reuertuntur. Apud caurianensesq; ventres lautis cibis re-
 plendo viginti dies alios demorati sunt. Naud absurdũ alienũq; ab hystoria fore
 mihi videtur: si quod illis acciderit: quom parie littus venientes iam cerherent: im-
 miscuero. In canibaliũ qui venatum homines proficiscebatur octo decem canoa-
 rum classes apud eos draconis & fauces sinus parientis de quo supra mentionem fe-
 cimus inciderunt. canibales nostris visis intrepidĩ nauim nostram adoriuntur & cir-
 cumsepiũt vñdĩq; sagittis & missilibus nostros infestantes. Nostri autem balistis
 & tormentis illos adeo deterruerunt q in fugam statim versi sint. Insequentes illos
 seruitoria cimba vniam ex eoz canois asscũti vñum tantum canibalem ceteris nas-
 tando fugiẽtibus alterũq; hominem vinctum deprehenderunt. Ille quem vinctũ
 seruabant obornis lachrymis manuum oculorum & capitis gestibus ser eius comi-
 tes misere euisceratos & in frustra crudeliter secatos: gentẽ illam nefandam comedis-
 se idẽtẽdemq; de se seqnti die futurũ significauit. de canibale igitur homini illi po-
 testatẽ fecere. Ille autem incanibalem fustibus: manibus pedibus frendens seuire
 coepit nec adhuc satis vltam suozũ comitum necem existimabat quom exanimẽ to-
 tumq; fustibus & calcibus commaculatũ cerneret. De natura & morib⁹ canibaliũ
 quom eo modo p prouincias peregrinas crassentur interrogatus dixit canibales ex
 fustibus aggerẽ secum quocumq; eant ferre quos descendentes in auibis in terraz
 figunt: seq; positis castris intra illos sepiũt vt tuti possint pernoctari. in curiana ca-
 put canibalis cuiusdam primarij foribus affixum quod tãq; verillum aut galeam
 ab hostibus ereptam pro summa laude seruatiũ repererunt. In ea prouincia salinas
 esse marimas didicerũt. Primatum ibi cadauera super carectis igni (lento tamen)
 supposito distendunt: vt paulatim distillatis carnibus ossa pelli reclusa desiccata
 permaneant: que postmodum in honore habent: seruantq; tanq; penates: viruz se
 vñdĩ se ibi atq; alibi foeminã hoc pacto carectis impositos & seruatos memorant.
 Quom vero ex curiana octauo idus february ad reges redituri discederent: ser et no-
 naginta se libras vnionum octunciales precio forte quindecim solidozum cõparas-
 se cognouerunt. Discedentes igitur: vñum & sexaginta dies in itinere (licet breui-
 us q; ex hispaniola) consumserunt: propter maris decurrentes ad occidentem fluctus
 continuos: qui nauim non modo remorabantur: verum etiam interdum retrahẽ-
 bant. Applicant tandẽ naute vnionibus (quasi paleis onusti. Vñt magister ipse na-
 uis petrus alfonsus cognomento nignus q; preciosozum vnionum copiam non me-
 diocrem suffuratus fuisset: regioq; reditus (qui sunt pars quita) defraudasset: aco-
 mitibus acusatũ a Fernando de vega viro lris & rerum experientia pollẽti guber-
 natore gallicie (quo appulerat) capitur. In vñclisq; diu detinetur. soluitur tandẽ.
 Sed habuisse partem vnionum sibi contingentem adhuc negat. Vñionum auella

duum cer-
 tamen

perĩ rei be-
 llice canba-
 les.

fernãº de
 vega capis
 nignũ.

nas multi equant: orientalibus similes: sed quoniam male perforati non tanti precij sunt. **De** presente: quom apud illustrem methinne sidonie ducem inuitatus pranderem hispal: vnam supra centum vncias venum ad eum tulerunt. **Has** quom mihi dux ostendisset: sua profecto pulchritudine ac nitore me delectarunt. **En** habes quod ex his nuper terris: ex his occidentalibus oris possit vtilitatis expectari per annorum curricula: quandoquidem hac prima fronte talia de se argumenta opulentie ostendat.

Oceaneae decadis liber Nonus.

Quoniam agnes cognomento pinzonus ariesque pinzonus illius et fratres nepos: qui colonum prefectum maritimum prima navigatione fuerant comitati: duarumque minorum navium illarum (quas supra diximus carauelas vocitari) domini a prefecto conducti: nouorum tractuum nouarumque terrarum amplitudine pellecti: quattuor impensa propria carauelas in portum ipsorum natali solo (qui dicitur ab hispanis palos) in occiduo oceano sito construunt: et a regibus habita venia circiter kalendas decembris anni noni et nonagesimi a quadringentesimo supra millesimum e portu soluunt. **Est** aureis portus palensis agadibus millia passuum duo et septuaginta ab hispal vero bethice emporio milliaria quattuor et sexaginta. **Sunt** oppidani omnes (nullo excepto) rebus maritimis dediti: cotinuisque navigationibus intenti. **Ad** fortunatas et ipsi primus tendunt per cassiterides, id est per insulas caput viride dictas (quas alij putant gorgodes meduseas) ad meridiem recta proficiunt. **Ab** ea cassiteridum que sancti iacobi a portugalsibus possessoribus appellatur: idibus iam discendentes africum quem suduestum appellant: qui medius inter austrum est ac zephyrum secuntur. **Quom** lequas se tricenas nauigasse ventum illum secuti arbitrantur: poli arctici autem aspectus amissi se: quo illis occidente: ventorum voraciumque atque estuum fera tempestas continuo oborta est. **Alterius** tamen (licet cum summo discrimine) quadraginta super ducentas lequas ventum semper eundem per polum iam amissum sequentes processerunt. **Quid** de inhabitabilis sit an inaccessa que de linea equinoctiali feruntur: aut isti aut philosophi quam poete et cosinographi merentur. **Hi** namque frequentibus habitam populis contendunt. **Alii** vero inhabitabilem ob solis perpendiculari scribunt. **Non** desuere tamen apud antiquos: qui habitabilem esse probare niterent. **Inter** rogati amen aute hi: an antarcticum viderint polum, id est stellam se nullam huic arctice similem que discerni circa punctum possit: cognouisse inquit. **Stellarum** tamen aliam se prosperisse faciem denique quandam ab horizonte vaporosam caliginem: que oculos fere obtenebraret aiunt. **Tumulum** attoli in terre medio qui (ne antarcticus videatur: donec illum penitus traicerint obstat) contendunt. **At** stellarum imagines ab hemispherij nostri stellis valde diuersas se vidisse credunt. **Decederunt**: hec accipito, dauisunt: non edippi. **Septimo** kalendas februarij tandem a longe terram proficiunt: et quom turbidam esse maris aquam viderent: iacto funiculo plumbato sexdecim vlnarum (aiunt vulgo brazatas) altitudinem reperiunt. **Applicant**: descendunt: biduo ibidem comorati (quia nullum ibi hominem eotempore viderint licet vestigia in litore humana compererint) sculptis arboribus et sacris littori vicinare

in sole sub
ethiopie pa-
raclis tem-
perate.

gij suisq; nominibus de accessu ipsiū discesserunt. Non longe ab ea statione noc-
 turnos ignes secuti castrensi more gentem reperiunt pernōtātem sub dio. Hāc (do-
 nec elucescat) nolle perturbare fuit cōsiliū. Sole autem exorto armati e nostris qua-
 draginta prodeunt ad illos. Ad nostros duo et triginta numero veniunt obuias arcu-
 bus ac missilibus relis onusti parati ad certamē: ceteri sequebātur eodem modo in-
 structi. Germanis aut panno nibus procetiores aiunt eos esse incolas. Vultu toruo
 ac militantis similes nostros inspectabant non armis esse agendum nostri cen-
 suerūt: siue id metu: siue ne aufugerent illi non habeo compertuz blanditijs atq; o-
 blatione munerum illos allicere nostri conantur. Illi autem vt qui commercij inire
 cum nostris nullum statuerant: omne sermonem reiiciunt. Parati semper ad pug-
 nam colloquia et nutus suscipiebāt. Ita quisq; regreditur. Nocte autē in tempesta
 illi aufugiunt: vacua relinquunt que occupauerant loca. Gentem esse vagam velu-
 ti septas eos qui terre fructus sine certis domibus cum uxoris et filijs sequantur
 existimant. Iurēiurādo asserunt qui pedū illorum in harena dimensi sunt vestigia:
 nostros vni pedum mediocris hominis fere quantitatem in duplum equare. Alteri
 us adnauigantes flumen aliud reperiunt: sed non ita profundū vt carauellis percu-
 rri quiret. Seruitorios igitur limbos quattuor armatis onustos ad terram loca ve-
 stigatū mittunt. Super eminenti colle littoz vicino incolarum cateruaz conspici-
 unt. Nostri ad commercium per vnum peditem premissum inuitant. Illi et nostris
 apprehendere aliquem abducereq; velle visi sunt. Ad nostrum nanq; palillum cu-
 bitalem auratum alonge proijciunt: quia noster pri⁹ adiecerat tintinabuluz vt eos
 alliceret. Quom pñus iactum palicūlū auratum vellet noster sumere: dicto citius
 illum incolae circumeunt: vt apprehendant. Is scuto ensq; tectus: quibus armatus
 veniebat se ab eis tueri: donec e cimbis aut alium socij attulerunt. Et breuibus ab-
 soluam quandoquidē discessum tuum ante oculos mihi tam anrie pponis: sagi-
 tis et missilibus sudibus e nostris octo peremerūt. Pluresq; vulnerarūt. Intra flu-
 uium limbos septiunt. Ad manus vsq; tenere accedunt. Apprehendit et ripa cim-
 barum spondas. Lanceis ensibusq; veluti oues (quia nudi) trucidantur. Hec eo
 minus a pelio desistunt: vnam e cimbis e nostrorum potestate apuerunt: vacuam
 tamen hominibus. et illius prefecto sagitta transuerberato ac perempto relique eva-
 serunt: ita bellaces illos deseruere. Ad occidentem septentrionalem p idem litus
 mesti (ob interfectos) tendūt. Lequas circiter xl. percurrerant: quando in pelagus
 incidunt aquarum adeo dulcium: vt implere ibi cados aqua recenti libuerit. Vesti-
 gantes eius rei causam: defluere magno iperu e vastis montibus rapidos fluminuz
 concursus reperiūt. Intra id equoz iacere plures insulas et fortunatas soli vberta-
 re et populis refertas aiunt. Huius tractus incolae mites sociabilesq; esse referunt:
 ast ipsi paruz vtilis: quia nullos optabiles nostris prouentus assequatur auri vt
 pote aut lapillorum. Ser preterea ac triginta inde captiuos abduxerunt ex eis: p
 uinciam appellant indigene mariatambal. Regio autē ab eius fluminis oriente ca-
 momozus dicit: ab occidente paricora. In hui⁹ prouintie interioribus non negligē-
 dam auri copiam iacere innuebant accolae: huius nanq; fluminis septentrionem re-
 cta captantes (sic exigente littoz in flexu) arcticuz recuperarunt polum. Id litus
 vniuersum parie prouintie est (quam colonum ipsum huius tanti inuenti auctorem
 reperisse dicimus) vniouibus ornatam. contiguum esse aiunt litus id: idemq; cum
 ore draconis (de quo alibi) et reliqs oris vt curiana: caphieto: cuchibachpoa. Prop-

serui gigan-
 tes feri-

graue preli-
 uz cū gente
 nuda.

terea gangetidis indie continentem putant. Nec enim is vastus ambitus ut insula
 la sit pari videtur: licet vniuersum terre orbem large sumptum insulam dicere fas sit.
 Locineas in plerisque de parientibus insulis siluas reperere. Librarum millia al-
 lata sunt tria versinum mercatores itali: hispani brassilum appellant. Aliiut coci-
 neas hispaniole arbores esse his longe meliores ad colorem lanis imbibendum.
 aquilonem deinde (quem hispani naute nordestum itali grecum appellant) secu-
 ti: multas interterunt canibaliū seuitia desertas insulas: ast feraces. Descende-
 runt nanqz pluribus in locis: et vicorū multa vestigia quodam habitatorum in-
 gressi sunt. Viderūt tamen alicubi homines sz trepidos aspectu peregrine cuiusqz
 nauis aufugientes ad montanas rupes et abstrusa nemora: sine certis iam domi-
 bus vagantes ob canibaliū insidias. Arbores inuenere maximas: que casiam
 fistulā (ut vulgo dicitur) passim et suapte natura producūt. Non inferiorem esse a-
 iunt hanc illa: quam ap̄ pharmacopolis febr̄i laborantes assecuntur: at non duz ma-
 turuerat quō iam iter facerēt (malo illis alijsqz hec referētibus credere q̄ ea labo-
 riosi? scrutari) arbores ibi esse adeo proceras balbutiunt: ut plerqz serdēci homi-
 num manu iūctorū in girū vit lacertis concludi quirent. Inter eas arbores mon-
 strosū illud animal vulpino rostro: ceruicē pithecea cauda: vespertilionis auribz:
 manibz humanis: pedibus simiam emulans: qd̄ natos iam filios alio gestat (quo
 cunqz proficiat) vtero exteriore in modū magne crumene repertum est. Id ani-
 mal licet mortuū tu ipse mecū vidisti: conuoluisti: crumenamqz illam nouū vterū:
 nouū nature remediū: quo a venatoribz aut alias a ceteris violētibus et rapacibz
 animalibz natos liberet: illos secum asportando admiratus es. Experimento esse
 compertū aiūt: eo semper vtero crumēnali animal filios secuz portare: nec illos in-
 de vnqz emittere: nisi aut recreandi aut lactandi grā: donec sibi victū perse querita
 re didicerint. Cū filijs animal ipsum dephēderat ast in nauibz canuli p̄pediē peri-
 erūt. Mater autem filijs p̄ aliquot menses sup̄ stitit. sz et ipsa tandē tantam aeris
 et ciboꝝ mutationem ferre nequiuir. De hoc animali iā satis multa. Redeam? ad
 rei auctores. Hi duo pinzoni parū et nepos horrenda p̄ navigationem hanc passi
 sunt. Per parientē littus sexcentas iam lequas. Atqz (ut ipsi putant) vltra vrbem
 catai et littus indicum vltra gangem percurrerant: quando in eis oris mense iulio
 insperata illis exorta est tēpestas adeo fera: ut et quattuor quas ducebant carauella
 las duas ante illorū oculos summerferit. Illico terciā vi et anchoris raptam ab
 eorum aspectu asportauerit. Quartā in anchoris ita quoncuſſerit: ut omnis com-
 pagio iam solueret. Unde ad terram tamen ipsi ex hac vltima descenderūt de nauī
 penitus omni spe amissa. Quare inito cōsilio quom de parandis iam sibi domici-
 lijs: ut in eis regionibus vitam agerēt: de perimendis omnibus incolis vicinis co-
 gitabant: ne prouintialibus reliquis aliquando conuocatis ad se trucidādum con-
 ueniant. Ast melius cessit tempestas. Reoijt quam raptauerat hiems carauella:
 qua octodecim viri vehebant: et que in anchoris in eorum prospectu steterat serua-
 ta est. His igitur duabus ad hispaniam iter capiunt palos natale solum ad vxores
 et filios concussis fluctibus et hominibus ammissis non paucis pridie. kl̄s. octobris
 reuertunt. Inter arboribus pleraqz frustra tulerunt: que cinamomi et gingiberis
 esse putant: ast non vtilisqz non conditi: ut aiūt in sui excusationem: q̄ nihil pretio-
 sum alias repererint: lapillos tamē se vidisse in eorum manibz inde allatos et ma-
 ritimis illarum orarum littoribus collectos baptista tuus elysius philosophus et
 de topacijs primus et medicus nō inferior: (quos veros esse topacios predicat) mihi tibiqz (ut

cala fistula

animal nūm
q̄ visum.

emerguntur
duo naues.

ternatur.

arbitro) enarrauit. Post hos et alij vicinorum emulatione ad meridiem longissi-
 mos tractus percurrere: sed per aliorum inuenta coloniꝝ pfecti maritimi vestigia
 per litus ut puta parientse. Cassiam et hi fistulam pretio sumꝝ illud ad capitis gra-
 uedinem suo suffumigio tolendam: quod hispani anime album vocant reperere. De
 his nil noui aliud quod tuo sit dignus ingenio percepit. Finem propterea libello pu-
 ic quia meiterum de tuo discessu fatigas imponā. Est qui decadem impleat de va-
 nis insule hispaniole supstitutionibus alium libellum accipito. Si non fuerit liuiana
 decas id esse cause cognoscito: qꝫ tuus hic martyr liuiano haud quāqꝫ fuerit iuxta pi-
 thagore intellectum afflatus spū. Si quid ultra atlantici montes isti pregnantes
 parient habedis. Nūc insulares illusiones accipito veris ludani narrationibꝫ tan-
 to superiores: quāto hec in vsu hominum licet infantilia: illa vero conficta ioci tan-
 tum gratia velle ea credentium irri sui condonata.

Oceaneæ decadis liber Decimus.

In hispaniola insula nostri: priusqꝫ indigenas quicqꝫ aliud qꝫ celi nu-
 mina colere aut religionem vllā exercere didicissent: versati sunt. Ser-
 pius. n. supra memorauimus nihil eos colore preter visibilia celi lumi-
 na. Quō tandem familiaris apud eos contuberniū: pmititis vtrinꝫ
 linguis: pleriqꝫ et nr̄is agerēt: varias apud eos ceremonias variosqꝫ
 ritus obseruari compererunt. Ex cuiusdam heremitarꝝ studio fratris ramoni: qui
 ex coloni mandato apud insulares (vt eos christiane erudiret) regulos diu versatus
 de insularum ritibus libellum cōposuit hispano idiomate: pauca hec leuioꝝ om-
 missis colligere fuit animus. Alia igit accipito nocturna insularibus apparere fan-
 tasinata: que illos in fatuos et rores inducant: et simulacris que palam colunt apte
 cognoscāt. Ex bombice nanqꝫ interto stipato interius sedentes imagines formāt: qꝫ
 nocturnos (quo pacto parietibus illos nostri pictores in figurant) emulantē lemures.
 Quom ex illis simulacris opa mea ad te missis quattuor: tu ipse videris qualia sint
 qꝫ ve depictis lemuriꝫ similia: poteris regi serenissimo tibi patruo meliꝫ corā sig-
 nificare: qꝫ ego illa scribere. Hec simulacra zemes apellāt indigene. Quaz minora
 infantulos demones referentia (quō sint cū hostibus manus collaturi) frontibꝫ allig-
 ant. Propterea funiculis quos vidisti complexa sunt. ab his pluuias (si pluuię de-
 sint) soles (si sole indigeant) se impetrare arbitrant: eius enim quem vniciꝫ sine ca-
 rentē: omnipotentem inuisibileqꝫ esse fatent: eternūciōsqꝫ esse zemes putāt. Quisqꝫ
 regulꝫ suuz habet zemē: quem colat. Celesti illi numini eterno: duo hec nomina iō-
 cauna: guamaonocon maiores eoz indiderūt. Numem ipsum hęc genitricem qꝫqꝫ
 his nominibus appellatam ferūt: attabeiram. s. mamonaz: guacarapitam: iellam:
 guimazoam. In terris autem quid puerascent de hominis origine auscultato. Est
 in insula regio noie caunana. Ex duobꝫ montis cuiusdam specubꝫ prodijisse genus
 hominum garrunt. Maiorem hominum partem ex amplioribus faucibus antri:
 minorem et arctioribus eriliisse predicant. Rupem ex qua specus aperiuūt: cautaz
 appellant. Maius antrum cazibaragua minus amaiauna nominant. Priusqꝫ ho-
 minibus inde egredi licuerit: simpliciter inquirūt per hominē nomine machochael
 singulis noctibus antri fauces custodiri solitas. Is machochael quoz longius ab
 antro visendi studio percessisset: a sole deprehensꝫ: cuius aspectum minime pati posse
 dabat: in lapidem mutarꝫ dicit. De pluriꝫ idē alijs blacterat: qꝫ quō piscādi cupi-
 ditate noctu ab antro tantum processerint: vt redire ante solis ortū nequiverit: quez

quid credat
 de vero dō.

homines in
mirobala-
nos.

homo iphi
lomena.

pueri in ra-
nas.

non licebat intueri: in arbores myrobalanos (quarum sua sponte copiam terra illa
proquirit fuisse transformatos. Aliunt preterea vaguonionā primum quendam
(ex antro clausis familiaribus) piscatum emisisse: quem in philomenam eadem
causa q̄ sol superuenerit priusq̄ se reciperet mutatum. Inde inquit illum quo-
tannis quo tempore versus est in auculam noctu suo cantu r̄ fortez conqueri: r̄ oñi
vaguonione auxiliū implorare: hinc noctu cantare lusciniam (quom̄ ceteræ taceant
aues) putāt. Vaguoniona vero familiaris sui desiderio: quē vehementer amabat:
viris in antro relictis: feminas tātū cum paruulis quos lactabant eouit: e quib⁹
feminas in vna insularum eius tractus (quā appellant matpinino) reliquisse fertur:
infantulos autem secum asporasse: qui miselli fame post tantillum tēpus oppressi:
quom̄ ad cuiusdam fluminis ripā applicuissent: toa toa. i. māma mamma clamitan-
tes in ranas conuersi ferunt. Inde vocem illam ranis verno tēpore dicunt infudisse.
Ita in antris illis: e quibus per hispaniolam sparsi sunt homines: viros tātū sine
feminis permāsisse balbutiūt. Referūt insup̄ vaguonionam ipsum per diuersa vas-
gantem nec vnq̄ ex speciali gratia mutātū ad mulierem: quam in fundo maris for-
mosam viderit descendisse: ab eaq̄ marior eos calculos r̄ quos cibas vocant r̄ tas-
bellas quasdā flauas ex aurichalco (quas guaninos appellāt) habuisse dicūt. Nec
monilia pro sacris ap̄d reges habentur in hunc vsq̄ diem. Viros autē illos quos
sine feminis in antris relictos diximus: lotum se ad pluuiarū aquarum receptacu-
la noctu referunt. (vti mos est eorū) et iisse: atq̄ vna noctium in animalia quedā fe-
minas emulancia veluti fornicarum agmina reptare per arbores myrobalanos as-
longe vidisse. Ad feminea illa animalia procurrūt: capiunt: veluti anguille de mani-
bus eorū labūtur. Consiliū ineunt. ex senioris consilio: scabiosos leprosoq̄ si qui-
sint inter eos conquirūt: qui manus asperas callosasq̄ habeant: vt appropensā fas-
cilius queāt retinere. Hos homines ipi cara caracoles appellāt. Venatū proficiscū-
tur. Et multis quas capiebāt quattuor: tantū retinēt. Pro feminis illis vti aditū
tur. Carere illas feminea natura comperiūt. Iterum accitis senioribus quid faci-
endū consulūt. vt picus aus admittatur: qui acuto rostro intra ipsorū inguina fora-
men effodiat cōstituerūt. Ipsi met caracaracolibus hominib⁹ callosis feminas as-
pertis cruribus tenentibus: q̄ pulchre picus adducitur. Picus feminis serum ape-
rit. Hinc bellissime habuit insula quas cupiebat feminas. Hic procreata soboles.
Ea mirari iā d̄sinito. qd̄ de myrmidonib⁹ grecia verat tot voluminib⁹ descripserit
e formicis vt pote myrmidones procreatos. Nec r̄ alia huiusmodi multa peccato se-
renoq̄ vultu sapientiores et podijs suggestiolisq̄ turbe simplici mirabūde suadet:
recitantq̄ pro sacro. Alit de maris origine seuerius. Qua in re fuisse quondam in in-
sula potentem virū nomine iaia: qui filiū vnicū hominem exuentem intra cucur-
bitā: sepulcri loco: cōdiderit. is iaia paucis exactis mēib⁹ impatiēs morte filij: rediit
ad cucurbitā: eā quom̄ apuisset: balene ingētes r̄ grādia cete p̄dierūt: q̄re inclusum
in ea cucurbita mare cōuicinis q̄busdā p̄dicauit. Ea permoti fama q̄ttuo: f̄res iuue-
nes eodē partu geniti (ast partu m̄re perēpta) cucurbitā spe habēdozū pisciū adēūt:
manu capiūt: iaia supueniēte qui crebro nati ossa inclusa reuisebat: perterriti sunt in-
uenes sacrilegio furtiq̄ suspicionē dephēsi veluti q̄ iaia obseruabant: vt celerius
fugerent cucurbitam e manu soluerunt: ea pondere nimio pressa frangitur: per eius
rimas effunditur mare: valles implentur: eaque vasta planities que vniuersum il-
lum insulare ozbem sicca occupabat: summergitur: montesq̄ tantū ob altitudi-
nem ab ea inundatione euaserunt: q̄ nunc eas continent insulas: quas licet aspicere.

In illustrissime princeps omni preconio dignā maris originem: nec ab eis parui esse fieri putes: qui hec illis recitare didicerit. Aliunt deinde fratres hos iam metu tā diu per diuersa fuisse vagatos: vt fere iam fame perirent: quia nullubi sistere pedem audebant: hinc quoniā acius vigerentur: ad pinforis domum pulsare ceperunt caza bi. i. panem petentes pinfor autem in primo igredientem cōspuisse ita acriter fertur: vt illi ex ictu spūti erorum sit turgidissimum intercus: quo fere iterierit. Ast fratrū consilio accepto lapide acuto apertum est: et cuius vlcere natam aiunt feminaz: quamutuo post fratres illi omnes vsi sunt: atq; ab ea ferunt filios filiasq; genuisse. **I**ucundius aliud aduerito princeps illustrissime. **A**ntruz extat aliud iouanaboia nomine in cuiusdam reguli diocesi: qui **A**dachpinnech vocatur. **I**o religiosius q; corinthium quondam aut cyrrham nisamq; greci colunt: ac venerantur: mille varijs ornamum picturis. In huius antri foribus duos habent sculptos zemes: quorum vnū bintaitellem. **A**darophum alterum vocant. **L**ur tanta specum colerent pietate: interrogati: quia sol inde lunaq; lumē orbi prebituri prodierunt: grauiiter sensateq; respondent. **C**oncurfationibus antra veluti nos vrbem et baticanum nostre religionis caput: aut **C**ompostellam et **I**herusalem domini sepulcrum frequentant. **S**ubiacent et alteri supersticionum generi: mortuos putant noctu vagari: ac velsi guanua ba (fructu nobis incognito) cotono simili: lectisq; inter viuos versari aiunt ac decipere mulieres: sumpta namq; virili forma coire velle videntur: ast quom ad opus puenitur euanescent. Si quis autem apud sciacere mortuum aliquando suspicatur (quom quid noui senserit in lecto) vteri attractione se dubio solui balbutit. **L**uncta nāq; aiunt mortuos posse humana membra suscipere preter vmbilicū: si vmbilico igitur mortuum esse dignoscit: tactus illico resoluitur. **N**octu et sepissime (in itineribus precipue vjsq; publicis) mortuos occurrere viuis creduntur: contra quos si viator intrepidus steterit: dissoluit fantasina: si vero pertimescat: illum ita adoriento perterret: vt sepius ea formidine multi debilitentur ac stupeāt. **I**nterrogati a nostris insulares vnde sibi eos ritus inanes tanq; contagionem comparauerint: a maioribus hereditarios respondent: ritumq; aiūt vltra hominū memoriam: ista cōtexta que neminem licet preter regulozum filios edoceri: memorie illa cōmendant neq; enim litteras vnq; habuere: diebusq; festis (alio pulsante populo) canentes veluti solemnia sacra preponunt: instrumentum habent vnicum ligneum: concavum: reboans tantum: q; cōcutitur impanit more. **N**is illos imbuunt supersticionibus eoz augures quos bouistas vocant: sunt et ijdem medici qui plebecule rerum inscie mislle astruunt fraudes. **C**redere cogunt plebem hi augures (quia sunt apud eam auctoritate criminie) q; zemes ipsos alloquantur futuraq; predicēt: et si quis aduersa laborans valitudine conualuerit: se dono zemis id affecutum persuadent. **I**eiunio et purgationi se obligant bouiste: q; do curaz de primario sumūt aliquo. **H**erbamq; sumunt inebriatē quā quom pulueream sorpserit (veluti menades) in furores versi multa se azemibus audisse imurmurant. **V**alitudinarium adeunt osse vel lapillo in os sumpto aut frustulo carnis. **E**t hemicidio ciscunt omnes preter vnum aut duos quos ipsi metelegit. **C**ircuit primarium bouistus ter aut quater: faciem: labia narsesq; error: quens sedis gestibus: in frontem: in tempora: in collum sufflat egroti absorbens aerem: post hec semorbum et laborantis venis exhaurire dicit. **P**er huius moros deinde ac femora et crura egrotum fricans: cōneras a pedibus manus deuocitatq; sic manibus complexis: ad hostium procurrit apertum: ac manus excutit

apertas: se qz morbu effugasse futurūqz prope diem incolumes persuadet. Alit a ter go illum adorians carnis frustulum (vti prestigiator) xē ore attollit. Egrotūqz incla mitat dicens: en quid vltra necessitatem comederas, valebis quoniam illud tibi detra xerim. Si vero egrotū fallere grauius intendit: zemen esse suum iratum suadet: qz vel ei domum non construxerit: aut minus illum religiose coluerit: qz predium nō di cauerit. Si vero egrotū perire contigerit: affines eius beneficijs cogunt mortuū fare ri: fato ve aut boui in curia qz non integre ieiunaberit: aut cōsonū egroto pharma cum non prebuerit. Si medici bouiſti culpa diez obierit: de bouiſto vindictā sumūt. Delapillis aut ossibus quos ore gestasse bouiſt? aliquis putatur: si femine aliquē affecuntur pāniculis religiosissime inuolutū seruāt: puerperia enim prodesse pluri mum posse credunt: habentqz femine lapillos eos loco zemium. Zemes autem vari os varij colunt insulares. Ligneos quidam cōstruunt: nocturnis inter arbores mo niti visionibus: alij si respōsa intra rupes habuerint marmores insculpunt in radi cibus alij reperti inter aies idest genus panis de quo supra. Quos zemes curam ha bere vt panis ille coalescat arbitrantur veluti antiquitas dryades amadryades ac satyros z panes ac nereides fontium siluarum z pelagi curam habere putabat: su osqz rei cuiqz deos assignauit vt suum quisqz genus tueretur: ita z insulares hī suos semes inuocatos eorum optatis auscultare autumant. Quare quom de belli euentu de annona: de incolumitate zemes reguli consulunt: domum zemi dicatam ingreditū tur: ibiqz absorpta per nares chophobba (sic herbam vocant inebriantem qua z bo uis in furorem statim vertuntur) domū illico tectis ad fundamenta versis moueri homines versis vestigijs ambulare: se videre garriunt. Tanta est pulueris illius cō tūsi vis ex cohobba: ut sensum omnem illico summēti eum tollat: vt primum cessit in sania brachijs genua demisso capite complectitur: quo in statu attonitus paulisper immoratus caput veluti somnolentus eleuat atqz oculos in celum attolens intra se primum confusa quedam obloquitur: cui tunc primarij aulici astantes (neqz enim de populo quisquā ad ea sacra admittitur) sublatiis vocibus gratias agunt: qz iam a zemis colloquio ad eos redierit: z quid viderit per cunctantur. Ille autem os aperi ens zemen eo tempore se allocutum fuisse delirat. Ipsiqz aut victoriam aut pernici em (sic cum hostibus manus conferuerit) aut famem vel vbertatem: pestem aut inco lumitatem z quicquid venit in buccam predictisse illi zemen veluti limphaticus pre dicat. Ea illustrissime princeps quid miraberis post hec de apollineo quondaz spi ritu suas ingenti rabie sybillas ercuenti. Putabas superstitiosam illam antiquita tem deperisse: quandoquidem generalia de zemibus tot enarrauimus: quid de par ticularibus quibusdam referatur silentio pretereundum minime censeo. Regulus quidam guamarect? habuisse Zemen dicitur nomie corochoptum. Hunc supremo domus (vbi vincituz guamarectus illum ad seruabat) culmine: sepe numero aut vel coitus aut cibi gratia vel ut sese absconderet ruptis vinculis descendisse per aliquot ve interdum dies latuisse iratum: eo qz in ipsius cultu z sacris Guamarectus rex de fecerit. In guamarecti regio vico nasci aliquando infantes coronas habentes duas referunt. Hos corochotti Zemis filios esse pueraſcunt. Ferunt z ab hostibus vi ctum fuisse in acie Guamarectum: vicumqz ipsius ac regiam ferro igniqz vniuersam vastatam: corochoptum autem incensa domo eriliſſe e vinculis: ad stadium vsqz fuisse deinde repertum. Zemen habent alium Epileguanitam nomine: ligneum quadrupedem: qui sepe ad siluas e loco (vbi colebat) fertur profugisse. Hunc quo

ties discessisse sentiebant: pijs facto agmine supplicationib⁹ solícite querítabant: in uentum religiose ad dicatúm ei sacellum humeris reportabant. **A**lt christíanis ad insulá applicatib⁹ aufugisse illuz: nusq³ q³ fuisse vltra repertú (patríe pñicié ob itaугurantes) conquerunt. **H**ec a seníoribus audita sunt. **A**rmíoreú colebant zemen aliú sub femíneo sexu: cui duo masculi pro mínistris astabant. **H**orú alter femíneius su preconis officioungebatur: ad reliquos zemes q³ auxilio assint femíne impio: ad uentos pluuiasq³ ac nubes cócitandas. **A**lius auté dicit ex femíne mandato aquas in ballib⁹ exaltis montibus collabéres cógregare: vt in defacto impetu more torrentis solute vastét agros si simulacro óbitos optatosq³ honores idigene nō prestiterit. **D**ignum memoratu hoc vnú accipito pñceps illustríssime: quod opus iaz claudat. **T**ristíssimuz apud insulares nři reperere duos fuisse quondaz regulos (equib⁹ vn⁹ guaríonerij de quó supra mentionem sepe fecim⁹ fuit genitor) qui a cibo potuq³ di es quinq³ continuos abstinerint: vt de futuris aliquid a zemibus acciperent: eo ies iunio grati zemibus se habuisse in responsis retulerunt: venturam non multos post annos ad eam insulam gentem coopertam vestibus: querit⁹ ac ceremonias omnes insulares esset vastatura: filiosq³ omnes ipsorum aut peremptura aut priuatura libertate. **D**e canibalibus iuniores coniecturam facientes sese vbi ad ventare canibales sentiebant fuga sibi consulere statutum erat. **N**eq³ vnq³ manus vltra cum canibalibus conseruerunt. **Q**uom vero hispanos insulam ingressos viderunt maiorum (collectis de hac re sermínationibus) inter se hanc esse gentem illaz augurati sunt nec illos fefellit opinio: submissi christíanis iam sunt omnes: peruiacibus omnibus interfectis: nec vltra de zemibus ertat memoria. ad hispaniam náq³ sunt omnes asportati: vt eorum ludibria z demonum fallacias nosceremus: e quibus tu plures me tractante pñceps illustríssime conspexisti. **A**dulta pretereo quia te cras proculdubio in patriam discessurum: vt reginam tibi maiorem amítá quam huc es cómitat⁹ ex federici regis patrui tui mandato reducas monuisti. **T**u petaseatus: ego autem lausius: ergo vale memor tui martiris quem de grandi reruz aceruo pauca hec sub nomine federici patrui deligere coegisti.

C. D. Martyris angli mediol. Oceanee de cadis epilógus perpendicularis **A**d machú lopec mendociú tédille comitem.

A bozigie prima z recenti consilio summé de huius puicé oceanee ab vrbe roma lris amicorú z principuz stimular: vt ea conscriberem q³ acciderét: admiratione quippe summa: quom repertas esse nouas terras nouasq³ gentes que nude natura contéte víta agerent: musitabát. **D**esiderioq³ ardenticognoscendi: hec tenebantur. detrusit in preceps ascanium fortuna fratre ludouico a gallis mediolano eiecto cuius auctoritas torpescere me non sinebat: quin assidue calamum detra haberent ad eum: preter alia multa que ex meis latentibus ad huc comentarijs aliquando videbis: libellos huius de cadis preeútes direxerát duos. **N**aud secus mihi fortuna detor: sit ingeniú a scribendo atq³ ascanium deturbauit a potentia. **C**essit asuadendo procellis agítatus. **C**essit z mihi seruo: ista perquirendi. **D**onec anno quingentesimo supra **M**illesimú quom granate curia moraretur (vbi tu pro rer) **L**udouicus aragonius cardinalis **F**ederici regis ex fratre nepos q³ agebat granate cú regia a parthenopeia nři regis sorore federici ipsius regis litteras ad me directas porrexit: quibus portabatur vt

nocti vesp
liones.

monstrum.

europe am
bitum supe
rant.
laus hispa
nie.

de cuba in
sula.

reliqua colligere q̄ ascanianos libellos sequebatur. fatebatur nāq̄ vterq̄ se que ad
ascanium scripit abaz legisse. laborabāt tūc. vti nosti. aduersa valitudine: sumpsi tū
on⁹ ⁊ animū impulsi ad scribendum. et magnorū que ad manus mihi deuenerunt
cumulo: que verelatu auctorū illa cōquirentiūz accepi: pauca hec (quia memoratu
digna certaq̄) delegi. Nunc vero quō tu mihi exemplar integrū horū operū meorū
extorquere fueris conatus: fuit consiliū ea paucis addere que post eū animū qui
gentesimū: ad hunc vsq̄: qui est decimus ab illo. Varias diuersi naute hoc decēio
terras percurrerūt ast q̄ secuti sunt aliorū inuēta minore laude dignos ad iudico.
Harianq̄ littus sequentes tractu cōtinuo: qd̄ indicū esse continēs volūt: in duas
inciderunt regiones nouas beragua ⁊ vraua quas auriferas thuriferasq̄ eē reperi
unt: inde nāq̄ pleriq̄ aurea monilia acthuris quasdam vegetes ab icolis dono da
tas: sed prius acri bello stratis tulerunt. Alibi nros: licet nudi: strauerunt tamē ⁊ in
tegras acies. trucidarunt. ferociōres nāq̄ reliquis sunt. Sagittisq̄ agūt venenatis
⁊ subdolibus fustibus p̄acutis. Alia etia volucresq̄ a nris varias reperere. Ple
risq̄ in locis vespertilioes turturibus nō minores ad eos acri furore: primo noctis
crepusculo volitabant ⁊ venenato morſu ad rabiem vsq̄ leſos trahebant: ita vt au
fugere inde veluti ab arpijs fuerint coacti. Alibi quō in terra noctu quidā in arena
dormirent e mari monstrū exiens furti: vnū per mediū arripuit asportauitq̄ incōs
pectu sociozū: nec misero clamātū opem ferre potuerūt: donec in mare belua cū preda
proſilierit. In his terris figere pedē arcesq̄ ibi condere est anim⁹ regi: nec desunt q̄
terre illius subbende paccandeq̄ onus summere desiderēt ⁊ regi supplicant vt ipsis
provincia demandet. magni sunt tractus: vasta terraz amplitudo: europā aiunt vni
uersaz sui magnitudine has regiones tū cōtinētes: tū insulares supare: preter eas q̄s
portugalēses ad meridiē repperūt: q̄ marime sunt. Magna laude digna est hac no
stra tēpestas hispania: q̄ latentes pacen⁹ tot antipodū miriadas nris gentib⁹ cog
nitas effecerit ingenioq̄ polentibus amplā adeo scribendi materiā p̄buerit. Quib⁹
ego iter aperui quō ista inde (vti vides) collegeri: tū quia elegantioribus neque
vestibus quā q̄ ornare tum etia quoniā calamū vt historice scribere nunq̄ sumpsi
ſur: peplaz raptim scriptas his (a quorū mādanis referre pedē nō licebat) satisfice
rem. Jā satis digressus suz. panē agnoscut: insularē parui esse robozis nro triticeo pa
ni assuetis: hebetantur ob eam causam vires hominuz. propterea nuprer impauit
vt diuersis in locis quottoq̄z ani tpe seratur. in harūdineas nāq̄ paleas inanes cū
raris (ast illis crassis ⁊ pregnātib⁹) spicis prodibāt. Sentitū eandē esse i herbis mo
llicē. Crescūt ad segetū mēsuram. armēta mirū mimodū impinguant. Sed carnes
reddūt insipidas: immo ⁊ aiūt sine medullis: aut (si sint) aquosis. de porcis e cōuer
so. salubres sapidosq̄: ob insulares quosdam siluestres fructus (q̄bus auide vescun
tur) esse ferunt. In macellis nil secāt aliud. crevit porcorū multitudo ⁊ siluestres effe
cti sunt. qui e subulcorū cura euaserunt. Nō egent vltra vt aliunde genus vllū qua
dū pedū aut altitū ad eos inuehatur. Animalū omniū pulli propter herbe luxuri
em patribus grandiores euadūt: licet solo gramine sine ordeo: aut vllō grano nutri
antur. Nunc hispaniole vicina cōplectamur. Cubam tellurem illam quam diu ob
eius longitudinem continentem putauerūt: insulam esse repiunt. Neq̄ mirū videa
tur q̄ ipsius incole dum percurreretur a nostris sine carere dicerent. Quia gens hec
nuda. paruo satūra. finibus suis natalibus contenta. Quid vicini facerent: minime
erat sollicita. Esset ne aliud quicq̄ sub celo: necne preter id quod pedib⁹ terebāt: ha
ud quāq̄ sciebat. Est vero cuba ab oriente in occidentē non breuior hispaniola: lata

vero a septentrione in meridiem contra eorū priorē opinionem multo minus. Est an-
 gustissima si longitudinem respereris: terra ferax maiori ex parte atq; amena: sed au-
 ro non abundat. Ab oriente nō longe ab hispaniola iacet insula: dimidio et ampli-
 minor hispaniola sancti iōannis noīe a nris insignita. Quadrata fere. In hac aurifo-
 dinas esse ditissimas repiunt: sed intenti nunc aurifodinis hispaniole: nondum opifi-
 ces in eam insulam destinārūt: parare tamē paulatim sese ad id incipiūt. Hispanio-
 le vero prouentus reliqui i. posthabentur omnes: omnisq; ad aurū legēdū cura est di-
 recta: cui opificio ordo est datus huiuscemodi. Cuiq; viro indutrio qui alicui⁹ mo-
 menti sit vnus aut plures cacichi id est reguli cū suis quisq; accolis assignant. Ca-
 cichus certis anni temporibus et federe cum accolaz turma venit ad eius: cui addit⁹
 est aurifodina. ibi instrumenta illis fossoria assignātur. Statutūq; est cacicho et acco-
 lis premiū laboris certum vltra alimēta. Discedentibus nāq; et aurifodinis ad se-
 mentes: quibus suis tēporib⁹ inuigilant: ne defint alimenta: repositant sporacē vn⁹
 interiorem tertā alius: alius sagulū aut pileum: his nāq; iam delectant: nec vltra nu-
 di incedunt: ita et auro et agriculture incolarum haud aliter ac seruorū opera: intēdūt
 ferunt iniquo animo iuguz: ast ferunt. Tempore quo acceruntur a cacichis eorū re-
 gulis veluti a centurionib⁹ milites: aut calones: incolae (si quēūt) ad siluas et montes
 euadunt multi. Contenti eo tēpore siluestribus cibis latitantes: ne laborem illū sub-
 eant dociles vero sunt: priscorū ritū penitus obliti: pie credunt et recitāt que de nra
 fide edocentur. Regulorum filios eruc⁹ in domi primarij et nris: ifasq; (ast vulga
 res) et vrbanoz mores facile pueri ebil⁹ ant. Grandeuos ad natalis mutant: si preci-
 pue patres interierint: gubernatū auitos accolas. Hi iam fide valēt in christuz et no-
 stros. Incolasq; suos in amore retinent: ac blandis suasionib⁹ hilares ducūt ad au-
 rifodinas: que duabus in regionibus insule iacent. Ad milliā circiter trigefimum
 ab vrbe dominica Sancti Christophori dicta vna. ad milliā vero circiter nona-
 gesimum altera que dicitur cibaua. vbi portus regalis. magni tractus sunt he regi-
 ones. Vbi passim superficialiter interdum: alicubi inter sara globi aut lamine repe-
 riūtur auree. minute interdum: plerisq; in locis magni ponderis. Tricentorum pon-
 do globi interdum amplius. Ast vnus repertus fuit triuz milium tricentorum decē
 auri pondo. Qui vti aliquando audisti: integer ad reges ferebatur i ea naui qua boa-
 dilla gubernator in hispaniā redibat et pre nimio gentium et auri pondere: sumersa
 interijt: cum his qui inerant omnibus. globum eum mille amplius hominū viderūt
 atq; attraxerūt. Pondo autē ducati aurei et trientis summā librat et vocant ipsi pe-
 sum summacq; ponderis eius castellanū aureuz appellatis hispani. Quicquid auri
 effoditur in montibus cibanijs: et portu regali: ad conceptionem oppidū ita appella-
 tum fertur: ibi officine parate aurum suscipiūt soluunt et conflant in vectes. Vantq;
 (accepta parte regia q̄ est quinta) cuiq; portionem quā attulit ex suo labore. Id ve-
 ro auri quod in regionem sancti christophori legitur ad officinas oppidū bonauētus
 re affertur. Supra trecentum milia auri pondo quotānis in duabus officinis cōfla-
 tur. Si quis fraudasse detinendo: quin magistratibus regijs ad signetur: Quic-
 qd auri reperit lege mulcatur. Incidūt inter eos sepe cōtētiōes q̄s nisi potis sit iu-
 laris magistratus sedare: per appellationem ad curie senatum lis defertur. A cuius
 sententia non licet in omnibus castelle regnis retrocedere aut diuertere. Sunt au-
 tem nostra etate senatores insignes viri nobiles omnes ex sanguine nitido: quos est
 consilium eo ordine hinc nominatim: inferere quod rebus dubijs iudicaturi sedent

alia insula
 trisera.

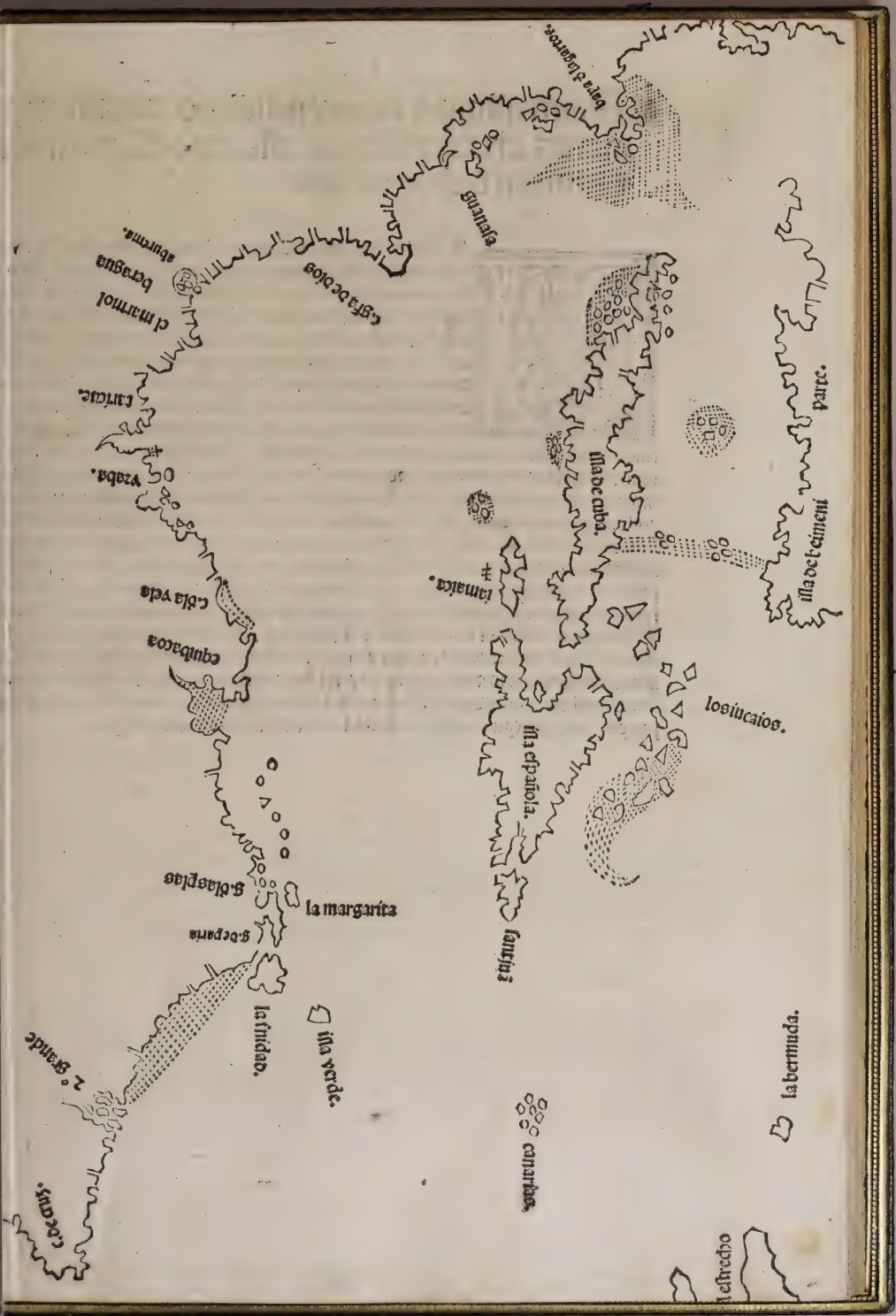
ordo datur

sunt dociles

vbi confla-
 tur aurum.

qui senator
res regij no
stro tēpore

insenatū. Primā sedem sibi legit Joānes a silua comes cifonte⁹ regius magnus ve
rillifer tibi affinis. Ingenio pmas vir catoniano. qui neq; sibi ipsi aut filijs (si deli
querent) didicit ignoscere: vira integerrim⁹ litterarū et ipse cultor. Princeps hic sena
tus est. Vos p̄sidentē dicitis. Ceteri huic astant ordine quē tēpus instituit: qui nāq;
p̄o: ad senatū accitus fuit: hic prior sedet. Doctores oēs aut designati aut insignib⁹
decorati (designatos autē vocat hispanū ydioma licenciados) ex iure cōsultis regno
rū delecti omnes. p̄sidenti assidet veteranus noīe petrus cognomēto oropesa: sequit^r
hunc Ludouic⁹ nomie capata: ab hoc habet locū fernandus cognomēto tellus: q̄r
tā sibi sedem habet garrias cognomēto morica: quinto sedet loco laurentius cogno
mento Carauaial: astat huius lateri toribius cognomēto santiago: sequit^r Joannes
lopez palacios ruuios: de hinc ludouic⁹ cognomēto polanco: ab hoc sedē tenet frā
ciscus cognomēto vargas qui vna est et regius thesaurari⁹: vltimas occupāt statio
nes duo sacris initiati fosa et cabrero iuris pontificij periti his non licet in criminali
ylla causa suffragari horū omniū humeris quicq̄o litis aut cōtentionis exoritur incū
bit. ad nouas iā terras a q̄b⁹ digressi sumus redeamus. Innuēresunt: varie: fortuna
te. Nō saturno: nō herculi: nō cuiq; veterū qui nouas oras q̄ritauerint ad cultūq;
redegerint: n̄ri iuniores cedent hispani. proq; q̄ distantiam posteri christianam vides
bunt religionem: q̄ late iam puagari hominibus licebit. Quid de hisce rebus senti
am nequeo lingua vel calamo villo pacto promere. claudio igitur decadis perpendi
cularem epylogum. Vale.

Illustrissimo ⁊ reuerendissimo diuino fran. x
menez archiepiscopo toletano Cardinali
⁊ primate hispaniarum

M dilucidius queant reuerendissime purpurate nra ⁊ nere
dū (libellorū vtpote decadis oceancee) latebras (si q̄ iſine)
lectores intelligere: decadis ipſi⁹ calcem hac ſculpra ſtatu
tabella fulcire. Qui ſibi formare horum tractū ſpeciem na
uigationemq; in intellectu deſiderant: hanc ibi ordinē capi
ant. In extremo tabelle margine duas promontorias culpi
des inſpice: has hispanus vocat ſtrecho d̄ gib: altar: latina
lingua fretum herculeum. In leuam ſi te inde cōuerteris ſe
ptem veluti ſcopulos videbis: he ſunt canarie inſule ap̄d la
tinos fortunate: licet non deſint qui alias ſentiant. e fortunatis recta itur ad occiden
tem ⁊ ad hispaniolam de qua pregnantēs ſunt nri libelli. Quadrata ea que hispa
nirole ab oriente vicina eſt: ſantioānem appellant. De hac late (quia eſt aurifera) in
epilogo perpendiculari. ab inſulis autem fortunatis leuoꝝ ſum tractum diſcurre illū
flexibilem: infinitū: variū. Is eſt de quo multa: vbi os draconis: paria: curiana: cau
chiet: cu quibachoa: vꝛa ua: beragua ⁊ relique prouintie ampliffime quas continēt
putatum indicum diximus. ea vero tellus que ad occidentem hispanirole primū occu
rrit inſulis vndiq; (veluti fera pullis gallina) circumuallata: cuba eſt ingens inſula
Al leua vtriq; adiacet a nobis ſatis trita iamaica. Ad ſeptentrionē vero miras eti
am terras miroſq; tractus reperiunt quorū veſtigia cerne dextroꝝ ſuꝝ ſculpta. La
nibalicas autē iſulas ⁊ archipelagus atq; alia multa que adiacēt medioꝝ pretermiſ
ſi: ne tabellam confunderem. Nec ⁊ cetera libelli aperient ergo vale ſplendiſſimū
purpurate ⁊ nos qui excellentiam tuam obſeruam⁹ ⁊ colimus diligito.

Impitria calcographoru qui latinā minime callent linguā: fecit vt mihi parū pfue-
rit exemplar illis horū amici vatis operū correctū p̄buisse: carent enī diphthongis ⁊
plerisq; in locis p̄ter orthographiā errata repi nō pauca, e quibus hec (quia senten-
tias peruertunt) fuit anim⁹ colligere.

A.

Folio. **A.** secūdo. linea. xiiij. lege ostederē. vltima eiusdē planetollegz. verso folio. **x.**
linea pone verborū qz. **A.** iij. secūda pagina linea. xxvij. lege quisq;. linea. xxx. lege
soldanū. linea ante penultima lege. posse nō posset. **A.** iij. li. p̄ma lege qz vbi est vt.
linea. iij. lege tibi nō ibi. linea. xiiij. adde qui post diē. li. xxiij. lege manu. eadem linea
obsuro. secūda pagina. linea. xiiij. a fine lege vgerentur. ante penultima lege secus
atq;. Sequēti folio. linea. xvj. lege e publicis. Secundo libro linea. xiiij. lege ingenti
non tugenti. linea. xiiij. lege a duobus. folio. vij. linea sexta lege robore vbi rubore.
xxvij. lege sculpta nō ericpta. **A.** bidē lege iadertina non iaertina. verso fo. linea. ix.
a fine lege venetini non viniti. linea. vj. a fine tolle. m. de in insula ⁊ lege q̄ nō qui: folio
viiij. linea. x. a fine lege dimeriuntur.

B.

C Folio. **B.** i. li. xvj. lege cuiq;. a fine. linea. iij. lege tractaret. verso folio. a fine linea
xiiij. lege. e. mōnibus. paulo inferius lege nūc non hunc. **b.** ij. linea. xxvij. lege hāc ca-
rras appellant inferius linea. xxxiiij. lege sint alia sequenti linea lege maria. linea. xl
lege incensus ⁊ craftina ⁊ ad se ducat. verso. fo. li. xxiij. lege enim. **B.** iij. linea. v. lege
mamaluchoz. li. xxiij. lege censi nō confiti. xxvij. li. lege rhinocerotici. verso. fo. linea
xxvj. lege syrie. xxvij. quō nō quo. xxiij. lege ostēderent. **B.** iij. linea. xx. lege ille. nō
illi. linea. xxxiiij. lege duo de viginti. linea. iij. a fine lege. sint vbi sit. verso folio linea.
xij. a fine lege ardentius nō ardentū. paulo inferi⁹ pone viri iter brachpate ⁊ nudis
In fine pagine dic ingeniū. fo. v. li. xvij. lege nobili. verso. fo. li. xij. adolescentis. fo.
vj. vitta. vbi vita. li. xij. a fine lege naffaca. fo. vij. linea. xix. lege vt p̄ regie. verso. fo.
li. ix. lege maris non mauri. li. xxiij. superat. fo. viij. li. xx. lege satis ne. nō me. li. xl. lege
fata non facta. verte foliū ac vltima linea lege maurozū.

C.

Fo. **C.** j. linea. xxxj. lege ex solutus p̄ exsolutis. alia plana circa mediū condiderit
non conderit linea. x. p̄pe finem lege qua nō quas. linea. iij. a fine dic structura. folio
ij. circa finem. li. xiiij. lege moreretur. **A**lia plana lege lactabat non ablactabat. Fo-
lio. iij. linea. x. lege recipit nō recepit. prope finem exitium: non exitum. **I**n vltima q̄-
ternionis plana pone de post fuisse. circa finem lege credere non crederem.

D.

C Folio. **d.** i. in principio decadis dic viride nō vidide. ⁊ perazia non peraria. fo. ij.
emulantur non emalant. linea. xxxvj. lege concisis ⁊ paulo inferius inquirerent. fo.
iij. linea. j. lege interroganti non aliter. eiusdem fo. pag. ij. li. xvij. a fine dic sagittis.
folio. v. li. xiiij. a fine lege ex altis. libro. iij. linea. x. lege insulam. in fine pagine pone
post flumina ⁊. verso fo. vij. li. xvj. lege minime. linea. xxv. lege vltra. circa finem hu-
ius quaterni. li. xxxvj. lege vitibus non viti.

¶ Folio. e. i. linea. fr. post incolarum lege essent. alia linea pone per ante eos. pagina. ij. fo. iij. circa medium lege bombice. ab hac linea. vj. dic propterea non preterea circa finē folij. vj. lege puntam non putant. vltima plana huius q̄terni. linea. xij. pone. q̄. ante v. r. etiā: linea a fine proslire

¶ Fo. f. i. linea. i. pagine. ij. lege q̄ vbi est q̄. linea. xij. a fine p̄flectati nō aliter. fo. iij. li. xij. dic os non eos. libro. x. linea. iij. lege colere non colore. folio. vj. li. xij. a fine lege timpani non in panit. linea vltima deducit atq̄ non aliter. fo. vij. li. iij. lege ob id augurantes. linea. xvij. tolle sese. in epilogo. linea. vij. lege haberem in p̄ma p̄sona. li. nea penultima eiusdē pagine tolle. a. post regina. fo. viij. linea. x. lege addictus linea xxxij. lege summa. linea. xxxvij. lege regione vltima linea huius pagine lege hic nō hinc eadem linea lege (quod de) non q̄d. verso folio linea. i. lege in senatu.

Ad reuerēdisimū dīnū Frāscū ximenum. S.

Romane ecclesie. Cardinales p̄matēs hispaniarū archiepiscopū Toletanū p̄ratio in ianum.

Volent firmissime nr̄e fidei cardo. cu-

iulūq; generis homines: qui nō obliq; sapiāt: quō sibi quē piā sue militie patronū aut sortiti sint aut elegerit: q̄ duce fluctuātes (veluti naute per urfam) ad rutū aliq̄ue portum poucātur: p̄tinuis semp p̄ cuiusq; fortuna muneribus salutare. Nec meo iudicio ad vnguēs sibi p̄suluisse videbī: q̄ solū quid ipse ex suo penu q̄at exhaurire libauerit: dimidio nāq; is officio p̄iungē: sed his rite existimabī satisfecisse: qui vires suas dimēsus: an offerendū mun? recipiēti gustui sit accōmodatū: aiaduertit. Hauscā enī poti? q̄ oblectamentum: q̄ min? ista diligēter p̄siderauerit in ei? stomacho cui se gratū obsequiū p̄stare arbitrabī: generabit. Qua ppter purpurate p̄nceps (quom te mihi oceanū fluctib? agitato tanquā mee pigrinationis fidus in ecclesiastica militā patronū elegeri) mecū sepe p̄siderātī q̄bus te possē (ne mei nominis memoria de tuo sacro pectore detrudat) donis obire: venit in mētē nullas tuo igenio dapes exhiberi posse suauiores q̄ nouarū rerū aliq̄ semp illud elucubratione depascere. Propterea accipito maximū inter hispanos litteratoz refugū quod ex algēti officina nra nup̄ decussū p̄dijt poeina Libuit enī plectrū apollineū quod iā in abdītū pietū situ atq; rubigine cooptū femiputruerit refumere: atq; iterū aliquantisp̄ vt amicis de me bene merētib? hac in re morē gerere insaniē. Sed vt lenius sapientissimē p̄nceps p̄ hec breuis agelli nri ingera perpicacis ingenij tui possis habenas solucere: qd mihi p̄bebit spiritum per hacheroam siluā exuissit. intelligito.

Argumentum.

Primus ianuarij dies anni sexti et quingentesimi supra millesimum hispano more te presente tauris et Pharusinib? ob p̄cordiā inter reges socerū ac generū edicēdā saluāticē lenificat. iuuenibus permitti senes: et prudētib? insulsi leuia exercēt. Senis in ianū. Respondet debuisse etiā moruos reuiuiscere. iuuenēs christiane religioni: ex eoz discordia periculū ostēdit. Laudant h̄elisebeth et Ferdinand? et philip? reges. cōfecte pacis honos maximiliani legato quē eo die rex equestri ordine insigniuit ceteris in diuersa studia p̄tētiq; adnūtētib? latent impendit. Tale lux hispaniarum.

Helij antonij nebrisensis argumētū latius in ianum. P. Abartyis Angli meliolanēsis. Proto. Regij senatoris.

Nibes cādide lector ex eiusdē vatis episto

la ad Lar. poematis argumētū: s; arcti? q̄ forte velis: apertū igit illud a me (qui viua ipsi? voce rē sepius p̄cepi) accipito. Post diue h̄elisebeth regine interitū neminē latet qui Joāne philippo burgūdo flādrice comiti multarūq; gētū intra belgas dīo maximiliani regis romanoz vnico in vxorē tradite regine nomē castelleq; regna hereditario iure cesserit. hic regis castelle apelationē (q̄ ioāne regine vir esset) philip? burgūd? sortit? dota li sibi iure deberi regioz gubernaculū asserēbat. Fernād? vero rex Joāne regine genitor: qz ex vxoris regioz diē testamēto relictū fuisse p̄petuū administratōrē (silia laborē recusante) recipēbat: regiozū habenas tenebat. hic extorta est inter socerū Fernādū: et generū philippum reges p̄tērio. cedat socer: philip? gener instabat. p̄sultores iuuenē stimulabāt. res sumo in discrimine versabāt. maxima ex eoz dissidijs vniuersē hispanie p̄ncies expectabāt. in diuersa nāq; studia p̄ceres populūq; tēdebāt. vt infra lector videbis. Quō igit Fernādus rex saluāticē ageret: a belgis allatū est sed? inisse ambos: concordiā animo esse. hinc quia vidit primo die ianuarij solemnia ludosq; varios instructos: cur ista parare tur se scire vates dissimulat. cūta nāq; ad leticiam pro p̄cordie nūcio instruebant. ianū q̄ apud anti quos pro deo colebat ob prudētiā: q̄ ianuario mēsi nomē dedit: alloquit. vt magis atētos ad rē tantas faciat auditores: in ianū trib? notis inuehit. necq; senu neq; sapiētī hōce ludos cōuenire plurib? circuitionib? alludit: mūneq; ianuario gelato mēsi p̄gruere isthec insinuat. quātoq; magis poeta redargutionē exaggerat: tāto maioris esse momēti rē ostēdit. qd patebit in narratione. in presentia: poematis exordia que miris contexta reperies artificijs aggrediamur.

Ep. Ad. angli mediolanensis regij cōs. prot. exordium in ianum.

(C)ur prima phlegoneo curru. ordo est constructionis. prima dies grata iano vir fugarat letos trines luciferi: et vulnus ru-
bentē aurore cū curru phlegoneo et aret: vir mōstrauerat vāstū orbē populis: phlegoneo curru. intellige curru solari: nā
phlegon vñ est et quattuor equis solis. in fabulis nāq; solē p celi semitas curru vebi quē q̄tuor equi trahūt: iuuenis. equo
rum vero nomina sunt pyrhore: cons: phlegon et ethon: a phlegone igit̃ possellus formauit phlegoneū (fugarat a re) a ce
lo p sinegodchen. (aris) vero linea est q̄ diametraliter a polo arctico tendit ad polū antarcticū: sup qua celū voluit: veluti
in cuiusq; curru rotas p̄ficere fas est super age nāq; rotare illas cernim⁹. (fugarat). i. obtenebrauerat (letos crines lucife-
ri) hoc est alacres veniens radios crines nāq; solis lune ac stellaz radios poete appellat: a sole fuguentē obscurari sidera
etiam q̄tq; videntur veluti can dele lumē face magna aīate (ven⁹) de septem erraticis vna: tribus nominibus appellatur.

lucifer quippe dicit̃ quādo quibūdā anni tē
ponibus. solē precedit: quasi lumen ferēs. i. nū
cias. Volūt tamē aliq; p se dici luciferus quia
sole ac luna omīssis tāto lumine nitet: vt so-
lus p mbrā nocte stellata faciat: ast a luce. i. a
die quā surgēs prenūciat dictam satius est:
quom nāq; solem pcedit ipius solis semper
est p̄uenia. quādo vero solē subsequē tendit
tunc seruis ad occidētē et hēper⁹ dicit̃. om-
ni autē tēpore ven⁹ appellat (letā) autē vo-
cat venētē vel ob sui colorē: vel quia leta red-
dit: omnia est enī rōnūsa: generatōis in re-
b⁹ omib⁹ amorē ac desiderū occurrūt. (Volū-
tūq; rubentē aurore) repete vir prima dies ia-
nuari fugauerat vulūt rubentē aurore. i. vir
aurore discesserat. aurore nāq; simul cū stel-
lis omib⁹ fugari tunc videt̃ quom iā eltra
nō appareat. (Volūtū) hic ponit pro aspectu

Prima phlegoneo curru vir are fugarat
Luciferi letos crines: vulūtq; rubentem
Aurore: et vastum populis monstrauerat orbem
Iano grata dies: celū terrazq; repleri
Ingenti vocū strepitu: dāgore tubarum
Horrendo ethausi: surgēs strato ethera vidi
In solito plausu: ac stulta purigine plena.
Alia quom reperi tam alieno tempore: ephēbos
Comitos senibus: petulanti solvere habenas
Cornipedum cursu: sapientes sumere cristas
In caput: obstupni grauit̃: de hinc motus: amice
Ianum ego conueniens compello vocibus istis.

(rubentē) vero a sui colore. tēpore nāq; sereno exreflexione radij solis aduentātis supra orizontē rubore suffultus apparet
acr. (Et vastū populis monstrauerat orbē) repete p̄ma dies grata iano vir monstrauerat vastum orbē populis obscura nāq;
sunt omnia populorū oculis nocte vigēte quom vero sol fuguent ostēdere gentib⁹ orbē videtur (vastū) accipio pro magno
(celū terrazq; repleri) est hyperbole neq; enī strepitus illi audiri poterat extra vrbē ipsam pbi illa exercebant (Voces) sunt
hominū clāgoz vero tubarū et huiusmodi strumētōz. (Horrendo) accipe pro ingē (ethausi). i. aurib⁹ ebrii et suscepi (sur-
gens strato) ego poeta: p̄silio electo. (ether) est elementū ignis sepe pro aere ponitur. (In solito plausu) insolitū. n. est men-
se ianuario ludos tales exercere quales infra dicemus (ac stulta) purigine plena. i. petulātia et lascīvia indecenti respectu tem-
poris: viroz senū atq; alias sapientū: vti infra videbis. (Alia quom reperi) ordo est ego rates quom sensū talia. i. tales ludos para-
ri. (tam alieno tempore) q̄ mense ianuario (ephebos) iuueniculos et adolescentes (per mictos senibus) quia etiā senes multi
eo die p̄re leticia se exerceuerūt. ephēbos dico p̄mictos senib⁹. (soluere habenas). i. lora (cornipedus). i. equorum qui habēt pe-
des corneoz (petulanti cursu) i. nimium soluto est nāq; petulantia libertas quēdā soluta in rebus agendis. (Crista est) quod
vulgo dicimus per naculo sermone pēnachū. miratus ergo poeta noster quom vident sapientes viros in caput sumpsisse cri-
stas. quod est adolescentū lasciuientū. aduerbiū amice. ianū ego conueniens compello vocibus istis. i. tales ludos para-
ri. i. tales ludos para-

(T)one quid insanis. i. o virisenses et pru-
dentes quos p ianū intelligim⁹ cur leuia hec
facitis neq; n. sani videt̃ esse hominis ebores-
is et equorum cursib⁹ p vias et tauroz iaculis
intēdere: ali p̄feram tēpore quo se quisq; so-
let intra sue dom⁹ penetralia sub accēsis cami-
nis recipere: cur sic pede compita pulsas pul-
sare pede cōpita est p plateas tripudijs et cho-
re ac saltationib⁹ intendere. nullū nāq; leti-
cie gen⁹ eo die p̄termissum est. cōpita platee
dicunt (diue senex) apostrophat ad ianū cui⁹
indignatōe (pudor est pudor ingēs) pulchra
et grata repetitō (albicat eia barba tibi) red-
dit rōnem quare pudor sit pudēdū nāq; ē vi-
ro iā cano ihs mēbere puerilib⁹. (albicat)

Tunc quid insanis? pede cur sic compita pulsas?
Diue senex pudor est: pudor ingēs: albicat eia
Barba tibi: canetq; caput: genibusq; recuruis
Crura labant concreta gelu: tui tempora fudent
Rugos: et graciles gibbus tibi cōglobat armos
Non sentis q̄ turpe seni iuuenilia rursus
Officia induere: tremulos vibrare lacertos
Ostante manu raptam sine viribus hastam
In stadio aut rozuos iaculis transfigere tauros
Hec turbe sinito imberbi: rapideq; iuente.

i. canet: (genibusq; recuruis crura labāt) se-
nibus nāq; tremū crura incuruaturq; ad p̄teritū genua (cōcreta gelu) dat rōnem quare crura tremore labāt et calozis nāq;
naturalis defectu sanguis cōgelat ac nerui trahunt: q̄b⁹ reducta vires desūt. (tūa tēpora fudent) tēpora sunt capitis late-
ra. (fudent) generat̃ in senib⁹ piger sinus quidā i mucorū qui terre colorē emulat: super additis rugis. (gibb⁹ cōglobat) i. i.
amplificat ac tumefacit (armos) i. humeros tumefcunt nāq; senib⁹ humeri et quo timore gibbus creat. (iā p̄sentia) o iane
quā turpe senti sup̄le sit induere officia iuuenilia. i. ludos exercere iuueniles (tremulos vibrare lacertos) dēclarat quē sint officia
iuuenilia reijcēda a senib⁹. ordo est sinito turbe imberbi et rapide iuente hec. i. vibrare lacertos: figere in stadio rozuos tau-
ros: (iaculis enī) i. iaculis missilibus dicam⁹ nos garrochias: (manu ostentēte rapit) ensem sine viribus insinuat unpudētiāz ne
mo. n. aggredi conet̃ quicq; nūi se ap̄tū esse sentiat ad id exercendum.

(*Ceruleus glaucus* & *pecolor*): diuerfos etiam induere colores iuuenerunt est nō sēnū cerule^a a colore cere est viridis semī obiscurus (glauc^a) a colore aque marie in medio mari quē dicimus azulū (hyantini) h̄p̄a dicit flos a colore rose dicunt rosaceū vel moratū (cōtegat illos). i. iuuenes talib⁹ coloribus induant^r (In populos hi prata virentia portant. i. eant^r discunt^r p^r platea effectū prata. i. varijs coloribus vestū coopti veluti prata varijs herbis ac florib⁹ ornata. (Et cōple re vias bōbis) nunc intēdit describere leticiā p^r instrumēta musice (implere vias bōbis) est vībē p^r ambulare pulsant^r o timpana nō more quē dicunt^r arabales^r est. ppia onomatopēa a sono nāq³ ipsozū timpanozū capiti est vocabulū: m (bombus) id nāq³ pterre vidēt^r cū pcutiunt (audire celū) modulo. i. dulcisono (ductilis sambuce) idest eo instrumēto quod dicunt^r sachabucū qđ dūcedo varios emittit sonos unino et vidēt^r aliquātiſp^r sonitū habere latinum: v^r alambuca sachabucuz dictum sit. licet pleriq³ contē dant sambucam aliud esse (apuli martiq³ sero maioq³) est ordo tu concedes etiā inuit^r illa ta lia tuis fratribus o ianuari quia per eos mēses quibus florent omnia quibus iā glacies solutū tur redeunt fugientes hiemē volucres. his dico mēsisbus qui per se leti sunt: salunt omnia ex hilarantur omnia: propterea istis conuenit p̄s lere. i. eo tempore chorēas^r altationes exerce re (apulis ab aperiendo dicitur quia tunc terra ad omne germen procreādū emittendū ape ritur. martem vocat ferum tum quia dicitur a Marte bellico vel quia mense martio quom sit ex p̄sibus^r arietē mutabilē et insperato per turbationes varie in aere cōstantur maiū ve ro qui a maioribus dicitur vocat decentē pro pter varias virentes herbas ac va riam florum^r et rosarū alacritatem (Quibus alstra dedere) declarat causā quare sint isti menses ianuario placidoz mense namq³ martio apuli et maio sol graditur per hec signa que nominat circiter nāq³ idus aprilis sol taurum ingreditur maij autem geminos (astra dedere robur^r ardētes animos) istis mēsisbus. i. in amorē coitus ad

Ceruleus glaucus ve color⁹ vel hyantinus: istos
 Contegat. in populos hi prata virentia portant.
 Et complere vias bombis: fremituq³ tubarum
 Ducilis t modulo sambuce findere celum
 Aprilis martiq³ sero maioq³ decenti
 Concedes: etiam inuitus: quibus astra dedere
 Robur: et ardentes animos flauosue capillos
 Floribus ac varijs fertis vincere rosarum
 Illos mite astringit geminorum et nobile tauri
 Sidus iane iuuant: calidi et properantis ad augem
 Phebei curvus radij. capricornia buma
 Saturniq³ dies: et inutilis amphora cogunt
 Te capite inflexo tetricas habitare cauernas:
 Et nigros habitus et tristia firmata ferre:
 Sabellas narrare. igni te semper adeste
 Iane decet. mihi crede fene: latebrosa subito
 Antra citus: velut vsus hians in ualle niuali.

generationem cuncta que sub celo sunt hie mēsisbus reuoluunt. arbores nāq³ folia flozēq³ produciunt. herbe pullu lant. homines ac cetera demū animalia liberiorē produciunt (Micare). i. ligare flauos capillos floribus ac varijs fertis tis (rosarum) dicit quia hie mēsisbus pueros et puellas prata hortozq³ antie queritare indeq³ septis flauis capillis suis ro sis et floribus manipulisq³ odoratis cantando domum redire ad vesperam: quotquot āmo cernunt^r. quod et nos cū pue ri essentis optabamus (astrum geminorum) quod signum maio mense circiter medio ingreditur sol (vocat mite) quo niam tunc blandi soles tunc iam frigore abscēssit neq³ viget calor intensus est hoc signum de natura aeris calidum et humidum (vocat signum tauri nobile) vel ppter animū nobilem tauri animalis quod nomine signum representat vel quoniam ipsum sol perambulat nobilissimo tempore a dimidio nāq³ aprilis vel circiter ad tantūciem maij hoc signum est taurus de natura terre frigidum secum (calidi et properantis ad augem) ordo est radij calidi phebei curvus pperantis ab augem etiam iuuant illo mēse ad augmentū nāq³ suum tunc sol properat et diem nobis pducere laetitia. est aut punctus in spera dictus ab augendo et aug solis est ipſus summū augmentum pro tempore mutatur (calic radij solis) excutunt omne torporem frigore et ordo cūctā includit et obnubilat. sunt autem calidi ab effectu per repetitiones non in seipsis quia extra elementa non cadit passio in superioribus. idem dicitur de reliquis p̄sibus capricornia buma adaptat comparationem veluti nāq³ et longitudine dierum et plando illorum quos dicimus mēsum calore omnia exgerge sunt et exphlarantur ita ex ianuari dierum breuitate et cetero frigore omnia contrahuntur et merore replentur o dios (capricornie) signum est quod sol aggreditur circiter idus decembrio tangitq³ ianuariū a capite p̄s ad idus ipsius vel ferre et tunc maior buma idest dierum breuitas: sole nāq³ capricornium captante solstitium efficitur hibernum vnde sunt hec duo carmina solstitia et equinoctia norantia. hec duo solstitia faciunt cancer capricor nus sed noctes equant arietē et libra diebus (Saturniq³ dico) illos nāq³ dies romani saturnales appellāt quibus ad tol lendam ex animis hominum conceptam ex longissimis noctium tenebris et frigore mēsticiam locat ac ludere conuuija p̄s hibernus licebat et quia saturni torporem grauedinēq³ illi dies emulantur saturni sunt dicti (inutilis amphora) equari signum amphora est inutilem autem vocat quia quo tempore sol aquasio pergit nil producit concretā namq³ sunt omnia et id signum sol percurrit ab idibus ianuarij vel circiter ad tantūciem februarij (cognit te) o iane ista signa que te circumueit et cōgelāt habitare (tetricas cauernas) idest loca obſcura et clausa (flecto capite) idest reducto nos nāq³ vigente frigore ita perstringimur vt breuiora videamur habere colla caputq³ obductus (et ferre nigros habit⁹) non vestes versicolorēs (et tristia firmata) idest vestes pullatas ab effectu tristes (et firmas) vestes tragica longa pulla ta nostro more luteam abollam vocamus (sabellas narrare) propria sunt hec sēnū hiberno p̄sferim tempore sub ca minis vt pote ad moto igni inuolantibus que ipsi iuuenes egerint recitare. multaq³ etiam mendacia miserere non desinit relatu digna natura nāq³ dicacessunt senescentes omnes (mihi crede) sēnit acrier infens qui eo die inānerunt com paratq³ illos vīso qui donec niuib⁹ terram sentit esse cooperatam numq³ exiit espiculus.

(Calculus in dextra) mos est senū calculorum farta semper in manibus habere dicimus nostro ydiomate farta de cū-
tas (crepitare) dicit quia quando decidunt vnus calculus in alterum inuicem crepant (non lancea) quod est iunenans
(non is mureo) .i. arripit (nec in leua clipeus tibi) obberet. i. arando roretur clipeus picus est quem nos vocamus
adarga quam depictam at ergo mulci ferunt sanas id est iustificationes id est nisi vis derideri ab hominibus (rinocerthe
as) rinoceros est animā habens vinctū in fronte cornu i ferocissimum sed ridiculam extorionem nā ad irridendum
vocat martialis rinocerostem (rinoceroteas) id est nisi vis ab hominibus derideri (Janus adhec) audis que iam o po-
ta exprobrauerat ianus respondet non debere quemq; mirare q; hec senes faciunt quia etiam mortuis si fas esset reu-
liscere liceret huiusmodi agere (dixi) pro dixit (martyr) nomen proprium poete pie nomen nāq; ipsius est petr⁹
cognome angustia genere suo quod est ab an-
gleria in mediolano in insubris (haud equi-
dem) .i. non ego negabo quidē esse vera vt po-
te (Ludere harundinib⁹) hic ludus est troicus
quē Enneas apud virgilū in sicilia dicitur ex-
cuisse (Lauros pducere) paucis in locis audi-
ui tauros produci in populū iaculādos nostro
more (vestes tam varias) vt nūc sumptim⁹ (re-
boantia timpana) aplos⁹ est superiorū (ple-
ctro) plectrū hic ponit pro virgulto quo pec-
tur timpani membrana (Reboantia) veluti
bombus ita i reboare dicit a sono ipi⁹ timpa-
ni vnde participiū hoc reboans i tonis vicos
implere soluit id est vias omnes vibis discur-
rere equorum cursu acriter agitato hic est
datum illud nro ydiomati corer a rienda suelta.
Lara nāq; dicimus rēdas (Vibare astra) ex-
cutere lacertos capta lancea (iuueni est ea gila)
vocat martiū apulē i mauis supra nominatos
fratres suos iuuenes quonia iillis mentib⁹ om-
nia reuiscunt ac reuiscunt. fratres vero dicit
mentes veluti ianuari⁹ ipse est mēis (sed causa
mouens) vult reddere rationē ianus quare ista
senes effecerint temporeq; tam alieno ab huius
cermodi ludie leuib⁹ que tria carpit poeta di-
cit igitur aduerte o marty⁹ quid causē nos mo-
uerit vt ista nos i tali tempore tractauerimus
est nāq; a deo vicens causa q; nō solū senes
i prudentes iure merito pie gaudio inaniuerunt verū i mortuis i possent licuisset nūq; mirabere. i. minime miraberis
si nos senes i prudentes intellige (hec facimus) saltationes i iuueniles ludos exercuim⁹ (stupēfacta imo tibi) .i. stupēbis
i admirabere cur non resurgat ex acheronteis ripis. i. ex morte i sepulchris (magna amina) intellige defunctorū ache-
ronteis tangit fabulā antiquorū que insierunt quinq; esse flumina que migrātes anime ex hoc carcere corporeo transire
in quinq; vt inde ad tartarū ad scelerū poenas vel ad beliosos campos ad benefactorum premiū a diuersis spiritibus di-
rigant flumina vero sunt styx acheron lete cocit⁹ cū āgetonte horum styx odiū signat acheron tristitiā lethe obliuio
nem: cocitus luctū phlegēt ardorē charō hinc animarū traiedioni nāq; legi⁹ esse pposit⁹ lege ista lati⁹ apud virgilū
um sexto eneidus nos aut ad senium nisi opus deueniamus est mirandū cur nō resurgat i sepulchris mortui etiam p-
hibente multiplici custode. i. cerbero cane tria guttura quibus animas omnes deuorat patētia habēte: quom autē dī-
cit phibente custode videt⁹ extollere magnificēq; rē quādo nāq; graue aliqd exponim⁹ vtur his circūloquis vt
etiā illis innitit quib⁹ licet obitare ne rem aliquā aggrediamur (Quom pmiū) vidisti cādidē lector lōgis latiusq; circū-
tomb⁹ exordii ingēs cōstructū est igit⁹ opus vt capiti mēbra cōueniāt nehimera cōposuisse videat⁹ poeta. pponit er-
go in hoc narrationis sue initio: quid hoc caute fuerit (iano ipso recitatē) quo mire paucissimūq; verbis nra illa illa vi-
co regina laudat⁹ q in regio sceptrō nullā habuisse vniquā parē cōperim⁹: animi nāq; magnitudinē i pōtāna sup soci-
nam maximos viros equauit pudore vero i castitate vti omnes nouim⁹ emittit. merito igit⁹ poeta nosr mirādā vo-
cat elisabeth orbis lucē (elisabeth) ient in declinabile poteris i elisabetha dicere si placuerit aut si vultis egredi in p-
prie nāq; locorum aut virozum nominibus que presertim noua sunt liberius pagari fas est. est autē ordo (quom
primū) illa regina miranda (elisabeth) lux orbis: imposita est tristi pberetro. i. funerali lectica hoc est vbi mortua est
(omnis gens) recitata indurata graui pterno id est omnes anime illorum qui preputis carent obstinate ac perucace
i dure ceruicis (seu bello victa decennū) hoc dicit ppter mauros granatenies quos decennū fernand⁹ i elisabeth
nosr reges pari fortitudine domuerunt ac profugarunt (vulcano seu rapta) id est combusta. o boretas est sermo quo
rum in infinitum numerus igni consumptus est.

(7 que maiorum ne fedet sabbata). i. gens merē iudaica que sabbatum celebrat ex precepto veteris legis (mauult pferre). i. magis vult natale solū relinque & alienas terras extorris queritare (conuoluunt tartara) id est sensus recuti. i. curam cui quos diximus perturbant infernas domos q̄ sub tartari nomine intelliguntur (reges infernū stimulant). i. maciat plutonem quem nos luciferū appellam⁹ demoniorum principem (preponit grādia lucra) ex hac discordia (innumeras animas) est appositio nullū nāq; aliud sibi lucrū maligni spiritus affectant quā animarū que illos in pene partes comitentur (cladem strageq; est ordo ostendunt recuti affore cladem & stragem paratam sumentem excuciat & vigilet parumper ipse Pluto id est si desideret operam suā industria ne conueniant: sint ve concordēs ambo reges: idcirco & gener (serro atq; igni) iminatur id est minas inferendo p̄nūciant futura mandata chruiti tonātie id est finem habiturum quequid christus precepit obseruandū iudicant & plutonem mouent & suo desiderio (tonantē) vocat chruitū id est vere deum quia nulli datum est contraria mouere p̄terq; ipsi deo. licet ex martis & saturni aspectibus cum alijs planetis iuxta signorum naturas in quibus perambulant contraria fulgura pluuiasq; ac motus reliquos agi videamus deo tamen id esse propriū dicimus quia insit planetis ac signis a deo data illa potestas (seditōe illa) id est ex illa discordia (hinc caueat) mouent plutonem recuti ne labi permittat occasionem: hanc que se offert (sors felix) felicem vocat fortem adesse ex hac dissensione ac celi voluntatem esse dicat ut interit hec si multas quia inlemergit quod non prodeat a mente diuina: vel permittendo siderum varios effectus: vel concedendo: liargendo aut puniendo. & propterea dicit poeta celi voluntas videtur hoc offerri quia celi voluntas. i. siderum influxus possunt mutari: dei autē minime (eudad) proprio vīs est vocabulo que namq; timemus perdere cuius dicunt: si amittant (ocasio) iordō est recuti suadent & orant ut Pluto medietur quid nam ferat occasio vertens & regat namq; summum dolo rem ac penitentiam animis occasio rei alicui quam effici optaret: nus. p̄terea deinguitur occasio capillata a fronte: calia ab occipite. quia si ex nostra negligentia rem comodam amittimus que se nobis obtulerit: sero reddat ad nos eadem sors (Quod nisi maturo) p̄ponit recuti totum oratorum plutoni excozum discor

Et que (maiorum ne fedet sabbata) mauult
Pferre exilium: conuoluunt tartara: regem
Infernum stimulant. preponit grandia lucra:
Innumeras animas: cladem: strageq; paratam
Affore: si mentem excuciat: vigiletq; parumper
Ostendunt: serro atq; igni ruitura minantur
Seditione ista chruiti mandata tonantis.
Hinc caueat ne sors felix celis voluntas
Euadat: que sese offert occasio: quidnam
Vertens tega ferat: suadent medietur & orant.
Quod nisi maturo propter contetere gressu:
Uisoc atq; gener concurrant: armaq; fumant
Alter in alterius vires: plutonia iura
Deperitura breui clamant. regesq; potentes
Qui celebrant venerem: & imhometica iussa sequuntur
Intra asie fines amplos lybieq; furentis
Lernere se expectet stratos: redituraq; vt ante
Thracia cum arcadiis. necnon & thessala regna
Ad prisca chruiti legem: clamamus cozinthon.
Nam fera conueniant hec siduo fulgura Pluto:
Bellator fernandus ait (qui verba ferebat)
Comiscens zephiros curis & maxima fuisse
Regna domans passim: ac magnus nouus orbe philipp⁹.

dia quid sibi lucrifactorum sit quid ne amiss⁹ ex concordia & sic orditur (clamant recuti). i. clamando preponunt iura plutonis breui depertitura & reges potentes qui celebrant venerem id est qui diem veneri signatum obseruat & imhometica iussa sequuntur cathathosiodomenon est. declarat qui sunt qui celebrant venerē sunt namq; idem qui malhometem colunt (intra asie fines amplos lybieq; furentis) propter regē turcharum & soldanum babilonicū. hoc enim inquit Soldanus Babilonicus quippe in Affrica totam egyptum citra vltimaq; Nilum possidet in Asia vero quam Nilus ipse dirimit ab affrica Palestinam vniuersam: siriamq; p̄uincias turcharum vero rex in asia minore asia multa:q; p̄uincias reliquas obtinet (Plutonia iura). i. omniū xp̄o aduersantū animas q̄ plutoni sunt assignatē (redituraq; vt ante) thracia thessalia & archadia p̄uincie sunt in europa citra hellepontum & per has grecia partes: vniuersam notat greciam: q̄ a quinquaginta annis citra ex xp̄ianorum incuria ad turcharū manus ouent: insinuat igitur futurū vt redeat vniuersa grecia in christianorum potestatem si conuenierint hi duo (Ad prisca chruiti lege) dicit prisca quia sub ditio ne christiana prius fuit: quā turcharū (nam fera cōueniāt) reddit rōnem quare dixerit fore vt ex leges p̄seruet & ex sese concordia & est ordo tractus per longum hyperbatō (nā plectemur seuo verbere) si hec duo fulgura. i. bellatoz fernandus (ait qui verba ferebat) idem ille qui pro omnibus recutis concionabatur. monebatq; plutonem & est per parē be simi (qui verba ferebat). i. habebat orationem coram plutonem. bellatoz fernandus & magnus ille philippus non⁹ in orbe duo fulgura & est eorum summa laus q̄ plutoni fulgura dicantur (fernandus comiscens zephiros curis) id est regna occidentalia vt pote regna hispaniarum que sub zephiro iacent (curis) id est regnie orientales sunt namq; & iteapoliē & sicilia fernandi regna orientalia respectu hispanie. & maxima fuisse regna domans passim regnum namq; iacet cū thesibetha vixor domuit granatē deinde neapolitanū & multa p̄terea in oceano (fuisse vero dixit) pro potentia atq; etiam quia in aragonico stemmate fert baculum quem per fustem intelligit (ac magnus nouus orbe philippus qui nuper prodit hactenus namq; adolefens fuit nec passus fuit etas vt magna gereret.

(Oceani glaciale fretum) describit philippianitas potestas. incipit a pmo eius titulo qui est a Flandria cuius dicitur co-
mes. est quippe comita? flandrie in oceani glacialis litonibus (situs boream verigentem) stat enim boreas a septentrione
7 venit ad nos per eius. punciis (belgasq; feroces) sunt omnes philippi stat? in belgia est naq; belgica omnis regio
gallica que cedit ad septentrionem quom gallia diuidat in tres partes: in belgicam: celticam: aquitanicam: vocat autem po-
pulos illos feroces. Sunt naq; a natura feroces (strenati) id est domat claudit sua ditone. i. suo regit imperio (et a rheno
dextram protendit ad histrum) rhennifluuus est qui galliam dirimit a germania hister vero qui est danubius? germa-
niam a panonia? que vngaria dicitur. In rhenni ripis philippum flandriam possident in hystri vero fluentia austriaz p-
uinciam paternam iure tenet: cuius punciis Austrie archidux appellatur. vnde notat philippum maternae punciap?

Oceani glaciale fretum boream verigentem
Qui ditone sua claudit: belgasq; feroces
Strenat: 7 a rheno dextram protendit ad histrum
Luius auus genitorq; a primo cesare nomen
Antiquum traxere: dedit quibus inclita roma
Lum voluere ingentes titulos: sceptrumq; patens
Imperij: 7 gallum strinxit sibi lege iugali.
Sint alias quis consanguinitate propinqui:
Uerberare plectemur seuo toruisq; colubis.
Sed quid vana loquor pluto: quid verba? quid istud
Tempus inane tero? nihil est genus 7 nihil omne
Quod retuli imperium: iuuenis prestantia plusq;
Sint metuenda virum numero fera milia centum
Tuius metuenda tibi est: si pace fructur.
Ihei nobis qualis quantasne insurgit in armis:
Quam durus milesq; durus in agmine ductor:
Bello agiles nuper arctoi sensere sicambri.

terea intra philippi potentie terminos inserit gallicae affinitatem: nuper contractam: iure: naq; merito debent affines
affinibus laborantibus desse (sint alias quam consanguinitate propinqui) de familia quippe gallozum regu philippi
genus emerit a genitrice: paternum vero a germanis principibus (verberare plectemur toruisq; colubis) id est si conue-
niant hec duo fulgura plectemur tu pluto ac nos qui tue dictioni subiaceamus castigaumur seuo verberare pro seuo ver-
beribus vt apud virgilium armato milite complent pro militibus armatis (toruis vt colubis) thesiphone et furijs fer-
nalibus gestare flagellum manu d: atur colubis armatum quo plectere dicitur penitentes ob errata (Sed quid vana lo-
quor pluto correctio est color: rethoricus laudare vult philippum a suis ipsius meritis ac magnanimitate nilq; esse qd
quid de illius genere ac potentia enarrauit multo naq; maiore facienda est propria virtus q; bona omnia a maiorib;
relicta: quia in re plato triplicem esse inquit nobilitatem virtutis vt pote proprie q; primum locum obtinere argumen-
tatur antiqui deinde sanguinis ultimo diuitiarum reliqua naq; externa sunt atq; aliena. virtus vero ppria 7 interna
pprietas intro ducit potest recutitorum oratorem floccifacientem fortune illecebras que sunt genus 7 potentia respectu
pprie virtutis vnde nihil esse genus 7 nihil esse omne imperium quod retulit: edisserit: intelligi si virtutem confideres.
(quid tero). i. con summo temp? inane. i. sine fructu 7 utilitate illud est loq; inane? dare verba dare naq; verba est decipe-
re vel falsum inaniter loqui (iuuenis) prestantia est ordo prestantia vnius iuuenis est metuenda tibi plusq; sint metu-
da centu milia fera virum id est virozum si pace fructur id est si concors erit cum fecero si naq; anim? philippi cu pui-
dentia 7 rerum experientia facere temperabitur magna possunt expectari (hei nobis qualis quantasne insurgit in armis)
id est q; feror magnanimitas ac patens (insurgit) id est tam se agitat contra hostes (hei) interfectos dolentis qua nota?
ardens recutitorum inuidia de alieno bono. Wellent naq; omnia iri perditu (Sed uia durus miles) dorso est sicambri ar-
ctoi bello agiles sensere nuper quam durus miles philipp? sit: q; durus in agmine ductor (sicambri) sunt geldrenses.
pprietas lucanus ait gaudentes morte sicambros. pulchrum naq; esse putat pugnato mori (arctoi) id est septentriona-
tes: dicunt autem arctoi ab arto stella: que ad septentrionem vergit vnde 7 polus: arcticus (durus miles) id est labo-
ris 7 vigilie patiens sicuti priuatus quisq; stipendiarius miles (qua durus ductor in agmine). i. qua prudenter 7 anime

se gubernat exercitum. salustius ait vtrūq; esse imperatori exercitus maxime necessarius: animi. s. i. ingenij virtutes: et ro-
bur corporis. concludit vtrūq; esse per se indigens: et alterum auxilio alterius egere: ad hoc vt rite bella gerantur. est igitur
mira philippi laus: quoniam ab vtroq; laudetur per exemplum iam probate virtutis in feroces hostes: quo tollit pri-
or ne atq; adulationis suspensio: poeta quis hoste introducto recitū loquētes: imo et laus duplicat et iudi hostis finde.
(Quare age) p[ro]posita plutoni cōmōdis et in cōmōdis orator hic recitatorum nomine dat consilijs plutoni: quid agē-
dum sit enarrat temerarie nāq; iusta. p[ro]posuisset: nisi quid p[ro]videndum aperiret (age hostis nō est nulla potentia). i. nul-
li et potentibus suis minuitis: funesta). i. pernicioſa (vacet) oſiosa viuat (que non emicet. idest statim exiliat ad superos
idest ad faciem terre. dicimur nāq; superi respectu inferiorum sicuti celites respectu nostri superos appellam). i. rabidis co-
opera colubris: nominat plutoni ministros: quibus medij cuncta perturbat: inficit: p[ro]strat: alecto nāq; thesiphone
megera: que sunt inuidia: auaritia: et superbia: per que nascitur inter homines discordia: que sunt alias caro: mundus: et
demon. omnia dirunt: precipitant: lacerant: ac deuorant. g thesiphonem colubis circūscriptam intellige. cupiditatem et
auaritiam cupidi nāq; et auari inficiunt suo cōmercio vicina omnia: perniciem semper astruūt. omni hominum gene

Quare age nulla vacet funesta potentia: que non
Emicet ad superos. rabidis cooperta colubris
Thesiphone accurrat: lithuū et concham phlegetonis
Apparet alecto: vadat tremebunda megera:
Tartareū inter eos iacent spargantq; venenum.
Non opus artifice est magno: se quisq; tuetur
Legitimis titulis: retinet fernandus habenas:
Regine quoniam genitor: tacet illa: philippus
Iure maritali poscit sibi regna relinquī.
Parti quisq; sue procerum fauet: incitat: instat
Adobilis folijs vulgus: fluctuq; marino
Nil minus incertum. compressit Pluto parantem
Plura: et turbatus solio sic intonat atro.

alecto idest demon ad id aptus immitat ac ferat: in philippū ac philippi consultores furorem ignem ambitionis et
supbie quo accensit noluit cum socero proceres ipsius partis concordiam agere (vadat tremebunda megera) megeram
vocat tremebundā ab effectu: ex discordia nāq; principum populis vrbibusq; omnibus illorum imperio parentibus
summus tumor tremorq; superuenit: de hinc suprema perniciēs (Tartareū inter eos spargant) et iacent venenum idest
discordiam in his luci et status amplificationem p[ro]ponendo: in illis superbie et ambitionis sue fructum monstrando:
in alijs animi sui rerum nouarum cupidi saturitate ostēdendo (non opus artifice) dicit rem factū facilem (se quisq; tue-
tur) dicit rationem quare facile sit. quisq;) intellige amboꝝ. s. socer et gener tuetur se legitimis titulis idest quilibet putat
esse legitimū regnoꝝum castelle gubernatoꝝem. dicit nāq; Ferdinandus: ad me attinet regnum gubernare: quia sū
regine pater: materq; ipsius vxoꝝ mea excedens euita suo me testamento gubernatoꝝem reliquit (retinet) habenas me-
taphora est sumpta ab ege: habenas idest regimē (tacet) illa est obiectio interrogabunt nāq; qui rem nesciūt: quid in ge-
regina: cui hec regna cedunt: respondet orator recitatorum: tacet illa idest nec marito aduerſatur: quia marit? necq; ge-
nitōri fauet: nec marito displicet. nec fauet marito. quia forte veretur ne principum hispauoꝝum animos ad res nouas
magis promoue quam ad pacem et tranquillitatem male dignoscat: regereq; sciat. quod patri facillimū putat: quia longo
illoꝝ tempore gubernauerit (tacet) ego idest neutri eligit. p gubernatoꝝem nec ipsa vult gubernare (philippus iure ma-
ritali) ex parte philippi dicitur mariti est gubernare ea que iure dotis ad se veniūt. p[ro]pterea iure maritali idest iure do-
tis (poscit sibi regna) relinquī. habes lector quid vterq; in mediū adducat (parti quisq;) sue procerum fauet. alia obie-
ctio quid aiunt proceres regnoꝝum quozum ingens numerus et potens est. inquit quisq; ipsoꝝum fauet sue parti idest bi
Fernandus illi philippū secuntur. incitat. instat: alteri obiectio responder dicens (vulgus vero) mobilis folijs: et nil
minus immo magis incertum per luptotem (fluctu marino) idest procellis marinis que quot quot horis mutantur vul-
gus nāq; imperitum fortunam sequitur. nulla ratione gubernatur. stantib? et felicius fauet: stratis? infortunatis ad-
uerſatur: nulla ratione habita. Sit ne id quod sequitur vtile: an perniciosum: nouisq; tantum rebus studet: cōducit ne
id seu non: nil curat. incitat. instat. s. vt dissideant vt philippus socero aduerſetur et ad notandum populi affectum leuio
rem exagerat rem duobus verbis atrocib? sine copula (incitare) nāq; est instigare et excitare (instare est illud) idē quod
assumpsit omni nifu: et conatu queritare (compressit Pluto) summū est rei amplificande artificij. quom to et tāt. 13 enar-
rauerit: dicere q; Pluto compressit os illius oratoris recitatorum. qui plura fuisset p[ro]secutus: nisi Pluto silentium tam
longo eius sermone indigisset (compressit) idest interceptit parantem plura idest volentē se vltius loquendo extendere
(et turbatus) ipse Pluto (intonat) cum maximo vocis tonitru aut sicuti videbitis (solio est solius regia) vel p[ro]pterea sedes
(atrum appellat) solum quia rex vmbzarum fingitur. omniaq; in vmbza iacencia nigra esse videntur.

ri veluti colubreo morſu perimunt. vt ergo the-
siphone cum suis veniens ad discordiam scien-
dam laccurrat: suadet recitatus (lithuū et chō-
cham phlegetonis) apparet alecto. per alecton in-
telligit ambitionem et superbiā: volunt nāq;
ambicioſi et superbi adorari a gētibꝫ. gaudet
q; popularibus: quibus in ambus: nec parem
sibi patiuntur quēq; aut superioꝝem: cultū nāq;
nāq; sibi diminui de sloppo et fastu ambio-
nis: si quid alteri inuenitur. huic innumere.
exortuntur cōtentiones. p[ro]pterea suadet: vt ale-
cto apparet (lithuū et cōcham phlegetonis)
idest omne genus sonitus p[ro]pter sonitū vocis
popularium. quem ambicioſi et superbi soli exo-
pant (est lithus tuba subilis qua mauri vtu-
tur. dicimus nostra lingua agnasciles (chōcha
vero generale) cuiusmodi instrumētū concanū. qđ
bucee flatu tonet (phlegeton) dicitur ardo: vt igitur
turbam phlegetonis apparet. i. vt suo spiritu

(Ite igitur) claudit pluto reuocatos dimittit hanc curam d' p'urbadio. s' vtriusq' p'ris animis. cetera nō indiget declaratione
(hec ego ianus ait) iordo ē ait ianus quōd ego ianus sensi ore politico hec agitarier? quom vidi plutonem? cetera senti te-
rum spumare pharalicos tumores inter hispanos proceres (ianus) vti iam diximus. p' deo prudente ab antiquis cole-
batur. propterea dicit (ore politico) id est in prudentia mea. ē hic ianus ponitur iuxta nostram religionem pro spiri-
bus angelicis: quibus est cura de mandata vt
quocūq' per terrarū p'ncipes agitant? : con-
derent. 7 in eis que prudentia diuina insti-
rit exequantur (fremere horēdo) hec plana fa-
tis sunt (struere insidias xpo) id est tacite d're
quomodo lex xpi pereat benignos vocat. s' h-
sti mores iusta illud iugū meū suauē est? onus
meum leue. quia que in lege dei maxime seruā
da precipiunt sunt vt mites 7 corde humiles 7
charitate seruamus (vt quondā). s' fecit pluto
delect? celo 7 astris. endiedis est? q' sitq'ndō rea
vna in duas diuidit. per celū. n. 7 astra celū stel-
latū intelligit (delect?) deosum iact? per mi-
chaē archagelōū p'ncipem iustu dei ob sup-
biam quia velluit ingrat? voluit se equare suo
creatori (Sensū pharalicos) id est cernere visus
sunt ex amorū discordia stragē non minores
affuturā. quam ea fuerit que duob? p'eluis eue-
nit inter cesarē socerū 7 pōpeum generum in
pharalia: q' 7 emachia dicitur. vt apud luchi-
num bella p' emachios plusq' cuncta capos. lue-
nāq' maxina: q' ex diuersis 7 multis partibus
orbis ad eā cladem vtrūq' cōuenere (iterus). i.
secundo ab illa spumare tumores. i. iram cō-
ceptam inter cesarē 7 pōpeū. tumēt nāq' pecto-
ra ex iracūdia (spumare) methaphora est sum-
pta ab aprie q' a canib? agitata: oppilq' : nūmo
cordis ardore spūmā fremēdo eiūit (hispanos
inter p'ceres) veluti inter diuersos ap'ros inter
se bellātes p' hos poete sermōes dignosce lectos
p'cerib? non regibus ipse curā fuisse de discor-
dijs. Ferdinādi nāq' prudētia: 7 philippi boni-
tas: nisi p'ceres plutonēq' male intercessisset

Ite igitur vestra contenti forte mihiq;
hanc curam sinite: 7 socijs hec dicta referte.
Ihec ego (ianus ait) quom sensi agitarier ore
politico. fremere horēdo quom murmure vidi
Plutonem reuocentem oculis 7 naribus ignem:
Et struere insidias xpo: xpiq; benignis
Adoribus: vt quondam celo delectus: 7 astris
Sensi pharalicos iterum spumare tumores
Hispanos inter proceres: vidi omnia versa
In cinerem: 7 campos calido exundare cruore.
Atq; ita cessisset: nec deteriora fuissent
Bella illa: in patrem natus non fanda parabat
Vellat: atq; in natum genitor: fraterq; mouere
In fratrem optabat: missus nisi pronus ab alto
In terras sese medium inter vtrūq; dedisset
Per me cōmonitus sumptis crepitantibus alis
Imperio xpi gabriel. quem turba deorum
Prostrata ante pedes supplex humilifq; precata est.
Ite sineret tantis hispanos cladibus ire
In preceps: mauros multo qui sanguine fuso
Sic domuere (velut nouit) propijq; fugare
Incipiunt domibus: neq; sit qui sistere contra
Sit portis: hec libicum si orbes penetrarit: ad axem.
Ignotos que etiam tractus orbemq; latentem

minime diuisi in hisse (vidi ego ola) versa in cinerē. i. igni cōsumpta (nec deteriora fuissent bella illa) pharalica su-
ple q' ista si pugnaissent (in patrē nat?) dat rationē q're hoc dixerit: cū Fernādo nāq; multi patris vt vidim? quorū fili
cū philippo sentiebāt: 7 cōtra de fratrib? idēdē frater optabat mouere arma: itelligit in fratre (missus nisi) est ordo
nisi gabriel monit? p' me missus. pnus ab alto dedisset sese mediū in terras inter vtrūq; sup'ia unio xpi crepitantib?
alis? gabriel ex archageloz iordane terti? q' ex nrozū sapientū sentētia curā genti nūciāde pacis 7 concordie salutaria
inter mediator. p'pterea dicit illud aue de lupis sedib? attulisse in aures virginie: qd diuinitatē humanitatis cōiungit
(discordes hacten?) ob p'mi parētis interpretatā (pnus) p' precipiti ponit? (i. nisi fuisset) inter mediator? inter vtrūq; re-
gē cōmonit? p' me (ianus) id est p' diuinā. prudētia: q' p'fentia nō min? habet futura q' p'fentia (vel me) q' prudētia:
q' a p'fentia 7 p'fentib? futura cognoscit. vt iā dixim? (sese) est alia epp'ezus q' incutitur a poetas sepe ad re de q' loquit
amplificadā: interdū rōne carminis: modo elegācie causa (sup'is crepitantib?) alis. 7 est ab amb? supra locutio: 7 ē dicēdā
mod? neq; n. angelis est alie materialib? opus: saltē eozū celeritatē p' alas intelligimus. idē de apocalip'i vbi iōānes
se alatos spūs vidisse cōmōrat (quē. xpm) turba deoz. i. celitū scōzū iuxta illd efficiamini sicut dñ (p'strata) genu fle-
ra vel demissis in terrā pectorib? (ante pedes xpi suplex 7 humilis effect? p'strationis precata est xpm ne sineret ipse xps
(hispanos ire in p'cep) i. sterni inter se tāns cladib?. s. quātas videbā ego ian? paratas ex regū discordia (tantis) refert
ad rei magnitudinē qui hispani domuere struere mauros granatēles velut nouit ipse xps. parētēle est (p'p'isq; fuga-
rit) hoc dicit q' eo iā tēpore in africa cepērāt fugare mauros ex p'p'isq; domib? nā capta erat iā bellilla captaz. ars au-
raui oppidi. insignis in africa: q' art ex lingua arabica marchallicheb'ur appellat? p'mari? portus africae (neq; sit) qui (si
stere). i. resistere (ignotosq; etiā) tract? nūc vult laudare gētē hispanā ab orbe nup' regto: q' castellani ab occidēte notos
nobis dedere antipodes: p'mo tamē inuicēte xpo photo colono ianuēle viro. portugālēs vero q' 7 hispani sunt antipo-
des ostendunt nobis indies magis ac magis trās eq'nocinales vltra nāq; curculū cānoctij tātū se ad nauigallē fatē tur-
ad poliū antarcticū quātū ab ipso eq'tore distat ad nos arcticus fretū gaditanū versus: quē stritū gibraltari iuniores no-
stri appellāt. 7 ex nris regionos reperere. a qb? auri copia ingētē quotānis in hispaniā reportat portugālēs autē pig ce-
teraq; aromata suis cōmētis e regionib? q's inuenere affecit. ignota hec hacten? europais incolis ex africanāq; ad
nos 7 soldani babiloniē empoyis solum sequebant. ergo dicit q' gens hispana reperit ignotos tractus. i. maris oceanū
prouincias ingentes innumeras in insulas auriferas hactenus ignotas 7 ab cosmographis pro terris incognitis relataq;
orbemq; latentem id est eam orbis partem que vtrūq; ad nram tēpēstāse latuit etiq; totū p' patre p'p'edochem.

(Orbe antipodū) dicitur antipodes ab anti qđ est cōtra 7 pus podos qđ est pes qđ cōtra nřos pedes: oppositi nāq; sūt in ipere orbe antipodes nec mirare lector: esse sub terre orbe populos qui versis vestigis a nřis terrā perābulēt. tantū dem nāq; celi est sub terre globo quantū sup globū cōspiciat. est nāq; terra pēssilis in elemētozī diametrālī mediā parte 7 qđq; ad celi caput vertat ad altū vernit. et ergo nřis oppositi altū qđ nobis imū 7 sub pedibz. sum? ergo omnes homines alterne antipodes (7 tropico reperit) hoc est reperit tropicū antarcticū sub scorpionē qđ est oppositus cancro. 7 tropicus pñctus in qđ sūt solstitia in sumo nři dīa augmēto sol cancerū ingredit. in sumo vero noctis scorpionē repe- rit. ergo cōtraria tropico cāri. i. eos populos qđ habitāt eas regēdes: in qđbz viget eas co tēpore quo apud nos hiems 7 cōsorsio. has autē regiones portugalēses tēti t indeq; vti dīxim? aromata nāq; eis co potat (alīi martz) est ordo. igit

Antipodū. 7 tropico reperit contraria canceri. Alīi martz? censeo igitur: quom publica pacis. Sūt hodie tantos inter focerum generumq; Edicta in populos ventura: an iure choreas Possimus ductare senes: quantoq; vigore Sit celebranda dies ista. 7 numerāda lapillo Lapidiorē nūc intacta subvertite mōtis. Ihuic ego iāne pater superum descendere mores Qui facis in mentes hominum: sortetq; beatas Te sine cuncta ruunt. 7 tecum diruta cresunt. Ihaud aliter qđ tu narras mihi credere prōptum est. Quin tantos fluctus 7 tot discrimina rerum Sola dei sit deetra potens sedasse. sed vnum Restat scire mihi genitor: celestibus ora Non data sunt: nec habent linguas: nec labra nec vlla Instrumēta: quibus referent mandata tonantis. Inspirant facti o afflatu: mortalia corda Indinant: stringunt fateor: suadentq; latentes Recta geri in pñsens. viue concordia magno Vtu vocas eger. quando hic ita distat ab illo: Nam zephyros iste exhaurit: boream ille furentem. Abisq; sono ac verbis tractari tanta negatū est. Ergo hominum quis iāne fuit mediator: in ista Tempestate graui: nauim quis traxit acui is Escopulis portum versuē: quis reperit arcton

fue satyre calcem cecinit hec. nullum nūmen habet si sit prudentia. quim (tantos fluctus) id est paratam per turbatio nem sola deetra dei fuerit potens sedasse: est sensus idempndem ego qđ tuo iāne vi scilicet solus potuerit deus rem tan tam pacare. Sed restat (mihi o genitor) genitorem vocat idest omnium bonozum productorē vti iam dīximus de prudentia (7 celestibus non sunt data ora) idest angeli non habent corpora: nec linguas: nec labia: quibus aerem capi ant ad verba formanda (Quibus referent mandata conantis) idest pñantia periant: et significant hominibus impe rata a deo (inspirant) iupietmet poeta dicit quod sit spirituum celestium officium: quomodo vō operentur (inspirant). i. inducunt a rationem (afflatu) sacro idest suauis sancto (stringūt) videmus in nobis et hoc et sepe sentimus. titulare in tra cordis intima nescio quid suadens ne vitia complectamur: 7 vt virtutes sequamur: vt rationi pareamus: et stringi fibras discursumq; intellectus ad parendū bene suadenti spiritui (latentes) inuisibiles (geri recta) idest gubernari (in pñsens) idest sine temporis intercapedine namq; periculosum differre est quom quid bene suadet animus nutās: quē nature igniculum cicero noster appellat officiozū libro (Viue concordia) vult significare poeta opus esse ad concor diam inter principes tractandam viuis hominum vobis quamuis ad eo cuncta pcedant: hominum tamen instrumētis vti deum ipsum quō quid fieri vel non fieri statuit comperim? in huiusmodi negatōibus preferam ad qđ ho mines magnanimitas natura cogente impellimur. nil nāq; in natura est magnanimo cuiq; efficacius qđ velle negare er go bene dicit poeta cōcordia eger magno vtu idest magna experientia viue vocis idest viri prudētis qui ite medi? quādo hic fernand? ita distat ab illo philippo (nā zephyros) iste fernādus (exhaurit). i. afflatu suo sūgit atq; atrahit zephy ros aerem occidentalē. i. habitat hispaniā que zephyro in occidēte subiacet (ille) philippus exhaurit suple boreas. i. ae rem septentrionalē a quo flat boreas (furentem) quia nullus est ventus qui magis perturbet maria terraq; omnes qđ rigidus boreas (Abisq; sono) vocis viue 7 verbis viribus est negatū tractari. i. nō possunt tractari tanta. i. tā magnū mouent. (Ergo) petit igitur vt quādoquidē virili arte a lingua opus fuit ad hāc discordiā regū absenti per tractan tād iān? aperiat quis nam tanti cōmōdi causa fuerit in ista tēpēstate graui. i. in hac imminētē ac pñtiosa discordia est me tapthosa sumpta a nāuibz veluti nāq; nauē in mari tēpēstate aut scopolis colliduntur aut demerguntur ita in terris et regū discordia cuncta ruūt quis traxit nauim ex acui is? i. hanc cuius discordiā ad opratum effectus pduxit quis re gerit arctō transito est adirectarijs nauim tracta qui pñdē habet semp paratam cū magnete infiructo quo duce per arctō er puppi tēmonē regētibz imperādo pñam vertat ad locum quo cedere cupiunt reget arctō. i. diregerit ma gnetem tēpēratū ad arcton que maior vīsa est vnde polus arcticus dicit.

(Adagnete). i. cū magniete. i. virtute sua sua clauso (sub picide rāta). i. latēti sub tāta potētia ē autē pīcis vascūlū illud i q mag
nes rōtat inclusus veluti passim licet inspicere in horologio solarib⁹ vocat ergo picide cordia arcuata in qb⁹ cogitationes vol
uitur (ni forte grauis nbi oīane molestū ē vt. i. quō pīmum ego mart⁹? tenui vocē). i. pīcitur respōdet ianus amice o mart⁹
sum ego opprēssus senio etate decrepita vrgēte fratriq; gemello q se q̄tur februo februario fratri meo quoniā mēse deno
tant tēpora gemelli ergo mēse inuicē vocātur qm eodē partu geniti. i. a deo vno nutu formati qm sic tēpora de? insituit; vt
vno nutu pcellū eoz ordinauerit q sequit me ianuariū (cedo) cedit nāq; sibi inuicē mēse celo ipellēte. Ita statuerit temp⁹
nāq; celoz ipsū labunt cogit ergo ianuariū februario cedere a sic de singulisq; hec verba lectori stelligēs circa finē ianuā
ri q notat opus suū pcludisse quō intro ducat ianuū volentem iam discedere quem senem appellauit propter anni tempus senile

Adagnete et puppitanta sub picide clauso
Ede pater: nī forte grauis nbi nostra cupido est.
Et vocem tenui: respondet ianus. amice
Sum senio vrgente opprēssus. fratriq; gemello
Qui sequitur februo: celo impellente vicissim
Quantū posse datur cedo. ne rapta queratur:
Que sua sunt. ergo breuib⁹ contentus habito.
Scrutator mart⁹ quem circumseperit ense
Aurator: torquem girs cui cinxerit aureum
Pluribus in collum implicitis tam fronte serena
Rex ipse inuictus fernandus: rite peractis
Sacris: luce illa qua me ludisq; iocisq;
Letatur dixit: ac vestes sumptisq; viuentes;
Et fecisse decet petulantes orbe rotato
Quadrupedum inuenies. vix hec: et mutuit algens
Janus: pigmeo linquens iam loza sequenti.
Germano: in dextram captanti retia propter
Viscosos pisces celo terraq; ruentes.
Dulcis amice igit: dic dic a nebride tu qui
Clarum nōmen babes: quom sis mihi chario: inter
Hispanos: musas quoniā noctuq; dieq;
Suscipis hospitio: et foras ne forte gelascant
Opposita hac facie saturni: et solis (onusta
Concreta glacie) reparas: fructusq; recentes
Excutis ex horis ipsarum: et dulcia ab illis
Abella legis: quis nam talem inuissē coronam
Lredatur: tanto quem rex dignetur honore:
Illius vt sumptis plectris grato ordine miras
Lanemus: liber pede tu: ast ego carmine laudes.

(Dulcis amice igit) volēs a nro mart⁹ scire cur nā hec carmine interuenit ogi munne qdrāna: qm hic antoni⁹ quē alio q̄tur
minime vel ludis vel cāstrie interfuerit: ipse vero poeta vtriq; fuerit testis piene respōdit se tāti hec inseruisse: q̄ ipsi⁹ nebrī
sentis suasi carmina hec cōponēdi curā suscepit. i. rōne amicitie voluissē in hoc poemate calce ad illū apostrophare: mact⁹ oc
calsonē: q̄ ipse nebrīfēns qz hispan⁹: forte sciet cui nā hic honos tāte rei cōponēde debeat. i. miris modis amici laudat (dul
cis amice) dulcedo supma q omēs alias supat: est i amicitia. igit qm quidē tu hispanus es mihi chario: int⁹ hispanos. (musas
qm) dicit causam āre ceteris hispanis illi beat chariorē: (suscipis hospitio) musas. i. oēs ciuētiā āpeterit: et (reparas). i. musas
(foras) ampleratas greminio a foueo venit foras: ne gelascāt pulcher ioc⁹ i reliq; hispanos tacite mōdet qz minime musas fo
ueāt (ne gelascāt) quō pauca sint in hispania q eis regimēta pbeāt: opposita hac facie saturni i solis eo mēse illisq; paulo
post dieb⁹ fuit solis duplicat oppositio. sole nāq; aq̄rui q dom⁹ esse dicit saturni tenēte: saturn⁹ leonē solis domū occupabat
q sunt oppositi. ppter ea nobis inspicit⁹ nūm? salamatū? ita pgelat⁹ est: vt eodē enā p glacie esset pur⁹. senfim? i. in vādā
lia quā dicit andalusit arbores aurea mala forētes gelu pcreta interisse. (et excutis fruct⁹ recētes ex horis ipsaz). i. mularū. i.
āgendie coalescēs doctrinā tūc amplificādo. (et legis pro colligis dulcia mella. i. lauare i sapidos sensus (dic quātinā credatur
meruisse tāle coronā. i. tāle onoz i glia de pfecta pace: (quē rex dignet⁹). i. dignū esse cēlūit: (tāto honore). i. quāto decora
uit: ornādo hominē pacis hui⁹ auctoz: ē: vrgit⁹ haud eq̄dē tali me dignoz honore. vt cātem? tu liber pede. i. ozanoue soluta q
tu pales. ast ego carmine laudes illi⁹ q fuit auctoz pacis sup̄tis plectris metaphora a lyrcis q plectro sua q̄tuit instrumenta.
quia quo qz thara lyra qz perficantur. i. timpana percuntur. plectrū bacillum significat. (grato ordine). i. placido cōtēpso
(miras) dixit ab effectu quia mira ex hac concordia vtilitas expectatur.

Telos.

**¶ Argumentuz in inachuz in quo repies qd
bella ferant:quid pariat par.**

Innoceñtius octauus pontifex mari
mus impellētibz regni proceribus: populisue qꝫ Ferdinandus p
mus rex parthenopeius grauiozibꝫ illos vꝫgeret tributis: qꝫ essꝫ pa
ctus: quādo in regē ab apostolica sede vngebatur: cōquerētibus: d
Ferdinando spoliādo cogitauit. non difficile factu id putans: quia
maior pars procerum a Ferdinādo illico defecit. venetaqꝫ res pu
blica opem fēselaturam polliceretur: quoniam erat Ferdinādo in
fensa. Arma igitꝫ pontifex capit. vniuersum regnum cōuoluitur. ad
vꝫbem vsqꝫ Neapolim optimatum pleriqꝫ incurfant. Robertus sanctseuerinus dur ve
netorū ad pontificē cū auxilio mittit. Ne Fernandus regno eiꝫciatur: dur mediolani cōte
dit. suas copias quibus Joāne Jacobum triuulciū primariū ciuem mediolunensem pres
fecit: suppetias Ferdinādo mittit. Arsinā factionem: que in vꝫbis ambitu munitis oppis
dis populorūqꝫ bello aptorum copia pollet: dur ipse rexqꝫ in pontificē concitant. vꝫsinis
seductis: Robertus sanctseuerinus sistere pedē apud vꝫbē vt vꝫsinis obsistat cogitur. Ro
ma duobus (hostium vt pote ac suo) exercitibus corroditur: infestatur: laceratur. Interea
loci dum vꝫtriqꝫ grauiter laboraretur: Inachus lopez mendocius tendille comes ad obse
quium (vti moris est) eidem pontifici prestandū a nostris regibus orator delectus: in man
datis habuit: vt regio nomine pontificem hortetur: oratqꝫ ne Ferdinandū parthenopeū
sibi patruelem velit infestare. se non posse. sine sua insigni ignominia: propinquū deferere. vt
prouintiam susceptam pōtifex relinquat: imperāt. prestatetur Comes ergo vbi florētia he
truscā vꝫbem applicuit: vie cōmittibus relictis: secreto romam solus tendit: noctu ex com
posito pōtifex adit: egit de pace conficienda: pōtifex animū in Ferdinandū pīantē se
dauit. Quare quom esset martyr? Alfonso carrillo comitis affini pampilonensi antistiti in
cantabris: valde familiaris: ipsius antistitis rogatu heroico pectine ad modum iuuenis:
poema cōscripsit: quo belli ꝫ pacis eius euentus describens debere in achō lopez huic ten
dille comiti oratori regio grates impendi argumentatur. ipsius inachi comitis demuz ge
sta quedā refferēs: interqꝫ Allhame ab eo ꝫ cū magno discrimine seruare historia late cēse
tur: ꝫ propinquos eius per transitum titulos eorū ac merita pertingēs opus claudit. Vult
opus ab inachō ipsius comitis prenomine vates inachum denominari. Habes candide
lector poematis hac breui tabella argumentum. opus vero per se ipsum satis aperto gra
ditur pede. Paucis pretereā in locis duce preuio indigebis cōmentario. ꝫ si forte plerisqꝫ
in locis tectoria tibi sese offerrent enucleanda necessario: illa nos tibi perfricata ad vꝫguē
suis sedibus excussa prebebimus. Vale interea ꝫ iam carmen amplector.

**P. M. angl. M. de. pro.
con. Re. Enachus.**

Inache mendociam stirpē qui tollis ad astra;
Exciat heroos numeros: plectrunq; relictus.
Iā p̄iōe alfonfus: cōsanguinitate p̄pinquus
Est tibi q; ornatus merito viridante galero.
Et qui progeniem carrillam decorat ille
Institit p̄e referēs: martyr mihi dulcis amice
Inachus hic clarus idem velloq; togaq;
Precipites italum mentes pacauit arma.
Ergo age: ne tñ frustra assumpsisse laborem
Dicatur veniens extremi e finibus orbis:
Ede precor: tulerit. q̄o mars: q̄ pace fruamur
Hoc duce: nec tetrico patiaris tanta veterno
I Raptari ad lethē: citharā neruosq; mouero:
Si tibi n̄ amor: cordi est: si carus amico es:
At meritis igit grates tibi diua parare
Inache roma sciat: fueris q; maximus auctor
Prestande tandem pacis: martisq; fugandi:
Adunera grata canam pacis belliq; ruinam.
Althama hinc mauri regis depectore rapta
Tuq; genūsq; tuum claudetis in aggere n̄ro
Lalce opis, demū in patrias dimissus abibis.
Ignorare licet: quia non archana potentum
Nota mihi: dederit causas an vixerit insona
p̄tenope: an p̄meret p̄ccrs p̄p̄los ve grauaret:
Hoc videat alij solū hoc mihi venit ad aures:
Et fuit ante oculos: postq; fera bella mouere
Qui deus in terris statuit: pia roma decorē
Perdidit (heu miseram) totus q̄ terruit orbez:
Immo etiam q̄ nunc aperit: clauditq; beatas
Tartareasq; fores: tenuit vix menia tuta
Hostibus a rapidis, heu dic q̄ causa gradīue
Te trahit in furias: pietas te nulla tuorum
Cur teneat iam scire velim: q̄ villa: q̄ aruū
Restitit intactum: tūc q̄ vesuburbia non sunt
Funditus euerfa: r̄q; tūc non femina lecto
Rapta maritali: potuit seruare pudorem
Que virgo ante patrē: cedēs: in cēdia: p̄edās:
q̄s numerare valet: quocūq; adducta fuerunt
Agmina tā n̄i q̄s sui militis postis:
Que pecudes: armenta boū que tuta fuerūt:
Rura ve q̄ p̄pijs non sunt viduata colonis:
Non nocuere magis nobis hostilia castra,

q̄s dolor hic tibi roma fuit: q̄ maxima quodas
Turriterum caput extollēs rubiconis i aruis
Finibus italie deponier arma iubebas.
Nunc spectare tuos castris obfesa duobus
Captiuos duci ciues: vectigal r̄ omne:
Sublatum medio: populū: frigusq; famēq;
Perpeſsum rabidam. quicunq; erire volebat
Iret vt in patriam etern?: mortē ille subibat.
Nec solū non tuta arua r̄ pomeria: verum
Que domus interior: varijs non plena ruinis:
Que via tuta fuit: medijs cadit ille plateis
Percusus iaculo: cultro ferit ille fodalem:
Dic comitem: cui cumq; fuit tūc clara crumena
Quom p̄mū dēſas abiens sol fecerat vmbas:
Stricta acie ferri triuiales latro petebat
Concurſus: miser heu nimis qui prim⁹ illas
Incurri furias. prius hic q̄ forte loquatur:
Te ferit: inde capit vestem: zonam: loculosq;
Si taceas: sed si quicq; tunc direris: aut tunc
Clamores aliquos dederis: te mittit ad orū
Hora breuis: laceratq; in frustra: iacitq;
Precipitem in fluij curſum sedam ue cloacaz
Et quicūq; habitant diuine menia rome:
Quom primū varios mōstrabāt sidera vult?:
Sole cadenti: citi duplicabāt claustra ferasq;
Pl⁹ solito: aggerib⁹ portas victisq; catenis
Armabant: pleni curis somnoq; carentes:
Leu medijs videāt pugnātes postib⁹ hostes.
Quid moro: vltorius: plures vix sensit ab illo
Tempore: quo posuere remus cum fr̄e q̄rino
Hos muros (si vera lego) pia roma labores.
Omnia nūc noua sunt: redierūt aurea secla:
Par redijt comitante oī virtute sereno
Lapsa polo: strauit pietas hostilia signa:
Dura fames abiit. redijt iam copia cornu
Leta suo: nunc omne pecus discurrit in agris
Et salit ausonjs: repetūt sua rura coloni:
Et renouare parant veteris magalia tecti:
Disiunctos hucusq; boues iā iūgit arato:
Qui modo sentus erat dūmis r̄ vep̄bus altis:
Nunc renouatur ager. saro sedet altus ap̄rico
Despectās pecudes pastoz: viridicq; sub ūbra
Nūc cubat in faciē nūc: resupin⁹ in herbis
Ancitat r̄ cantu somnos: tutus ve quiescit.
Tutus r̄ ad fontes ducit cum matrib⁹ agnos.
Nec lupus est illi vltorius pecori ve tremori.

Nec timet vlceri? venientes agmine turmas
Ois et in festis iam rustica turba diebus:
Femina mixta viro salies ducēsq; choreas
Emicat in triuijs villarū: auditur in illis
Lenisonos iactare modos vel fistula simplex
Aut cornu flerum vel tibia rauca sonare.
Quicq; prius fuerat vir intra menia tutus:
Publica nunc agitat conuiuia: cenat et idem
Porticibus vacatis et apertis vndiq; valuis:
Ducit et ille foras nuptā quoz vrgine pulchra:
Milia collectū poma: et de vitibus vuas.
Quoz redeit tūc siue polū nox occupet atra:
Siue micet phebū: dubitat nūlū amplū oēs.
Clausa sit an pateat curat nil nocte: fenestra
Portaq; vlrigeat grauib? cōpacta cathenis.
Nūc etiā surgit opa interrupta domorū.
Quātū ope precū est stratas vicosq; plateas
Accessu vario venientū cernere pressas.
Quoz cereris bachiq; armis: h ducit onustos
Ad fora cū pullis mullos: trahit alter assellū:
Quo sup oē genus fructū. nūmosq; repositat
Iā mare veluolū: iā tibi dīs aduehit vnda
Nectiq; ratibus plenis: reditusq; frequerāt:
Iaq; fides redijt: reuocauit ab arce tonantis
Iusticiam pater innocuus: quē victa iacebat
In tenebris spoliata armis atq; obruta ceno.
Omnibus illa dapes nunc eā lance ministrat.
Mderator: sutor: cerdoq; et campfor auarus:
Artificesq; alij quibus est natisq; sibiq;
Vita paranda manu: posito iam fine labori
Et reparent vires fessas per strata viarū
Incendunt hylares: quantūlibet inde reuerfi
Qui prius in foribus suspensi forte iacebant.
Et somno vacui penitus pleni q; dolore
Proxi natis domuiq; sibi q; timētes
Stertere nūclitū ē: placidū et captare soporē
Sunt quoq; securi in triuijs: vicosq; pererrāt
Nocte super media: portant quicunq; p vrbē
Lucentes gēmas et magni ponderis aurum:
Nunc enses asteq; latent galeeq; minaces:
Nūc fugit ad larebras trepidū: vlrerit vrbē
Latro nūmēs laqueū hit? tria ligna grauare
Aduentate igit quos bellica fama mineq;
Ardentis tonitrus martis rumorq; coegit
Ire per: aufractū nemo: mōtesq; malignos
Linoso superare gradu valesq; profundas.

Perq; mare et terras alienas querere sedes.
Cincte iter longū: pandit pia roma lacertos.
Amplexura sinu cunctos garamāras et indos:
Et quoscūq; tenet terrarū margine pontus
Leta vocat: cōferta suo iā principeroma est
Pontifice innocuo. celeri iam currite gressu:
Siue per vndosos fluctus rapidosq; meatus
Gurgitis horroni: vel per iuga mōtis opaci
Sit capienda via: aut si per lara equora cāpi:
Oia tuta manent: nūc vel veniat is inermes:
Vel cincti grauib; telis comitante caterua:
Vel soli: pedibus vel equo: vel dīte crumena
Aut nūmis vacua: tutū ē mare: tīra: polusq;
Quas igit meritas grates: q; dona rependam
Nōmine roma tuo: tantorū causa bonorū
Inache te repero: salue. tibi cuncta salutes
Innumeras resonare iubet pia turba quirītū:
Omnis et italia. et haustus quoq; mittit eas
Christicolū genus oē tibi. faciamq; p vrbes
Iam volitare tuū quo possum carmine nōmē:
Inunxere mihi. et qm te expectat apertis:
At tandē repetas illaz tua terra lacertis:
Te laudē breuib? fas est. taceamq; necesse est
Cum proauis arauos et nomina cuncta tuoz:
q; patruū rubra ornatus: et flammā tēpyara:
Ac fratrē viridi teneas: vtrumq; potentem
Pretereo. patris ipse pater fortissimus heros
Pugnando varias meruit qui sepe coronas
Hostib? in medijs: qb? est super alta repositū
Sidera: inauroz referens de clade trophea.
Archio dur equitū: verusq; poeta recedat.
Hoc patiatū idem: strauit qui cede tirannum
Et contemptorē supū: cui cauda gerebat.
Fortis equi sine honore pie genetricis amena
Angelicam vocē missam de mente tonantis:
Vnde suū mēdoq; trahit dom? icilita signū.
Natus es (vt video) felix: tibi nulla negauit
Stella micans placidos radiāti lumine vult?
Nascēti: venus hic supero coniuncta tonanti
Alfuit: et maia gemitus monstrauit ab alto
Flagrantes radios: fluxit quoq; iupiter illo
Tēpore depositis flāmis tonitruq; tremēdo.
Larus erat locus ille poli nūmūq; secundus
Quez tenuit phebe: tante quō maris ab alio
Prodires: mitidosq; alti per inania celi
Phebus iter faciens sedes habitabat amica.

falcifer ille sener: et mars furibund⁹: ab illo
Tēpore terga dabāt: si te mars inouit villo
Et vtero venientē habitū: dedit esse ferocē:
et cupidū cōferre manū cōtra agmina maurū.
Alphamam inuictis hostilibus vndiqz septā
Arbibus: ob zarā furto raptaz: imperit ardēs
Mārchio: q̄ stirpe legioneus horrida claro
Haditana tenet titulo freta: marte creatus.
Hanc vbi surreptā sensit rex barbarus vrbez:
Turbidus in furias versus solio erilit alto.
Sceptraqz desperans turbato pectore vibrat.
Sanguineosqz mouēs oculos p̄clamat ad astra.
Māhmetana fides absis: maledict⁹ ab alto
Et here precipiti venias sub tartara lapsu
Mārcine deceptor: mergatur in equore pn⁹:
Mēdaces q̄cunqz tuas vult discere leges.
Quiqz putat falso super te sanguine cretum.
currit iā p̄ceres: quibus est mea regna tueri:
Et mecū taz dulce solū tenuisse tot annos
Eidine concessum fati: descriptio fiat.
Mārtite p̄ cūctas vrbez: perqz oppida certos
Qui iubean: quoscunqz videt etate virētes
Arma citos capere: reliqz erire paratis.
Haud mora. p̄conū numer⁹ iā puolat igēs
Ere gemēs: maurus vrbes villasqz pererrat.
Quo primū fama est trās vulgata p̄ illas:
Impio regis populos ad bella vocari.
Qui valeāt tollere estū: frigusqz sub armis:
Mīllia multa eq̄tuz pariter peditūqz coacta.
I Rex vbi florētes videt aduenisse ceteruas:
Totqz acies: capit armacitus: sua signa seq̄ntē
Imperat. ante tamen turbato pectore fatur.
Leticiā vultu simulans ait. agmina fida
Atqz accepta mihi: q̄ vos nūc causa vocarit:
Difcite. q̄ vestros timuit quādoqz furores
Finib⁹ in p̄p̄iis hispan⁹ miles: ad arma
Vos vocat. incurfu rapido: penetrāli regni
Corripit: alphamā multos q̄ floruit annos
Sub nra ditione adiitqz: cepitqz: tenetqz
Hec vos o socij moueat: si vicinis hostem:
Vrores: patriā: natos: veteresqz penates:
Hoc quoqz q̄d regni est: et religionis honores
Incolumes etiā cūcti repereris ouātes.
Sin aduersa p̄met vos (heu) fortūa: q̄d absit:
Est sati⁹ p̄ laude mori: laribusqz paternis
Spargere p̄oulcē cara et p̄ vxore cruorem:

Et natis: p̄p̄iisqz bonis: q̄ cernere corā
Omnia q̄ victi paciūtur ab hoste p̄teruo.
Iteigit mecum tellis animisqz parati.
Diripite et ferro et flammis quoscūqz videtis
Irrupisse meos fines: pec irrita iactans
Scādīt equū: rapidusqz volat. cūctiqz secūt.
Ducit in p̄ceps: muros iaz deserit vrbis.
Et glomeratus equis cāpo se iactat aperto.
Alp̄picat alphamā multis cū milib⁹ hostis.
Mēdia discursu vario circūsonat armis.
Querit inaccessos possit qua scandere muros:
Aut captare aditū. lup⁹ vt quē longa fatigat
Faucib⁹ astrictis rabies: et spectat ouile:
Balantesqz rotans audit sub matrib⁹ agnos.
Barbar⁹ haud aliter frendēs et concit⁹ ira
Quotidie bacchatur hiās: atqz auia tētat.
Inclusi sed enī ante oculos discriminē habentes
Forti animo muros vrbēqz arcemqz tuētur.
Donec ab immēsis bethis regionib⁹ apta
Mutilia aduērent. veniūt. hostesqz fugant.
Et venit (ast sero) volitans rex ipse: reditqz
Alacer ad caram cōfortē: ast comoda linquēs
P̄esidia. obfessi i patriā spolia āpla repositāt.
Quo vero seruāde vrbis tibi credita tātē
Inache cura fuit: vāstrum vt vesana sagarqz
Terreret fortuna tuū multa aspera mōstrans
Ingeniū: moresqz animi experiretur vt alti:
Muroz ingentē late nor vna ruīnam
Attulit: et socios magno terrore repleuit.
Inache quid referam: q̄ te prudētia reb⁹
Rerit attonituz tantis: et fluctibus atris:
Intra vrbē clausum: cuius vir moenia prima.
Virqz fores nozas comitat⁹ milite paucos.
Locurrūt siml atqz siml multa horrida mētē
Locussura tuam: sed tu impertērit: omnem
Hoc primū lustras vrbē: cogisqz timorē
Mittere: das animū cunctis: q̄ndoqz minaci
Voce tonas: quādoqz pia blādis: vtrumqz
Sic facis: vt subito sedes vaga pectora monu.
Lucida dū obscurū p̄hebel lustraret olimpū:
(Mārandū dictū) q̄ lux inimica ventret:
Tu pri⁹ ingenio celeri: linguaqz disertā.
Ferreiubēs ligni oē gen⁹: tabulasqz trabesqz
Aimineasqz simul crates: piclinthea soliers
Extendis: valloqz sup̄componis amictus.
In spetiem muri telas tapis ipse mētēs.

Pictorū celeres dextre calamiq; volucres:
Artificūq; man⁹ pperāt: et iussa facessunt.
Nulla mora: ostēdis magnū spēdere picum
Omnibus: atq; istas pperēt aptare: pulq;
Accelerēt hostes (cupiūt si viuere) lapsū.
Ante rotas auro: a tuas opus oē paractū est:
Quō primū nitidas sol iūgere cepit habenas:
Fama replet mauri regis collapsa latenter
Aluriculas: infos tremere: obruta menia: letus
Inde vocat belli pceres: iteq; arma resumant
Impat: albamā redeāt: visant ue quid illic
Fata velint: faciūt iussa: et noua plā tenrāt.
At maurus cepit gens despectare phalanges:
Instructasq; acies cernēs e turribus altis:
Armatoq; eq̄tes: clipeos: galeasq; coruscas
Putribus in cāpis: arua et plena omnia telis.
Contremuere omnes veriti: ne sentiat hostis
Agnoscatq; dolos: q; si fors vlla dedisset:
Actū erat. inferrū cuncti flamasq; furentes
Quissent canibusq; forēt data preda cibisq;
Nā venit accūs gladio et resonātib; armis:
Et cataphratus equo muros iā circuit omnes
Hostis piās: iaculū quādoq; emittit i auras.
Quō lacrimis bilē effūdēs gemināl ve dolorē:
Te trahere extra urbē cupit: atq; educere eā
Tu vero (qā sic voluit iussitq; recedens
Ingruerēt si bella tibi: rer optimus armis)
Claudere cōtinuo portas et cōpagib⁹ arctis:
Et capere arma iubes socios: et scādere muros.
Atq; illinc validis defendere menia tellis.
Alcstruere iēptos trās linea tegmina muros:
At quāuis cupiat certare electa iuuenis:
Et manibus cōferre manus: atq; ensib⁹ enses:
Tu lapsam reparas inuicto pectore molem.
Grata q̄es tibi nulla: iubes cōcurrere cūcti:
Sara afferre citi: renouate: aptate ruinas
O socij: mor tuti erimus: tacitiq; venite:
Et taciti fabricate intus ne sentiat hostis
Mudatā muris urbem. licet omnia leta
Frōre geras: rodūt tacite predordia cure.
Omnia metiris. compēlas omnia caute.
Nūc bene cognoscūt: q; sis demissus ab alto.
At nomē sic forte genus te ducere ab illo
Anache crediderim: regnū q; primus in argis
Obtinuit: liquidiq; deo it sua nomina liphis.
Dextenti redeūt mauri: incolumesq; relinquunt.

Hec vbi rex sensit feruentē concipit iram.
Turgit inerpletus gemitu: pectusq; fatigat.
Nō mihi si triplex adamantina lingua daret:
Ter gemine fauces: posset numerare dolores:
Quos ignes vomeret: strepitūq; obtūderet astra
Quādo optās rerū seriem sibi dicer omnem:
Per fidos famulos fraudem cognouit acutā.
Collapsos muros vallo telisq; repostos
Tamq; cito renouata fremit. tua menia sensu
Et videt attonitus: quātō cū pectore res sit:
Desperās penit⁹ subito cūcta agmina soluit.
Seq; sue validis abscondit menibus vrbis.
Alphamb: a inclusus regali sede vetusta:
A proavis solido et candēti marmore cōpta:
Et eboze atq; auro portas latusq; fenestras
Et loca cuncta illic miro cōstructa nitore
Esse ferunt: aiunt varioz et sculpta decenter
Adgnosq; artificū multa in penetralib⁹ illis:
Mititur et reliquas vrbes munire: locato
Presidio triplici fida forti uecaterua.
Hec vbi nota tibi: celfo seu vertice montis
Despicēs cāpos sublato pectore cernit
Quom leo cādēscēs: fugiētem in equore tigri:
Hinc pudor: et vtus paulū generosa retardat:
Ira tamē superās planū deducit in equor.
Et certare iubet: victiq; haurire cruorē:
Sic tibi magnanimo surgunt noua plā mēte.
Iamq; erire paras: quāuis tibi cura tuendi
Sola sit alphamā. pudor ingēs: oppida clausa:
Terga hostis: vacua arua vis: laudisq; cupido
Impellūt: vlsantq; animū i diuersa trahētes.
At factis famā extēdas: vt vertice celfo
Sidera percutias. quosdā q; in prelia tecū
Ire parā iuuenes spolijs hostilibus auctos
Expertosq; opis belli quō fortibus armis
Deligis. obseruēt alij sine murmure muros
Precipis. hinc structos acie facis ire per arua.
Ante volas galeat⁹ equo: das credere cāpis:
Vadis i aduersos hostes: capis oppida: villas
Incēdis: q̄cunq; audent erire necant:
Aut serui fiunt: trahis oīa: et oīa vastas.
Lurris et vsq; hostis generoso milite ad urbē.
Et veniens rapido lapsu montanus in aruum
Ambibus et auctus torrens p tecta ferax
Cūcta trahit: corillos dēlas: cū q̄r cub⁹ omos
Grādīa sara simul: sic tu queq; obuia fiunt:

aut facis esse tua: aut ferro profermis & igni.
Et reduces semper socios intacta reduces.
Assemel atq; iter rediens victicibus armis.
Quid referam: quili ingenio quo denique sensu
Iusseris expendi per deficiente moneta
Signatas carthas: erat his reuerentia nūmi
Simulate compressi: haud aliter quā si aurea vel si
Argēto veteri massa hec compressa fuisset.
Regius inde tamē hūc persoluit ad vnguem:
Pacta fide mēdoce tua, lacerant inanes
Iā carthe, era sonāt totā iam sparsa per urbem.
Quid per castalias filuas: laticesq; fluentes
Inache semper ames, pro te deserta thalia
Premia sepe capit cliosq; alieq; sorores.
Adel quoq; nō patitur tacē q; marim armis
Adarim et virtute animi rex optimus vna
Quō consorte thori: qua vel prestantior vniq;
Femina nulla fuit: quā es spes maxima belli
Electū inter tot pereres equitesq; ducesq;
Et comites claros italias mādavit ad oras
Ante deū in terris: & coram orare senatu
Cardineo: & prestare fidē obsequiumq; referre:
Pro se, proq; suis populis proq; vrbib; aplis.
Ibi duo sunt vnustantū: licet hos videatis
Corporib; geminis: tamē vno pectore viuūt.
Adēte vna: tanta est animi cōcordia vtrinq;
Ambra hois corp;: sed hō sub corp; mēs est.
Tere perereos (quā vir) super astra leuanda
Sacra thori socia est, tamiris regina per vrbē
Non tantū valuit: saccarū clara zarina:
Nō vel amazonidū dur parthesilea fuerunt
Adagnanime tantū, stringā breuiore tabella,
Nulla vniq; i sceptro visa est tā mira virago,
Adagnarū rerum domina: imperijq; potētis
Herēs ipsa ab auis atauisq; et stirpe vetusta,
Casta viro, ad mortē per religione parata,
Aditteris: accedisq; libens: tibi magna ptās
Est data: continuit ceptos florentia gressus:
Inde venis tacitus: missa florente caterua
Que te per montes: valles: sacra inuia: ventos:
Et pluuias perpessā graues pelagiq; furores
Est comitata volēs: lachrymātū lumine forsan,
Vadis: et ante patrem summū solioq; sedētis
Oscula das pedibus: nudato vertice fletis
In trāram genibus, data quō tibi copia fandi:
Cur sol? venias: tacita cur nocte: quid instes:

Quid ve feras aperis: que sit sententia regum
Nō licuit mihi nosse modos: aut vba rogātis
Terrarū dominū: posito q; fulmine mētis
Cōsuleret tādē populis: quos mēsta māebat
Pauperies: pietate sua nō tolleret omnes
De medio fluct; rapidos: atq; horrida bella.
Est mihi scisse satis: q; tu pars integra tāti
Aduneris: inflatū turbato pectore venas
Pontificē: quocūq; modo: aut rationib; aplis
Flexeris, id satis est: flectisti, & cūcta quēscunt,
Hec agis: et tacitus remeas comitesq; reuisis,
Indereōdis, tua te sequit numerosa iuuentūs,
Non ego trāsierim quāti tibi dētur honores,
Quali habitu romā intraris, clangore tubarū
Lenisono comitante venis, q; timpana: que ve
Tibia tam recti quā flecti gutturis illo
Tempore cōtinuit sonitū: q; femina: qui vir?
Quis puer: aut iuuenis: nupte inuipreque puelle
Que mansere domi: via q; non plena: fenestra
Que nō fulta fuit: te pretereūte quiritēs
Plaudebāt cūcti & lera tibi voce canebāt,
Ad ore patrū veterū, sequitur quos curia tota
Obstupere omnes pulcra ornāmēta tuorum
Singula mirāres: turba pēunte micātū
Mobiliū iuuenū nullas: vestesq; decentes:
Auratosq; equites alius miratur: & alter
Auratis enses capulis: turtasq; lacernas:
Adiratur phaleras alius: sellasq; superbas:
Frenaq; mularū: colli gestamina torques
Adultiplices preciosā tui, mirant et illic
Adurice cōteritū atq; auro fulgente galeā,
Adouēnere ducū populū quoq; noie plures:
Regna domosq; suas omnes: & quicquid eorū est
Pontifici oblatū: venere ab regibus altis
Obsequium prestare piū: meritisq; salutes,
Nō tamē illo habitu: quo tu, nō vestibus illis
Ornati sua mēbra vlli venere ministri,
Adulta forēt dicēda iter comes inache de te:
Deq; tuo alfonso carrillo antistite sacro
Pampilonēsi: mihi q; sup omnia cordi est,
Cuius et ad nutū heruos citparāq; fatigo,
Turbinē vario & curis agitarer amaris
Preterea & de me q; te tā forte retardem:
Patria cōquerit: cōiunt quoq; casta decēsq;
Et generosa nimis: cuius sub pectore fixa
Est tua in expletum facies: vultusq; sereni.

Siu erubens auroa micet: seu lumine claro
 Phœbeus eat: vel luna poliū super alta vaget:
 Si vel claudatur porte omnipotētis olimpi:
 Te accipiant igitur rex ⁊ regina: laborū:
 Atq; thori socia: ⁊ gressus tibi fata secūdent
 Optima. restituat pariter: in collumēq; referuet
 Et ornatisq; tuis: laribusq; paternis
 Impositū postq; per te est op⁹ oē peractum.

Finis.

CP. AD. Angli medio-
 lanēsis ad. s. d. n. Allexādrū. vj. pontificē maxis-
 mum. prefatio in plutonē furem.

En eris humani custos ⁊ p̄ficiū
 pro hisp. ano impio āte pedes tue
 scitatis obsequiū p̄stiturus ist
 huc fecōmilit: diecus lopes de ha
 ro quē ob eius virtutes suo gene
 ri respondētes: ⁊ singularē in me beniuolentiā
 hoc quin quēnio quo me tenuit hispania: miri-
 fice semp obseruauī ⁊ colui. Is quō iaz sese ad
 puinciam demandat accingeret: a me petijt:
 vt qđ de casu regis ad scitātē miam poema vi-
 gilauerā: sibi ad pedes tuos beatissime pater
 ferre liceret. In me ⁊ tati viri nomie: qđ has iner-
 mes editiones auctoritate sua gratas esset red-
 diturus: p̄motū: ac immaturos ferus edere iam
 volentē libellus ip̄e insurrex: se visus est: teme-
 rariū esse: ac nimis obsequēte icl. amittis: que ve-
 tn clarissimi poete virgilij: ⁊ aliorū eiusdē ordi-
 nis hominū seruatos etiā apud se diu labores
 ⁊ lucubraciones liuo: edat detorsit in faciem
 ⁊ in oculos p̄tendit: dicturos in quēs quosdā
 res n̄e fidei: qbus plenus est libellus: poeticis
 signētis humanis casib⁹ imiseri: conuoluiq;
 non decere: alios si qđ sit in toto ope carnē aut
 imitatio: vñ vnicus tantū pes suis auribus nō
 benefonans (vt sunt diuersorū hominū genia di-
 uersa) vt famelicos canes ossa rodēda questu-
 ros aiebat: superuacua alij scrip̄sisse: alij nece-
 sarij quicquid p̄termis̄isse vt quēq; trahit sua
 volūtas) murmurabūt. Id qđ laudare magis
 poetarū esse: ⁊ architectorū p̄p̄riū: Hesiodi te-
 stimonio geminabat: vt fame igit̄ nois mei po-
 tius consulam hoc: tatur: qđ ipsum precipitē: vt
 aboritiuū eiciā. Quāuis nō in decimū aut no-

nū annū: vt a p̄ceptoribus artis poetice: me
 nō senel didicisse memoria teneo: apud me car-
 mina hec seruare constituissem: aliquot p̄tas
 mē menses saltē abscondere opus placuisset: ne
 (vt venies in lucē infans curiose obstetricis dex-
 tera nō dum adhibita: nō lotus: nō formatus:
 nō deniq; p̄niculo deuolutus) p̄diret in pu-
 blicū: lambebā opus quotidiē: obstetricē lima
 tractabā: ab: ad bām: poliebā quantū sese mee
 vires extendebāt. Tui igitur magis sceptri: ac
 altissimi troni auctoritate: que ab acribus liuo-
 ris improbi genuinis tutū efficit: qđ aut operis
 elegantiā vel dignitate fretus: ad istā clarissimū
 rum ois generis virorū libranissimā trutinā o-
 p⁹ extrudo: si meas lucernas tuo esplēdori (de-
 us in terris) gratas fuisse renūciabitur: ingenio
 cupido: sed nutātū vires: ac debilib⁹ alis ad al-
 tiora pro tuo nomie tentanda beatissime pater
 plumas infixeris. lateat poematis ymago. b. p.
 donec apud me mature scat.

CP. AD. in plutonē fu-
 rentē argumētū ⁊ p̄fatio ad lectorem.

Bi sensir p̄nceps demonum fer-
 nandū ⁊ helisabeth reges cōiun-
 ctos matrimonio: p̄nicie suā uas-
 ticinatus est: lōga nāq; rez expe-
 riencia prudēs omne gen⁹ recu-
 satorū interitū eorū dextera (si diu vinerēt) a-
 nimaduertit. An̄ uersos propterea spūs infer-
 nos cōuocās in p̄nicie amboz studuit omni co-
 natu. Per malacensem p̄mo maurū (quō eius
 vrbē patriā obsiderent) vtrūq; n̄rus est occi-
 dere: sed diuino illos dipeo contextos repit. gla-
 diū i marchionissam moisēm ⁊ aluarū por-
 tugalicū regio sanguine ortū (qui in regio cu-
 biculo regibus absentibus sedebant) cōtor sit
 regē ⁊ reginā errore ductus existimās. Dispa-
 li aut̄ alius furore p̄citum tēasse in templo vt
 regē sacris incūbentē incantū perimeret. Sep-
 timo vero decēbris anni secūdi ⁊ nonagesimi
 a mullesimo rustici eniū bā dextra rabidus de-
 mō regem bareplione agentē vulnerauit. tra-
 gice rem describere vates incipit: in fortunam
 seuit: quam parū sit rebus humanis fidēdū
 edocet. I Regis ⁊ regine vtutes natiuas clareq;

gesta sub poeticis tectorijs numerat. **C**ompa-
rue q̄ deo cari sint refert. horā. diē. mensem ⁊
annū horridi casus d̄scribit. **P**lutonē cōcionā
tem cū summa vtriusq; laude quia de ābobus
marime conqueritur: introducit. **V**irginē dei
de inserit a r̄po petentez cur regem patiatur se
de interimi: laudatq; vtrūq;. **I**lli respondet
r̄ps velle vt vulneretur: non perimatur. **D**at
rationes honorificas cur id patiatur: se maio-
ra illis deinde imptiturū pollicet. **D**omū post
hec describens rusticum trahit ad opus cogita-
tum: lateq; quid acciderit enarrat. **C**alcē opis
claudit cū apostrophā ad p̄ntificem ipsuz ma-
ximū alexandrum fertū: ad quē opus tunc di-
rexit: quādo casus euenit: suadens vt ipse sena-
tusq; cardineus precibus assiduis astet r̄po p
horum incolumitate: quandoquidem tute sunt
fidei columnę.

P. Martyris Angl. me- diolaneñ. p. cō. Regij. Pluto furens.

Fortunerabiem: **P**lutonis fulmina: regum
diuorum laudes: ⁊ pia gesta cano.

Scedra q̄ versant crebra vertigie mundū
Sp̄cipitiq; trahūt n̄ra hec mortalia flexu.
Quis mansura diu voto sperabit in vno
Quādoquidē in tanto clauferūt lumina rege
O fortuna procar: rabida: ⁊ lasciuia: tumēsq;
Quam p̄isci dicere deam: ⁊ fecere potentem:
Constituis dum p̄beus erit: dū luna sequet
Non mutare viam: dīci vis perfida semper:
Sola fides optas tua sit: vel frangere sedus
Nel nullam seruare fidem: iam discite iam iam
Vos q̄b² ip̄erio est: populos: vrbesq; tenere:
Non oxi placido nec leni credere fronti
Fortune: namq; illa manet sempq; manebit
Instabilis: velut añ fuit: quom surgeret orbis
Cū quib² hec nata est: moritura ē detib² ijsōē
Quos semel euerit sup̄rema ad culmina rex.
Pos fremitu horrissono (posita de sede) fureti
Dextra: ⁊ flāmantī vultu: madidq; cruore
Diuellit: aptar: calcat: laceratq; voratq;
Quō si forte viris (n̄ra hec quos cō pbat etas)
Hec fore fortunam fati nec sceptrā benigni

Hec casuz qui cūcta rōtet: mihi credere fas est:
Si nihil hos celos: terrasq; hoiesq; gubernat
Quod magis ē vō simile: hec nisi causa sup̄ma
Que patris ac natī vires statusq; superni
vna tenet: magis ide puto: ac magis eē cauēdū.
Is quonīā: cui cuncta patent: q̄ trinus in vno
Tartara: ⁊ elisios veterum: terramq; fretūq;
Sic colit: ut totus toto sit in orbe: nihil ue
Occupet: atq; omnes videat: nō visus ab vllo
Lorda q; scrutetur solus: nō crimina: non rem
Que bene gesta fuit: patietur tramite torcto
Ire: hec imminē. viuis aut mente soluta
Expectanda malis pena est: ⁊ p̄mia rectis.
Quā bene consultū: ⁊ tutū ē natoq; p̄riq;
Si pater in natū seuit plerumq; flagello
aut ferula hūc pulsās teneros dū substinet an
Gradeuo postq; vestes: torq; rigētes (nos
Spartanosq; canes d̄derit volucresq; rapaces
Cornipedesq; feros mādētes frena petenti
Tunc magis incautum rugosa fronte minisq;
Hunc superat: q̄uis nullus precesserit error
Sentiat esse patrem natustamen optat ⁊ illū
Defert interdum: ac patitur sine crimine cedi:
Sed multo maiora parans q̄ prebuit ante.
Non aliter celorum moderator ab alto
Tractat ⁊ in mediorsu plerumq; fatigat
Adhortales: quos ipse optat fore munus olīpo
Veh quibus ira dei ventura in secula seruat
Errati moras: ⁊ ineroxabile damnum
Sit vobis qui iura datis: regisq; sub are
Sceptrā p̄oinū: seu vos gāges: seu littora nili
Frigidus aut hister teneat: araris ue quierus
Omnibus erem̄plo nostro quod contigit euo:
Tercentum minus octo annis a noīe r̄pi
Lustra per ethereas edes crinitus apollo
Voluerat: ⁊ medium vir iā transegerat orbē:
Septima lux rigidi confusa in nube decēbris
Et veneri signata dies: quom turbida ab ictu
Sub zephiro q̄cūq; fere ē plaga corruit vno:
Morrendum: potuit solus viliq; bubulcus:
In caput euecti regis pleni q; triumphis.
Tendere tartaream diffuso sanguine dextrā:
En potuit: quia posse datum est d̄ sede tonātis
Spiritui infausto qui lusit imagine falsa:
Non semel) hunc ditē suadēs grandēq; futurū
Imo etiam regem. regem si forte necasset:

His ille impulsus furis lustrabat opacas:
Nunc agitas silvas solus: nunc aspera sara
Rupibus abruptis: loca nunc deserta pagras
Subtristis: nec se dapibus: nec membra quieti
Festa dabat: varios repetens a fronte colores
Pressibus ambiguus: nunc hac: nunc antius illac
Demisso vultu: et lachrymis. quandoque renatis
Incedens: antra bile linguaque premebat
Refero rabido: manifesto demone victus:
Post scelus admissum fertur dixisse malignus
Disquinos servasse annos sub pectore duro
Propositu crudele atrox: potuisse nec unquam
Excitere incensam mentem ceptisque furores
Donec erimicos monitus tentasset obire.
Mater pater umbrarum pluto: noctisque profunde
Incola perpetuus: quod sensit lege iugali
Nunc magna duo hec calamos iurisse pudicos
Que diversa animis cupit tot regna tot vbes
Federe fratre: no: et tranquilla pace ligare
Depicnunt rehabitata soboles sub moribus istis.
Convocat ex oculis reuonem et naribus ignem
Flammam: quicquidque habitant fera regna volantes
Mones: atque heredi in medio solioque nigrati:
Talibus alloquitur: plagas pectusque genasque.
O comites: quos prima orbis compagine mecum
Depulit altitonas: tale quod ponere sedem
Ex actione paro: quale deus ipse tenebat:
Quam nobis patuit regio quicquidque cadenti
Adiacet oceano: facili quam cardine porte
Hacenus ad zephyrum steterit quam semper aperte:
Alsumo ad minimum nullum latet: ipse perenni
Cerberus occursum vastos faciabat hiatus:
Hic numide insani: hinc iudei lege comesa
Atque aliud sine lege genus: dubium quam ruebat:
Cum senibus pueri: et iuvenes tenereque puella.
Post paucos annos vereor: vidioque trifaucia
Deneritura fame nostri canis ora latrantis
Connubio ex isto: nisi prius arma paratur:
Nos quibus (insidiis positis) certare solemus
Quod non sufficit nostra hec nigra rhetia fratres:
Impletur iam iam veterum pia dicta viro: um
Omne qui vario venturos litore hiberno
Precedere duces: ageret qui nomine christi
Sternereque auderet nostros: sectasque vagantes
Eruiere a radice omnes que tempore certo
Sentiret contra christum legemque novatam.

Non solum europa timeo: soli quam labanti
Sed libyae syrtisque ipasiam cerno tremantes.
Propterea o socii (quantum sua cuique potestas
Succurret: proprieque artes: viresque valebunt)
Insidiis agite: et vos o firmissima regni
Membra mei cumenides: vtro si numine terras
Aetheraque immensum strepitum: et resonantibus armis
Convulsi: atque vbes magnas si strage cruera
Replevi quandoque: duo hec quocumque parabunt
Fulgmina ferre pedem tacito concurrere lapsu
Atque artes haurite novas: noua quante monstra
Hi vobis atque illis vos altate: tenete
Que pyreneis sacris zephyroque repenti
Claudentur loca fera armis: hispania vobis
Atque sit sedes stabilis: dum flamine vestro
Mens mea perdantur: refecturque ista duorum
Consilia vnanimum: quorum duo corpora certe
Spiritus vnus alit: similisque eadeque voluntas
Teliphone: alectoque sorore: cosque megera
Diuidite illam animam: et turbate audacia cepta
Spargere si amborum dabitur tunc posse cruore
Atque necare ambos: amborum sanguine tellus
Spargat: si non viduos trahat alter honores
Viuat et infelix tantum: plenusque dolore:
Nesciat: aut possit nostras ut sternere vires.
Hec ubi deformis: tumidus: fuligine tinctus
Horrendum intonuit: strepitum et confusa ferorum
Absumura sensisses sufflantum sulfura tetra
Ballentem: quos pluto ipse ad sua tecta vocarat:
Atque vterum mugire soli: sentasque cavernas
Anus ad aurore grati comitate caterua
Vadit: ad arctos alius rigidumque boeten
Ethiopes alii repetunt: terrasque conruscas:
Atque alii varias extremi luminis oras.
Ille autem quacumque viam tendit redeuntque
Rex Ferdinandus: Regina Helisaber instat
Tres furie: intendit si ipsa forte parumper
Quertat faciem attergo: ut mandata sequantur:
Turgentis liuore nigro plutonis auari:
Tunc primum cepere suum exercere furorem
Infande cumenides atque id sine tempore certo.
Obsessam malacem duro quom marte teneret
Obsacinus (qui solis luce patentius errat
Pretereo: atque hominum linguis fameque reliquo
Hispalis ingenti Bethis quam iter luit alueo
Nescia quem pareret: fertur genuisse secundum

Quem dira alecto pressit: torquata colubris.
Hic male sanus hō sine vi. sine lege sine villo
Consilio armatus nudo mucrone: patentes
Regales portas: sublata voce: dieq;
Ingessus: querebat vbi rex ipse sederet:
Ore tonans: a. regem venio occisurus: vbi rex
Ingeminat: strictoq; auras diuerberat ense.
Apprehensus iussusq; loqui: certumq; fateri
Quid petat: aut qua spe ductus: conatib' istis
Incubet: intrepidus dirit: se querere regem
Non alium: nec posse istud detrudere pectus
Hec dicessurum cepto de turbine mentis
Dum dabitur superius auris atq; aere vesci
Spes: nulla est vltra nisi velle occidere reges.
Quom p̄mū allatū est regi maleolēis auerni
De tribus his furis atro quas miserat orco
In cassum tentasse duas iussa impia: flāmas
Quas fat inaudito subfellia torua fragore
Alciubet vt redeant ambe: comitesq; mergere
Alisint: incendantq; ferro iam tacta veneno
Pectora dementis: stulti: ac sine lege bubulci:
Atq; iqt lachrymās: postq; irreuocabile fatū
Et iā rupturas penitus sua fila sorores
Iudeis: maurisq; simul generiq; rebelli
Non dubiū est intra europam. p̄scindite saltē
Posthecu valeant lybie ne quereant fāz
Expetate illos extremi in margine regni
Est regio qua iuncta mari cōtermina gallis
Namq; vbi fulgētes spolijs clarisq; triūphis
Antiquas repetēt terras: populosq; venustos
Se ponent forsā curas r̄lora remittent.
Hec dicēs varios singultus gutture ruciat.
Conscēdūt faciuntq; habile disponere curāt:
Et firmare vsu longo miserabile pectus
Huius qui facinus tale r̄tā grande patrauit
C̄dauroz interea regnū viresq; supbe
A radice ruunt: stabilis sit fessa tremensq;
Religio: in numeri populi redigūtur in vnū:
Andiq; t̄pura deo adueniūt: sacra danť vbiq;
Soluuntur grates aris: par publica totum
Circuit occidū: redeūt per regna per vrbes
Antiquas populis geminātib' euge triūphe
Euge canunt turbe: palmis ad lumina celi
Longeu: iuuenes: nupte: innupteq; puelle.
Quacumq; ires libet: spectacula magna: iocq;
Sternūturq; vicramis: fertisq; coronant:

Lumina portarum cuncti: sparguntur arene
Intra vrbes nemora assurgūt: gen' oē ferarū
Inicitur canibus: resonant clamoribus alta
Sidera: leticie signis discinditur ether:
carminib': sacrisq; hymnis: psalmisq; vocāt
Lelicolē: vincunt noctes: superātq; tenebras
Incensa in triuijs funalia magna: fociq;
Per se autem princeps ambobū pect' amorq;
Proles cara nimis: dignusq; parentibus ipis
Adore triumphantis colitur pro rege futuro
Ordine fatorū: tractis per tēta domosq;
Auleis celum tegitur: tabuleta leuantur:
Concurrunt turbe: similes hūc dāt honores:
Nulla fenestra vacat: quē nō struita puellis:
Adirantur faciem pueri: frontemq; serenam
Atq; virilem animū tenera sub carne lateentes
gaudet vterq; parēs: lachryme pia pectora tē
Et taciti referūt supis: sua mūera grates. (tāt
Ipse ego qui cuncta hec tenui: q̄ ve oīa vidi
Aidi etiā hūc casum: manifesto lumine vidi:
Vir tñ id credo: post hec diximus: illos
Bardino (perpetuis crebrisq; agitata pcellis
Hercule quoniam feriat gurgite grandi)
Suscipit: hic eadem sunt: eademq; parantur
Adunera leticie ambobus: natoq; sequenti:
C̄duc vbi deducti stigeo prolutus odore:
Rusticus ille amēs: fato stellisq; sinistris
Progenitus: furiasq; mouēs: terrāq; tumētē
Cōpler': retrūq; chaos: phlegeronatq; dirū
Inuocat: vt dextrā firmet: faciantq; lacertū
Convalidū: nudū in regē quom torserit ense
Huic natale solum lapidē distabat ab vrbe
Nonū: adit: infelix rus deserit: vrbe receptus
Omni animi studio querit dignoscere regem
Quē bene non norat: spectat vultū: faciemq;
Illius: ne forte alium pro rege propinquum
Impetat ipudēs: malacensi errore remoz sue.
Interea fertur: dum perfidus ille pararet
Jam iam iussa nigri ditis persolvere dextra
His affata suum natum: q̄ virgo sine villo
Semine concepit: peperitq; suprema regētem
Concilia: humano generi: qui per dita celi
Hostia restituit: nostro sub corpore post'.
C̄late piū pfis verbū: r̄ de' ipe beato
Cū flau: et alto terras: populosq; iacētes
Qui regis: amplexus nostros si q̄ndo subisti:

Ubera (factus homo) nra hec si sepe petisse
Es memor: ostēdas nobis: dicas ve precamur
Quid sibi uult hec turba leuis: qđ cogitat ille
Infelix: rabido: atq; immūdo demone sepius.
En tibi rpe placet: tua ne hec est forte uolūtas?
Si sedet hoc animo en dic: qđ comisit vterq;
Iustus: vterq; pius: sapiens ⁊ castus vterq;
Qui nunq; se: forte dapes: seu pocula sūmāt
Siue aliud faciant: vigilent aut: siue quiescāt
Sakra abigunt: smpq; onerāt altaria donis:
Templa nouant: augentq; tuā legēq; fidēq;
Adēq; co: unt: qđq; bonos tua signa seqntes.
Et quod deterius video: sensisse parari
Hoc facinus: nostris tectis ⁊ nomine nostro.
En desolari pateris dulcissime fili:
Id sious rarū in terris: speculumq; coruscās:
Humano generi: lachrymosam ⁊ ducere vitā:
Hunc finire diem patieris morte cruenta
Quem per tot casus: per tāta pericula martis
Duristi incolumē: placida iam pace fruientem
curresecare paras magna hec q̄ pectore vřant
Consilia augende fidei: pacemq; recentem
Inter tot populus turbare: aut soluere tētas:
Ust si forte aliquod crimen nunc alter ⁊ ambo
Comisit: si grande etiam: nū ne esset habenda
Præteriti ratio: complexus: plura volentem
Dicere: surrexit: lachrymisq; imponere finem
Iussit: ⁊ innixus solio sicut ab alto.
Virgo micās radius regni pars marima nři
Que me fidecis domibus: celoq; vocare
In tua claustra potēs (summa pbitate) fuisti
Quā ve in manu raptū fulmē: flāmasq; furētes
In cinerem mūdi molē deducere tandem
Quom cupere: gratis precib⁹ tenuisse fatebor:
Pelle metū: longos annos ⁊ tempora longa
Quæ vterq; simul: sic stat sententia firma
Nec nos culpa mouet faciem cōvertere tergo:
Nec minus est cure nobis qui fecimus illos
Gloria: vita: salus: nomēq; decusq; supremū
Ambo: um: quos sic genitos cōiūrimus ipsi
Et tutanda quibus dedimus vexilla cruoris
Respersi: mundum quo durimus esse leuādū:
Sed maior: mihi cura anime: vereq; salutis
Ambo: ū: q̄ terrenis inuoluere tantum
Rebuseos: saltuq; ambos implere caduco:
Est firmare illos tamen: ⁊ sua regna voluntas

Accumulare etiam donis maioribus ambos:
Fœdus in antiquū redeant cum rege iubemus
Cui datus est superans titulus de noie nro:
Fraternosq; aīos sumant: volumusq; ligari
Tali in amore oēs: quis gallicæ regna tenetur
Hispano impio: q; non sit iunctio: vlla
Terra mari: nec sint celo sic nera sereno
Sidera: nec cupiant anime sua corpora tantū
Nec tantū iter se concordent semina rerum:
Assumptis quāq; telis discordia surgat.
Jam populis regnisq; suis: q; plurima vtriq;
Conuenere: dabunt leges: moreq; subebūt
At placitū fuerit seruari: nulla potestas
Ilos poterit turbare vltra vel vertere euntēs:
Ignoras ditēq; plagas ⁊ littora noscēt:
Ihic loceri: optatq; nurū: geniosq; videbūt:
Et quib⁹ his dabitur series nō parua nepotū
Cōpositis rebus latij galloq; furenti
Si cupiēt tranare fretum: atq; iplere carinis
Littora penorū: tirijs aut vrbibus arma
Altricem vemanū inferre: atq; indicere bellū:
Abissus in auriliū vt quōdā meus ille iacob⁹
Stans sup istructas acies presensq; minaci
Ipse aderit similis: turpi formidine quassans
Aduersos numidas ⁊ barbaræ corda domabit
Vexillo crucis æræ pro fronte cohortum
Signifer ipse acer: scindet: rūpetq; phalāges:
Cetera conticeo: venient cuncta ordine fixo:
Propterea quoniā letis rebusq; secundis
Adēs hominū erigit: perditq; oblita suimet
Sepe iter inceptū: trahiturq; p ardua pceptis
Et cadit: aduersi quicq; ni tractet habenas
Atq; oculos reuocet per deuia tectavagantes
Est animus nobis: volumus nec vertere mētē
Significare illis (compacto vulnere crudo
Directiq; hominis dextra) nos esse: nec vllū
Esse: nec in celo qui sit: nec diuite terra
Nos nisi qui possit: iusti: castiq; fatemur
Sunt: sed mortales: fragiliq; carne cōpacti
Et q̄uis sit fas ipsos sperare habituros
Fortē animū: sumo positos in cardine rerum:
Discat ab his q̄cūq; reget: quo tramite eūdū
Quid sit homo q̄uis tangat pia sidera dextra
Esse nihil: quādo quos toto pectore amamus
Et quibus ex proprio natali ellegimus illum
Qui pontem inter nos facit: ⁊ terrena salutis

Esse illos patimur: qui dent et exempla futuris
Principibus: freno hoc agitent sua sc̃ta m̃iores
Vulnus erit letale ingens: nimiumq; tremēdū
Quo rex ethereis auris: mundoq; putabit
Cedere: et tremā lucem florentibus annis
Vidurum: crederetq; dies pec̃ñsa virago
Ducturam sese viduos: lachrymis ve natātes
Tristibus ac nigris peplis sine fine gemendo:
ab nentem lachrym̃is tamen ruptura: proterua
Atropos accurret: lachrysis filū ipsa vetabit
Frangere: certabuntq; diu: fusosq; recudent:
Sed tandem lachrysis vincet: pelletq; sorores.
Edocit: resides animos: topefcere nuncq;
Dico finet: m̃aib; nūq; cadet ostia: cura hec
Sollicitos faciet reges: populos: proceresq;
Ne pro terrenis perdant grata oca celi:
Sic creosq; choros: vigilās sibi q̃sq; timebit
Inq;: et albēte demisit ab ethere claro
Qui tulit illud aue: p quod clausa hostia celi
Et sancte patuere fores: sedesq; beate
Ut galli regis disponat mentem animumq;
Sponte sua: pacem vt querat: reddatq; nitēte
Quam pyreneis multos iam detinet annos
Sub ditione sua: vicinam collibus vrbem
Quā neq; ab arctoo furerēt quoz sole britāni
Parte alia: tumid⁹ quoz rex roman⁹ ad arma
Arma inimica illum crudeli Marte ciceret
Et simul his pane gentes fera bella mouerent.
Restituit: quecunq; aderant discrimina tēnes
Tres alios mittit scindat qui turbine magno
Allis preperibus celos: factosq; cadentes
Improuisi alii: oculis radiantibus ora
Eumenidū inflāmēt: maledictaq; corpa: duro
Disijciant: sternantq; solo: vt desertus inermē
Viribus inueniat sese: manicūq; malignus:
Ne geminare potēs aio quos voluerat ictus)
Sit: qui ve astabunt valeant defendere regē:
Quo factū ē: viuū vt: triplici redimite corona
Viuū habeas: cardo rerum: presulq; beate
Hic viuū: hāc nuptā: quoz ē tibi maria cura
Haud impune tue forti gratatur vterq;
Urbe dom⁹ media ē: dorso fabricata leuato
Regibus hospiciū antiqū: et cōtermia tēplo
Hāc aiori: quā sepe vrbis de moie perebat
Rer: vt iura daret populo: causafq; querentū
Aludiret: loculoq; suo vt sua quisq; referret.

Antefores primas gradibus conscēditur altis
Liminis ad extra templi stat porta vetusti
Reginem: atriq; hominū: superūq; dicati
Alusus vbi est: ponitq; ensen tinisse cruore
Inuicti regis: vir nullo nomine dignus
Post opus exactū: post reddita iura reoibat
Ad natos dulces letus sociamq; iugalem
Quom dñi memores acheronte et nocte create
Eumenides: illum ferientes: vna sinistrum
Lorua latus seruat: dextruz tenet altera: tergū
Tertia subsequitur: truditq; armata flagello
Sic circūuēns: ne partem possit ad villam
Diffugere egreditur templo: transire parūp
Incautum regem patitur: vir forte sinistrum
A primo rer: ipse gradu: cras mouerat: ille
Legmine sub duro formam seruante cuculli
Poplite deflexo vires capit: extrahit ensen
Fulgente: strictūq; rotat: contorquet ad ictū
Verberat et ventos: deiecti fulminis instar
hora grauis: maledicta dies: pūtusq; nefast⁹
Et corpus regale ferit: mucrone frementi
Qua collo caput amectum est: sit lōgius vlna
Vulnus et immēsum diffundūt labra cruore.
Non fuit huic vltra gemināde copia dextre
Nā super infandū: conantem plura: dederunt
Sese precipites aderant qui corpore toto
Et gladiis hominē inuisūz terebrare parabāt
At rer: ipse oculos voluēs: vulnusq; rep̃sians
Altum clamasset: viuāt scelus. iste caute
Ne pereat: vel quo fuerit si vulnere fossus
Haud sec⁹ ac memet curēt illū: vltima forsam
Si me fata vocāt: dicat quo spiritu adactus
Qua mente: et quo consilio: qua deniq; causa
Fecerit: vt si quāhic later adiuratio noscant
Unde sit ista lues: carī (mea viscera) nati
Dimidiūmque anime confor: regina cadentis:
Hec rediens inquit: cpyrurgū docta caterua
Et medicum accitur: vulnus latumq; cauūq;
Constituit: seruant horas: pūctosq; minaces
Seruanturq; dies: heu septima. febris adusta
Aduenit: heu miserōs natos: miserāq; iugale
Heu tristis medicos: actum de rege putabāt
Omnes intumuit lingua: et calor dis ad oras
Corporis exiuit: carnem stomachūq; relinq̃ns
Erubescere oculi flām̃is ardētibus: et cor
Obscura inuoluit nebula: et confunditur illi.

Lōtūdōū grādes gēnas: viriōsq; smaragoos
Quicq; & eo p̄ciosus litore missum est:
Et pateris: dapibusq; infecto puluere miscent
Squalidus hic canulq; charō vectare pabat
Limbam infelicē: subigēs vada turbida cōto
Utrate terribili venientem tolleret alueo
Iam cure: somniq; graues: iam tristis egestas
Et iam dira fames: iam mars: iā cerber⁹ igēs
Sanguineaq; in nera comas discordia vitta:
Et quicunq; habitant: pigri feralimina lethi
Munera plutonem poscebāt: munera pluto
Munera cōclamāt (cupis vt) iā deserit auras
Vitales rer ille potens: si perdimus vnam
(Sidera quā expectāt celsa in regione poloz)
Religiosam atq; fenus dabit: ista ferebant
Infanti volucres: vacuis anfractibus: atq;
Porticibus: vano replentes tartara saltu.
Symbeli⁹. sumpsit vires mors horrida frustra
Mens reioi: calor: extinct⁹ sua mēbra reuulit
Spem tulit octauus, non⁹ perterruit omnes.
Cum pro rege pio triplicantur vota precesq;
Implēturq; vie lachrymis: noctesq; diesq;
Orando infomnes ducūt: tēpla oīa lustrāt
Femina: vir: claudus: recr⁹: iuuenisq; senerq;
Et gen⁹ oē hominū: gemitu: miseroq; pauore
Inter se tristes vlulant: planguntq; tremētes
Angue genas: aras diuum: postesq; frēqntāt
Oscula figentes varijs cōquestibus: arcto
amplexu: atq; astra obtūdūt: suposq; fatigāt.
Crinib⁹ impactis: tunicisq; nigrātib⁹ oēs:
At primū fama est vrbes vulgata per oēs
Percussus gladio regem: & delata volādo est:
Attoniti procures omnes: populiq; patentuz
Regnozū: turbati animis: bacchante furore:
Quid faciāt dubij: scalpūt caput. ora lacessunt
Anguib⁹: & madidos artus sudore rigabāt.
Alimentes arma accipiunt: rationis egentes
Educūt acies in campū: vbi magna vocarūt
Almīna sub diuū: numrosq; nomina plebis
Larpere iter longū incipiūt: clangore retūdūt
Et strepitu vocum: celum terramq; fretūq;
Alc rapidi veniunt: sparsuri viscera & ossa
Barcilonū: eē rati iū dias: fraudesq; nefādas
Ast vbi ceperūt res vt sese ordine habebat:
Militibus missis: celeri procurrere gressu
Contēdūt procures: paucis comitātib⁹ illos

Sz ppli gemitu & lachrymis: p̄cibusq; supinis
In celū palmis: latiter vrbibus: omnes
Lelicolas in vota vocāt: facto agmine sulcāt
Seu tenebrosus tellus lateat: seu solerubenti:
Astra fugaz dederint: vicos: stratasq; viasq;
Lūq; sacerdotū turbis a sedibus altis
Nomine quemq; suo merenti pectore clamāt:
Orantes: pro rege orent: regisq; salute.
Andiq; cōueniūt legati et vrbibus ipsis
Qui referāt: cūctis q̄tus dolor occupet artus
Quidq; velint iubeant: alij mittuntur ab oris
Gallectum et tremis: positis sub sole cadēt
Hadibus ast alij herculeis: bethiq; profundo
Qui vepit ingentes pelago refluxente carinas:
Et lauat amne alto: senecce natalia tecta.
Asturibus quidam accurrūt: & mōtib⁹ illis
A quibus omne genus referūt deducier altuz
Mobilium hispanū: quoniā tenuisse procaces
Infensosq; aphros: finem & fecisse furozi
Primos se iactant: propior: procurrit hiberus
Quis rapidos ethne credit siluisse caminos
Trinacia: ifamil quā scella & apta chariboll:
A nra italia gracili discriminat vnda
Non implese fretum: raribus: classēmq; passe
Quis putet: aut casu audito idoluisse parū?
Aduentant igitur tristes: cursoribus ipsis
Nō bene credētes: missas ab rege tabellas.
Reginaq; simul: signatas stygmate sueto
Et si conspicerent: tant⁹ dolor: vlerat ossa
Dū veniūt: q̄ lōge aberāt: factozq; propinqnt
Occurrunt iam iam fame melioribus actis
Armata plumis: lachrimis verilla sororis
Prostituisse colo accipiūt: fufisq; fugasse.
Conferunt q̄uis dubio certamine discant
Pugnatumq; diu: lachrimisq; vigore carēt
Esse sciunt: q̄q; victicia signa reponet.
Dum redimit stamen fessuz fusosq; reformat
Cōcussos lachesis: claudūt tria vliera stulto
Consofius quibus ante fuit: q̄ diceret eia
Ne pereat rer ip̄e: caput cū vulnere vertens.
Dicere quoz horāt: subigūt & pmere verum
Que scripti illa refert: furiaz verbera seuā:
Plutonem turbatū animo: grauitatq; timētē.
Deseruisse suos vultus sua lumina nūq;
Tartareos manes narrat: pectusq; rebelle.
Non aperisse inquit cuiq; dira hec mediata

Aluentum: digito signabat numina tetra
Canis prestigijis circumvolitantia: dicens
En qui comonuit: quiq; egit: nonne videtis:
Ecce alios: hi me hoc ceco iplacere veneno.
Post ubi iam rescata satis sunt oia ad vngue
Et bene contrita: inuentuq; est esse furore.
Et sine consilio factum: ac doluisse profundu.
Arbem barchinonuz totaz: regemq; ppinquu
Galozu: non esse feri (vt plebs ipsa volebat)
Participem facti: venia dignum esse putauit.
Dimittiq; iubet rex clementissimus illum.
Sed populu patrefq; vrbis: legesq; veteru.
Ta grande exempli censent no esse leuandu.
No mo: s; grauib; stat p loca publica penis:
Tormentuq; nouis hunc circuducere: parcat
Regia maiestas orant: tabulata parantur
Alta: rotis leuib; structa: r cōpacta priusq;
I Rex sese populo exhibeat: turbeq; videndum
Eductus: rege ignaro per strata: viafq;
Inuehitur: curruq; supducuntur eodem
Torcores crudi: quoru acto follibus igne
Eruit hic oculos: dextram secut ille: lacertos
Alter: r inuisos nasumq; collumq; genasq;
Forcipibus lacerant alij: canosq; capillos
Diuellunt: barbamq; albam pellēq; senilem
Qui vero tecta implebant: lataq; fenestras
Et pedibus terram in vicis triuifq; tegebant
Ludibria vt videat hominis spectacula feda
Conuulsuz ex humeris cupiebat dētib; illud
Rodere cor miseru: pulmonē: viscera multi
Optabāt laniare vngue: r diffundere ad auras
Effertur tremulu concisum in frustra cadaver
Extra urbem in campo: cum curru exurit igni
Et volat in ventos factus cinis ipse roteq;
Post meritū eritū: post debita flagra: necēq;
Illius: ambiguus mecum non pauca volutās
Quā patriā misera illa aia: r q; regna petisset
(Penituisse etenim facti pleriq; ferebant:
Quaoraginta alij culpas seruassē nocentes:
Sollicita infestas: r contempsisse facella)
Corripio: somno: ducoq; per ardua quēdā
Altq; ignota homini viuo loca tacta sopore:
Hic didici que nūc referā: aut didicisse putauit
Est animis (ubi sese isto de corpore soluiunt)
Unum iter ad triuū grāde r via lata patēsq;
Cuius vestibulis vario custodia vultu.

Que trahit ad dexterā porta ē adamātia: muri
Auro r chrysolitis structi: clarisq; ppropis.
Intus melliflui cantus: dulcissima plectra
Et lyrice resonant voces: agiles ve choree
Ordinibus posite certis: sub sēde tonantis
Stat gemine in media alue: q; altera clausa
Altera aperta patet: niueoq; simillima lacti
Parte vna: ast alia obscuris ad opta tenebris
Has inter: vitreus paries: quo cernitur illa
Gloria summa nouem psallentū forte choroz
Unde aie ad requiē post iacta piacula tēdunt:
Custodesq; duo in forib;: quozū vn; amictu
Tartareo: r gryphis manib; cōturbat hiatu
Pleno aias miseris: genuinis raptat r arcer.
Contegitur palla alba alius: facieq; serena
Solatur trepidas: r spe depascit amica
Intrantes: habitura modum fata aspa gratū
Ostendit: sortemq; illam non esse perēnem;
Tertia aperta via est semp: noctuq; dieq;
Stat sine cardinib;: qua nunq; euadere fas ē:
Si semel ingressus fuerit quisq;: alta vorago
Hic latet obscuro fallēs vestigia saltu:
Intus amara lues: intus sine fine dolores.
Altra fames intus: cancer: febris: illia: coste:
Et deses podagra: r scabies: r lepra: marisq;
Innumere pestes alie: r sine nomie morbi:
Quos omnes non posse frui celestib; auris
Aspectuq; dei exuperant: spes dempta salutis
No min; hos macerat: q; p̄sens pena dolor: q;
Qualis erat porte faces: custodia talis.
Qui tremulo armatus flānis accigē ense
Eternus custos r clausē ianitor: arcis
Fedam animā sputās pepulisse alimine sacro
Pulsantem fertur: letisq; a postibus illam
Deturbasse aiunt: repetēte proxima: voces
Sublate ex adyto quedam: excussere sopore
Nec licuit mihi scire viam: quā carpsit illa
Sed quo fert animus regē reueamus ad ipm
Terruit vnde cinis medicos iterū: indereliq;
Ossa feror morib; paulat: egrasq; medullas
Fructat saniem vultus: carnēq; recentem
Conficit: r lichnos clausum iam reicit: vnde
Vocibus ad celum elatis: prorumpite venas
Pectoris: applausu: cantu: saltuq; fauere
Omnes: laudate r superos: laudate tonantem
O populi: proceresq; pij: pronunciate tauros:

Atq; theatrales ludi: & spectacula parentur.
 Erulante animis mesti: & spoliare dolorem.
 Et vos qui flectis risus reuocate pudicos
 Sternite frōde domos: violis implete: rosīq;
 Candentes calatos: ceris & thure sabeo
 Concaleāt are: viuūt rer: vestra virago
 Purpureas vestit tunicas: & tempora vincit
 Geminātī veilo: acutilo: flauaq; corona
 Intertoz auro: micat omnis regia tandem
 Eoīq; etiā flāma radiante lapillis.

Quis dubitat q̄ntas grateī: q̄ mīera tēplīs
 Absentes dederūt: aut irenuisse parūp
 Aethereas turres temploꝝ existimet: aut quis
 Doruītasse hīnos crederet: p̄ salmos ve canoz of
 Peratas adigūt agiles vacuare triremes
 Soluere xp̄icolas: qui dura in vīcla cathenas
 Detrusi: vitam infernam: erosamq; ferebant
 Transtra domus eterne illis: & trāstra cubille
 Lecta dabat celum: panis malus osseus: escā:
 Vermibus: aut ceno latices: sua pocula pleni.
 Dicere quis poterit taurine verba virge.
 Optatus populo tandem rex maximus erit
 Soluuntur pia vota aris: promissa feruntur
 Munera per montes: valles: p̄ sara: p̄ arces
 Mulicōlū genibus flexis: pars maxima tēdit.
 Regia progenies oīs cum vtroq; parente
 Excelsa it pedibus serrati culmina montis
 Et positas noctes orando ductat ad aras.

Quod sup̄ ēplū sūme: & scitissime pastor,
 Claudere tartareā portā atq; apire brām
 Cui dat e terris: sacrum & radiante senatum.
 Pollentem trabea: celos nostrumq; tonantes
 Te decet assiduis precibus pro postib; istis
 Pulsare: vt firment animos: vitamq; salubrē
 Longuamq; illis p̄stet: faciantq; secūdos

Explicī pluto furēs.

Petri martiris ab angleria Mediolanē. Poete amici. Hymnus ad beatas dī genitricem: iussu diui Joannis catholici Principis Hispaniarum

Orbis immensi decus & polozum
 Que tua dextra populos tenellos
 Sepe sustentas: reparas labantes

Nos quoq; serua.

Virgo: post partum velut ante partum

Virgo: cum partu: genitrix & alma

Mata rectoris superum potentis

Respice moestos.

Virgo: quam phoebus radiis adornat

Virgo: cui stelle faciunt coronam

Virgo: mortalis generis iuuamen

Aditis adesto.

Virgo: candentes aperi lacertos

Virgo te fusis lachrymis vocantes

Suscipe: & iam iam rapito a furentis

Oreleonis.

Da tuum virgo miseri precamur

Filiū nobis: hominem deumq;

Qui tui ventris voluit pudici

Claustra subire.

Carnis humane tegimen recepit

Non nisi vt lapsos redimat: leuetq;

Adhorte crudeli: laqueisq; diris

Hostis iniqui.

Sanguinem sparsit lacerata quondam

Corporis sancti pia membra vidit

Cessit & vita mala multa passus

Cede cruenta.

Nunc tuis ergo precibus fatiga

Claudat vt tristis heredi cauemas

Siderum sedes referet nitentes

Te duce virgo.

Idem Petrus martyr
 anglus ad beatam vir
 ginem Mariam.

Ventris virginei tactus amore

Terras incoluit rector olimpi

At nos emanibus mortis inique

Raptaret miseros missus ab alto

Debemus meritis virgo pudicis

Quod nobis pateat regia celi.

Cogens Petrus martyr annū quartū et vige-
simū vti ipse mihi sepe retulit quom rpeate pu-
blice profiteret a quodaz vrbis primario: quē
agricotatum idest improbum nominat lacelli-
tus: in illum satyricē iuehitur eius autē famili-
arium necessariorū altēz agion idest inuidum:
alterum auascipson idest derisorē appellans p-
ter q̄ cum inuidis et derisoribus nulluz illi fuis-
se vnq̄ comertium insinuare intendit. Quare
optimates quicūqz vos fatemini q̄ vobis ex-
pediat inuigilare ne sublimē genus et ornatas
fortune v're illecebras vicijz inherētes deturpe-
tis alterius erēplo aduertite: ne de vobis poste-
ritas male sentiens in sannā et nauseam contra
vestros mores reuiuifcat.

Sab pedibus tetri mors iacet aspavirtus
Et taceo et vereor pl? surdaqz sep et ima
Buccina nra canet nuncqz iam iussa capeffe:
Rūpe moras tuimōū iecur et refrigerē flāmas
Desine: nec volue aur latū describere achillē.
Aditte pcul venerē mirrhe: et crines beronici
Androgeos ambōs: fabi pēnas: et erynnis
Hydros: assumptam faciem prestantis iuli
Phoenissei gremio: miserā quo falleret ifans:
Et diomedis equos: et amazones: ergamenēqz
Post habeas: nili mōstra: et mores crocodilli:
Et bactranorū que bella simandius egit.
Desere: et ogdōi mēphim: deltām myrides: v'l
Prelia sesosis: discedat iustus amasus:
Expro honore tuniens: et sidonio: vel osiris:
Luius ad articulos crispini patriā currit
Cede superbanimis babilō: nec te inferentis
Carminibus rer scaurobates: q̄ sacca zarina
Disceat in nostris se versibus haud volo: qñ
Denibus occurrir satyri farrago furoris:
O fortuna nouas grates: noua thurea reddo
Munera: q̄ vigili studio: musisqz dicatis
Inuideas placida oia: fortibus et q̄ iniqz
Diuidis: hic plures possem numerare: relictis
Pluribus: vt iustos: fortes sine crimine iactes
Extollēs homines vel hero giture dignos.
Eclamat iuuenalis turpia tpa phoh:

Et quando vberior viciorū copia: nūc est:
In solo cūtra inuenies: que tunc tibi roma
Mostrabat: fictos curios: et cānida nigris
Discentes: superis ventos si carpere in oris
Vitales tibi fata darent: pterupta pachini
Aut bagistani montis peteres: vel orontē
Medoz: haud facillē cāpis: quē vt prius esset
Sancta colūba semirāmis eq̄ zarziēqz
Infractus: tauri rupes: vel sara citheri:
Caucason: et femoris iuga: v'l tu pinō adires
Atte precipitez excuteres: pronunqz p auras
In caput eijceres: nec cōnumerare daretur
Præmia militie ad gallum: tunc si tibi rome
Defuerit merces: numidum victiqz siphacis
Et te detuleris calatos facturū in agris
Vel placeat pueros ruri alphas et gāma docere
Quātulacūqz tibi fuerit: tamē illa dabatur
Merces: qua poteras afflictam ducere vitā:
Sed nūc si tēptas itidem: tibi forte dabunt
Lectulus et casula: et pueri: ast quō fluperit an?
Lunaris: musqz hic aderit: q̄ plurima dixit
Patris credē meis: tendens pro pane nientem:
q̄o magis admiro: quō fors dōit iproba posse
Indignos homines musas expellere: quando
Perio: crispino et fabio: plaucoqz rubello
Degeneri simili: sola qui stirpe parentum
Erigitur: iactans qui terqz quaterqz rotatum
Dum loquitur stultū caput: hoc volo clamat.
Pierides muse clio: et tu pulchra thalia
Collite summersas mentes: disrumpite vallos
Et latices vrnis aganippes ferte sorores
Prompte: agricotaton verbis mordere patis
Antro vt pierio valeam: genuere parentes
Quos agricotatu dignos cantam? honore
Diuino: proceres cremere quis emin? esset
Lūcta copors cedēs: quos hātibal ipē timeret
Sed mihi dic agricotatu q̄ glia: que lur
Thersirem si te genuit helamoniū Athax
Site statilium lumbi genuere catonis.
Qis si agricotatu laudes et dona mereri
In speculo patris specta: et dimitte cyneōs
Nyspo: q̄ vt tegeres morbū: q̄ public? ite est
Lōrenis dānas vicia: et sub tecta pfectus
His accersitis iungit quos feo libido
Belle tibi: horrendū. subigis plerūqz cyneōū

Et primis: prore et pulsa: cui cado id a nais
Cederet: in iuuenes crudos ruis: inde furore
Et pleto: infande veneris plus turpia dicis
Quam si lenonū ludant ter quinq; puellae:
Nota cano: manifesta fides: peccata patescunt
Dorato: scelex vaschis: picta marina
Quē gēuit: q̄ cūcta tener tua crimia ad vngue
Nota dedit populo: veluti qui turpia calui
Rhetia muscarū voluit dānare Heronis:
Sic: ne musca quidē: quom diceret ille petenti
An solus sedeat: multis an ciuibus esset:
Auro ⁊ chrysolitū clara comitatus in aula
Flauius: haud variis dictis compulsus agios
Pellice: que fecit blandē secreta fateri:
Dixerat ille in domi de te: ludibria notat:
At quintus curius: longini: vel catiline
Et varguntei: ⁊ gabini operta repandit
Fulue: ⁊ hinc acero patriam seruauit ⁊ oēm
Romanum populum: fugiens discrimina p te
Fulvia quom dicti ciceroni peruigil esto:
Nec non ⁊ retiqui: quos vndiq; semp obibas
Coniuncti focij: vel: quis comitatus ad illam
Sarclari ciuis natam: sub sole cadenti
Progredieris: cuius thalamū incestare pabas
Participes scelex: tua crimina nota dedere
Hanc tamē intactā vasto clamore furentem
Dissiluisse ferunt strato: ⁊ petisse iuuamen
Nec mora clamātie tūc protin⁹ vndiq; turba
Succincta auxilio misererunt: inderogantes
Quid sibi casta velit virgo: q̄ facta: q̄s auctor
Murmura fundebāt cūcti: tu p̄ptio: aura
Aufugisti: ac si pulsatos verberare seuo
Alferres humeros: canis vt q̄ ad dāna rept⁹:
Dic agricolatu queso mihi: quid tibi mentis
Tunc erat: ⁊ socij: quom strictis aurib⁹ atra
Nocte volans fugeres: p pōis strata: viasq;
Locile iter: placide q̄ fert labentis helini
Ad cursum in claruz tebrī: qui defluit: agros
Saltane vallīs labens: de hinc alta rheate
Alequora destituens: ad marmora redit: ibiq;
Ertuat: ⁊ campos: pādēs sua brachia: vastat
Cōponēs gemiosq; lac⁹: multasq; paludeas
Hi quoq; quos tecum iussisti accedere qm
Suppositam furto violasti in templa marie
Sacratā (infanduz dictu) spōsaz altitonātis:
Sacrilege vt verres gaudent aperire pfana.

Quid vos o ciues teneo? caret ille iocaste
Concubitu: ⁊ nate antigones: q̄ deficit illi
Mater: ⁊ antigone: bibli: si biblida haberet
Incestu peteret: phedram si phedra fuisset
Q̄is agricolatu iustus: vel clarus haberi:
Allea mittat: positam nō ludis ad arcem
Quod bona maiorū patrimonio dilacerasti:
Dic vbi precincte gēmis: auroq; capaces
Arne ⁊ purpuree vestes: ⁊ eburnea vasa
Et patere argento solide: quis sepe labellum
Proluit ipse pater: tu solo nomine diues
Māiorū specie frueris popularibus auris:
Multa licet veniat que limia turba frequit
Aulat: haud clari generosus ni prius ipse
Condignū genere efficies: te credo recensent,
Ecce agricolatu moneo sorbere falernum
Continue abstineas: si testamenta parentum
Q̄is custodire haud pigeat plerūq; rheate
Almorū fecem libare: ⁊ poscere vina
Vel pelusiaci transire ad pocula ziti.
Belle agricolatu quis pūso que ve sacrata
Virgo te ⁊ castris iussit: vel ab aggere duro
Cedere: ⁊ horrendum: vocat incertamina claros
Excitat: aut concha vocat incertamina claros
Militie procures: alij veneranda secūtur
Signa dūcū: generosa acies tyronē parata
Pgredit: galeata caputq; pūrosq; manusq;
Armata: effrenitu ingenti per iania saltant
Equora cornipedes: gaudent q̄ ardētib⁹ armis
Tu vero simul assebes: lectoq; recumbis:
Congressu primo: reliqui dum plia tractant
Affigens digitos fronti: q̄rēris dolor hic est
Mārimus o socij: veniat (mora nulla) citat⁹
Alchigenes: tu stringe caput: tu pallia iacta
Villosa: ⁊ tu ligna para: fomacibus ignes
Fignantur propere: his nugis reptoria: pulsas
Quō valeas: procures audire ⁊ cor: dib⁹ eqs
Diuitijs: natisq; ipsi tum deniq; vite.
Hic (dum se celeres tollit: ⁊ vincere certant
Castra inimica duces: spolisq; recētib⁹ iplēt)
Clangore audito: tacitusq; repente recessit
He bellatoris pungat forā fibula pellem
Friguam: rūpatq; caput tarantara voce
Terribili: vt tandem trepid⁹ patris atria visat
De forti galea fers ipse monilia collo:

Hic ferrugineum gestat per terga color em:
 Tularibꝫ patris spiras opobalsama tutus.
 Ust alter manibus nudum diuerberat ense
 tu plectrū cytharāqꝫ tenes: hic brachia iactat
 Ad pugna: variegꝫ subit discrimina vite:
 Tu plenus stomachꝫ dapibus laticisqꝫ licti
 Ut placeas: verbis multos perimiscꝫ fugasqꝫ
 In thalamo tibi tunc cedit: qui tollere adorti
 Inferno regi sponsam sterilem: ꝫ tibi cedit
 Amphitrioniades seos si inte foemina pugnis
 Irrueret: mollis prope vel pusio adesset:
 Qui te magnanimū iactas: leuis iperecubes
 Et tanqꝫ gracilem tu teipe fatebere pullum.
 His agricolatu gaudes conflictibus: hocce
 Pertractas entes: crispas hastilia crebra
 In thalamo: latices inter fumantecamino:
 Sic of sic magnos habuerunt emiliani
 Et catuli: ꝫ fabii pro libertate triumphos.
 Tutor est gremio briseida qui tenet albam:
 Quaz ꝫ belligeris gaudet se efferre trophæis.
 Summe ducū: regum rex o sanctissime presul
 Nos in bella viros tyrenam mittis ad urbē:
 Quid dicam quanta rafinatus polleat iste
 Doctrina: artificem quēuis (si creditur ipi)
 Exuperat: polideti: ꝫ mentonis: atqꝫ mironis
 Corrigit iste operas: tabulas ꝫ eburnea vasa
 Parafij: ꝫ fide damnat: scit ꝫ omnia nouit
 Barbara celarent dari ferio baralipton
 Celantes dabitis fapemno: phaisefomorum:
 Hic bene declamat: cognoscat format: ꝫ orat
 Iudiciale genus demonstrat deliberatqꝫ
 Turpe colit: dubiūqꝫ simul: veneratur hoc estū
 Aut humile (vt perhibet) spōdeos ꝫ coriābos
 Ionicosqꝫ pedes componit: epitrius omnis
 Quilibet ꝫ notus peon: pes bacpius ipi
 Noscitur: (vt dicit) versus componere proptꝫ
 Heros: elegos: liricos facit: archilocosqꝫ
 Qui secat obliquo celestes tramite zonas
 Signifer ipē: suos noscendos prebuit ortus:
 Occasusqꝫ illi (vt narrat) zenithqꝫ ꝫ orizon
 Rectus ꝫ obliquus: luneqꝫ eclipsis: ꝫ estus
 Solstitiū: atqꝫ hyemis: vel cosmicꝫ ꝫ eliacusqꝫ
 Ortus ꝫ occasus: nec non ꝫ cronicus: aurqꝫ
 Urdigiti noti sunt: armillam: allidadamqꝫ
 Nouit: ꝫ almuchātharath hichꝫ vnde trahāꝫ
 Concrete inculte niuibꝫ boreaqꝫ frequenti

Zone terrestres: qꝫbus iminet archadis arctos.
 Scit bene: nec latet pūc aie quo circulo adacte
 Per soluant penas: vbi premia: ꝫ alta bonoꝫ
 Haudia cōsurgāt operū: ꝫ operare vbi statꝫ
 Ad corpus trāsire nouū: noua vincla iubetur:
 Anē benefi ad viuū refecaueris: illenec astra
 Nec picturaras facies: celataqꝫ fito.
 Harmore cognoscat: nec scit qꝫ quot ve ferāt
 Lausarū genera: ignoratqꝫ barocho darapti
 Felapton: disamis datifi: bꝫcardo ferison
 Si bene vestigas signorum nomina nescit
 Hic penulans: nescitqꝫ pedū discrimina: nescit
 Carmina: nec meroe quo ster sub sedere: nescit
 Oceanis glacialis aquas: nec litus hiberum

CP. AD. ad amicū Me- brissensem amoris vicissitudo.

Triusqꝫ hispanie p̄sens decus salue, deā
 Ubulanti mihi per littus gaditani freti an-
 no quo almeria in hispani imperij potestate ve-
 nit: inculta ꝫ balbuniens quedā mulier: laniata
 comas ꝫ lachꝫymis per ora cadētibus sublati
 vocibus dari sibi nautas quibus transiretaret
 inclamitans dōit sese obuiā. Nec quīs me ro-
 uo lumine spectasset: interroganti tamē quenā
 esset: quid sibi vellēt ꝫ fletus: quid fūeralis ha-
 bitus: qd velaceri capilli significarēt: stilo sibi
 ingenitorespondit. Ego autē qui numerosciꝫ
 nō verba deninui meo more que de eius sermo-
 ne perceperim enarrabo.

Mille et tercentū fuerā dñata per annos
 Et totū sine forma orbē: sine lege tenebā
 Inculto sermone canēs regum arma ducesqꝫ
 Nomine barbaries: mulier nec amica poetis
 Nec laudi bene grata pie: diuoqꝫ decoꝫ
 Lustra decem (longis exactis orbibus) ipsum
 Arbitro: ardente phebūm trarifse per anras:
 Ex quo fata ingens dirumqꝫ indicere bellum
 Constituerem ihi: martemqꝫ incēdere contra
 Demisere viros superi de sece tonantis:
 Sumersum elloquiū ceno: somnoqꝫ grauati
 Qui excuterent: turpiqꝫ situ confecta leuarent
 Et colere inciperent lingue monumēta latine:

Laurento romaqz sua crudeliter acte.
 Et illo cecidere mihi de pectore vires:
 Et tremere ocepi celo minitante: ruina
 Variata graue: qd qz hic iam posita cerno.
 Infelix dulci ausonia modo pulsa: putabam
 Eligisse locum tutū: sed eqz quietā
 Construisse mihi: si extremis orbis in oris
 Finibus occidui: paruo hoc contēta laterem
 Limite ⁊ euope reliqua si parte carerem.
 Multo aliter cessit: zephyri clemētia frustra
 Implorata mihi est: alius reperisse philēphū
 Sū visa: atqz aliū hic lappū cui turgida vena
 Nec nō ⁊ vallā veterem: marsum yebeginū
 Pomponi aut leti vigilēs reperisse lucernas:
 Aut volscum facilē: vel tot de vatibus vnum
 Quos peperit latiū cōtra mea regna disertos
 Mercurio genitum referunt ⁊ nebride nīpha
 Antoni huic nomen: qui me sequitqz fugatqz
 Per totā hesperiā, puer hic patriāqz domūqz
 Et natale solum linquens: intētia quondā
 Tēpora cū musis bacchoqz ⁊ apolline truiuit
 In veteri italia: ad quam nūc se cōtulit omnis
 Turba puellarum: cyrrhanisqz relictis.
 Nūc postqz virides lauros teretēsqz coribos
 Jam meruisse sibi vidit saturnia tellus:
 Ad patriā antiquam properēti currere gressu
 Iussit: vt infirmo generit succurreret: ⁊ me
 Hispanis ageret terris: subitoqz fugaret.
 Quō pmiū aduētare hominē mestissima sensi
 Atqz aduersa mihi penitus pia numina celi:
 Et terra pelagoqz simul fera bella parari:
 Tartareas vires subito: noctisqz perēnis
 Migrantes vmbas adiit: qua dicitur astur
 Lamæa specu moriens descendere ad orcum
 Si malus extiterit nostro dum stare in orbe
 Thesiphonē: reliqua sqz furens discordia secū
 Edurit fautura mihi: populosqz p omnes
 Hesperie occidui sparsit sua semina: dextra
 Tabenti: r uoiūqz animos cōtraxit ad iram.
 Nec stipes flāma armatus: nec tela: nec haste
 Nec potuerunt ingentes: strictiqz parcos
 Infletus gladii truiorū: ensesqz corrusci.
 Post multos variosqz met⁹ duosqz labores
 Meosqz meosqz siml' vici: strauitqz nec vultra
 Me finit has penit⁹ terras habitare potētes
 Desertos igitur libye zoneqz furentis

Sarosos mōtes: nigri ⁊ vasta equora boechi
 Pulsa peto: tūdesqz genas lacerāsqz capillos
 Hec effata graui sonitu seuoqz fragore
 Ethera percutiens euaniuit: atqz sub auras
 Euecta horrentes: nūc est mihi visa sequenti:
 Nec tibi significo vates doctissime: ne te
 Peniteat vigilasse intra grata antra sororum
 Ardaliū post hac: qndo hec te gloria amice
 Subsequitur: maleculia fugit tua noīa qndo
 Barbaries: tot regna tuis sudoribus ex quo
 Ornasti: tua fama qbus volat alta sub astra.

C. P. Ma. Argumenta
 librorū Plinii, quāuis assumpta hec materia
 carmen fugiat huc inferenda duri tamē.

Primus de libris quos plinius edidit ipse
 Cōsumēs operis dicta ⁊ species tituloz
 Ser ⁊ terdenum librorū dicitur index.
 Sideraqz ⁊ mūdū docet atqz elemēta secūdo.
 Tercius euope geminoqz sinus, docet alter
 Tertiu⁹, ⁊ i qnto describitur africa, feruens
 Sexto asia, qd homo q̄s rex iuenerit addit
 Septimus, octauo terrarū animalia queqz
 Squāmea fba daf nono, decimoqz volucres.
 Undecimo insectis lucus est, habet alter odora
 Mimina, post istum peregrine munera plate
 Monstrantur, palmes qrtūdecimū tenet, ide
 Signatur queqz ⁊ fructus facit arbor, ⁊ alter
 Siluestres claudit ramos, sata siue serenda
 Septim⁹ ast decim⁹ pādīt, de hic cōtinet alter
 Agricolū curas cereiūqz ⁊ premia ⁊ arma
 Spartū atqz hostētes herbas ⁊ semina lini
 Qui sequitur narrat, quid proderit ⁊ medicane
 Et opibus veniēs de qliber arbore pandit,
 Inspicies post hūc variozū noīa florū.
 De hic q̄ det herbe medicamina q̄ ve coronas
 Alter ab arboribus vrbānis atqz lico
 Carpit morborum curas, siluestribus alter.
 Proximis ostēdit q̄ntas q̄qz herba renascens
 Contineat vires, vltra hūc line fine furentes
 Scribūtur morbi quos cōtra iocuitur herba.
 Post alie quedā mōstrantur cum medicina
 Auaces herbe, sequitur qui carne virili
 Atqz elephantinis demonstrat carnibus alta

Rursū posse dari medicamina si bene veritas,
Done subit subito qui auctorum nomina dicit
Cū reliquis q̄ terra tenet medicatibus apta.
Tunc magicas artes ⁊ qui celebꝛauerit illas
Nominat, ⁊ mēbris iterum p̄stare iuuamen
Non sinit, vt mōstris possit medicina parari
Nequoreis aperit, post hūc tñ inde renarrat
Cetera q̄ pontū inhabitāt, dimissa medela
Auro ⁊ argento sermo datur, alter habet rem
Aeris ⁊ artificum: tunc plūbea lamina fertur
Post hec picturis picturarūq; magistris
Donatur sedes variisq; coloribus, ⁊ iam
Imponens operi finem sic plinius alba
Marmorā describit lapideq; atē vltima duro

Ad datur sedes, genē tūc oīa claudunt
Fabritius antistes camerinus his versibus si
ne titulo ⁊ eo in scio cubiculi foribus affixis dor
mientem martyre excitauit.

Quisquis es vmbrosus vates nutritus in atris
Pieridum quid stas? dic rogo: qđ ve files?
An sanctas ideo lauros vt amice taceres

Carpsisti? aut latices ex helicone sacros?
Fore putas nullum tibi respondere poetam
Qui q̄at? aut reſonos reddere voce modos.

Sunt hic castalio iuuenes quos iucitat ostro
Cynthius: ⁊ quib? est pallas amica fener.
Ergo age rumpe sacer tam lōga filētia vates:
Incipe dulcisonam sollicitare chelū.

Affixis respondet. P.

Bar. carminibus.

Cur lateas q̄cūq; venis mea limina tēans
Carminibus: miroꝝ clare poeta satis.

Cur titulo careāt tua carmina q̄rimus auctor:
Quom sint mellifluis illa coacta modis.

Mō tibi forte datū est nascenti nomē honestū?
Aut forsā musas te reperisse pudet?

Non sūt ardaidū tā vilia signa sororum:
Quauis sint filo paupere texta nimis.

Neue meos fugias vultus p̄coꝝ optime vetes.
Non sum sisiphia (sic puro) natus humo.

Cui scribā ignoro: paries mea sustinet idem
Carmina cui data sunt miles amice tua.

Rescripsit antiste et po
suit nomen suum in principiis carminum.

Fecimus in comptos quare sine noīe versus:

Accipe apollinea vir celebrande lēra.

Barbara non quia sint mihi noīa: defuit illud
Romano fertur tale fuisse duci.

Immeritum nec q̄ pudeat me dicere alūnū

Tespiadū: aut clario thura deuisse deo

Judicium notus tantum ipse subire timebam

Vatis: fama polo cuius vtroq; viger.

Sed cupidum postq; vido te noscere qui sum:

Erne meum primis nomen in esse notis.

Ne se iactet antistes mar

tyrem nominis insertiōe superasse si aduerteris
inuenies in secūdis carminū litteris Petrus
Martyr Mediolanensis, in sequētib; autē
versibus aduerte iterum insertas has dictiōes
omnes (Petrus Martyr Fabritio episcopo
camerino) Sed alio ordine. Nam in prima eā
metri: primā inuenies litteram, in secunda pen
tametri autē: secūda, in secūdi eā metri: prima
tertiā sui nominis litteram, in secūda secūdi pē
tametri: quartā, ⁊ sic d̄ singulis ad calcem vīq;
ad carmen redeo in secūdis carminū lris noīa
martyris inuenies vsq; ad carmē p̄ditur inoe
iteꝝ in finis eā metri ⁊ secūdis pētametri noīa
vtriusq; ⁊ epi ⁊ ipsius vatis.

Alpta locis leuibus nōdū mea cesserat etas

Nec mihi adhuc tenero tinnērat ora pilus:

At sacros latices possem mihi sūmere montis

Tractabā pedibus nocte dieq; vīas.

Ludebā radice sedens: quandoq; premēbā

Aspera saxa manu: pieridūq; domos.

Eminus assurgit venienti et pluribus vna

Magnaq; vba sonās: hec mihi voce dedit.

Frustra iter est p̄ nīsa puer loca rupta lareq;

Et teneros vt quid queris amice choros?

Ad ille annos vacuo misere requeuimus antro:

Fregimus innumeris plectra fidelisq; modis.

Omnia vendidimus: libꝛos: armaria ⁊ arcas:

Ad decenas vbi nūc: heu mihi nī amor:

Ad furibunda igitur confer te martia signa:

Disce vel horisſoni iurgia magna fori.

Nos tamē vmbꝛiferos dabim? te visere colles

Florib? incinctos: sed sine pane domū.

Care puer teneros donec per laberis annos:

Unde tibi veniant munera disce aliud.

Hec dedit ⁊ captum dextꝛa me duxit ad antrū

In quo dulcis sonos tunc cecinere modos.
 Asperie siluis musas: a limine sensi:
 Nihil pios illas spargere ab ore sonos:
 Esse suus tiro voluit: piger vnde fuisse:
 Est mihi lena patens: ruptaq; terra simul.
 Proditur ecce genu: digitos ostendere plante
 Lepissent: lequeret si sua castra diu.
 Territus institui penitus dimittere pulchras
 Ardidas: q; tarda sit ista dies.
 Quebam pendente cheli: plectrisq; fideq;
 Astabant viridi cuncta adoperta situ.
 De tua torpentem quatunt: longosq; sopore
 Carmina me excitant: et vigilare iubent.
 Restituere mee menti tua carmina vires:
 At fessis estu ventus et vmbra leuis.
 Intremuit cum voce manus: tua noia postq;
 Grata nimis sensi: plul hōeste: decens
 Fandite nunc muscantis et gaudia nostra
 Pandite: et assiloto dicite multa pede.
 Bladaq; fabritio date carmina: digna potē
 Grandia cui dantur munera quotidie.
 Ille potest q; cuiq; cupit cantare sub vmbra:
 Et terigit latices ore manu: pedibus.
 Ille deos habuit cyrpe niseq; fideles:
 Continua diues anxietate caret.
 Est dñs: fortuna illi dedit esse potentem
 Alpius ab hoc nullo tempore seruus abest
 Illa meum nunq; vidit penetralia lumē:
 A sacris foribus copia nulla datur
 Cyrrheus custos: tenere quoq; cōsilio: vuc:
 Non dant fare meū laurea lerta caput.
 Paup; q; grauis: phibet me tāgere tirsū
 Cogit et tenebris linquere plectra: lyram.
 Cogit seruatē vitam me querere fructus:
 Sanctaq; virtutis linquere dona pie.
 Dagne tamen: claros inter sup; astra vocate:
 Felix fortune dotibus et geni.
 Reddam thura deis: q; me temptare fuisti
 Dignatus: pulicem tu generose leo.
 Nominis et tituli si vis tibi scire figuras:
 Conspicerite noras: carmina cuncta legens.
 Baptiste fōdrato consiliario et iohanni ga
 lerato camerario qui ex hispania iter facientes
 fere naufragium passi tempestatem suam Pe
 tro Martyri significarūt hos versus dat ora
 tores erant ducis mediolani.

Quom primū hispani lictis littora terre
 Herculeas vndas: intumuisse ferunt
 Intronuit mundus: vicit nor horrida lucem.
 Aetherea micuit fulgur ab arce graue.
 Irroasse aiunt fluctus et sidera celi.
 Atq; aperisse iterum tartara senta dñs:
 Mutastis: tremuliq; manus cū voce leuastis:
 Et venere haud aliterq; iouis ille nepos.
 Misisse eolis neptunū creditis antris
 Torcibus crudis illa fluenta: nego.
 Dorida: cythorpoen: tethim: reliq; eue puellas
 Aequeoreas: certum est hos agitalle metus.
 Formosib; ibatis cuncti: formosa iuuentus:
 Formosis placuit: quod placet id volumus
 Vos vbi senserunt nauis sua regna petisse:
 Et venule et iuuenes profiliere simul.
 Atq; dioneo cunctate numine: vasti
 Turbauere maris per vada cuncta solum.
 Sic implere auidos sperabant posse lacertos:
 Et coniugales sic renouare thoros.
 Pro senib; iuuenes cupiebat habere maritos:
 Propterea emora est illa marina cohors.
 Et ni ventorum regē ad sicala antra vocassent.
 Descentes miseram perpetuamq; notam:
 Zelotipi nereus: phorcus: melicerta: palemon:
 Cum glauco et triton oceanusq; fenes:
 Actū erat i pifces cōuersi i marmore nantes
 Nec mulas vltra nec cuperetis equos.

P. Mar. Petro couaru
 uias burgensi abbati ceruatensi.

Carmine ceruatō solatur martyr amicū.

Adiuu ceruate tuum fata impia patrem
 Lapsisse medio q; tibi numen erat:
 Et plarisse genas mib; lachrimisq; rigasse
 Diceris: atq; animū prostituisse tuum.
 Desine iam sup; fletu grauib; querelis
 Lōcutere: et strepitū: quos tenet alta quies.
 Dñs: q;uis faciles: tamen est sentēcia firma.
 Nec vertunt nūq; quod statuere semel.
 Terge oculos igitur: nec plus concede dolori.
 Martyris aduentum fuscipe fronte pia.

Qui te per mōtes: valles: sara inuia querit:
Ille idem martyr quem tibi roma dedit.

Ad eundem. **De. cona**
ruuias abbatē quō burgis eet ociosus martyr
curiam expectans.

Quaredebas ceruatetuum q̄ limen adirem
Ter q̄ter atqz iterū: duc? amore tui:
Falleris. huc venio quō sit mihi nulla negoci
Lopia: dū v̄iat curia grata mihi
Urbem per totam flecto subtristis habenas:
Est hac qui placeat nullus in v̄be locus,
Nec quisqz occurrat qui sit mihi notus ipsa:

Omnia cum desint: anxius huc redeo.
Nec habeas cur te querā: seu surgat appollo
Seu medium teneat: seu cadat oceano
Nec volui. ne te reddat fortuna tumentem
Aduentu nostro: significare tibi.
Abollice illa tibi si ridet ⁊ aspera. nobis:
Quam ego perpetuus tu moriere cito.
Tu tamen ⁊ mecū viues: fiesqz perennis:
Si viuens nostro carmine dignus eris.
Seruat enī quē cura ingēs: animusqz poete
Unicus ille potest posteritate frui.

Imperiū: oryadema triplex: ⁊ regna: potestas
Omnis: pretereunt carmina si taceant.
Regales trabee: gēnataqz pocula: vestes
Purpuree peunt: carmine cuncta virent.
Turriteqz v̄bes: equate nubibus arces:
Alta theatra cadunt: carmina sola manent:

Ad eundem.

Asfugio: veniā: fuero quō falsus: adulter
Aut quō leno vorar: aut cethareo? ero.

Ad eundem.

Abusae deficiunt peuntqz fameqz sitiqz:
Laraqz rugosa pelle crumena iacet.
Ad situm quartū pontificē maximum.
Sidere perpetuo christus decorauit olympū:
Urbe tu renouans atria: tēpla: vias.
Ad eundē post p̄ligatū Alfosū Calabrie
ducem Romam hostili manu infestantem.

Porfena p̄ codē p̄mit: verilla camillus
Deporat: calabriū tu iacis v̄be ducem.
Ad franciscum saturniū gubernatoris
Rheolini nepotem.
Spectas non aliter manibus conuiuia nepis

Quam p̄peretro natum si fleat orba parens.
Ad paulū goffū gubernatoris cubiculariū
Lercopitecus eras: quā nūc es sumia turpis:
Nam tibi sublata est: que modo cauda fuit.
De cesarie scisa ad eundem.

Quō tibi teutonico ritu coma tēxerat amos:
Homine paulus eras: nunc bene goffus eris.
Idem ad eundem.

Ut se prospectat pauo sic paule solebas
Cesariem: sed nunc lumina figis humo.

*De natura institutiua leonis: loquentem
inducit leonem.*

Rex ego sum cunctis animalibus ipsa crauit
Que natura potēs. nascor sine noie corpus.
Abegēnitricē natū lambit formatqz iacentem
Et animū: funditqz aīam stridore frementi.
Tercia lū v̄iū terre me mandat alendum.
Tricinisqz corona tenet caput acre ferorqz.
Pectore sū forti vilus quod circūit. oris
Est mihi purpureus: fuluum torumqz deīde
Ab labor ipse facit. calido sū vellere tūc quō
Urget h̄rens: rore capio (si feruidus estus
Exurit terras: solis sufferre furores
Ut valeam) quō luna rotis circūdāt olympū.
Atqz super vacuos vello pectroqz capillos.
Quō me somn? habet vigilō. sepe inter eūdū
Verto oculos. abscondo vngues. vilū in mōstro
Si me quō spectant desit reuerentia: turbo:
Irascor: si me recta quis fronte tuetur.

Sentio peccantē v̄rorem: spernoqz in honestā
Mi prius ipa lauet sese tergatqz decenter.
Et natos conosco meos quos diligo amoqz.
Nil p̄ter flāmas timeo strepitumqz rotarum
Et tremo si catulum corā me forte flagellent.
Defendo terram genitricem opto ip̄erogari:
Subiectis parco: rapio lacerorqz superbos.
Immemor accepti damni ⁊ si consero quicqz
Grati: non recolo vultus. si rite requires:
Abagnānū corde iuenies me: pectore firmo
Formidant nostras voces animalia cuncta.
Quom me venator querit vestigia cauda
Deleo: sic cautus v̄to meditata sequentum:
Saltu non cursu fugiens. ego vincere aperte
Contendo: insidias spernens astusqz dolosos
Pasco multa meis p̄dis animalia que me

Sectantur natura quibus nulla arma pavit
Has leges dotesq; meas moresq; vigentes
Mens numerasse fuit: ne si me forte leonem
Quado pedū d' fba aliq; sine honore metus
Tractarit: sciūssē neget: quō multa sequetur
Admissum: penam ve dari sine iure queratur.

Ad diuum berna dīnū

Carauia d' assumptione ad cardinalatū cir
citer equinoctium autūnale.

Nescio qd gradib' lapidissima libra fugarat
De medio celi tramite solis equos:

Alma soror pbebi: fratri contraria semper
Ceperat alternas iam superare vices.

Ducēte choreas quō sensi astante marito
Thetysida iam veterē: meridesq; plas.

Omnia quō vario resonarent litto: a cantu
Et placidas trito crederet aquas.

Vidi etiam mōtes: valles et flumina: et herbas
Et fata cum plantis continuasse modos.

Ducebant fauni et satyri dryadesq; decentes:
Quicq; et hispano cingitur arcu choros:

Gaudia scrutanti quare pectā magna: iociq;
Causa aures patulas pculit vna mihi:

Quod te cardineo tandē decorarat honore
Sextus alexander: noster in ore deus.

Quare age iā fidei nostre firmissime postis:
Doctrinam et doctos non minus ide colas.

Si cupis eternū nomen famāq; perennem:
Non sit pegasiō nūc tibi cura minor.

Ad. D. falconem patricium quī item thesau
rarium pontificum.

Falco genus veterū ducis qui a stirpe quiritū
Nulla parte tuis patribus inferior:

Ad portus placidos: stellā quā nauta sequat
Eligit: vt tutus hac duce carpat iter.

Sic miseram quicq; cupit detrudere sortem:
Que colat in terris numina magna legit.

His (mētis innumēta sue vt testetur amorē)
Dant alij vestes mittit et alter equos.

Ille canes: aulea alius pulcherrima mandat:
Hic celeres mulas: mittit et ille dapes.

Tu mihi falco pium numē: te syous adoro:
Continuus qsq; non tua castra sequar.

Carmina sola habeo qd tibi: pign' amoris

Est mihi nil aliud: carmina sola cape.
Carminib' viuūt: prohibēt quos viuere pces:
Si modo vita datur moribus acta probis.
Sint igit tibi cara magis mea carmina falco:
Quam parij lapides q; lepores et equi.

Ad quēdā q se a genere iactabat et diuitis si
ne prudentia.

Sis licet ingenuus clarisq; parentibus ortus
Esse tamē vel sic bestia magna potes

Sunt tibi diuitie sit larga et mūda supeller:
Esse tamen vel sic bestia magna potes

Sis licet et doctus iurisq; viriulq; peritus
Esse tamen vel sic bestia magna potes

Omnia si fueris nisi sit prudentia tecum
Magna quidem dico bestia semper eris

Ad theodorū amicū galli regis philariū:

Confusus: abstractū cur me theodore fatigas?
Cur me chelim q iam semi sepulta iacet?

Cur cytharā nervosq; leues nūc oisq; relictos
Excutis: hec tristi sunt cooperta situ.

Grandia num mētis nosti oia carnē amare?
Atq; pmi grauib' num theodore malis?

Si q; erit cui parta des cui nulla procella.
Huic te patronum discipulumq; dica.

Incidit i duos scopulos mea nauis: habentis
Abruptis, desunt linthea: temo ratas.

Ab finito cui nulla salus cui nulla relicta est
Spes bona: sunt contra sidera: terra: fretū.

Nonne vides q; cruda regat fors tēpora nra.
Quis poterit latro iam retinere pedem?

Quis cernet siccis oculis miserabile seculum?
Quis rerū ignaros ferre potest dominos?

Quis locus est cui q; latio nisi forte petauro?
Aut scurre aut patri q dederit genitam?

Hic et adulator letetur et inde susurro
Adueniat: nostro hoc his erit ore locus

Ast ego diffugiam (velut a serpentibus ipsia)
Et cito querenda est altera terra mihi.

Cetera que fugiam taceo. expectare ruinam
Mutantis latij non volo quam video.

Liberavit quō esset gubernatoris rōe secreta
ri' atq; ad modū iuuenis. P. M. frāciscā ser

decēne papie se cui' domū igni et armis obsecro

rat populus romanus. in vindictam bernardi
ni de sanguineis patricij qui ante puelle fores
fuerat ob zeloti piam a quibusdam gallis car-
dinalis endegauensis interemptus. petit igitur
ab vrbis fenatore vt etiam ipse illam soluat qn
do quide sine crimine reperitur: detinebat enim
eam vt (an eius culpa tam grāde facinus acci-
disset quo viri quinqz fuerūt interempti) possi-
ceret. febrizqz senator ipse laborabat.

Carle comes: miles aurate: et clare senator
Arbitrium cuius romula terra timet
Adāda orbitāde (qndo sine crimie.) pulchra
Franciscam: e diro carcere mitte foras.
Da mundo flavos crines oculosqz micantes:
Cervicem roseam purpureasqz genas
Os quoqz mellifluū rogo da celestia colla:
Pectora mitte foras candidiora niue.
Quid pres numero cūctas? qd inane fatigor?
Vis dicam breuius: da sine labe meam.
Quid potuit meruisse mali tam pura decēsqz
Simplicitas placiduz quid sine felle iecur?
Lapsa polo terras habitat formosa puella
Quam nisi celestes non genuere manus:
Concurrunt iuuenes: vnus veneratur: amat.
Itqz reditqz frequens cetera turba procum
Alter et alterius presserunt corpora ferro
Impleruntqz vias sanguine quisqz suo
Tam seuū mādasse nephas frācisca putatur:
Non iacet in mitti pectore mortis amor
Tosisti misere teneros sine iure lacertos
Iusserunt fieri sic tibi iura tamen
Non erat in culpa: culpam fas querere. quare
Iure solet recipi quod sine iure datur
Sed quo musa ruis? cur das hec tēpora qstu
Cuius in arbitrio est suplice voce roga.
Cui capitolino in folio et statione quirini
Pontificis iussu reddere iura datum est
Solue verecundam faciē: cor pusqz venustum
Omni parte sui: carole solue citius
Si cupis vt redeant vires habitusqz priores
Uadat et inuentos tota ruina mali

Adrianē molis prefectus hierosolimitanus
patriarcha rapuit emissam hanc enim amaue-
rat antea: qzuis non dūm habitam. Quom in-

tra molem igitur (que sancti angeli castellum
est) clausam teneret vsurariā. Pe. Martyr in
formam dialogi cum capitolini carceris magi-
stro sortem suam miserabiliter deflet cōquestus
prius de musis.

Larares sine labe illam: sine crimine carle:
Fuderunt varias carmina nostra preces.
Vbi mihi cur misero dictastis dira camene
Carmina: que peterent dona latura necē?
En quid castalias filias ozorqz virentes
Albici et cythere non placuere mihi?
En quid ego in vestras sedes incenda misi?
Sum dedignatus continuasse choros?
En seui inter vos odia: aut mactasse putatis
Ophrea caliope: fatidicumqz deum
Iussistis calamo lachrymisqz pcarer abortis
Quod mitteretur nostra puella foras
Nunc vbi sit quero: montes vallsqz fatigo
Saucius: et nusqz est illa reperta mihi
Abentis inops (vbi erat) capitolia sepere qro
Sed non inuenio cur sine labe meam
Hic erat exclamo. dic dic. iuniane magister
Carceris in cuius federe nostra fuit
Quis lupus adueniens raptauit gaudia nostra
Dic vbi (si vales) dulcis amica mea est.
Martyr ab effectu marty: patiare rogamus
Sarcus hanc clausam mōs adrianus habet
Quod dētra foret misere grauiusqz debebas:
Sit dimissa foras nunc sine fine gemis
Carcer erat fateor: thalamus quo clausa mēbat:
Sed tamen obscenus non erat ille locus
Nō abstrusa nimis stabat non victa cathenis
Per totam poterat stare vel ire domum
Tagendi teneros artus cor pusqz venustum
Eriēbatur copia sola mihi
Saltem illam quoties cupiebam velle videre
Lernebam nec erat tunc mihi clausa via
Nulla mihi nūc posse datur spectare facultas
Sideros oculos ambrosiasqz genas
Nec datur vltius sentire et reddere voces
Ois melliflui gutturis et niuei.
Tutibi causa mali pphēasti tu ipse securim
Nec nisi fers telo vulnera facta tuo
Possidet hanc alius cui se francisca dicauit
Qui ditem faciē: donaqz plura dabi.

Mentiris: veniat cesar qui subdidit orbem
Det mare det terras: huic ego plura dedi
Matri: nutrici: genitori est debita primum
Si bene vestigas non minus ipsa mihi
Ignibus e medijs et strictis ensibus illam
Eripui atq; astu morte redempta meo est
Alter habet ceruos: ceruis ego rethetendi
Non sibi sic vinū portat a sellis in pers
Ipse agrum seui sed menses colligit alter
Non sibi sic vites rustica turba putat
Ipse domum struci structam sed possidet alter
Non sibi sic campos durus arator: arat.

Querat irata patriarce mole adriani quā
ardebat Pe. Adar. puella quādo ab eius
limine (accitus tamen ab ea) pulsus a custo
de hec edidit imoderato furore pcit? adhuc
imberbis.

Quis furor h? q̄ dira iacet sub pectore plaga?
Qd̄ magicū carmē: q̄ data p̄p̄lra nocet?
Unde venit? venit vñ mihi tā feruens ardor?
Que leue cor lacerat tam furibunda lues?
Quis dolor? abesal absūmit adusq; medullas?
Que rabies: tenera quis mihi mēte tremor?
Cur spem visendi mihi das mea gaudia: si nō
Vis videant: feci quid tibi seue puer?
Jam cupidus: iam letus eo: ad mādāta puelle
Quom̄ sensi adriaca mole tulisse pedem
Grata mihi nimium dextra viri limina pulso
Dent aditū famuli voce tremante peto.
Obuius efficitur quidam barbatus acerbo
Vultu: prolira est cui toga: barba: conia.
Que tibi causa vie? quid vis temerarie? latrat
Pincabeas: baculo ne feriare caue.
Tunc ego p̄stratus palmisq; ad sidera iūctis
Oravi: audiret que mihi causa vie
Per flāmas: p̄ strictam acie: p̄ fulgura vulgi
Preda est de rapidis hec mihi rapta lupis.
Non tñ aut tactus teneros aut oscula quero
Non paphie veneris dulcia furta peto
Ante illam denur solum mihi copia fandi
Atq; aliquos q̄st? spargere cū lachrymis.
Hec ego: at ille tñ safofo pectore clamat:
Fidus ero custos. claudit: abitq; furens.
Que pēna aut q̄ ligua potest narrare: recedūt
Sensus et inuentos spiritus omnis abit.

Alt postq; rediere mihi cum sanguine vires:
Et gelidus tremulo cessit ab ore rigor:
Non tantos flet? sparsi quom̄ morte maligna
Ante diem iuueni raptus vterq; parens
Nam pater horrēti morbo cū peste nephāda:
De stomacho (rupto sanguine) mater obit
Sunt he: sunt artes q̄b? es p̄paretrate cupido
Tam grandis: mōstras nil nisi flere: pati
Proh dolor: o rabide: o cece: o scelerate p̄terue
Mude feror: laniās cur mea mēbra puer
Bei socij heu dñi: nec non vōsturba penatū:
Firaq; perpetuo sidera cuncta polo
Consilium prestate pium: p̄stare iuuenem
P̄bebe: venus: vestro nū mihi fertis opē?
Jam me fata vocant. iā sum repetit? ab auris
Aethereis: rumpunt. fila seuera decē.
Talibus exhaustum curis prospexit ab alto
Iupiter et misero prebuit almus opem.
Intuserant varij strepitus: et iurgia multa
Nota dedit cuncta hec: rimula parua mihi.
Extendo patulas aures: in limine porte.
Hereo: vir vinū sustinet illa caput.
Auscultans clamāre audiui et dira minantem
Barbato q̄ me clauferit ille foris.
Uitalis vox illa fuit. verba illa furentis
Restituere mihi corpus et hanc animam
Item q̄ dulce mihi fuit et q̄ triste minatur
Barbato: totam circuit illa domum
Nunc hac nūc illac discurret et anxia clamat
I: petito: adueniat: querito: curre vola.
Quo furis agitata ruis: quid p̄dita poscis?
Da faciles aures et mea dicta tene.
At primum sensit noster dur magnus iarbās
Huc retulisse pedem: me in sua tecta vocat
Dixit: si sapiens fueris prudensq; videbo
Larāq; si fuerit gratia nostra tibi
Est grauius verbo digitoq; minatus vtriq;
Si q̄q; patiar limen inire meum
Premia multa dabit: si te seruabis honestam
Proderit hei felix q̄ tibi castus amor.
Hec barbatus ait. respondet fronte iocosa
Deridente hominem nostra puella ferum.
Barbate auscultā. dixit tibi noster iarbās
Si sapiēs: nullus limina nostra peter?
Ast ego dico aliud: sapiēs si illuz ipse vocabis
Inuenies: voluens quotquot in vbe vias.

Sic tibi debebo (sperit dum vita superstes)
 Adhuc amplexus tu mihi si dederis
 Si minus adiuro per tela cupidinis acri
 Per venerem que nunc me sine fine punit:
 Omne gen⁹ barbarie tuum sobolemque tuorum
 Deuocam ad stygios plequar vsqz lacus
 Cur ego diuitias grandes aulea superba
 Ornatos thalamos chrisolitosqz graues
 Negleri: et plures stratos alto ordine lectos.
 Linthea aragnea visa peracta manu
 Lodicis flauoqz auro nrisqz micantes
 Adurice: tot famulos cur renuisse putas?
 Ut facerem que iussit amor: tot dona reliqui
 Spreui cum dño qđqđ habet domin?
 Vade igit: respōde nihil: mea brachia martyr
 Impleat. esto ruat sidera: terra mare.

P. Ad. Angl. consiliarij

Regij prothonorarij sapphicō iussu helisabeth
 regine dicendum inter sacra ante euangelium
 iussit incipi a pronosticho cene.

Quistis in cena cecinit tremendum
 Terminum mortis cito iam future.
 Dixit auctorem sceleris iacentis
 Pectore diro.
 Inde sub tristis penit propinquum
 Hortulū: et stratus genibusqz fletis
 Sic rogat: fundes gelidum cruorem
 Corpore toto:
 Transeat si vis genitor: timendus
 Dic calix a me: tua sed voluntas
 Fiat in terris: velut arce celi
 Tempore in omni.
 Osculum iudas dedit inde sacro
 Vultui vendens dominum potentem
 Ad quid huic christus lachrymans venisti
 Inquit amice?
 Irruunt post hec celeres ministri:
 Et dei natum capiunt volentem:
 Alc velut furem rapiunt ad arcta
 Vincula serui.
 Proh deus. ceco populus furore
 Concitus clamat: crucifige preses

Hunc reum: cunctos proceres proterue.
 Inscius vrgens.
 Traditur sanctus populo petenti:
 Publicus latro barrabas remitti
 Logitur: quanuis cuperet pilatus.
 Soluere christum.
 Mlapis: pugnis: grauibz flagellis:
 Collaphis: spinis macerant tonantis
 Corpus immenso pia membra iusti
 Sanguine spargunt.
 Vultus signarum petulans fluebat:
 Et crucem lassis humeris ferentem
 Iurgijs illum stimulans premebat
 Ore procaci.
 Innocens inter geminos nocentes
 Tenditur nudus dominator orbis:
 Dux quasi magni sceleris fuisset
 Rector olimpi.
 Ictibus crudis: maleo recussa
 Figitur clauis: manus illa clemens:
 Sepe que egrotis faciem solebat
 Ferre salutem.
 Et pedes ambos proprore promptos
 Si quis interdum bonus expebat:
 Perforat torcor pietate nulla
 Notus in ipsum.
 Lanceam post hec alius trementem
 Accipit miles valido lacerto:
 Alc ferit christi latus innocentis
 Corde frementi.
 Sanguinis sacri cadit vnda torrens
 Epio vultu refluens ad ima
 Non minus qđ si plueret supremus
 Riuus aquarum.
 Inde cum dixit sitio: cibatur
 Felle mortali: rigidoqz aceto:
 nec feram mentem satiabat vnqz
 Turba maligna.
 At canes seu a rabie perusti
 Labra con torquent: oculisqz diris
 Dirigunt frontes: fremitantqz in illum
 Dentibus omnes.
 Inter hec mutat faciem beatam:
 Taliter qđ iam proprio cruore
 Lectus a fidiis famulis putatur
 Alter adeste.

Post memor: matris loquitur ioanni:
Virginem virgo luscipe in parentem:
Tu loco nostri mulier ioannem

Semper habeto.
Sic in humani generis salutem
Omnibus que olim cecinere vates
Rite consumptis animam parenti
Christe dedisti.

C Dolores beate virginis alloq̃tur eā
Quid tibi mētis cruciata mater?
Quis tuos quiret numerare questus
Ferre quis posset similem dolorem?

At puto: nullus.
Collapsi: spine: resonans flagellum:
Lancea ⁊ clauī: maleusq; dirus
Membra q̃nati tua tam pudica
Visceratorquent.

Inuitat peccatores ad christum.
Ad pijs fontis dñi lauacrum
Vos vt inperfo foueat liquore:
Donec extentos aperit lacertos
Currite lapsi.

Fructus sparsi sanguinis domini.
Languidos omni macula reformat:
Sanat egroros: fugat hostis vmbra:
Nec latez mirus: bene si lauamur
Eurgite in isto.

Contra superbos comparatiue
Dic mihi fallax homo quid superbis?
Nonne coniectas fragilem tuarum
Virium sortem: tibi q̃ volando
Transseat eum.

Vermis erilis: cinis: vmbra: fumus:
Vermium ferens cibus affutur:
Nonne cognoscis: data q̃ sit etas
Lubrica nobis?

Cerne quid protulerit creator:
Pro tuis culpis cruce colligatus:
Esse qui nobis dedit: ⁊ polozū
Sceptra gubernat.

Eleva mentem: vigila parumper:
Suspice infelix: meditare in illum:
Nil nisi feruens amor: hunc coegit
Tot mala ferre.

Si vis adextis dñi sedere:
Quom dies ire venerit tremendus:

Disceat si te cupis inter alta
Almīna diuum.
Excute interdum riuum lachrymarum:
Dirige in celum madidos ocellos:
Cor tibi in christum tenerum liquecat

Nocte dieq;
Ista si tu das homini deoq;
Hostis antiqui laqueos refringes:
Et super celsa facili volabis
Sidera cursu.

Si minus: retro daberis profundo.
Ibis in preceps: vbi magnus horror:
Vlla vbi lapsis requies paratur
Tempore nullo.
Consolatoria.

Nemo desperet tamē. En mamillas
Filio mater: niueumq; pectus:
Filius patri latus ⁊ cruenta
Vulnera monstrat.
Semper in celo genibus reflexis
Ambo pro nobis dominum precantur:
Et nobis parcat: iacet ante patrē
Stratus vterq;.

Dum modo tu sis humilis: beginimus:
Semper astabunt comites beati:
Et tibi ostendent iter ad superne
Gaudia lucis.
Quando te e terris dominus vocabit
Lenus occurret: chorus angelorum
Qui tibi ad celos referata paucis
Limina pandet.

In foro atrij iudicialis vallisoleti principe
senatus sedente martino āgulo equite cordu
beni carthaginensi antistite qui atrium ip
sum vetustate collabans reparauit.

Hec domus ense suo spargit mittitq; p vrbes
Hesperias pacem: nostraq; regna beat.
Iodē intra atrium loquitur senatus
Que sua sunt eq̃ lace hic sibi quisq; reportat.
Nos prece vel precio flectere nemo potest.
Iodem alibi loquitur ipsa domus.
Hic amor: hic precū: timor: hic ireq; gelascūt
Hinc sine fraude refert ius sibi quisq; suus.

Alibi princeps senat⁹ in eodē atrio loq̃tur.
Eoibus his aſtrea micās ius cuiq; miniſtrat:
Deiſcite ſeu malos: tollit ad aſtra bonos.

Idem loquitur ipſa iuſticia.
Atq; ſane equo pender miſero atq; potēti:
Elevat iſta probos: deprimit illa reos.

Idem ſuperbe intonat atrium.
Improb⁹ hic frēder: mordēt hic labra tirāti:
Pectora iuſtorū poſſidet alta quies.
Super limine aule ubi agitur de li
tibus biſcainis.

Aſceas audit cauſas hec aula: nec vllas
Alterius populi ſuſcipit iſte locus.

Aliter. vaſcei ſunt in cātabria.
Aſceelites hic diſcernuntur: ⁊ atrox
In patria: hic mitis cantaber efficitur.

Idem aliter.
Aſceos omnes pccat locus iſte furores
Queq; ſuperba domi eſt: factio mitis abit.
Idem.

Cantaber auditur tecto turbatus in iſto:
Inter eos omnis cepta ruina perit.

Eſt aliud intra idem atrium tribunal ubi a
giſ nobiliſane quis ſit: an ignobilis: dicunt
hiſpane hidalgi.

Degener an nitido veniat d ſanguine quiſq;
Iudicat hoc paſſim noſtra tabella loco.
Idem aliter.

Hic agitur qui ſunt puro de ſanguine creti:
Nobilis hic noſtro nomine liber abit.

Inſtitit idem princeps ſenatus vt figē
da marmore in atrij prima fronte tetracti
con cuderetur: quo nominav triuſq; regis
⁊ regine includerentur ⁊ eorū merita mul
ta: ꝑecigatur illi prebuius.

Diui fernandus conſorſq; heliſabeth: ambo
Catholici: inuicti: conſilioq; pares
Has edes iuri dicundo hiſpania felix
Et tuto hinc viuas conſtituere tibi.
Aliter.

Fernandus coniunq; eius duo numina terre
Qui ſiculum: ſardum: vel baleare fretum
Hiſpaniſ iungere iugis: orbemq; latentem
Antipodum: hanciuri conſtituere domum.

Aliter.

Clari fernandus cōſorſq; heliſabeth: altam
Parthenopem ſceptro qui domuere ſuo:
Hiſpano ſedem hanc iuri atria celſa dicarunt:
Equibus in populos ꝑax eat eliſia.

Habitis his tetracticis cu
piditate ꝑdurit: ꝑetiſtrē meīs humeris haud
facilem: vt hec oīa illi octo carminibus include
rem: regis regineq; nomina ꝑꝑria tituloſue
quibus fuerunt ꝑōſticio chirographo ꝑlūba
to decorati: quoſue ſuis virtutibus ac ꝑreclare
geſtis ſunt ꝑromeriti: nec fatiſ hoc: voluit ⁊ hiſ
ce addi cuncta nominatim regna patrijs vtri
uſq; teſtamentiſ relicta: que ve ipſi ſuboidere:
ne hiſ contentus vt vna iudeorū eliminatio:
maurozū bello victozū ꝑroſtratio: ⁊ ad baptiſ
mum euocatio: ꝑereſumq; dilaceratio tantillo
hoc clauſtro: quonāue pacto latentes hacten⁹
terras reꝑerint: ſtringerentur. non igitur miſ
raberis candide inſꝑector: ſi carminis energia
ſono ue carebit octacticon.

In prima atrij fronte.

Diui fernandus diua atq; heliſabeth alti
Reges catholici magnanimiq; duo:
Qui hiſpano: ſiculo: ſardo: reliq; q; paterniſ
Subdunt illiberrim: partenopemq; iugis:
Qui hebreos: mauroſq; truces dubioſq; fuga
Parti: nā reliquis idita nra fides: (rūt
Qui maris oceani terras triuere latentes:
Hiſpano hanciuri conſtituere domum.
In pluuiali ꝑorticu eiſdem atrij extat diui
ꝑoſiti: imago: cui hec voluit eoi tetractica.
De celi dominū referunt geſtaſſe ꝑꝑ vndaſ
Hinc ſimulacra tibi curia nra dedit.
Chriſtuſ ergo vt ꝑreſes valeat totuſq; ſenat⁹
ꝑoplie deſtero diue patrone roga

Aliter.

Iꝑſe humeris rerum opificē geſtaſſe putariſ:
Effigiem inde tuam ꝑorticus iſta tenet.
Noſ idem vt ſeruet ſeruenti corde ꝑrecator:
Et mors quom veniet noſ ſuper aſtra ſerai

Aliter.

Tu saluatorem propria ceruice tulisti:

Hinc te patronū curia nostra vocat.

Ut valeāt igitur presēs torusq; senatus:

Christū animo ardētī chare patrone roga.

Aliter.

Tu mundi auctorem xpm gestasse tonantem

Diceris: atq; humeris sustinuisse tuis:

Ergo celicolum poterit tibi dicere quisnā?

Ecce mihi: aut dicet: vade age sum melior.

Didacus furtatus mendocius archiepiscopus
hispalēsis r cardinalis: eluirā de quino
nibus genitricē suā hoc epithaphio a mar
tyre condito decorauit.

Condidit eluīram genitricem marmore ī isto

Quignonea de gente satani: probitate pudore

Et forma r pietate simul que vicerat omnem

Femineī ferus hominem: charissima proles;

Proximus a primo furtatus didacus ille

Mendocius: tūto caput est cui muricetectum

Miliaci patriarcha soli: templiq; superbe

Bispalis antistes summus posuitq; sepulcrū.

Ad malfelitum vicecancellarium ara

gonium amicū apud regem.

Ad bene mellitū dicens mea charta volato

Qui tuus est penit? martyris esto memor.

Ad eundē quom egisset qdā negocia.

Innumeras grates agimus: qñq; referre

Si dabitur referam chare patrone vices.

Item ne referre vices possūz: maledico, referre

Ille potest solus sidera qui numerat.

Ipse igitur referat: nos tantū in pectore fixum

Mitemur nomen semper habere tuum.

De preclare gestis catholicorū seruinādi

r helisabeth reguz rogatu Inachi lopez

Mendocij tendille comitis.

Prodiga maiorum que dextera fuderat: ipsi

Partim astu: partim bello prudenter agentes

Instaurant: procerum docti cōfringere piatus.

Hinc fortunatas gentes: quib? antra cubile:

Et regimen villosa pecus: quib? arma sagitte

Et lapidum iactus: strauerūt vindice telo.

Post granatēses decimo iam vere subactos:

Qui multas vrbes: munita vel oppida multa

Contra hoīuz christiq; fidē sine iure tebat.

Infande hereseos torris mala gramia carpsit

De hic recutorū turba est eiecta vetuste

Legis: ad ignotum pelagus terras q; larētes

Direrere oculos. hispanis classibus iur:

Iur ad antipodes: terī plaga torrida remis.

Si leges fecere nouas: pacemq; per ampla

Regna sue fortis: reuocarunt ordine miro

Hispanos proceres populos vrbesq; regētes

Galloorū emanibus post hec rapuere virentē

Parthenopē. r libicos ceperūt scandere port?

Idem strictius.

Hostibus oppressis ciuili marie reducunt

Umbra sui imperij lacerata e fauce luporū.

Hinc fortunatos strauerunt vindice telo.

Post illiberiacos decimo domuere sub anno

In fāde hereseos torris mala gramia carpsit.

Et recutorū turba est eiecta vetusta.

Contentūt mauros xpi renouare lauacro

Iur ad ātipodes: terī plaga torrida remis.

legib? id nouis magna hec sua regna reformāt

Et simul in gallos latio fera bella gerūt.

Alfcanio marie sfforie vice comiti ducis me:

diolani fratri ex vtroq; parente super habi

to galero rubro.

Hactenus ornavit radiantis flamma galeri:

Or natur cingens nunc caput ista tuum:

Ad comitē tendille qui a petro martyre

peticrat: vr quedam que nihil esse cōpit:

quom monstruosum aliquid paritura vi

derentur inuestigare.

Omne latus mundi in tonuit: celū oē fragore

Concrepuit: lapsa est in mare gutta leuis:

Est nihil id penitus: nihil est qd cūq; tonabat

De granido nata est paruula monte puler.

Ad petrū aquilarē q ab aqla nomē habet.

Dur volucrū ē aqla: ast iuuenū tu marim? ip

Cognomē volucer hic dōit illa tibi. (sees.

Ad eundem

Tu patriā: clarūq; genus: ppriosq; parētes

Illustras meritis optime petre tuis.

Illu etenim (fateor) serierūt sidera factis.

Atq; illis forti est corduba capta manu.

Tu doctus: strenusq; simil: frōs martis? arma

Nota tibi: r dulces note heliconis aque.

Ad iacobū alora italicū hīspali proficere.

Ora me claudis cultor: mea gloria salue.
Luis apida a teneris pallas amica fuit
Lui dedit et clarius citharā: meruofq; sonātes:
Est tibi non dubiū clarus vterq; parēs
Nā facili ingenio es: sūmoq; es pleni⁹ amore:
In quos tu pronos noueris esse tibi.
Rusticus arguitur tertris crudisq; medullis
Ingenuo mens est leta: serena iocans.
Rusticitas tristis: fallax: inimica: profunda est
Mobilitas verax: dulcis: amica: patens
Hinc te censem non vili e stirpe creatum:
Quom tibi sit madidū semper amore iecur.

Ad erimū artis et medicine doctorem io
annē baptistā elisiū parthenopeum
Ille tibi carus qui quodā nomine tantū
martyr erat, verū nūc tibi nomē habēs
Te per amicitia veterem per numina celi
Ad se q; venias elisiane rogat,
Scriptū frōte legesq; sit mihi sanguis adust⁹
Et quātum cruciet me sine fine dolo.
Ossibus inter se nulla est concordia: iam sunt
Ut cera: au vitrum mollia facta mihi.
Ad miserū rabido laceretur brachia morfu:
Clausos mille tenet nostra medulla canes.
Sūtq; pedes tumidi: talusq; islat⁹ vterq; est:
Et trenebūda nimis iam mihi crura labāt:
Languescunt omnes nerui: veneq; gelātur:
Et quod deterius: non mihi somnus inest.
Deu lassum: decimus tenebraz ducitur orbis:
Ex quo nulla mihi tēpore missa quies.
Ut me tartareo e gemitu penisq; reducas:
Elisios ad agros elisiane veni.

Ad cortegianan de doctore angulo
Consiliario regum.
Angulus in regū domib⁹ pars esse remota
Quippe solet: mediū cur meus iste tenet.
De alexandro agricola musico.
Musica qd defles: perit mea cura decusq;
Es ne is alexander: is meus agricola.
Dic age qualis erat: clarus cām q; manuq;
Quis locus hūc rapuit: vālleo tanus ager:
Quis belgā hūc traxit: magn⁹ rer ille philipp⁹
Quo morbo interiit: febre furente obiit.

Etas que fuerat: iam serageffimus annus
Sol vbi tunc stabat: virgineo in capite.
Inuehitur in augustum mensē.
Improbe fertilis mūdū cur luce serena
Turbasti agricole fila begnina terens?

Robert⁹ citharedus cibus hec lira cecinit
Rcorā archiepo granatēsi viro sanctissimo
Petro martyre petere vt caneret carmina: que
tamen ipse martyr composuerat.
martyr cur citharā cogis chordasq; mouere?
Non tanto possunt ista placere viro.
Archadiaum merito iussisses pana vocari:
Orphea vel thracē: thebaicā ve chelim.
Rauca potest populuz nisi fistula nra iuuare.
Non facit ad stomachū tā rude murmur eū
Ambrosiam nectarq; iube diuosq; liquores
Apponi. diuis nil triuiale dato.
Quō tamē hoc cupias: liceat nec dicere? tra
Siluestrem incipiam sollicitare sonū:
Sed volo de magno virtutū tollere a ceruo
Ipsius vnciola: graniculūq; prius
Que tibi magnē pater: tibi q; noua sidra mūdō
Felicem vt faceret exhibuere viā?
Fertilior cunctis quas sol percurrit hiberua
Quete progeniit: terra beata qdē est.
Viuēt in eternum donec durauerit orbis
Hec talauera ferat clara per ora virū.
Que tria felices faciūt si singula quisq;
Afficatur: bona mens: sermo pudicus opus
Hec tria diue tibi sēper famulātur: et astāt:
Seu vigilē inueniāt: seu sopor ipse premat.
Propterea talauera tibi q; p̄buit ortum
Magne pater nimis terra beata qdē est.
Tēperies: roburq; animi: prudētia: iustū
Cor largū: et sūma cū probitate piū
Perpetue comites tibi sunt alacres: nec vnquāz
Nocte dieq; tū deseruere latus.
Decigitur talauera parēs vberrima tellus:
Que tibi sorte fuit terra beata quidē est.
Et vincas igitur p̄sul tā sancte petēdū est
Ad athusaleneos nestorēcosq; dies.

Ad fratrē egidiū augustinū neapoli
Concionatorē ordōnis eius generalē.
Vesperia occidui sorbet resonantis ab euro

Verba tue vocis (tanta est tuba gutturalis alit.
Paulinos equans modulos: ranti sue disert
Sermonis tonitrus referentis gadi⁹ ech⁹)
Ut fileat qd⁹cuq⁹ prius fulgebat in orbe:
Romē: regidi solum sub pectore: culmen
Doctrinē: vite: lingue clamatur inesse
Anglus propterea martyr cui nigra galero
Tempora cinguntur: residens sub sole cadēti
Perogat: vt sese calamo verbo vesalutea,

Diuo francisco Ximeno episcopo toletano
Carolinā hispaniarū
Ordo carneus quondā decus esse solebat:
Enabatq⁹ viros hec data flāma nitens:
Nunc autem recipit dare qd⁹ ruber iste gal⁹
Est solitus: vellat quom caput iste tuum.
Simoni: ephrīsia germanico pphico re
gis philippi mortuo in segouia vrbe his
panie epiphaphium.

Si procul ephrīsia luēni tibi stamina rupta:
Non tamē est merito fors tua flenda simō.
Quō tua te pbitas gratū: medicina philippo
Reodiderit regi: viuere dum licuit
Extinctū: et decor: et tumulto siliertus honesto
Legatus cuius creōta vita tibi est.
Martino angulo nūc episcopo
carthagenēsi.

Pallentes pederas: aurum: laurosq⁹ virētes:
Migrante galeam: nomina multa gero.
Liuor: coar: hospesq⁹ pius: chariq⁹ sodales
Unde mihi hec dederit fata benigna petūt.
Mars dubius: laurusq⁹ vires: et cādio⁹ āser:
Continuūq⁹ labos: hec peperere mihi.
Deplorat feroinandus aragoni⁹ dur ca
labrie catellā māmiam culcitra suffocātā
Māmia qd⁹ dormis: dormis mea māmia: vlt
Orus h⁹: dulcis māmia tolle caput (te
hei mihi frigidula ē. veroz: mea māmia surge.
Hei mihi: letheas māmia sorbet aquas.
Scintilla: pulchra: salar: placidissima: grata ve
Māmia: qd⁹ fregit cādio filia tibi? (nusta
Tartareo contexta situ mala culcitra pernit
Māmia nra mali quid nbi fecit age?
Vulcano rapiere fero: date ligna. crematoz
Culcitra: et in ventos res mala rapta vola.
Ad marlianū epimū medicū.

Ut valeat prodesse mihi medicina paratur
Que tua: materias inspicie: cerne lege.
Quo ven⁹ alma loco mācar: quo iupiter: quo
Falcifer obserua: quid ve diana ferat.
Est ver⁹ ap⁹ hispanos cōsuetudo vt sua qd⁹q⁹
insignia versu aliquo circūscribat: qre red⁹ sit?
Martyr ab amico lunā supēminēte stella ge
stātē Nec illi disticha edidit. vt et his vnū qd⁹
velit interat. lunam stella iactanter alloquitur
Tu vicibus lumen perdis: vicibusq⁹ resumis
Velia perpetuo lumine funder ego.

Idem per diuersa.
Conspiciunt hoies lunam sine lumine sepe:
Alit me continuum lumē habere vident.

Aliter idem.
Interdum tenebris latitat sine lumine luna:
Stella nitet quotiens pheb⁹ ab orbe cadit.
Stella iactat se esse maiorem.

Distat in inēsum lunari noster ab orbe:
Lreditis pinclune grandius esse iubar

Aliter.
Noctis iter nitido perlustrat lumina luna:
Ad portus tutos lucida stella regit.
Aliter et est documentum.
Peccabis nec nocte quidem: quia sidera ficta
Respectant oculis: lunaq⁹ cuncta videt.

Siluius pandonus par
tenope⁹ bonifis episcop⁹ hispane iunētū au
lice que sub **P**c. **M**artyris ab angleria disci
plina militauit.

Tespiadum dulces choreas ingressa sororum
Alulais: angleriam turba secuta lyram.
Missa libellarijs (iaceāt ne perditā) prelis:
Sūt mihi cardinea hec carmīa rapta domo
Martyre et inuito fateor: generosa iuuentus:
Debebis grates velle referre tamen;

Ludouico aragonio car
dinali multozū regum nepoti. **P**c. **M**artyr an
glus prothponotari⁹ lauro insignitus. d. s. p.

Rerum bene gestarum sibi cons-
ci imperatores illustrissime mul-
toruz nepos regum suorum tem-
poruz poetas nō modo vti pueri
pauonem pulchritudinis ratum
nidoze adducti laudare sed etiam vt illos ad
maiora erigerent fauoribus prosequi et am-
plis muneribus afficere consueuerant. Hinc
emanabat quod non pauciores rerum scripto-
res q̃ actores comperirentur. Vulgarissimum
enim est et probatissimum puerbium illud ho-
nos alit artes. Nostra vero tempestate (siue
id in curia contingat siue q̃ iā longo tempore
xp̃iani principes continuis inter se fluctib⁹ a-
gitetur) nō modo q̃ sua beneficentia vatū inge-
nia conentur a torpore ac situ (quin marcescant)
excitare nulli reperiuntur: sed ueq; (si ad lass-
tudinē palloreq; et maciē vsq; puenieris, vt vi-
uētis alicuius vitam lucubratiōibus tuis erco-
las) tibi gr̃as is aget vel minimas. Constituerā
ego propterea si q̃ forte inuitis etiā satis nulla
emolumentis spe media stridulo carmine luserā
mibi ip̃i reponere: donec aut gurgulionibus et
tincis clauia corrodērētur: aut vetustate oīa va-
stante intra se iacencia demolirētur: et tanq̃ in-
cultra inutilia nulloq; lime labore p̃ficata des-
pirent: simul cū his quoz ego nomina siluestri
bus meis virgultis inseruerā. Tu aut caridinee
decus regare: quoniā natura duce (que te miris
ingēti doribus ornavit) nouarū rez assidua le-
ctione dlectaris: vt si que essent apud me spar-
sa et p̃strata epigrammata q̃ sitarē: in numerisq;
ex lituratis archetypis redacta tno splādozi cō-
donarē (inuidorū genuinos inte suscepturus)
eflagitasti: imo (vt rectius loquar) impasti.
Truialium igitur hanc epigramatū vmbraz
quā te voluisti significasti: tibi illustrissime p̃n-
ceps habeto. Epigrammata enī illis cōficiēdo are
linquo: quitiuā italiam musarum patriā nullo
negotiorum pondere pressis: erecta fronte pam-
bulant. Ego autē (quom iam annum agam in
hispānia terdecimuz apud catholicos Reges
quibus maiori cure n̄re fidei et exquisitis arti-
bus augmentum q̃ vt eorum gesta lris man-
dentur) reimpōni seruicens et continue veluti scy-
tha paragrans (est enim hispāna curia ob sui

magnitudinē fere semper in motu) poeticos
furores dormire facile patiebar. Quante mi-
hi cure sit serio insanire: et carmina ad aucupan-
dam laudē conficere: colliges illustrissime p̃n-
ceps et editione ipsa que tuo iussu a me profici-
tur. que enim d̄ fagiarda victoria methumneis
q̃ conuiuiis vno (vt ita dixerim) spū conglo-
meraueram: et carminis aliud sibi genus erige-
bant: et intra quindecimum diem a primo eozū
ad generationem iacto semine ad te precipitan-
tur. Nullo temporum in reliquis ordine serua-
to sed ita procedunt et arata: vt: res iam ex lo-
culis ad manus singula deueniebant. Vale.

De. Ada. angli mediola-
nensis de obitu Catholici principis hispānia-
rum qui salmantice absente Regina matre ho-
minem reliquit carmen flebile quom consolā-
toria in calce.

Discite mortales fragili q̃ forte trahamur:
Turbine quo miseros vasta pcella regat.
Deu casū infatū: comedet terra inuida corp⁹
Tam tenerū: quo dic tā cito raptus abis:
Spectantes cur nō sorte defletis acerbā:
Cur siue vulneribus linquitis esse genas:
Enam cito mutata est fortūe horētis imago:
Sunt versa in lachrymas omnia leta prius
Deu dānū obscurū: carptus florēte iuuēta est
Tēpore quo psallūt sidera: terra: fretum.
Leticie in medio sūme tibi fila sorores
Rupere: vt nobis sit sua nota fides.
Illa fides nulla est: nisi nil seruare beato
In folio: hec illis vnica firma fides.
Quid tibi diuitie: quid ve expectata corona
Pro fuit: aut tibi qd clarus vterq; parēe
Quid tibi tot cēs? qd fulgēs purpura et aux
Fulgēs gēme quid posuere tibi?
q̃s lachrymas fūderē gēirir: quos cor dolo-
Sentiet: et quales sparget ab ore sonos.
Crudeles dicet casus: crudelia dicet

Sidera: crudeles dicet et esse polos.
 Ambabus manibus crines lacerabit et ora:
 Pectoraq; abscessis vestibus inficiet.
 Sed male coniecto: dico male: vincet amorem
 Mater nū ratio: vincere si poterit.
 Ast vicer: cōstās sapiensq; hec nra virago est:
 Que nullo frangi turbine sola potest.
 Hoc tamen in tantis curis vtriq; parenti
 Hispanisq; tuis grande leuamen erit:
 Qd tibi dū princeps morib⁹ pia mēbra grauaret
 Affuerit semper firmus in ore deus.
 Ergite iam vultus cuncti et lenite dolorem:
 Eius enim sensus iam super astra volat.
 Ille animas inter cepit residere beatas:
 Et fruitur summa gloria in arce dei.
 Sit mundi quas fallis honos: q̄ cetera cupido
 Et phereo hic iuuenis tutus ab orbe videt.
 Qui nos eragite: et casus: despectat olympo:
 Quot mala nos versent: cernit ab are poli.
 Emptere medio: terrena negotia ridens
 Negligit: et tumidos iam videt esse nihil.
 Stellato e solio nra hic discrimina noscens
 Angelicos inter ludit et ipse choros.

De iohanne Guzmāno

comite Nebule: domino Gibraltari duce me-
 thymne Sidonie ob captā Bellillam in africa

Te tibi massisse soboles: heu turba si phacis:
 Getuli hei vobis. pro tibi bocche dolor
 Jam patet ad nros adit⁹: jā barbara apta est
 Terra: feros portus anchora nra tenet.
 Descendere duo superorum ex arce iohannes:
 Missi precursor regis vterq; sui.
 Hactenus oclusas portas patefecit vterq;
 Ante suos Reges: hic libere: ille poli.
 Serneret vt quodā Roderico principe iberos
 Africa: monstrauit per fida septa viam.
 Ast nūc summa fides: probitasq; excelsa joānis:
 Ad penos nris Regibus egit iter.
 Sidonias sensistis opes: sensistis et arma
 Infestasse iterum litto: vna lybes.
 Hec nebula audentis nimium guzmāna joānis:
 Obrubilat vobis pectora fracta me tu:
 Cum cōsorte tori statuit transmutare classes

Ferdinandus ouans: diraq; bella parant.
 Expectate manū hostile: expectate carinas
 Altrices: ferrū: flāma: fames aderunt.
 Omnia nunc veterū comissa luetis auorū:
 Et dabitis penas quas meruere patres.
 Jā tremit oīs ager: citros et culmina condit
 Atlas: iam cepit flectere ad ista caput.

Habuit hispali apud se
 triduo conuiuas Regem et Reginā hispania:
 rum catholicos cum regis filibus Neapoli:
 tanaq; Regina et tota curia dur methymne si
 donie hinc est ad. Jo. petrum soardum. ducis
 mediolanicū filiarum et apud reges: oratozem
 Petri martyris vtriusq; amici carmen.

Quingentos et mille annos voluebat ab ortu
 Sol christi: per quē summa recepta salus.
 Janus adert: mas frontem cōuerterat idus:
 Namq; duodecime lucis agebat iter.
 Intra vna miseri phebū sine honore sequūt:
 Cū ioue pluchra Ven⁹: mercuriusq; salar.
 Iste dies medium celo deiecerat orbem:
 Ad Regem prāsus quō pede carpo viam.
 Hic mihi de notis quidam. discessit vterq;
 Rer: et cum natis curia tota simul.
 Parthenopea etiā Regina palatia magni
 Omnes sidonij nunc petiere ducis.
 Primatesq; aule cuncti: cunctiq; ministri:
 Ampharūq; oēs (sidera pulchra) chori.
 Tres soles luneq; due: tam celsa caterua:
 Est ibi continuos tres habitura dies.
 His dictis ambo sequimur vestigia Regum
 Que vidi mens est velle referre tibi.
 Juncis: lētisco: myrto: atq; palustribus vluis
 Extans antedomū lata platea viret.
 Narcisso: mēta: et reliq; bene olētibus herbis
 Vestibulū impluuiā: et portic⁹ omnis olet.
 Omne solū regit vernantibus vndiq; ramis:
 Sol licet amphoras lumine pulset aquas.
 Hec passim poterat pedib⁹ calcare popellus
 Concurrents: cuius nullus erat numerus.
 Vt vero icipim⁹ gradibus cōscēdere ad altū:
 Sunt vbi mirificis cuncta parata modis.
 Hic recreant florū latices: succiq; rosarum:

Atq; arabū vario fragrat odore domus.
 Qui noctē pellāt: lybicis elephantibus actos
 Cum facibus dentes angul' omnis habet.
 In trabiū morem totarū herebat vbiq;
 Infrū magne nobile molis ebur.
 Hic forsan q̄res que: quāta: quot ordine vasa
 Sint ibi: et ipsoꝝ nomina scire voles:
 Aurea quandoquidē tor:eumata plura videre
 Fas fuit: atq; ab acos succreuisse nouos.
 Quid terti pondo argenti auraticꝝ rigentis
 Candentisq; etiam velle referte iuuat:
 Innumeras citius ponti numerabis arenas:
 Et nemoꝝ rhodopes frondea ferta prius.
 Hūc loca structa illis: poterit quis dicere q̄nta
 Qualiaq; extiterint interiora tibi.
 Accipito paucis. lecti: penetralia et aule
 Stant quante et quales omnibꝝ esse venit.
 Quō primū ingressi resider: stratisq; recubūt:
 Fulgebant auro queradiāte nimis.
 Torquati veniūt requites miro ordine plures:
 Lassa quibus nimio pondere crura labāt.
 Saccareo hi portant niueo cōfecta liquore:
 Et mellita simul nomina mille dapum.
 Pastillos: cy:ros: tuceta: tomacula: liba:
 Et castella ferunt: et galeas et equos.
 Omne genus floꝝ: varijsq; coloribꝝ herbe:
 Arboribusq; suis folia leta virent.
 Saccareos curru certātes autumetones:
 In ratibus rhiphes: lintea: trāstra: rudēa.
 Et gladiatores etiam: quos viuere credas:
 Plenaq; muneribꝝ summa theatra trahūt
 Versus: rhinoceros multus: multiq; leones:
 Multa sꝝ eneis belua nata iugis.
 Et genus omne auium ferū genꝝ omne ferarū:
 Quicquid et in ensi parturit vnda maris.
 Deniq; nil celo cōstat terraq; fretoq;
 Effigies cuius non data sit dapibus.
 Astubi post tenebras phebo v̄gentereductas:
 IRegia iam tandem cena parata venit.
 Quis poterit recitare vos: q̄s mille ministrꝝ?
 Mille etiaꝝ poterit quis numerare cibos:
 Dicere cur opꝝ est apꝝos hedos capreaq;
 Quid iunōis aues: q̄o numidas volucres:
 Allatū genus omne datur popularibus etis
 Nobiscū: cecidit: parcite vester honoꝝ.
 Mellifluos canus ducētes sercula possit

Quis narrare tibi scribere vel calamo?
 Hic tamen experiar valeat quid in sa canoꝝ
 Flatus: an latices et pelicone neget.
 Ante fores primū nitide gradisq; culine:
 Torcile directūq; est genus omne tube.
 Comua terrificis comitantē tympana bōbis.
 Intremit horrendo tota fragore domus.
 Suaue sonās ppiꝝ tuba ductilis itonat: omīs
 Tibia cui tremulōs reddit amica modos.
 Organa hīc ppiꝝ: de hīc barbitos obstrepit
 Almine cōdēso pretereūte dapū. (illis:
 At vbi cenat: quis dicere mollia plectra
 Posset: q̄s cythare scribere grande melos?
 Hic lyra dulceloquar frāgebat mille minutis.
 Ethera: mellifluos spargere docta modos.
 Talis erat vocū modulus: q; petre licebat
 Credere celestes hic habitare choros.
 Opheea mulcentē fidibꝝ: quō sara mouebat
 Eurydicenq; suā quō peteret lacꝝmans.
 Hic et harundinibus sensisses pana canētem:
 Dirceamq; chelimi lesbiacasque lyas.
 Lorda homin salūt: nimia dulcedine rupta:
 Saccareisq; cadit stiria multa cibis.
 Mensarū tripodas: mēsaq; et scāna putares
 Psallere: cū solijs cū trabibusq; trabes.
 Postq; constituit ad regia velle redire
 Altria: tunc cūctis munera summa parat.
 Sic marcus cedat: taceat cleopatra mariti
 Vicitrix: lucilus cedat et ipse duci.
 Anū lucillus vidit sub apollineregem:
 Et semel in vita tēporibusq; suis:
 Lōuias habet hic tres sub sua tecta corōas:
 Quales et q̄tas nulla videbit hꝝems.
 Atq; duas etiam regali e sanguine natas:
 Expectat quarū iam diadema caput.
 Tresq; dies: quorū melior fuit ipse secundo:
 Atq; secundo alter: multo fuit melior.
 Unā stulta tibi geminā cleopatra vorasti:
 De qua post illud mentio nulla fuit.
 Innumeras dedit hic gēnas p̄ciofaq; multa
 Non pictura bꝝani tꝝpore dona dedit.
 Mā libꝝcū ex auro bellaci prebuit ensem
 IRegi: cuius erat mirus in arte labor.
 Atq; etiam ex auro et gēmis rꝝtioq; colore
 Ornatum tribuit belligerantis equi.
 IRegine ex auro capsam viridēq; smaragdōs

Tres auro in septas munera digna duce.
 Atque de natis non inferiora recepit.
 Prebuit ambabus cingula nigra duo.
 Vilienus quorum de fibris pedet ab euro
 Anio: quæ dicat superare niuem.
 Auro emblemato capsâ de hinc porrigit illis:
 Composita hec in qua dona deceter erant.
 Flamantes gemini missi ex oriente pyropi:
 Atque duplex auro leta smarago erat.
 Parthenopee autem soror est que sola potentis
 Regis: dona dedit post preciosa tria.
 Quadoratam bullam portat quattuor auro
 Puro: cum totidè donat imaginibus.
 Porrigit hic librum tabulis emblemate et auro:
 Cui decimus splendens fronte pyropus erat.
 Succineusque auro cinctus modo calculus illi
 Plurimus insertus post ea dona datur.
 Sic coniungentes hodie quicunque fuerunt:
 Exuperat cunctos sub pedibusque tenet.
 Non satis esse animo factus quod sepe putaret:
 Ducebat forsitan tertia luna rotas.
 Hic ludouicus erat regali et sanguine cretus:
 Exornat cuius rubra tyara caput.
 Qui comes huc auiæ regine venerat olim
 Parthenopes: regi est quæ bene grata soror.
 Huc vocat: hic orat dignetur adire: manetque
 Auleis iisdem tota parata domus.
 Ferula que data sunt: non inferiora: dapesque
 Cunctarum rerum copia summa datur.
 Non minor est cythere modulor: sonitusque tubarum
 Non magis ac primæ tympana cussa tacent:
 Nec satis huic visum est: personam principis alti
 Sic voluisse domi: sed comitant eum
 Tres nigri a tergo serico viridente galeri:
 Torquaticque eques quinque decemque sui.
 Quos secum ex italibus princeps aduenerat oris:
 Per sardum: sicut: per baleare fretum.
 Non dedit his alia a primis mediisque nec illi
 Non bene donatum liquit abire domo.
 Postquam sumpta dies epulis: statuitque reuerti
 Princeps: dona duo compit ante fores.
 Stat sonipes frenum mædæ quo pulcrior alter
 Hispano terram nullus in orbe quatit.
 Multa est quæ tyrio tecta et coopta colore.
 Digna dari a dante est a capiente capi.
 Prebeos thery iam suscipere capillos:

Ad sua tecta redit sic comitante duce.
CP. AD. in laude petri
 fagiardi iohannis chiaconi aulici primarii ante
 latique murtiensis et domini noue Carthaginis
 filij: intercalare in modum epithalamij carnem
 cuius est hoc argumentum. Maury quæ niales
 granate montes incolunt alpuratenses appella-
 ti catholicis rege et regina Hispaniarum His-
 pali commorantibus occasionem nacti a propo-
 sito regio diuersam quæ ad christianam religionem
 per vim trahi vereretur et imani montium na-
 tura freti (sunt enim omnium asperrimi) defecerunt.
 Qua maurosum leuitate intellecta dominus Pe-
 trus fagiardus (qui tunc mulle ab urbe mur-
 tia parum distanti: cum noua nupta otiosus as-
 gebat) Almeriam versus urbem maritimam: il-
 lorum montium caput: longis itineribus contem-
 nit. Hæc reperit palantem et imparatam. Al-
 tero die instructis (quas secum ex amicis dux-
 rat) cohortibus ad oppidum marcheniam a ma-
 uris grauius oppellum iter capit. Ad monta-
 na mauri sese citi recipiunt. In tertium inde di-
 em maiori manu comparata reuertunt. Obfi-
 dent arcem: capiunt alhamillam oppidulum in
 itinere almeric inter rupes situm. Mouet ad il-
 los adolescens noster. In conspectu alhamille
 occurrunt mauri. Quater profligatur: capitur
 oppidulum: diripitur: comburitur: qua strage
 percussus obsidione mauri marcheniam liberat:
 ad montanaque fracti animo se recipiunt. Inui-
 tat ergo ad letitiam eius genitorem: de plurimis
 fratribus duos maiores: de multis sororibus leo-
 noram que docta est adhuc virgo.

Incipiat iohannis dici cantetur et ope:
 Cunctis triumphis iterum multiplicet iohannis.
 Tu mecum perfecte pater: tu frater vterque
 Gravior ad suppositos vertice corda citi.
 Soluite leticia pectus: cunctis dote venas:
 Tuque puellarum duc leonora choros.
 Tu tanto fratri soror es charissima: gesti
 Virgo cum nuptis virginibusque tuis. (terua
 Fac pedepulset humum: niphaz hec pulchra ca-

Virgineis resonent atria tota modis.
 Incipiat iō dici canetur ⁊ ohe:
 Cūq; triūphe iterū multiplicetur iō.
 Nec soror: villa habuit fratrem: nec in orbe poeta
 Discipulū: qualis hic puto noster erit.
 Aliar: pelles: pompeius: cesar: achiles:
 Pro meruere acie (nō nego) multa quidem.
 Sed nego: q; teneris tantū se ostēderit anīs
 Ipsorū quisq; vel pedibus vel equo.
 Quiq; decēq; puer nec dū bene gesserat ānos
 Magnamini ostēdit quom cor habere viri
 Linterat ⁊ nōdum niueas lanugine malas:
 Occanie in nota seditione suas
 Longius hec nolo (ne leuam) gesta referre
 Utraq; amica mihi pars etenim fuerat.
 Incipiat iō dici canetur ⁊ ohe:
 Cūq; triūphe iterū multiplicetur iō.
 Quā bona fors nra est nymphet gloria cetus:
 Docta: diserta: grauis: vgo: venusta decēs.
 Almeriā veniēs seruauit ab hostibus vrbem:
 Quam si cepissent magna ruina foret.
 Ad archēnā seruat: posita est q̄ in colle supino
 Oppressam numidis obsidione graui.
 Nam quom sensissent mauri aduētare iuuectū
 Castra mouere omnes: ⁊ rapere fugam.
 Et nisi pallantes sese ad montana tulissent:
 Logeret aut enses aut subsisse iugum.
 Incipiat iō dici canetur ⁊ ohe:
 Cūq; triūphe iterum multiplicetur iō.
 Almeriam noster quom primū signa reduxit:
 En mauri redeunt multo magis rabidi.
 Castra locant: sepiūt muros: magalia formāt
 Ad auro:ū numero millia sorte decem.
 Propugnatores arcis: prefectus ⁊ ipse:
 Significant nostro se perisse siti.
 Cisternas referunt: latices q̄busec solebāt
 Diruptas: ⁊ quod deficiebat aqua.
 Hinc (nisi succurrat subito) numidasq; fugarit
 Vir poterunt sextum se retinere diem.
 Auxilio miseris veniat lachrymando p̄cantur
 Nec finat infausa deditioni mori
 Ut leo magnanimus: furiato pectore motus:
 Imperat vt belli conueniant comites
 Preponitq; illis: que tanta pericula nostris
 Immineāt: tentat quid teneant animi.
 Sensit habere aios: qūq; ad iussa paratos:

Tūciubet vt clāgant tīpana: plectra tube.
 Alma petit: petit arma dari: vultuq; serene:
 Saltat equo: accitos: nomine queq; vocat.
 Exhortans alacer socios: facundus Ausiles
 Alit armatus equo: troicus Hector erat.
 Incipiat iō dici canetur ⁊ ohe:
 Cūq; triūphe iterum multiplicei iō.
 Carpit iter: reboant valles: clamoribus implēt
 Ethera: iam vibrant lucida tela manu.
 Parua manus quanq; fagiardi militis esset:
 Ad auro:ū ⁊ quāq; copia magna foret.
 Otingenti etenim pedites: equitesq; ducenti
 Sunt: ⁊ forte minus qui comitantur eum.
 Securus stabat percurrentis oppida patris
 Atq; sua: ⁊ lōga pace q̄t erat. (gni:
 Nūc noua carthago: caput: nunc murcia res
 Hunc mulle saltus: nunc oriana iuga.
 Insula nunc deserta siti: sed plena ferarum
 Scombria: que porcum vergiliana facit.
 Ista morabantur nostrum: venabula: libri:
 In manibus falco: ⁊ Retia semper erant.
 Hispano nulla arma virum capiebat in orbe
 Quisq; nec viuis mars furibundus erat.
 Tunctamē vt sensit iā defecisse: vel armis
 Alpuxarrenses imposuisse manum
 Adouolat: hec illuz sequitur generosa iuuetus:
 De quorum domibus factus is est numerus
 His septus: vallem fluuij labentis ab altis
 Ad montibus ingreditur: per decimū lapidē.
 Cōpērit agustos calles: scopulosq; minātes:
 Qui calligabant suspiciendo oculos.
 Ire acies per quos iuncte nec in ordine certo
 (Erigit vt martis regula) non poterant.
 Flectit lora citus: retro verilla reuerti
 Impereat: ⁊ campos equora lata petit.
 Lustrat equo accliuos mōtes: latus oē perrat
 Perquirat si qua est ad iuga summa via.
 Gidit iter quamuis durumq; flexuq; recitruo
 Difficile: ⁊ longum per fera saxa nimis.
 Letus adit: scandit rupes: serpit repente:
 Ducuntur frenis cornipedes rapidi
 Post vbi conscendit sacrosi culmina mōtis:
 Occurrit celeri plurima turba pede.
 Consi numide numero maiore: daturos
 Credebant nostros turpia terga metu.
 Opponunt gladios: hastas: diraq; sagittas:

Atraqz pars animos ad fera dāna parant.
 Concurrunt acies: franguntur fela: fugātur
 Et que sperarunt cernere terga dabant.
 Inactantur multi: multi feruntur: ad hortos
 Illi ame fugiunt: ageribusqz latent.
 Incipiantur io dici canteretur ⁊ ohe:
 Cumqz triumphe iterū multiplicetur io.
 Est alpaina locus natura fortis ⁊ arte:
 Marchennā sine quo non licet ire homini.
 Trāsiliunt equites fossas: maurosqz seqūtur:
 Post turme peditū Marte fauente ruunt.
 Aggeribus pulsi: fossisqz ad menia currunt
 Oppiduli: hic facies plurima mortis erat.
 Ingruit picre pitus telor: hic sanguine multo
 Fedatur tellus: co:pora multa cadunt.
 Incipiantur io dici canteretur ⁊ ohe:
 Cumqz triumphe iterū multiplicetur io.
 Hostilibus nostre mitte intrauere phalanges
 oppidulū: hic luct⁹: hic pauor: hic lachrimē.
 Hic matres misere natos cōpleribus arcant:
 Vagrasqz: tibi marinus horror erat.
 Incipiantur io dici canteretur ⁊ ohe:
 Cumqz triumphe iterum multiplicetur io.
 Qui superant pauidē morti cladiqz cruenta
 Pertrepidō fugiunt: arcis opaca petunt.
 Dum metus in mauris pectora q̄ssa perrat:
 Dum formido feror pectora mēsta tenet.
 Dum calet in nris victoria leta furo:qz:
 Dumqz necis lacere seu a cupido manet
 Expugnare arcem sentētia firma refurgit:
 Linq̄te quū primus sit pede pugna grauis
 Dimidias peditū turmas equitesqz reliquit:
 Altergo plures: qui tueantur agrū.
 Si vis qua igrueret p̄festo sint tēdere detras:
 Ipse autē ⁊ reliqui mēia parua quatit.
 Portantur scale: mauri sua iura tuentur:
 Contendit contra sed fagiarda manus.
 At lupus esuriens pecudes: circumdat ouile:
 Sed paries vetat p̄ncip̄: hinc vetat ira canus.
 Sic rabidus noster pugnantes circuit hostes:
 Querit iter ferro: frendit vt vsus hians.
 Audi aliud maius facinus nīmūqz tremēdū:
 Audi que tulerit docta puella tuus.
 Dū scalas subeūt: m̄ibus dū scuta retractāt:
 Marchennā a tergo magna caterua volat.
 Nā quōq̄ fierēt marchennā fama tulisset:

Electus maura Rex leuitate venit:
 Hic etenim obsessam marchennā sorte tenebat:
 Tres lapides a qua distat io oppidulum.
 In quo p̄fedia hec que diximus ile locarat:
 Que vicat: strauit noster ad vsqz necem.
 Impetit: aggreditur conatu nititur omni
 Dilatrare a muris agmina nra minās.
 Credita sed quibus est cāpi custodia: vertūt.
 Tunc ad eos facies: strictaqz tela rotant.
 Perturbant illos: cogūt retro voluere frontē:
 Ausugit puppus rer agare nus equo
 Incipiantur io dici canteretur ⁊ ohe:
 Cumqz triumphe iterū multiplicetur io.
 Certatur muros contra pugnatur in agro:
 Nec magn⁹ modicos teruit hos numerus.
 Hic telis multos figunt: quos dāqz trucidant:
 Et redeunt ad quē deseruere locū.
 Transierant etenim fame dulcedine capti:
 Impositi metas: iussaqz docta ducis.
 Alii expugnatur: feriūt: perimuntqz runtqz:
 Vulcano: ferro: sanguine cūcta cadunt.
 Quasi nullus: rapiunt matresqz virosqz
 Cum natis: rapitur deniqz quicquid erat
 Undiqz sic nostro felix victoria feruet:
 Sic quater huic palmas prebuit vna dies.
 Incipiantur io dici canteretur ⁊ ohe:
 Cumqz triumphe iterum multiplicetur io.
 Et victor noster decoraret honore sepulchri:
 Quattuor in pugna qui cecidere suos.
 Ne ve animā exhalent: cōfecti vulnere multo:
 Qui duo de decies forte fuere quater.
 At recet fessos etiam: viresqz refo:met
 Omnibus: almeriam nocte ruente redit.
 Hoc aio vt pugnā repetat: martēqz retractet:
 Postera quomprimū fulserit alina dies.
 Talibus ast motus stimulis: ⁊ strage: redurit
 Ad superos montes rer sua castra dolens.
 Marchennamqz acri subito obsidiōe leuauit
 Ora manu plangens: non rediturus abit.
 Incipiantur io dici canteretur ⁊ ohe.
 Cumqz triumphe iterum multiplicetur io.
 Unum ⁊ viginti p̄hebeos vir agit annos.
 Dux noster: qui nos per sua gesta beat.
 Inunc ⁊ dubita qui sit foror: iste futurus
 Frater: ⁊ hic quantus sit mihi discipulus.
 Inuide qui dices: amor est qui cogit ad astra:

Tollere carminibus (non sua gesta) viros,
Dādo tibi laq̃uz, nigras tibi mādō colubras;
Que rodant mēsto viscera corq̃z tibi.
Sibylle folium scripsi: solum vera locutus.
Est certe hec vero verior historia.
Nec mihi credetamē, videat epistola grandis
Almerie ad regē: quid canat illa vide.
Inuenies tenuisse acres mea carmina habēas:
Et defraudatū comperies iuuenon.
Quamuis te pigeat: rūpant ⁊ ilia q̃uis:
Quāuis despumes in tua damna miser.
Incipiet io dīcī: repetetur ⁊ ope:
Cumq̃z triūphe iterū sepe canetur io.

Card. hispaniarum pe
tro gongalo mendocio cuius fores petro mar
teri aditum petenti custos occluserat eo anno
quo se cōtulit in hispaniam q̃bus missis recep
tus fuit in amicitiam.
Oscula tantaz manūū: valuasq̃z petitas:
Custodes forium ter vetuere mihi.
In carta brevis pro me, dominūq̃z potentem
Prona cole: vt serui sit memor ille sui.
Dic si clausissent veteres sua limina lauro:
Quod p̃cerum ⁊ regū fama sepulta foret.
Pollio: mecenas: ⁊ clari quiq̃z fuerūt:
Ciuiunt heroa: barbitoa veleza.
Vixit ⁊ augustus: nō q̃tremefecerit orbem:
Albs euro: ad zephyros: abq̃z noto: ad boreā:
Sed q̃a dulce putās eternum viuere fama:
Gratus erat musis: gratus ⁊ historijs.

PaULO oliuerio pervsi
no de Francisco pratēsi apostolico nuncio.
Paule dedit nomē gentis cui paladis arbos:
Et natale solum cui per usinus ager:
Si quisq̃z nostro est qui possit tēpore dīcī
Iustus: ⁊ humanis aptus in officijs:
Sicanonū quisq̃z cultor: iurisq̃z peritus:
Si cui debetur carmine grande soppos:
Bellerophōtēū si quis supasse p̃dozem:
Impaties vel quē cretus edit amor.
Creditur: aut it̃ paci cui sit prudentia regis:
Si sit conueniat cui diadema triplex.
Posterior erit diuus catinēsis presul: in illo est
Summa fides: pietas integra: verus amor.

In terris igit̃ superet quid tale rogandū est:
Adat̃ salemneos: nestorē: osq̃z dies.

Ad colūbam secretari
um regium.
Ille fuit sapiens qui te vocī ⁊ re colūbam
Cepit: p̃ meritis hoc tibi nomen inest.

Ad eundem.

Deuenerē due celozū ex arce columbe:
Una fuit quōdam tu modo in orbe manes.
Angelicā referens supera de sede salutem:
Auxilium cunctis gentib⁹ illa tulit.
Sic cupit hispanis quicunq̃z iuuenē in oris:
Te medio a nostris regib⁹ illud habet.

Ario lusitano grecas li
tteras salmantice profectū.
Ari mercurio genite: ⁊ sapientis alumne
Balladis: e medio caridine misse poli.
Gratare: agreis referūt heliconā tulisse
Te solum ad zephyros occiduamq̃z plagā
Arguos: Dorim: cadmeaq̃z menia: athenas:
Eliosq̃z lares te spoliaste ferunt.
Lartheius gustare nouas iā cepit oliuas
Te medio: atq̃z alio palmitē leta frui.
Qualis apes sequit̃, rapientē mella colonum:
Et vinulū plorans orba iuuenca sinum:
Ophi te genitrix: teclio ⁊ pulchra thalia:
Et reliqua ardaliōū turba gemens sequit̃.

Ad gondissaluū aiorā:
Hanc aiora tibi (qua nūc caret ipse) salutem
Afflictus mittit martyr amice tuus.
Qui tibi significo postq̃z me sustinet hispal:
Mor mihi nulla fuit: nulla q̃z leta dies.
Tot mala tot morbi corpus redigūt in vnū
Quot vir ferre queant corda gigea decem
Ardentes sensi febres: lumbiq̃z dolores:
Et tumidas habeo guttura: labra: genas.
Dextera pars capitis nulla est: en apta dolore

Compago est omnis: iam duo sunt capita.
Ergo biceps marty: tu? est: nō appere: s'eger:
Et sine vulneribus vulnera mille tener.
Dere cōqueritur p'hebus cui plurima debes:
Lex et amicitie p'f'ulq; chorus.
Quō tibi sum antiquus summo deuict' amore
Lurag; languentis sit tibi nulla mei.

Sequentia hec tria epi
grāmata quīs aliena tamen his insc'eda ego
toem episcopus bouiensis duri.

Alexandri geraldini re
giarum natarum preceptoris de laurea Per.
Ad. corona.

Corcū titubans marty: concessit in antrū:
Lū puer ad primū p'gere cepit iter.
Hinc se pulchra mouet diuino carmina cursu:
Antiquumq; refert ligua diserta sonū.
At caneret reges et regū facta potentum:
Phocaico nutrit blāda thalia choro.
Hic magne helisaberfernādi et munere regū
S'hebe sumpsit laurea ferta come.
P'fusa triūphales sunt regū munera laurus:
Hec fuerant capiti iure nouanda suo.

Ode dicolos tetraastro
phos ad. P. Adar, Francisci spinule siculi de
coronatione eius auro admicro hedere et lauro
q' sub rege cōtra mauros militauerit.
Vates cecropio dulcior o sale:

Seu fetas cupias tangeretigridea:

Lenarumq; iubas italica fide:

Dulci blandior: orpheo:

Vates hesperij pectinis arbiter:

Posses qui leuius marmora ducere:

Auritasq; etiam in montibus arbores:

Amphione sono tuo.

Felix o petre mi tutus ab omnibus

Simis inuidie rhinocerotibus:

P'eu te barbaries mo: sibus emula:

Aur te cornib' impetat.

Tu lustris patio rege sub hespero

Pugnasti: viridis qua tua tempora

Daphnis cumq; hedere frondib' aureis

P'ectit munere regio.

palma ergo iuuenes laudite duplici:

Ope marty: io dicite: vertite

Ope petrus: io petre vale vale

Mostri gloria temporis.

Cyprian' terrenus ita
luser sancto Jacobo regrediens salutauit hoc
epigramate. P. Adartir.

Quātūsi hispana tibi erit regione triūphus

Dūmodo dent multos p'spera fata dices:

Nō mihi fas p'p'is de p'mere posse labellis.

Ora licet superi multiplicata darent.

Sitq; licet radijs tua fulgida fama serenis.

Queq; tibi p'prio parta labore fuit.

Nō tamen ambitio: p'fusaq; gloria furo:

Inficiunt animum lumina clara tui.

Inclita castalio p'ecor: dia cocta liquore

Sunt tua: perpetuis conglomerata bonis.

At me cui latū partia est: si forte notabis

Barbaricū tenui carmine habere sonum.

Da veniā: musas (iā sunt duo lustra) reliqui

Nec sapida est labijs vnda heliconia meis.

Altera dissimilitur mihi gleba ligone:

Nō mihi pierides non mihi cypria plācer.

Siplicitas mihi recta sapit: tibi vera satebor:

Nescio quid nobis rusticitatis inest.

Nāc sequor: et quāmodo fors inimica resistit:

Nec finit in superū lumina ferre pedē.

Tu bone cui vētis sūt carbasa plena secūdis

Erige naufragij diruta vela mei

Cōponas p'p'is manib' mea dāna p'camur:

Innixa est humeris anchora nostra tuis.

Discipulo suo petro ge
rioni petrus marty.

Berio mi: nomē cur dic tibi sum p'feris istud:

Quō fuerit p'ficus gerio dirus homo?

Si genus antiquū forsan tibi ducis ab illo:

Illius et iactas sanguine te genitum:

Iudice quo: signif' ve q'?: quo teste p'babis?

Quō iuuenis tu sis mitis et ille ferox.

Tam mala nō potuit tales emittere fructus

Arbor: et has segetes nō parit albus ager.

Tu bonus et prudens tu religionis amator.

Dic malus p'ie violēs huic de? hostis erat.

Picraptor: fallax: rabidus: sanguine gaudens:
Par pietate manet nullus in orbe tibi.

Ad signis solis.

Dat pheb⁹ vetos rubeus: dat pallid⁹ hibres:
Tempora clara orbi candidus ipse facit.

Pallidus occasu aut ortu sol denotat vndas:
Albus habet lucem: dat ruber inde notos.

Sol rubeus ventos: si pallidus enotat hibres:
Clara dies veniet si fuerit niueus.

Delius eronies luce dat candidus altam.
Dat pauidus nimbos: flamina dat rube⁹.

Cogolo de sergen plessori grammatices.
Mondus vise mihi iuuentis doctissime salue:
Que traxisse aiunt p iuga summa pedes:
Pennatis etiam latices gustasse caballi:
Despiadumqz graues continuasse choros:
Carmina grata mihi tua sunt: q pegas eodem
Ordine quo ceptus est: optime amicerogo.
Et mihi significa qui sis: que castra secutus:
Quo ve duce ad tanta vec⁹ es ipse chelim:

Petri de velasco comes
tabilis castelle epytaphium.

Lui⁹ in hoc tumulo leti data mebra desunt:
Non poterit nomen perdere parca nocens.

Ad arte togaz fuit (supas du carpat auras)
Inclytus: et regu sanguine progenitus.

Finitim: serui: famuli: hoiqz clientes:
Et coluere nimis vel timuere simul.

Post illi patuere fores: et limina celi:
Ingenuere omnes: et secuere genas.

Ad malfellitu regiu consiliariu amicuz de
quo (quo sit melle suauior ob vbanitate) coq
ritur q a felle: et male nomen habeat.

Quis malfellitu potuit te dicere: quo sis
Plus benemellitus qz leue nectar apum:

Quo bon⁹: et nulli summa pbitate secundo
Sis: dic quis cepit te vocitare malum:

Auspice quo: qb⁹ est auib⁹ quo ve oie mor⁹:
Homine vt inficeret tam bona facta malo:

Tartareas post hac adiga adire cauernas:
Qui benemellitum te vocitare neget.

Clausum misit epigram
ma cum hoc supra scripto.

Dat benemellito martyr sine fine salutes.
Que malfellitu sed male turba vocat.

Ad malfellitu qui marty
rem iussu regis auro lauro et hedera coronauit

Accepe curreti plectro: calamoqz volati:
Grates quas didicit nostra thalia dare:

Que tibi dem (et merito) no sunt argentea vasa.
Non et ebur niueu: non parij lapides.

Luicumqz eternu nomen famam ve peteti:
Aura non auro plena crumena facit.

Ille nec eos gemas: nec litus adorat
Desperidu: nec amat quicquid eudo perit.

Et cythara et cythare logos hic curat honores:
Querit vt eternu docta per ora volet.

Ergo vale et videas antiqui nestoris annos:
Atqz gradus superos dent tibi fata viam.

In hostes sirti. pont. max
qui quereum gestabat.

Dispercat quicumqz cupit subuere queru:
Eumenides quatiat viscera dira hominis:

Illu (quisquis erit) coro: tis vnguibz vrsi
Dilaniat: seriat huc furibundus aper.

Iste vel infernas cogatur visere sedes:
Huc lemures faciunt vertere sepe rotam.

Corinthiqz ducis iubeatur voluere satum.
Huc lemures faciunt vertere sepe rotam.

Define (qumqz es) quercus sperare ruina.
Stipes adit centru: sidera tangit aper.

Nocte pus couersa soror: pulcher rima pheb:
Surripit fratri lumina: plaustra: comas.

Almi tuc pisces ebent: et tuc freta vites
Parturiunt: segetes no dabit equus ager.

Quo poterit sperare aliquis diuellere queru:
Euru que et zephyrum fronde patete tegit.

Sirte precor: parcas: redolet si carmina pulli:
Quo barbatus ero: tuc grauiora canam.

Ad catalatium inuidu
ludi literarij magistrum.

Ruptus es inuidia: seuis vestite colubris:
Quod me rector amerliuide cantalupe.

Perniciosa lues iuuentu: corruptio: danu:

Quot super e iuueniste probitate senem.
 Rumperis. in felix porrenti implete veneno:
 I populo iactas te ne habere parem.
 Non habet ille parem: q̄ a lena leno fatetur
 Dicit: aut a nullo: perfide cantalupe:
 Nocte pluit tota: qui dicit non reperiri
 Aluctorem furti: nō habet ille parem:
 Dic age ploralupe ecquis iam fuit ille batill⁹:
 Quem p̄ versiculis dona tulisse negas:
 Non habet ille parē: qui se nescire fatetur:
 Augusto dederit que sua scripta maro:
 Fecisti fatuum quoddā in sipidissime carne:
 Turpe leoninum quod sonat omnemodū.
 Non sis infestus: in cūctis esto modestus:
 Sicutus ille sonat luride ploralupe.
 Non tamē absurdū latras: fera bestia vento
 Turgidus: ad populū tene habere parē:
 Est ne aliquis forsā tibi par leuitate p̄caci:
 Nec fastu: nec habes rusticitate parem.
 Turpis es aspectu: facieq; ⁊ corp⁹ ⁊ omni
 Parte tui turpis: turpis ⁊ ingenio.
 Turpior es opo es: nec prodigiosior hydra
 Pessime viuētū tabida lingua tua est.
 Quare agite o cūcti christū super osq; ⁊ rogare:
 Auiat vt eternū: sed sine parte boni.
 Sentiat ille etiam titū miserabile damnum:
 Trionisq; rotam: tantaliāq; famen.

Rheatinus gubernator

ambos cōciliavit. est penitens te trāsticō.
 Tellalicambeo quondā perfusa furore
 Tori in cantalicū qui mihi amicus erat
 Pro iābis lyricos dicam: pro crimine laudes:
 Quare age sis domin⁹ tu mihi ⁊ ille pater.

Gaspari romano poete.

Gaspar q̄ proavos ducis de stirpe quirinum:
 Luiq; tegunt merito laurea feta caput.
 Rapta heliconis antris tua carmina quidā
 Attulit: atq; aura p̄optior ille abiit.
 His armis curis vacuos tentare memēto:
 Atq; illum cui non lara crumena fiet.

De obitu alfonfi cardi

nensis in nuptiali pompa principis. ioa.
 Fernite viuentes quid fastus ⁊ alta potestas:
 Quid sum⁹: aut cunctos q̄s furoz vn⁹ agat.

Hic hodie: hic hodie (medio dū curreret are
 Phebus) erat viū⁹: pulcher: amā⁹: ouās.
 Nescio quid gelidū nunc est: ⁊ inutile quiddā:
 Est color: huic pallēs: cui modo purpure⁹:
 Est muris sine vocemānēs: qui nuper obibat
 Vectus equo: cūctas letus in v̄be vias.
 Dicybi forma decēs alfonse: vbi pectorē forti
 Ille nitor: pro te curia tota gemit.
 Infelix sonipes: heredi de carcere ducte:
 Vertisti in lacrymas gaudia tāta niger.
 Tu niger exteri⁹ sonipes: fore nigra dedisti
 Corda hominū: nigra ⁊ tegmina ferre dabis.
 Quā properāte rota: rerū est mutata figura
 Gaudia manet tui: vespera dat gemitum.
 Te generū multi proceres: multeq; maritū
 Mimphe ex petabant: tu sine mēte iaces.
 Quid tibi nobilitas: qd tanti patris honores
 Profuit: en tibi quid regius ille fauor:
 Absens quos gemit⁹ mater cōspargit in altū:
 Quō veniet talis nuncius ad miseram:
 Inter tot dabitur curas hōc quippe leuamen
 Fratribus: ⁊ cūctis qui tua damna gemūt.
 Quod dirti mox iēs fateor: peccasse tonanti:
 Quodq; sacramētum sepe petisse sciunt.
 Hoc tamē ipius titulo signate sepulcrū:
 Pelateat mortis quod genus abstulerit.
 Epitaphium.

Aginti alfonfus cardo vix egerat annos:
 Quē verso necuit vertice lapsus equus.
 Alo licenciātū turres hispalensem crimiū
 medicū ⁊ astronomum peritissimū. P. AD.
 laborans migrania.
 Pp̄sice turrigea (vt referūt) epydauria ples:
 Astrorumq; sagar doctor: celiq; peritus:
 Atq; aganipei nemoris gustator: adesto.
 Vifere pierium vatem p̄perato iacentem:
 Pituita verante caput: iam quinq; sorores
 Phebeas duri insomnes: vlulando: gemēdo.
 Nos quoq; v̄ sapiēs: v̄ro sub cardine: quiddā
 Vidimus astra iter: signoz vbi gaudeat om̄is
 Stellarū errantū. quid mobile: qd ve quietiz
 Cōmune nēferat. quid ve exaltatio possit.
 Et caput immēsi: ficti: ac fera cauda draconis:
 Mouimus vt lune quarto capiat ab orbe.
 Triplicitas: facies qd sint: quid termin⁹ addat
 I Rebus in humanis: vbi fortius ille vel alter

Sentiat esse suas vires, qđ denotet hilech
Alphale quid cupiat scimus, qđ nadir haizqz
Eroptent sapin? quid vult fridaria, quid ve
Benzaharetquirat nō ignozamus, aueto
Airbone, succurras queso, me plura volētem
Dicere: corripuit furoz ingens febris adusta,
Que mihi de mātibus calamū excussere dolore,
Comunis dominus fiet tibi gratus appollo:
Nā fuit is cethare medicqz reperto: honoris

Ad quemdam equitem sufurronem.

Centurio hircosehem qđ cornicaris ad aures
Purpureas: dicens non ego nosco virum.
Nec porci noscūt gēmas nec turgidus hidrops
Interitum sentit: non amat ignis aquam.
duci infantati mendocio

Credere si possem dur inclyte pitagoreis:
Pellean rediisse animam: magnum ve qrites
Te sumptisse tua contextum carne putarem.
Nam post inēlos tibi partos martis honores
Post veferos numidas felici fidere victos:
Mubibus equatas moles: auroqz micātes.
Cōstruis: et superat opa admirāda manusqz
Materiam: quecunqz patent fabricata furore
Phidico vel praxitele: inferiora negabit
Nemo tuis stabulis tātum tu vicere certas
Celsa theatra ducū priscorū: alta sqz colūnas.
Et qđ maioris signū est animi: omnia nil sunt
Te iudice, vt tua dicta pbāt: moritura futuris
Temporibus: paruo faciēda est machina, celo
Celo igitur suades nās attollere mētes.

Ad ludouicum cardi. ara

goniū sup petito exēplari operū **Pe. Alarty**
ris fortunerabie: sātira et reliqs illis annexis.

Es tu murice qđ gloria summa galeri:
Conueniet capiti cui diadema tripler:
Accipe de patruo breuibz sua gesta libellis:
Scripsimus hero que pede digne nepos.
Parua esse pecfareo: nec tāto pūcipe digna:
Tūc maiora canam quom mihi cōsar erit.

Hymnus quo hispali re-
cepti fuerunt Rex et Regina venientes ex victo

ria maurozum.

O sacri reges: superum fauore:

Laudibus summis humeros onusti:

Perpetes vobis recolent triumphos:

Omnia secla.

Estis hi per quos nimium vagantes:

Subiacent collum numide feroces:

Adolis et per quos recitata tandem:

Jura labascunt.

Hereses o qui rapuistis omnes:

Qui ve iam festam reparastis ambo:

Adhente sincera celeriqz gressu.

Religionem.

Dexteris nobis date iam beati:

Frontibus claris alacres venite

Et canent hymnos pueri senesqz:

Docet tonanti.

Iussu catholice Regine hymnus.

Latro qui dextram tenuit tonantis:

Quom crucis mortē voluit subire

Corde feruenti: memor esto nostri:

Dixit Iesu.

Inde consortem sceleris adortus:

Inquit o latro comes in furore:

Nos quidem quicquid patimur meremur:

Iste quid egit.

Incitem vertens faciem remissam:

Ad deum clamat, memor esto nostri:

Christe dum tandē venies beatus:

Ad tua regna.

Adiuua gratis precibus labantes:

Et tua dīmas pietate nobis.

Jam velis coram supero nitore

Tutor adesse.

nos tuum nomen colimus libenter:

Quod celebrandum statuit quorannis:

Urberomana tibi summa sedes

Pontificalis

Ad reginā hispaniarū, cath. cum

hispāniā ingredretur. **Pe. Alar.**

O Regina roga et bello miranda virago:

Consilio diuini missa tonante polo

Que vatū antique legis sancta oīa firmans:

Sola virum claudis regmine femineo.

Res gestas omnes abolēbit dira vetustas:

Mite Adelpomene caliopeqz canent.

Ad Cardinale arago-
niū. *De. Adar. Epigramma translatū ab*
apib⁹ que deficiente cōmoda materia ad mella
conficiēda sese ad quoscūq; flores natua illis
regio pariat (hymnis v̄tūre memores) conuer-
tūt. poete enim a vere idest corporea vita futu-
rū interitū prospiciētes: secūdū cuiusq; ingeni-
um posteritatis cupidi carmina nituntur emit-
tere.

Vere coronatur vario quom terra colore:
Aeruecis phebo pretereunte caput:
Sentit apes hyemem: rigideq; viatica brume
Curfibus assiduis rura per ampla parās:
Larpit mella timo. summit de germine bacpi.
Et de narcisi fercula flore legit.
Haurit de violis: suggit de roze marino.
Deq; rosas tollit: vacinissq; nigris.
Si placita hec forsan natalis terra negarit:

Unde potest raptat: siue sit herba nocens.
Colligit ⁊ taro: portat de fronde saliti:
Aut trahit ex vlimo: populeisq; iubis.
Allue oculos implere cupit: timet illa (futuri
Pescia) ne pereat quom venerit glacies.
Hinc magis est istō dulce: ⁊ magis illō amarū
Hinc diuersa nitent: candida: flaua: nigra.
Hec sunt mella tamen: tanq̃ mel vendit ⁊ mel
Nomen habet: fateor non precio simili.
Hanc legē secū ducunt epygrammata nostra
Flaua aut alba: qdē nulla. qd ergo? nigra.
Quis leget hec igitur? en dic nigrantia mella
Non comedet quisq;: candida sola valent:
Pauper in orbem anet nullus: cui gobio tantū
Null? ⁊ vno fidere null? inops? (gētū.
Proh quot sunt miseri: q̃ magna est turba lu:
Quam multis vento est plena crumena leui
Sed cur hec refero? soli tibi nostra dicātur.
Quare age (si valeas) hec tibi solus habe.
Laus deo.

Impressum Hispali cū summa diligencia per Jacobū corum-
berger alemanū. Anno. Millellesimo quingentesimo. xj. mēse vero
Aprili.

¶ In versibus hec reperi de prauata.
Quaterno. **h.**

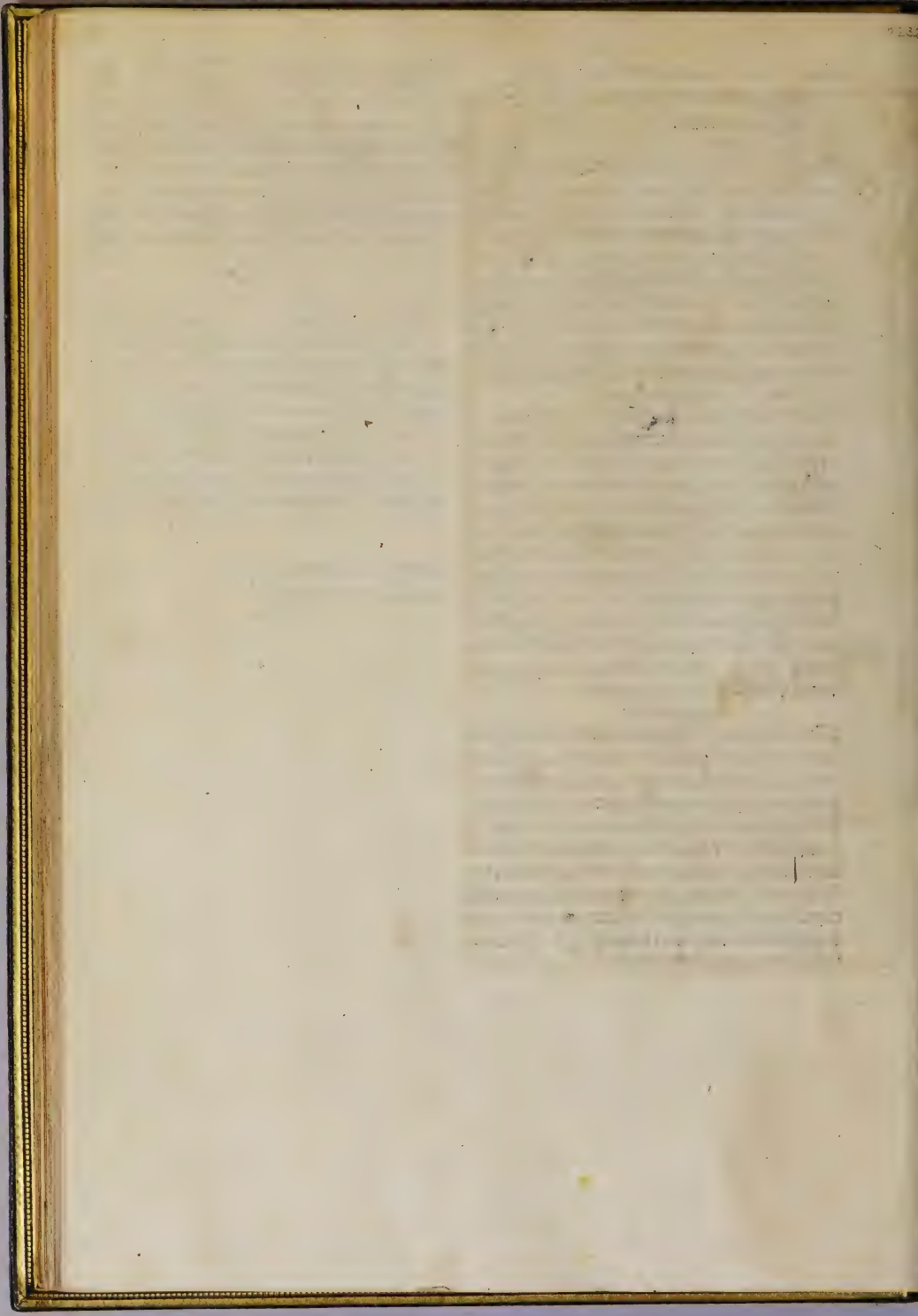
In iaco versu. **xxiiij.** lege pceres. pagina sequenti versu. **it.** lege vacuis non vacitis. **fo. h. ij.** secunda columna ante penultimo versu lege solers non foliers. verso **fo. versu. xxxiiij.** lege parat non parant. **h. iij.** secunda pagina prima columna versu. **xxxvj.** lege video non vidio. sequenti folio versu. **xix.** lege megere. verso folio versu. **xxij.** lege populos. **fo. vij. v. xxxij.** lege frustra non frustra. verso folio versu. **xij.** lege verbera non verba. folio. **viii.** ultima columna **vsu. xix.** lege fremitu non effire.

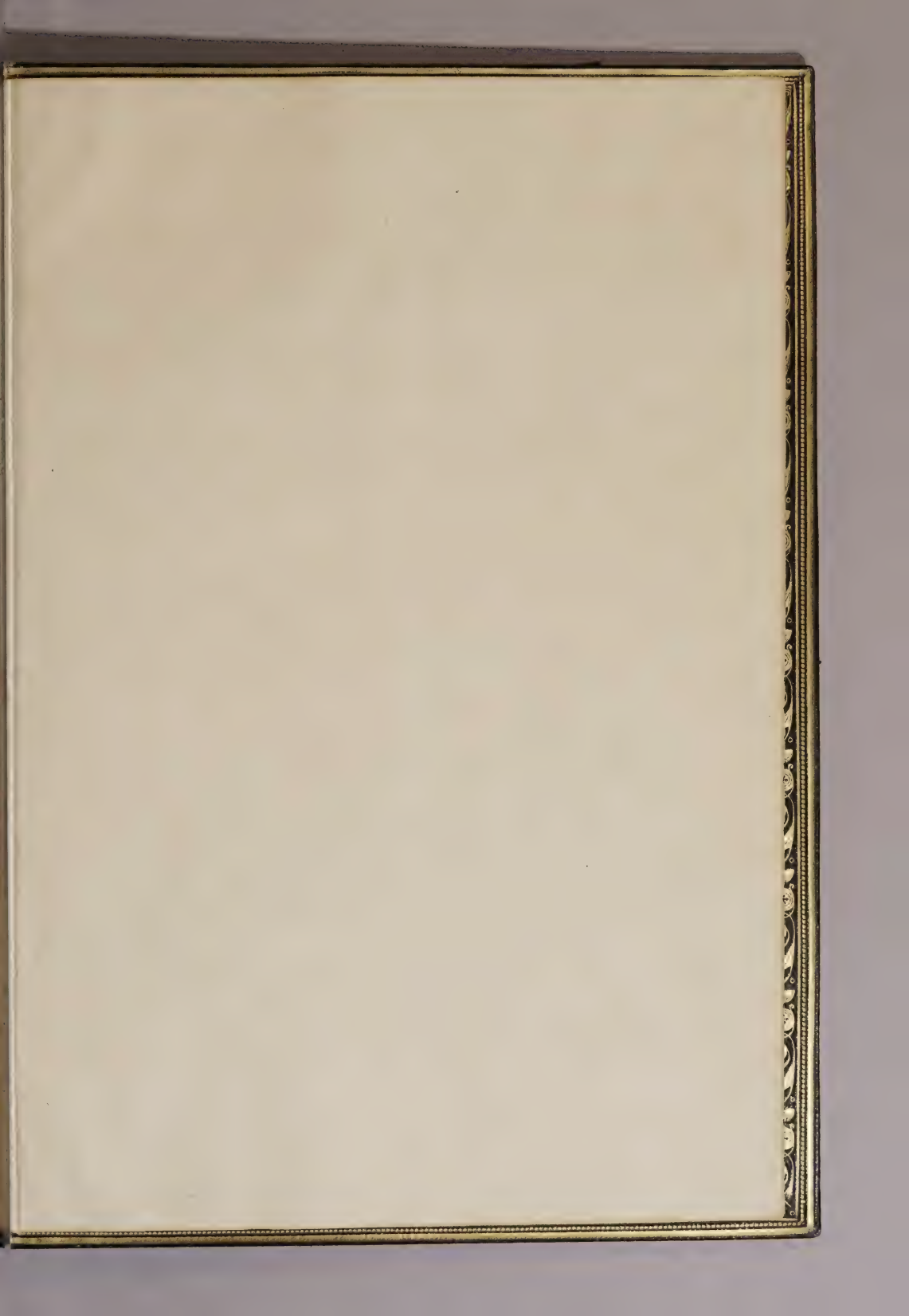
Quaterno. **f.**

Secunda columna versu. **xiiij.** tolle. **s.** de oceanis. verso. **fo.** secunda columna versu quito lege nusquam pro nunquam. In versibus plinij. versu. **v.** dic geminosque. versu. **vij.** dic res non rex verso folio. epygramate quom primum versu septimo lege muta istis non mutastis. Tertio. **fo.** secunda columna versu **iiij.** lege qui non quam. In versibus leonis versu penultimo legemultra cum. **c.** epygramate confusus. **v. xiiij.** lege latro non latro. sexto. **fo.** ultima columna versu. **ij.** lege tenebant non tenebant. **vij. fo.** epygramate ille tibi. versu. **viii.** lege aut. deest. **t.** secunda pagina. epygramate. pallentes. versu. **ij.** nigrare. versu. **v.** lege virens non vires.

Quaterno. **h.**

Versu. **xxij.** lege versus non versus. versu. **xl.** lege viros non veros. **fo. ij.** versu. **xxiiij.** lege forte. versu. **xlj.** de ditione non. oni. secunda columna versu. **xxxv.** lege imperat non impereat. **xxxviij.** tolle primum **qz. xl.** adde **qz** post serpit. verso. **fo. li. ij.** lege tela. non. **fe.** versu. **xlj.** lege esurus non esuriens alia columna. deest. **u.** in ruunt. versu. **xx. k. iij.** verso **fo.** epygramate alexandri in titulo lege regiarum. folio. **vij.** epygramate credere. versu nono lege phidiaco. sequenti columna. epygramate. **o.** regina versu. **ij.** lege omina non omnia.

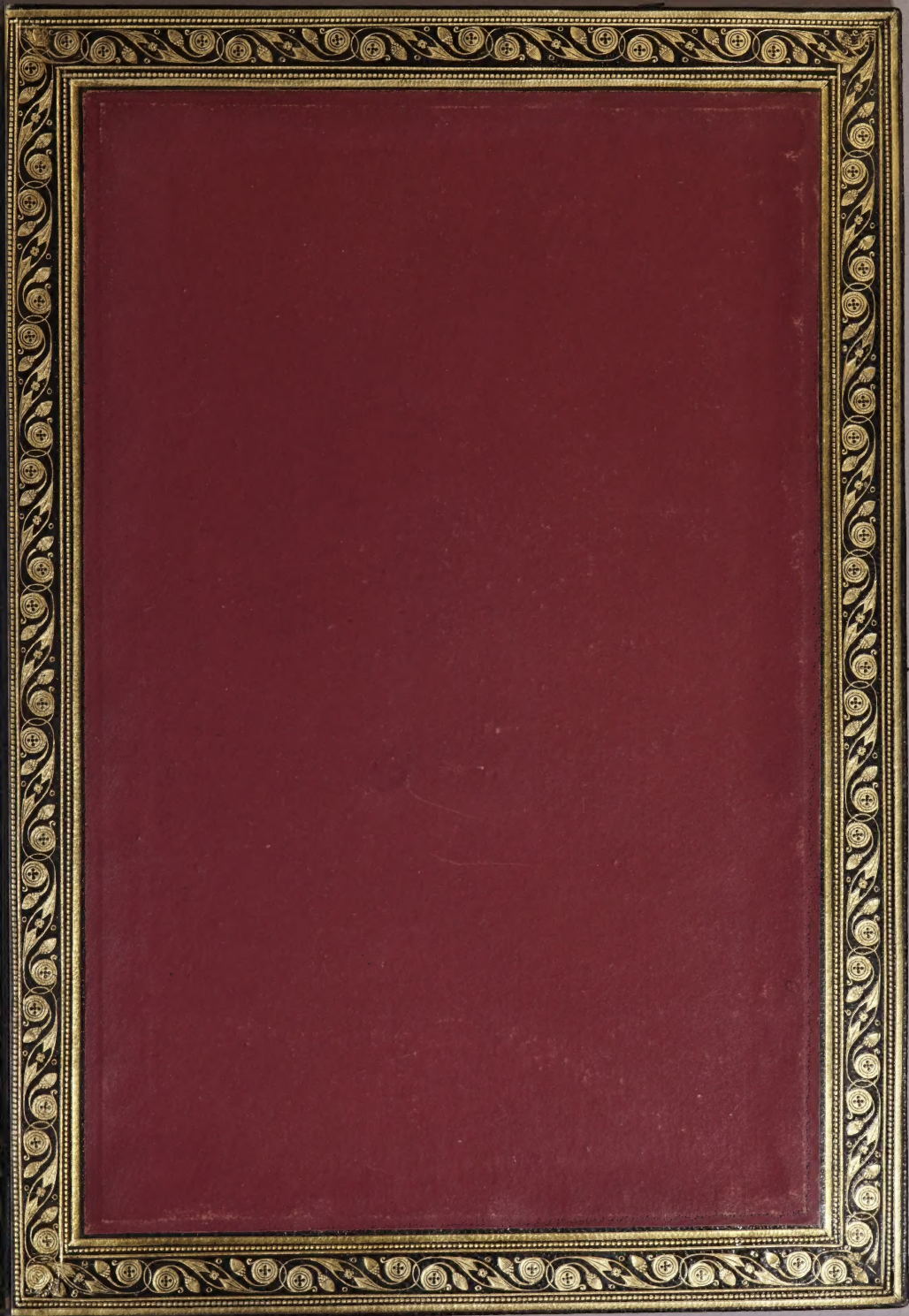

AS11-
AS870
1-SIZE

HT